

"Muutamana päivänä viikossa ns. virallista työtä ja sen ohella projektiluontoista työtä. tutkimustyötä, opetustehtäviä, keikkatyötä. Mahdollisuus etätyöskentelyyn ja mahdollisuus vaikuttaa tuloihin työmäärällä tarpeen mukaan."

"Jos saisin valita kaikista vaihtoehdoista niin asuisin vanhalla maatilalla kohtalaisen lähellä kaupunkia, ehkä Tamperetta, mutta paikassa jossa olisi luonnon rauhaa, rantasauna ja hyvät kalavedet. Kuin mökki ja omakotitalo yhdistettynä."

2030

"Suomen eläkemalli kusee huolella ja meidän sukupolvella menee vanhusten elättämiseen rahat ja oma elintaso ei koskaan pääse omien vanhempien tasolle vaikka olisi kuinka koulutettu."

"Perustulo pitää poissa raskaimmat rahahuoleni. Rahaa tienaan, kun joku antaa sitä minulle kiitollisena milloin mistäkin piirroksista, tekstinpätkästä, suunnitelmasta, sellaisen toteuttamisesta tai palveluksesta."

Tuomas Kuhmonen & Venla Kinnunen

PIRKANMAAN NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT

TULEVAISUUDEN
TUTKIMUSKESKUS

Turun yliopisto
University of Turku

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS
Tutu e-julkaisu 8/2017

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS

Tutu e-julkaisu 8/2017

PIRKANMAAN NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT

Tuomas Kuhmonen
Venla Kinnunen

Tuomas Kuhmonen
Tutkimusjohtaja
tuomas.kuhmonen(a)utu.fi

Venla Kinnunen
Projektipäällikkö
venla.kinnunen(a)utu.fi

Copyright © 2017 Kirjoittajat & Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto

ISBN ISBN 978-952-249-487-0 (print)
ISBN ISBN 978-952-249-488-7 (pdf)
ISSN 1797-1322

Julkaistu verkossa: www.utu.fi/fi/yksikot/ffrc/julkaisut/e-tutu/Documents/eTutu_8-2017.pdf

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS
Turun kauppakorkeakoulu
20014 TURUN YLIOPISTO

Turku: Rehtorinpellonkatu 3, 20500 TURKU
Helsinki: Korkeavuorenkatu 25 A 2, 00130 HELSINKI
Tampere: Åkerlundinkatu 2, 33100 TAMPERE

Puh. (02) 333 9530
utu.fi/ffrc
tutu-info@utu.fi

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE.....	4
1. JOHDANTO.....	6
1.1. Tausta ja tarve	6
1.2. Raportin rakenne	7
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	8
2.1. Aineisto.....	8
2.2. Menetelmät	14
3. TULOKSET	16
3.1. Unelmatulevaisuuden sisältö	16
3.1.1. Toimeentuloreseptit.....	16
3.1.2. Asumisreseptit	23
3.1.3. Elämäntapareseptit.....	26
3.2. Unelmatulevaisuuden sijainti ja palvelutarjonta	28
3.2.1. Unelmatulevaisuuden sijaintimaa.....	28
3.2.2. Unelmatulevaisuuden sijaintimaakunta.....	29
3.2.3. Unelmatulevaisuuden sijaintialue Pirkanmaalla.....	32
3.2.4. Unelmatulevaisuuden sijaintikunta.....	41
3.2.5. Unelmatulevaisuuden aluetyyppi	44
3.2.6. Unelmatulevaisuuden asuntotyyppi.....	56
3.2.7. Unelma-asuinpaikan palvelutarjonta	61
3.3. Unelmatulevaisuuden toteutumisen esteet	78
3.3.1. Esteet suhteessa sosio-ekonomisiin taustatekijöihin	82
3.3.2. Esteet suhteessa toimeentulounelmiin.....	86
3.3.3. Esteet suhteessa asumisunelmiin.....	97
3.3.4. Keinot esteiden poistamiseksi	105
4. YHTEENVETO JA KEHITTÄMISSUOSITUKSET	114
4.1. Yhteenveto	114
4.2. Kehittämissuosituksset	124
LÄHTEET	125
LIITTEET	126

ESIPUHE

Suomi on valtarakenteiltaan varttuneiden valtakunta. Sekä kansanedustajien että kunnanvaltuutettujen keski-ikä on tällä hetkellä noin 50 vuotta. Näiden ihmisten tekemät päätökset vaikuttavat merkittävällä tavalla siihen, millaisia mahdollisuuksia ja rajoitteita nuorten elämänpolulle asettuu.

Nuoria toki kuullaan eri instituutioiden päätöksentekoprosesseissa. Mutta ymmärretäänkö heidän maailmankuvaansa, tunnetaanko heidän unelmiaan ja otetaanko heidän oma kokemusmaailmansa huomioon? ”Nuoret” eivät ole yksi ryhmä vaan hyvin monimuotoinen joukko, jonka maailma ei avaudu yhdestä luukusta kurkistamalla. Siksi nuoria itseään on hyvä kuulla. Tässä tutkimuksessa on kartoitettu ja analysoitu 18–30-vuotiaiden pirkanmaalaisnuorten tulevaisuudenunelmia ja niiden toteutumisen esteitä. TULOS-hankkeen (Pirkanmaan nuorten tulevaisuuskuvat ja osallisuus maaseudun kehittämistyössä) erityisen mielenkiinnon kohteena on ollut unelmien kiinnittyminen erilaisiin alueisiin: mistä kuhunkin alueeseen liittyvässä unelmassa on kyse toimeentulon, asumisen, elämäntavan sekä unelman toteutumisen esteiden ja niiden poistamiskeinojen osalta.

Tutkimuksen on rahoittanut Pirkanmaan ELY-keskus ja sen seurantaryhmään ovat kuuluneet maakunta-arkkitehti Hanna Djupsjöbacka (Pirkanmaan liitto), puheenjohtaja Jirka Haume (Pirkanmaan nuorisovaltuusto), kaupunginjohtaja Jari Heiniluoma (Pirkanmaan kaupunki, Aktiivinen Pohjois-Satakunta Leader), paikalliskehittäjä Heikki Konsala (Pirkanmaan Helmi Leader; osan ajasta), kunnanvaltuuston puheenjohtaja Juha Kuisma (Lempäälän kunta), nuorisosiainhoitaja Ari Lillukkamäki (Mänttä-Vilppulan nuorisotoimi) ja maaseudun kehittämisen asiantuntija Anne Värilä (Pirkanmaan ELY-keskus). Kiitos rahoittajalle hankkeen mahdollistamisesta ja seurantaryhmälle hyvistä ajatuksista ja kommentteista.

Ennen kaikkea kiitos kaikille Pirkanmaan nuorille, joista yllättävän monet löysivät aikaa ja intoa kyselymme vastaamiseen. Nuorten maailmasta voivat antaa autenttista tietoa vain nuoret itse. Tämä on ollut harvinainen tutkimushanke. Kokenutkin tutkija on nuorten kirjoituksia lukiessaan tuntenut välillä vilpitöntä ihailua nuorten ideoita, tulevaisuudenuskoa ja itseluottamusta kohtaan, välillä kyyneleet silmiin tuovaa syvää myötätuntoa suurista vastoinkäymisistä kokeneita nuoria kohtaan ja välillä suurta pettymystä sitä ahnetta ikäluokkaa kohtaan, joka on kääntänyt oman etunsa nuorten tappioksi. Valitettavasti kaikkia tarinoita ei voida julkaista tilan puutteen ja yksityisyyden suojan vuoksi, mutta toivottavasti raportin lukeminen antaa kokonaiskuvan asiasta.

Toivottavasti tulokset antavat "vertaistietoa" nuorille oman ikäluokan maailmasta ja omasta paikasta siinä kokonaisuudessa. Harva on haasteidensa kanssa yksin. Toivottavasti nuorten asioista päättävät ja niitä hoitavat tahot perehtyvät tuloksiin ja pyrkivät omalla panoksellaan edistämään nuorten unelmien toteutumista ja poistamaan niiden toteutumisen esteitä. Nyt tietoa on ainakin tarjolla.

Kiitos panoksestanne ja luottamuksestanne, Pirkanmaan nuoret. Nuorissa on tulevaisuus! Mahtava projekti!

Vesannolla 22.12.2017

Tuomas Kuhmonen
KTT, MMM, dosentti, tutkimusjohtaja
Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Turun yliopisto

1. JOHDANTO

1.1. Tausta ja tarve

Jokaisella ikäluokalla on takanaan erityiseen aikakauteen kiinnittyvä jaettu historia, joka vaikuttaa maailmankuvaan, asioiden kehystämiseen ja niiden merkityksiin. Kussakin ajankohdassa eri ikäkohorttien uskomukset, tavoitteet, voimavarat ja toimintatavat limittyvät tai kerrostuvat ja muodostavat kullekin ajankohdalle ominaisen rakenteen. Vuoden 2017 ajankuvassa on omalla painollaan mukana sotaveteraanien, evakoiden, jälleenrakentajien, suuren maaltamuuton, hyvinvointivaltion, EU-kansalaisten ja digitalisaation ajoista oman elämänuransa aloittaneita kansalaisia. Emme välttämättä tunne meitä vanhempien tai nuorten ikäluokkien maailmankuvaa, tavoitteita, unelmia ja niiden rajoitteita kovinkaan hyvin. Tulevaisuuden kannalta nuorten ikäkohorttien tapa ajatella maailmaa ja omaa itseään sen osana on merkittävä, koska tulevaisuudessa nykyiset nuoret ovat työelämän ydinjoukko. *Sillä, mistä nuoret unelmoivat, mitä he tavoittelevat ja mitä asioita he kokevat tavoittelemansa tulevaisuuden esteiksi, on erityisen suuri merkitys sekä heidän itsensä että yhteiskunnan tulevaisuudelle.*

18-30-vuotiaat nuoret ovat tässä suhteessa erityisen mielenkiintoinen ikäryhmä. He ovat täysi-ikäisiä ja täysivaltaisia kansalaisia, joilla on vapaus valita tulevaisuutensa kokemiensa rajoitteiden puitteissa. Tähän kriittiseen ikävaiheeseen kuuluvat monilla nuorilla opiskelu, ammattitaidon hankkiminen ja kartuttaminen, työelämään siirtyminen ja monilla myös perheellistyminen. Näinä ikävuosina hankittu inhimillinen, sosiaalinen ja taloudellinen pääoma määrittää vahvasti tulevaisuudessa mahdollisia polkuja. Oma toimeentuloresepti, asumisresepti ja elämäntaparesepti hahmottuvat vähitellen. Tulevaisuuden unelmiin, mahdollisuuksiin ja rajoitteisiin liittyy luonnollisesti paljon epäätietoisuutta ja epävarmuutta. Henkilökohtaisen tulevaisuuden pohtiminen voi avata uusia mahdollisuuksia, ahdistaa tai pelottaa, mutta se on myös hyödyllistä.

Nuorten tulevaisuuskuvien tunteminen on hyödyllistä myös yhteiskunnan eri toimijoille. Mitä paremmin valtio, maakunnat, kunnat, eri alojen yritykset ja järjestöt tuntevat "itseensä" kohdistuvat nuorten unelmat ja rajoitteet, sitä helpompi nuorten unelmiin on vastata. Tämän hankkeen tavoite onkin kaksijakoinen. Ensinnäkin, **nuorten tulevaisuudenunelmien ja niiden toteutumisen esteiden kartoittaminen ja kuvaaminen tarjoaa "vertaistietoa" nuorille itselleen muiden nuorten ajatuksista ja kokemuksista.** Tämä voi parhaimmillaan vahvistaa nuorten luottamusta omiin tulevaisuusvalintoihin tai avata uusia mahdollisuuksia. Toiseksi, **tietopohja mahdollistaa nuorten unelmiin vastaamisen ja niiden tiellä olevien esteiden madaltamisen yhteiskunnan eri toimijoiden taholta.** Parhaimmillaan nykyistä useamman nuoren unelma voisi silloin toteutua.

Tässä tutkimushankkeessa erityisen mielenkiinnon kohteena on ollut **unelmien kiinnittyminen erilaisiin alueisiin**: mistä kuhunkin alueeseen liittyvässä unelmassa on kyse toimeentulon, asumisen, elämäntavan sekä unelman toteutumisen esteiden ja niiden poistamiskeinojen osalta. Tulosten perusteella tulisi olla mahdollista vastata nuorten unelmiin kunkin yhteiskunnallisen asianosaisen yhteiskunnan tahon toimesta: valtion, maakunnan, kunnan, työmarkkina- ja etujärjestöjen, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottajien ja monien muiden.

Nuorten tulevaisuuskäsityksiä ja -unelmia on kartoitettu aika ajoin erilaisissa tutkimushankkeissa ja barometreissa (Heikkilä ym. 2017; Kuhmonen ym. 2014, 2016; Nuorisobarometrit; Paakkunainen 2007). Tässä tutkimuksessa lisäarvotekijänä on unelmatulevaisuuksien kuvaamisen ja taustoittamiseksi lisäksi unelmien toteutumisen esteiden kartoittaminen. Esteiden tunnistaminen tarjoaa suoraan työkaluja nuorten unelmien toteutumisen edistämiseksi.

1.2. Raportin rakenne

Luvussa 2 kuvataan kyselyaineistoa ja sen analyysimenetelmiä. *Luvussa 3* kuvataan tulokset unelmatulevaisuuden toimeentulo-, asumis- ja elämäntapareseptien sisältöjen osalta (avoimet vastaukset), unelmatulevaisuuden sijainnin ja palvelutarjonnan osalta (suljetut vastausvaihtoehdot) sekä unelmatulevaisuuden toteutumisen esteiden osalta (avoimet vastaukset). Lopuksi *luvussa 4* esitetään yhteenveto tuloksista ja niiden pohjalta esitettävissä olevat kehittämissuosituksia, joita tarkastellaan myös maaseudun erityisyyden näkökulmasta.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1. Aineisto

Väestötietojärjestelmästä tehtiin ositettu **satunnaisotanta** siten, että otantasuhde on Tampereen osalta 23,4 ja kaikkien muiden Pirkanmaan kuntien osalta 39,3. Yhteensä 25.000 henkilön otoksesta puolet oli Tampereelta ja puolet muista Pirkanmaan kunnista. Koska Tampereen osuus perusjoukosta on erittäin hallitseva eli noin 63 %, tällä menettelyllä parannettiin tulosten tilastollista luotettavuutta erityisesti pienten kuntien osalta (taulukko 1).

Kaikille otokseen osuneille henkilöille lähetettiin kirje ja yksi muistutuskirje, jossa heidät ohjattiin hankkeen nettisivuille ja siellä olevaan vastauslinkkiin. Saatekirje on tämän raportin liitteenä 1. Kysely oli avoinna kolme viikkoa (24.4.-14.5.2017). Kyselyyn saatiin yhteensä 2.179 vastausta ja vastausprosentti oli 8,7, mikä on vastaavanlaisiin tutkimuksiin verrattuna varsin hyvä. Vastausprosentin vaihteluväli oli 4,7-10,6. Korkeimmat vastausprosentit olivat Tampereella (10,6) ja Orivedellä (9,6) – alhaimmat puolestaan Mänttä-Vilppulassa (4,7) ja Nokialla (5,0). Otoksen osittaminen osoittautui perustelluksi ratkaisuksi.

Taulukko 1. Perusjoukko, otos, otantasuhde ja vastausprosentti.

Kunta	Perusjoukko, kpl	Otos, kpl	Otantasuhde, %	Vastaajia, kpl	Vastausprosentti
Akaa	1.882	739	39,3	51	6,9
Hämeenkyrö	1.185	466	39,3	35	7,5
Ikaalinen	851	334	39,2	20	6,0
Juupajoki	195	77	39,5	5	6,5
Kangasala	3.390	1.332	39,3	106	8,0
Kihniö	180	71	39,4	5	7,0
Lempäälä	2.651	1.042	39,3	72	6,9
Mänttä-Vilppula	1.032	405	39,2	19	4,7
Nokia	3.857	1.516	39,3	76	5,0
Orivesi	1.005	395	39,3	38	9,6
Parkano	747	293	39,2	19	6,5
Pirkkala	2.361	928	39,3	78	8,4
Punkalaidun	307	121	39,4	11	9,1
Pälkäne	620	244	39,4	16	6,6
Ruovesi	414	163	39,4	15	9,2
Sastamala	2.940	1.155	39,3	71	6,1
Tampere	53.516	12.500	23,4	1.331	10,6
Urjala	469	184	39,2	16	8,7
Valkeakoski	2.767	1.087	39,3	64	5,9
Vesilahti	380	149	39,2	8	5,4
Virrat	671	264	39,3	22	8,3
Ylöjärvi	3.907	1.535	39,3	101	6,6
Yhteensä	85.327	25.000	29,3	2.179	8,7

Otos vastasi perusjoukkoa useiden taustekijöiden osalta varsin hyvin. Sukupuolijakauman osalta naisten osuus vastaajissa oli kuitenkin selvästi suurempi kuin perusjoukossa (taulukko 3). Koska tuloksia haluttiin tarkastella kokonaismäärinä yleistämällä ne perusjoukkoon myös alueiden osalta, otos painotettiin tarkasti perusjoukkoa vastaavaksi asuinkunnan ja sukupuolen osalta. Painotuskerrointen keskiarvo oli noin 39 eli kukin vastaaja otoksessa edustaa keskimäärin 39 henkilöä (vaihteluväli 17–79) perusjoukossa (taulukko 2). Tulosten yleistettävyyys on tältä osin luotettavalla pohjalla; useissa valtakunnallisissa otostutkimuksissa yksi vastaaja edustaa tyypillisesti noin tuhatta henkilöä perusjoukossa.

Taulukko 2. Painotuskertoimet (pyöristetyt).

Kunta	Naiset	Miehet
Akaa	25	66
Hämeenkyrö	21	77
Ikaalinen	31	65
Juupajoki	45	35
Kangasala	25	42
Kihniö	30	45
Lempäälä	29	51
Mänttä-Vilppula	40	79
Nokia	41	64
Orivesi	19	41
Parkano	33	46
Pirkkala	23	44
Punkalaidun	19	44
Pälkäne	26	68
Ruovesi	18	47
Sastamala	28	67
Tampere	32	53
Urjala	30	29
Valkeakoski	31	67
Vesilahti	35	68
Virrat	20	52
Ylöjärvi	31	51

Painottamattoman ja painotetun otoksen tunnuslukuja on verrattu perusjoukon tunnuslukuihin taulukossa 3. Painottamisen jälkeen asuinkunta ja sukupuoli vastaavat otoksessa luonnollisesti perusjoukkoa. Otos on perusjoukkoa hieman nuorempi, opiskelijavaltaisempi ja koulutetumpi, mutta erot perusjoukon rakenteeseen verrattuna ovat siinä määrin pieniä, että niillä ei ole vaikutusta tulosten tulkintaan.

Taulukko 3. Otoksen (huhtikuu 2017) ja perusjoukon (31.12.2015) tunnuslukuja.

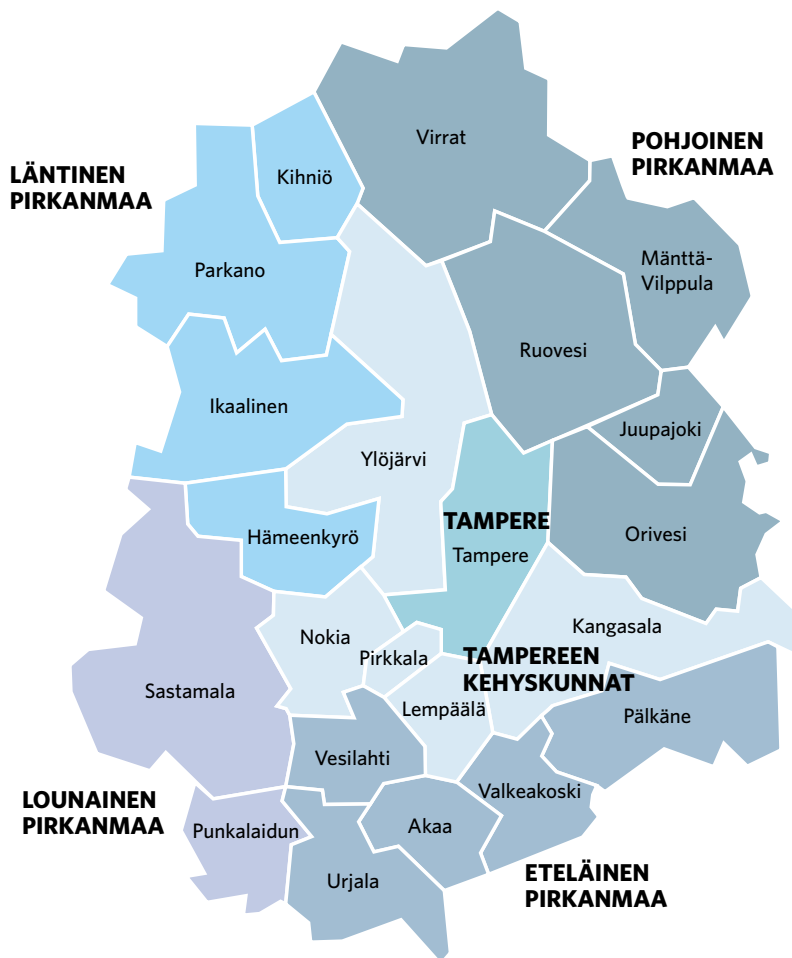
Taustatekijä	Painottama- ton vastaa- jajoukko, %	Painotettu vastaajajouk- ko, %	Perusjoukko, %
Asuinkunta(*):			
Akaa	2,3	2,2	2,2
Hämeenkyrö	1,6	1,4	1,4
Ikaalinen	0,9	1,0	1,0
Juupajoki	0,2	0,2	0,2
Kangasala	4,9	4,0	4,0
Kihniö	0,2	0,2	0,2
Lempäälä	3,3	3,1	3,1
Mänttä-Vilppula	0,9	1,2	1,2
Nokia	3,5	4,5	4,5
Orivesi	1,7	1,2	1,2
Parkano	0,9	0,9	0,9
Pirkkala	3,6	2,8	2,8
Punkalaidun	0,5	0,4	0,4
Pälkäne	0,7	0,7	0,7
Ruovesi	0,7	0,5	0,5
Sastamala	3,3	3,4	3,4
Tampere	61,1	62,7	62,7
Urjala	0,7	0,5	0,5
Valkeakoski	2,9	3,2	3,2
Vesilahti	0,4	0,4	0,4
Virrat	1,0	0,8	0,8
Ylöjärvi	4,6	4,6	4,6
Sukupuoli (*):			
Nainen	62,5	48,8	48,8
Mies	37,5	51,2	51,2
Ikäryhmä:			
18-24 vuotta	55,9	55,4	52,1
25-30 vuotta	44,1	44,6	47,9
Lapset:			
Ei ole	89,7	90,3	85,1
On	10,3	9,7	14,9
Työelämätilanne:			
Opiskelija	31,3	31,8	23,1
Työllinen	52,5	52,5	54,9
Työtön	11,6	11,4	13,2
Poissa työelämästä	4,6	4,3	8,8
Korkein suoritettu koulutus:			
Peruskoulu	10,8	10,5	..
Lukio	34,4	34,6	..
Ammattikoulu	27,9	28,7	..
<i>Yhteensä keskiaste</i>	62,3	63,3	60,3
Ammattikorkeakoulu	15,0	14,6	..
Yliopisto	9,3	9,0	..
<i>Yhteensä korkea-aste</i>	24,3	23,6	18,8
Ei tietoa	2,7	2,7	20,9
Korkein kesken oleva koulutus:			
Lukio	5,5	4,9	..
Ammattikoulu	4,5	4,7	..
Ammattikorkeakoulu	9,8	10,5	..
Yliopisto	20,6	21,0	..
Ei kesken olevaa koulutus/ei tietoa	59,7	58,8	..
** Yhteensä	100,0	100,0	100,0

(*) Painotustekijä.

Kyselylomakkeessa oli neljä asiakokonaisuutta ja 25 kysymystä; kyselylomake on liitteessä 2. Ensin kysyttiin taustatietoja: syntymäkunta (suljettu; valikko), asuinkunta (suljettu; valikko), asuinpaikan aluetyyppi (suljettu), ikä (avoin), sukupuoli (suljettu), perhesuhteet (suljettu), lapset (suljettu), ammattiasema (suljettu) ja koulutus sekä suoritettun että menossa olevan koulutuksen osalta (suljettu). Koulutustiedoista muodostettiin analyysiä varten kaksi muuttujaa: korkein suoritettu koulutus ja korkein menossa oleva koulutus.

Toiseksi kysyttiin unelmatulevaisuuden sisältöä vuonna 2030. Unelmatulevaisuutta pyydettiin hahmottelemaan avoimilla vastauksilla kolmen asiakokonaisuuden eli toimeentulo-, asumis- ja elämäntapareseptin osalta. Samaa menettelyä käytettiin aiemmin valtakunnallisessa tutkimuksessa (Kuhmonen ym. 2014, 2016), jossa se toimi hyvin. Unelmatulevaisuuden sisällön lisäksi kysyttiin avoimella kysymyksellä myös haasteita kuvatun tulevaisuuden toteuttamisessa sekä keinoja, joilla nämä esteet voitaisiin poistaa.

Kolmanneksi kysyttiin tietoja unelmatulevaisuuden sijainnista: sijoittumista Suomeen tai ulkomaille (suljettu) ja tarkemmin ulkomaasta (avoin), maakuntaa (suljettu; valikko), kuntaa (suljettu; valikko), sijaintipaikan aluetyyppiä (suljettu), asunnon tyyppiä (suljettu) sekä minimietäisyyttä naapuriin, jos asuntotyyppi oli omakotitalo. Aluetyyppi esitettiin samoilla viidellä vaihtoehdoilla (kaupungin ydinkeskusta, kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö, kaupungin läheinen maaseutalue, kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla, harvaan asuttu maaseutu) sekä nykyisen asuinpaikan että unelmatulevaisuuden osalta. Aluetason tarkastelu tehtiin kuuden alueen puitteissa (kuvio 1), koska kuntatason tulokset eivät ole luotettavia pienen vastaajamäärän vuoksi (pl. Tampere).

Kuvio 1. Analyysissä käytetty Pirkanmaan aluejako.

Neljänneksi pyydettiin arvioimaan unelma-asuinpaikan palvelutarjontaa, harrastusmahdollisuuksia ja yhteyksiä yhteensä 30 eri palvelun osalta. Vastausvaihtoehtoina oli "ei merkitystä" ja viisi eri maksimietäisyyttä (0-1,9 km ... 50- km), jolla palvelu olisi oltava "ehdottomasti saatavissa" mikäli sillä oli merkitystä vastaajalle. Mikäli listalta puuttui joitakin merkityksellisiä palveluita, vastaajilla oli mahdollista kuvata ne ja niiden maksimietäisyys vielä erikseen.

2.2. Menetelmät

Henkilökohtaiset tulevaisuudet ovat lähtökohtaisesti yksilöllisiä, jolloin tutkimuksellisenä haasteena on löytää tapa niihin sisältyvän yhteisen tunnistamiseen ja toisaalta myös erityisyyden kuvaamiseen. *Yhteisen ja useita koskevan sisällön* tunnistamiseksi avoimet vastaukset analysointiin **sisällönanalyysin** avulla luokittelemalla (Hsieh & Shannon 2005). Luokat muodostettiin aineistolähtöisesti lukuun ottamatta toimeentulounelman toimialaa, jossa käytettiin Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2008) pääluokkia. Toimialaa, ammattiasemaa ja ratkaisukeinoja lukuun ottamatta sama vastaaja saattoi mainita useita tekijöitä, jotka on otettu mukaan analyysiin (ei siis vain tärkein tai ensin mainittu). Koska kysymys on avoimista vastauksista, tulokset kuvaavat näiden osalta erityisen merkityksellisinä pidettyinä asioina, jotka on vastauksessa nostettu esille. Suljetuissa kysymyksissä valitaan yleensä sen sijaan eniten mieltymyksiä vastaava annetuista vaihtoehdoista ja tulokset eivät ole yhtä vahvoja mieltymyksiä kuin avoimissa vastauksissa esille tuodut asiat. Toisaalta suljetuilla kysymyksillä saadaan kattava kuva mieltymyksistä, joita kaikki eivät ole tulleet kirjanneeksi avoimiin vastauksiin, vaikka mieltymyksiä olisikin olemassa. Käyttämällä sekä avoimia että suljettuja vastauksia tutkittavasta ilmiöstä saadaan monipuolisempi ja luotettavampi kokonaiskuva kuin vain jommallakummalla kysymystyyppillä. *Yksilöllisten tulevaisuuksien erityisyyttä* on kuvattu valikoiduilla suorilla sitaateilla nuorten vastauksista.

Tulokset esitetään tavanomaisina kuvailevina **tilastollisina tunnuslukuina** (jakaumat, keskiarvot). Kaikki jakaumat on esitetty painotetuista, perusjoukkoon yleistetyistä tuloksista. Lisäksi unelmatulevaisuuden tilastollista yhteyttä muun muassa nuorten sosio-ekonomisiin taustatekijöihin analysoidaan **riippumattomuustestauksella** eli "ristiintaulukoinnilla". Ilmiöiden välisten suhteiden perustyyppit ovat riippumattomuus, yhteys ja vaikutussuhde. Poikkileikkausaineistoilla on vaikea todentaa vaikutus- eli syy-seuraussuhteita, koska kaikki havainnot edustavat samaa ajankohtaa. Tällöin voidaan kuitenkin tutkia ilmiöiden riippumattomuutta. Frekvenssiaineistoja käytettäessä ilmiöiden riippumattomuutta voidaan arvioida todennäköisyysteoriaan perustuen vertailemalla esimerkiksi kahden muuttujan eri luokkiin kuuluvien havaintojen jakaumia (Agresti 2002). Jos ilmiöt a ja b ovat toisistaan riippumattomia, havainnot jakautuvat muuttujien eri luokkiin siten, että ilmiön a havaintojen jakautumisessa muuttujan b eri luokkiin ei ole merkittäviä eroja - ja päinvastoin: jos ilmiöiden välillä on riippuvuutta, havaintojen jakautuminen eri luokkiin poikkeaa kaikkien havaintojen keskimääräisestä jakaumasta. Kunkin kontingenssitaulun solun odotettu frekvenssi saadaan johdettua todennäköisyyslaskennan säännöistä: havainnon todennäköisyys kuulua sekä muuttujan X_1 luokkaan i että muuttujan X_2 luokkaan j on ko. todennäköisyyksien tulo, kun X_1 ja X_2 oletetaan toisistaan riippumattomiksi:

Odotettu frekvenssi = $E_{ij} = (p_i \times p_j)/N$,

jossa N on havaintojen kokonaismäärä. Odotettu frekvenssi lasketaan kertomalla muuttujan X_1 havaintojen määrä luokassa i muuttujan X_2 havaintojen määrällä luokassa j ja jakamalla tulos havaintojen kokonaismäärällä, jolloin saadaan odotettu frekvenssi taulukon solulle $X_{1i}X_{2j}$. Testisuure χ^2 lasketaan kaavalla:

$$\chi^2 = \sum (\text{havaitut frekvenssit} - \text{odotetut frekvenssit})^2 / \text{odotetut frekvenssit}$$

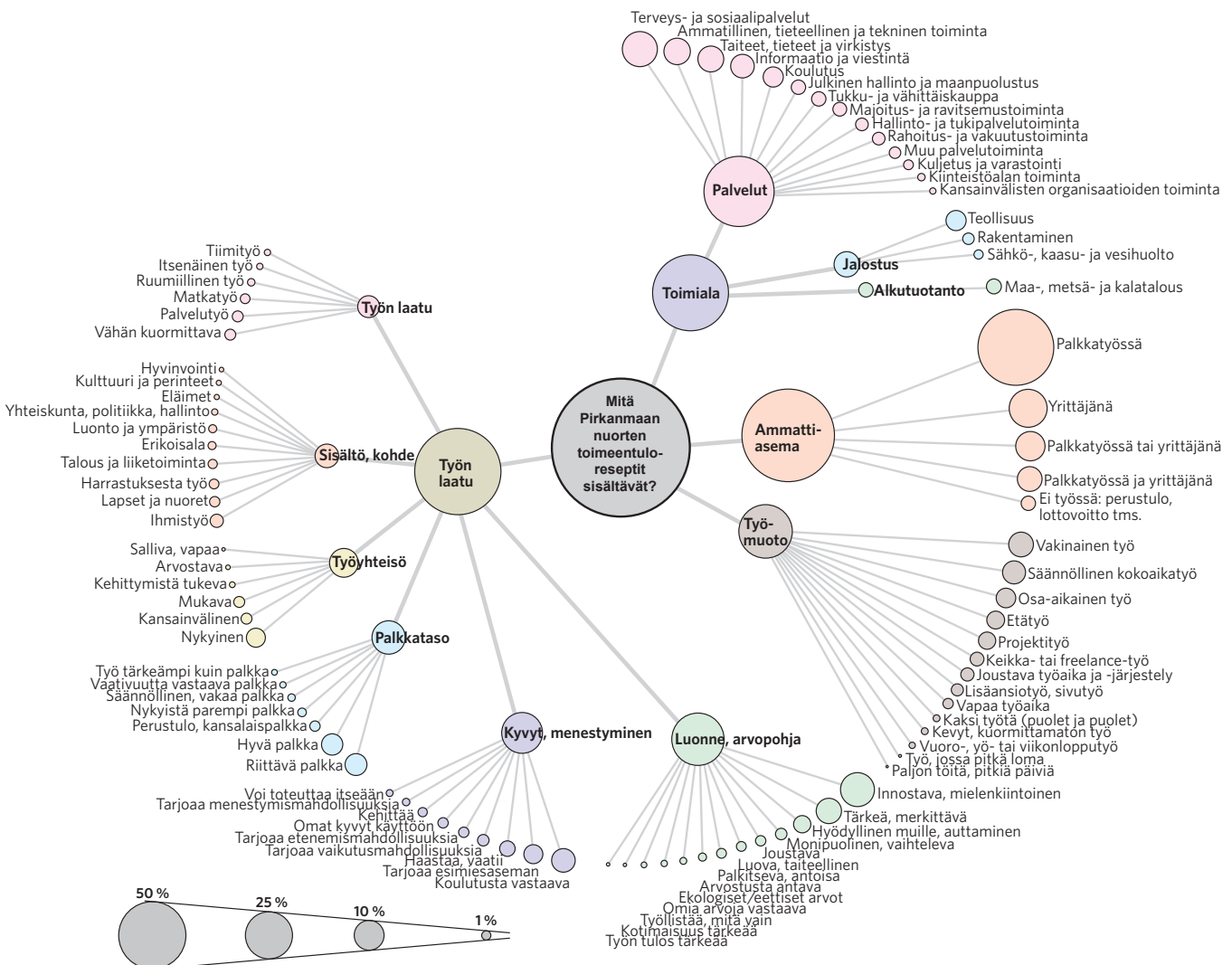
Testisuure noudattaa χ^2 -jakaumaa vapausastein $(r-1) \times (c-1)$, jossa r ja c ovat rivien ja sarakkeiden eli muuttujien luokkien lukumäärät. χ^2 -testiä pidetään yleensä hyvin luotettavana, kun korkeintaan 20 % odotetuista frekvensseistä on pienempiä kuin viisi ja kaikki odotetut frekvenssit ovat suurempia kuin yksi eli kontingenssitaulukossa on havainto tarkasteltavien muuttujien kaikissa luokissa. Testisuure saa suuria arvoja, kun tutkittavien ilmiöiden välillä on riippuvuutta eli kun havaitut ja odotetut frekvenssit poikkeavat toisistaan ja arvon nolla, kun ilmiöt ovat täysin riippumattomia toisistaan eli kun muuttujien jakaumissa ei ole eroja luokkien välillä. Testi havaitsee erot varsin herkästi, mutta erojen tulkinta täytyy tehdä varsinaisesta kontingenssitaulukosta kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

3. TULOKSET

3.1. Unelmatulevaisuuden sisältö

3.1.1. Toimeentuloreseptit

Unelmatulevaisuuden sisältöä pyydettiin kuvailemaan erikseen toimeentulon, asumisen ja elämäntavan osalta. Tulokset on esitetty painotettuina, koko perusjoukkoon yleistettyinä. Pirkanmaan nuorten **toimeentuloresepti** koostui toimialasta, ammattiasemasta, työmuodosta ja työn laadusta (kuvio 2).

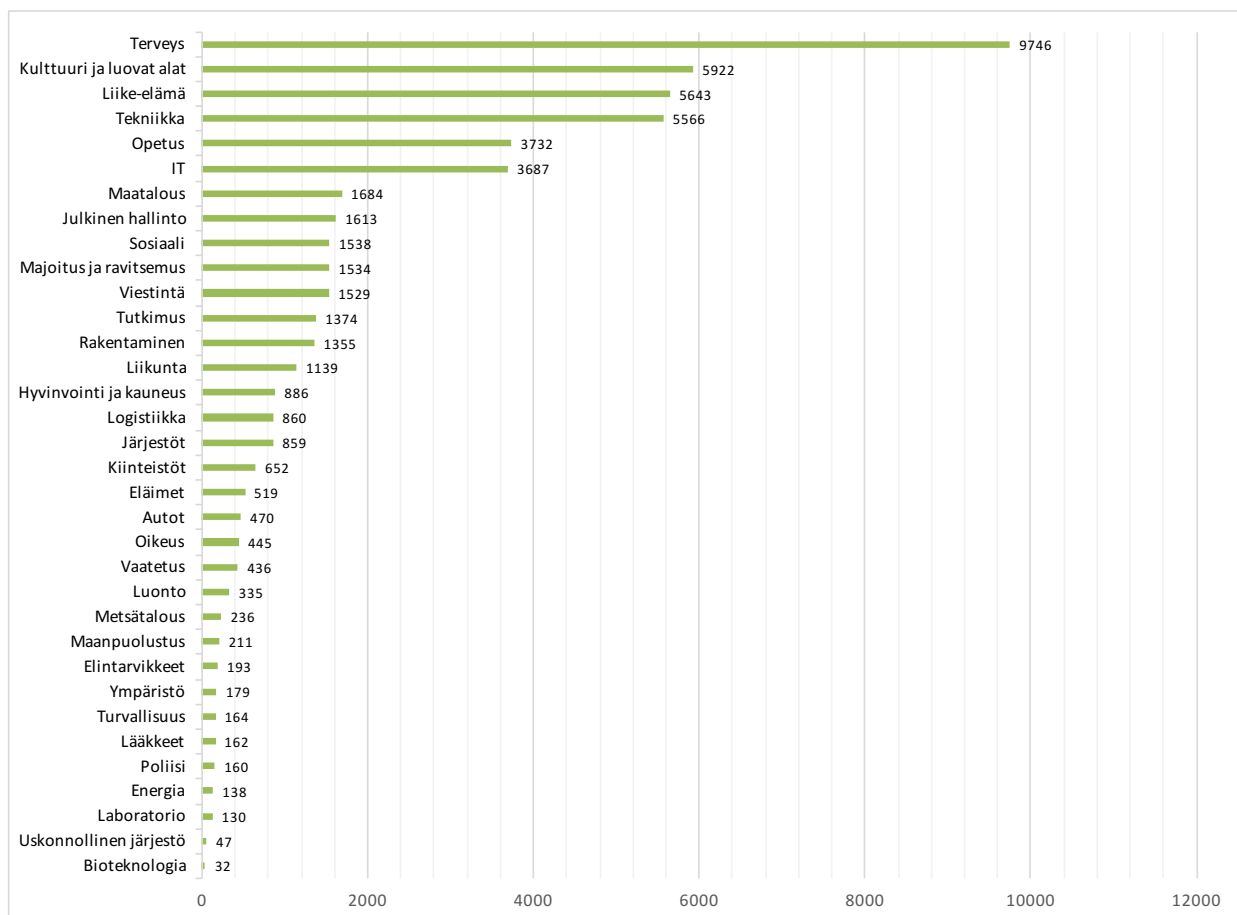

Kuvio 2. Unelmatulevaisuuden toimeentulo (N=84.789). Sama vastaaja on voinut mainita useita tekijöitä pl. toimiala ja ammattiasema.

Toimiala kyettiin tunnistamaan 63 prosentista unelmatulevaisuuksia ja näistä yleisimpiä olivat terveys- ja sosiaalipalvelut, ammatillinen, tekninen ja tieteellinen toiminta, taiteet, tieteet ja virkistys se-

kä informaatio ja viestintä. Näiden toimialojen osuudet unelmatulevaisuuksien toimialoista olivat 4-10 prosenttiyksikköä suuremmat kuin niiden osuudet Pirkanmaan nykyisistä (2015) työllisistä. Vastaavasti teollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa, rakentaminen sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta olivat toimialoja, jotka olivat unelmissa selvästi (4-9 prosenttiyksikköä) nykyistä toimialarakennetta harvinaisempia. *Unelmatulevaisuuksien toteutuminen muuttaisi siten toimialarakennetta vähitellen vaativampien asiantuntijajätöiden ja luovien alojen suuntaan.*

Alasta tehtiin myös hieman tarkempi luokittelu aineistolähtöisesti; se pystyttiin luokittelemaan noin 63 prosentille nuorista (kuvio 3). Tulokset olivat toki samansuuntaiset kuin annettua toimialaluokitusta käytettäessä, mutta toimialojen sisällä esimerkiksi terveysalasta unelmoi noin 9.800 nuorta ja sosiaalialasta noin 1.500 nuorta. Liike-elämään liittyvistä tehtävistä unelmoi noin 5.600 nuorta ja tekniikkaan liittyvistä tehtävistä 5.600 nuorta. Suosittuja aloja olivat myös opetus, informaatioteknologia, maatalous, julkinen hallinto, sosiaaliala, majoitus ja ravitsemus, ja viestintä, joista kustakin unelmoi yli 1.500 nuorta.

Kuvio 3. Unelmatulevaisuuden toimeentulon ala (N=53.176). Sama vastaaja on voinut mainita useita aloja.

Ammattiasema kyettiin tunnistamaan 99 prosentista unelmatulevaisuuksia ja unelmatulevaisuuksien selvästi yleisin ammattiasema oli palkkatyö, jossa olisi noin 2/3 nuorista. Yrittäjän asemasta unelmoi noin 16 %, ja noin 10 % nuorista unelmoi toimeentulosta, joka voisi olla joko palkkatyötä tai yrittäjyyttä. Noin 7 % nuorista halusi olla sekä palkkatyössä että yrittäjänä ja yleensä yhdistää näin toimeentulon vakautta ja merkityksellistä tekemistä, oman osaamisen hyödyntämistä tai vaihtelua. Yrittäjyys olisi siten mukana toimeentulon hankkimisessa jopa kolmanneksella Pirkanmaan nuorista. Pirkanmaan nykyisistä (2015) työllisistä noin 90 % on palkansaajia ja noin 10 % yrittäjiä – tarkasteltavan ikäluokan työllisistä vain puolet tästä. Kuvioon 4 on koottu sitaatteja nuorten toimeentulounelmaa koskevista moni-ilmeisistä vastauksista ammattiaseman mukaan. *Nuorten unelmien toteutuminen muuttaisi siten ammattiasemarakennetta selvästi yrittäjyyden suuntaan.*

Yrittäjä	Palkansaaja	Yrittäjä ja palkansaaja	Yrittäjä tai palkansaaja	Työmarkkinoiden ulkopuolella, lotto-voitto tms.
Työllistän itse itseni, joko markkinoinnin parissa yrittäjänä kuten nyt, tai luovalla kirjoittamisella.	Tulin toimeen käymällä kokopäivä työssä jossakin lähiseudulla.	Osa-aikaisesti nykyisessä ammatissa, toivon mukaan jo erikoislääkärinä. Osa toimeentulosta pieni-muotoisena hevosalan yrittäjänä.	Omaan alaani eli markkinointiin liittyvässä työssä. Tai sitten omalla yrityksellä, joka voisi olla minkä alan vaan, mikä kiinnostaa.	Olisin voittanut lotossa miljoonia, jotten enää joutuisi ansaitsemaan elantoani.
Jollain ihmeellä olisin saanut taloni ja sen remontit maksettua. Tekisin osa-aikaisesti töitä esim. osuuskuntani kautta. Olisimme pystyneet perustamaan pienen kylä-kaupan, jolla olisi mahdollisuus kilpailla hinnoissa jättimarkettien kanssa. Tienaisin lisäksi myymällä käsitöitäni ja pitämällä kursseja. Eläisin mahdollisimman pitkälti vaihtokauppataloudella. Pärjäisin hyvin vähillä tuloilla ja säästöjeni avulla kykenisin maksamaan yllättävät kustannukset. Minun ei tarvitsisi enää taistella Kelan ja byrokratian kanssa.	Olisin unelma-ammattissani, eli opettaisin peruskoulussa ja lukiossa humanistisia aineita, kuten historiaa ja filosofiaa.	Maanviljelijänä ja sivutoimisena ensihoitajana.	Työskentelin veroasian-tuntijana, joko toisen yrityksessä tai mahdollisesti yrittäjänä. Harjoittaisin varmaan myös sijoittamista lisätulojen saamiseksi.	Suomi olisi siirtynyt kansalaispalkkaa, joten toimeentulo ei olisi enää täysin riippuvainen palkkatyöstä. Tekisin osa-aikatyötä jossain ihmisoikeuskysymyksiin liittyvässä järjestössä.
Rakennusfirmani ja mahdolliset muut firmani pyörivät omalla painollaan minun vedellessäni välillä naruista oikeaan suuntaan, minkä johdosta minulla on enemmän aikaa politiikkaan verkostoitumiseen ja kaupankäyntiin.	Olisin hullu toimistonörtti, mikä nakuttelis meneen näppäimistö sauhuten ja tili kiihtien. Kaikkia kivoja markkinasuunnitelmien tekoja ja toteutuksia, firmojen brändäystä/imagon kehittämistä, nettisivujen pakertelua, median tuottamista jne.	Palkkatöissä nykyisellä työnantajalla, mahdollisesti sivutoimisena yrittäjänä tuloja jostain harrastustoiminnasta. Lisätuloja sijoituksista, tuskin kuitenkaan riittävästi elannon ansaitsemiseen.	Kävisin hyväpalkkaisessa työssä, josta pidän, esimerkiksi kokkina. Toinen vaihtoehto olisi perustaa oma lounaskahvila ja ansaita sillä.	Universaali perustulo kaikille ihmisille. Ei stressiä elannon ansaitsemisesta tai perustarpeiden täyttymisestä. Voisin keskittyä merkityksellisen sisällön luomiseen itselleni ja muille, elämiseen!
Unelmani liittyy kauneuteen. Minun piti sairastua vakavasti, että löysin sen, mitä todella tahdon. 13 vuoden päästä näen itseni freelance-meikkitaiteilijana, joka tekee työkyvyttömyyseläkkeensä ohella keikkatöitä ammattimallien ja tavallisten naisten kanssa, niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Psykykinen sairastaminen rajoittaa jaksamista, mutta unelma on niin vahva, että sen vuoksi olen valmis tekemään mitä se vaatii!	Työskentelen metsätalous-insinööriin koulutuksella mielellään metsäasian-tuntijan virassa. Tulen toimeen työstä ansaittavalla palkalla.	Tulonlähteeni olisivat moninaiset, tulonlähteitä olisi 2-3. Minulla olisi päätyö, jonka työsuhte olisi vakituinen ja osa-päiväinen (työnantajana mieluiten julkinen tai kolmas sektori, tai sitten hyvinvointiasioiden kehittämisessä yksityinen sektori). Sen ohella tekisin toista työtä (terapeutti), joka on unelmani, mutta en haluaisi tehdä sitä kuitenkaan täysipäiväisenä. Työni vaikutus-mahdollisuudet olisivat suuret, joka lisäisi elämänlaadun tunnetta ja mahdollisuuksia tehdä irtiottoja (kuten matkustelu tai pidempi kurssi) ja siten onnellisuutta.	Vakitöissä hotellissa tai jossakin majoitusta tarjoavassa loma-keskuksessa. Toinen vaihtoehto olisi oma majoitusyritys.	... meillä on jo nyt tietotaito ja välineet automatisoida suurin osa töistä, varsinkin niistä tärkeimmistä, mitä ihmiset eläkkeeseen tarvitsee, kuten ruoantuotanto yms. ... Elannon hankinta ei minun unelmien yhteiskunnassa olisi se ainut syy, miksi ihmiset nousevat ylös aamulla. Perustulo on ensiaskel tähän suuntaan. Automaation myötä ihmisten perustarpeet, kuten ruoka, tulisi taata kaikille. Mikäli, kuten hyvin todennäköistä on, pidättäydymme valuutassa niin perustulon lisäksi ihmiset työskentelisivät 4-6 tuntisia päiviä parina päivänä viikossa. Työt olisivat jotain järkeviä eivätkä pikaruokalatyytöitä. Esim. kaupan kassoille ei tarvita enää henkilökuntaa kun kaupat voidaan automatisoida.
	Tekisin töitä jossakin oman alan yrityksessä (sähköala), mieluiten pienehkössä yrityksessä, koska yleensä tunnelma ja yhteisöllisyys on niissä paremmin esillä.	Haluaisin olla mielekkäässä palkkatyössä, mutta lisäksi tehdä koulutukseni mukaisia käsi- ja taide-teollisia töitä kenties yrittäjänä.	Tietokoneohjelmointiin liittyvässä työssä, joko omassa yrityksessä tai menestyvän yrityksen palkollisena. Toinen vaihtoehto on koripallovalmentajan ura, jos siinä ilmenee menestystä.	
	Pienelläkin summalla voisi tulla toimeen, mutta uraorientoituneena ihmisenä hyvintienaava työ ja urallaeteneminen ovat tärkeitä asioita, ja näiden avulla pystyisikin kustantamaan hieman tuhlaillevan elämäntyylin.		Arkityöllä, mahdollisesti voisin olla yrittäjä jollakin alalla tai sitten vain palkkatyöläinen.	

Kuvio 4. Sitaatteja nuorten toimeentuloresepteistä unelmatulevaisuuden ammattiaseman mukaan.

Unelmatulevaisuuden kuvaukseen sisältyi jokin tunnistettavissa oleva ammattinimike noin 65 prosentilla nuorista. Unelmatulevaisuuden toimeentulon kuvauksessa useimmin mainitut ammattinimikkeet olivat asiantuntija, IT-alan asiantuntijatyön tekijä, sairaanhoitaja (ml. kättilö, terveydenhoitaja tms.), lääkäri, opettaja, yrittäjä ja tutkija. Kustakin näistä ammateista unelmoi vähintään 2.000 pir-

kanmaalaisnuorta. Yli 1.000 nuorta unelmoi myös maanviljelijän, muusikon, johtajan, insinöörin, taiteilijan, esimiehen, psykologin, sijoittajan ja kirjailijan ammatista tai tehtävänimikkeestä. *Ammattinimikkeiden kirjon suosituimmat nimikkeet kuvasivat toimialan ja ammattiaseman tapaan asiantuntijatehtävien, luovien alojen ja yrittäjyyden suosiota.*

Taulukko 4. Unelmatulevaisuuden toimeentuloreseptin ammattinimikkeet, top-50. Sama vastaaja on voinut mainita useita ammatteja.

No.	Ammattinimike	Lukumäärä	No.	Ammattinimike	Lukumäärä
1	Asiantuntija	4.413	26	Markkinointityö	522
2	IT-alan asiantuntijatyö	3.537	27	Poliisi	488
3	Sairaanhoidotyö	3.403	28	Kääntäjä	463
4	Lääkäri	3.293	29	Sähköasentaja	462
5	Opettaja	2.936	30	Diplomi-insinööri	457
6	Yrittäjä	2.577	31	Fysioterapeutti	437
7	Tutkija	2.301	32	Kirjastonhoitaja	426
8	Maanviljelijä	1.485	33	Liikunnanohjaaja	426
9	Muusikko	1.466	34	Kauppias	415
10	Johtaja	1.456	35	Kokki	413
11	Insinööri	1.449	36	Eläintenhoitaja	410
12	Taiteilija	1.313	37	Hanketyöntekijä	399
13	Esimies	1.185	38	Lentäjä	389
14	Psykologi	1.162	39	Sosionomi	373
15	Sijoittaja	1.162	40	Automekaanikko	353
16	Kirjailija	1.037	41	Palomies	331
17	Lastentarhanopettaja	977	42	Myyjä	330
18	Arkkitehti	794	43	Kouluttaja	328
19	Toimittaja	786	44	Terapeutti	311
20	Konsultti	769	45	Kirjanpitäjä	301
21	Sosiaalityö	733	46	Puuseppä	291
22	Suunnittelija	662	47	Hevosala	289
23	Kehittäjä	621	48	Kahvilatyöntekijä	286
24	Käsityöläinen	603	49	Rakennusmies	276
25	Toimistotyöntekijä	546	50	Puheterapeutti	268

Noin kolmannes (32 %) nuorista piti *työmuotoon* liittyviä asioita niin merkityksellisinä, että mainitsi ne unelmatulevaisuutensa kuvauksessa. Tässä ryhmässä vakinainen työ ja säännöllinen kokoaikatyö olivat yleisimmät unelmat. Suhteellisen monet nuoret unelmoivat epätyypillisemmistä työmuodoista ja työjärjestelyistä: osa-aikatyöstä, etätyöstä, projektityöstä, keikka- tai freelance-työstä sekä hyvin joustavista tai jopa vapaista työ(aika)järjestelyistä. Karkeasti 50–60 % työmuodon maininneista nuorista unelmoi näistä "epätyypillisistä" työmuodoista ja 40–50 % "perinteisistä" vakinaisista tai kokoaikaisista töistä riippuen siitä, kumpaan luokkaan etätyö luetaan mukaan. *Koko työllisten joukkoa kuvaavaan työvoimatutkimukseen (2016) verrattuna nuorten unelmissa oli suunnilleen sama osuus osa-aikatyötä, selvästi suurempi osuus erilaisia yrittäjämäisiä ja joustavia työmuotoja ja selvästi pienempi osuus kokoaikatyötä.*

Noin 31 % nuorista mainitsi toimeentulounelmassaan jonkin työn luonteeseen liittyvän määritteen, noin 19 % jonkin omaan kehittymiseen ja työuralla edistymiseen liittyvän määritteen, noin 13 % jonkin palkkatasoon liittyvän määritteen, noin 9 % jonkin työyhteisöön liittyvän määritteen, noin 6 % työn sisältöön ja kohteeseen liittyvän määritteen ja noin 5 % jonkin työn laatuun liittyvän määritteen. *Unelmatoimeentulon sisältötekijät olivat selvästi merkityksellisempiä asioita kuin palkkataso.*

Unelmatoimeentulon kuvaukset analysointiin myös kolmeen luokkaan sen mukaan, kuinka *tarkka ja yksityiskohtainen* kuvaus oli. Noin 35 % nuorista määritteli toimeentulonsa epätarkasti (kuvattu esim. vain laatua tai asemaa), noin 43 % melko tarkasti (kuvattu esim. ammatti) ja noin 21 % hyvin tarkasti (kuvattu ammatti ja lisämääreitä). Nämä tulokset ovat mielenkiintoisia suhteessa erityisesti suhteessa unelmatulevaisuuden sijaintiin (luku 3.2).

Unelmatulevaisuuden päätoimiala yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla kymmeneen taustatekijään (taulukko 5). Maaseutumainen asuinkunta, asuminen lounaisella Pirkanmaalla tai harvaan asutulla maaseudulla ennustivat unelmatulevaisuuden sijoittumista selvästi keskimääräistä yleisemmin alkutuotantoon. Erityisesti naiset, yksineläjät, osa-aikaisesti työssä olevat sekä vähän koulutusta hankkineet unelmoivat toimeentulosta palvelualalla. Varttuneempi ryhmä vastaajista ja lapsiperheet määrittelivät toimeentulonsa tässä suhteessa kaikkein epämääräisimmin. *Tulevan toimeentulolähteen päätoimiala kiinnittyi tässä ikäryhmässä jo varsin moneen taustatekijään, joilla oli merkitystä mieltymysten ja mahdollisuuksien määrittämiseen.*

Taulukko 5. Unelmatulevaisuuden päätoimialan yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.168	13,619	9	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.168	54,033***	6	Maaseutumainen: alkutuotanto
Asuinkunta: alue	2.168	66,231***	15	Lounainen Pirkanmaa: alkutuotanto
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.168	168,981***	12	Harvaan asuttu maaseutu: alkutuotanto
Ikäryhmä	2.168	35,116***	3	25-30 vuotta: ei määriteltävissä
Sukupuoli	2.168	102,527***	3	Nainen: palvelut
Perhesuhteet	2.148	9,104*	3	Yksineläjä: palvelut
Lapset	2.168	13,959**	3	On lapsia: ei määriteltävissä
Työelämätilanne	2.168	55,208***	15	Osa-aikaisesti työssä: palvelut
Koulutus: korkein suoritettu	2.110	56,356***	12	Lukio: palvelut
Koulutus: korkein menossa	877	31,804***	9	Lukio: palvelut

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Toimeentuloreseptin ammattiasema liittyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla kuuteen taustatekijään (taulukko 6). Yrittäjyydestä unelmoivat erityisesti kuntaryhmältään maaseutumaisessa kunnassa tai harvaan asutulla maaseudulla asuvat, työelämän ulkopuolella olevat ja ammattikoulun korkeimpana

koulutuksenaan omaavat nuoret. Palkkatyöstä unelmoivat erityisesti varttuneemmat eli 18-24-vuotiaat nuoret ja naiset. *Muilla taustatekijöillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä unelmatulevaisuuden ammattiasemaan, joten se ei ole tässä mielessä kovin vahvasti "lukittu" asia.*

Taulukko 6. Unelmatulevaisuuden ammattiaseman yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.168	21,694	15	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.168	22,663*	10	Maaseutumainen: yrittäjä
Asuinkunta: alue	2.168	35,817	25	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.168	60,177***	20	Harvaan asuttu maaseutu: yrittäjä
Ikäryhmä	2.168	22,598***	5	18-24 vuotta: palkkatyössä
Sukupuoli	2.168	36,842***	5	Nainen: palkkatyössä
Perhesuhteet	2.148	0,950	5	
Lapset	2.168	2,798	5	
Työelämätilanne	2.168	41,269*	25	Työelämän ulkopuolella: yrittäjä
Koulutus: korkein suoritettu	2.110	43,143**	20	Ammattikoulu: yrittäjä
Koulutus: korkein menossa	877	18,921	15	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Unelmatulevaisuuden työmuoto yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla seitsemään taustatekijään (taulukko 7). Kaikissa tapauksissa suurin poikkeama eri luokkien jakauman keskiarvosta koski tilanetta, jossa työmuodolle ei annettu mitään erityistä määritettä eli siihen ei tässä mielessä kohdistunut erityisen suurta merkitystä. Tällaisia ryhmiä olivat kaupungin läheisellä maaseudulla asuvat, 18-24-vuotiaat, miehet, yksineläjät, työttömät ja vähän kouluttautuneet nuoret. Muilla ryhmillä ko. taustatekijöiden osalta oli käänteisessä tarkastelussa tarkempi määreitä unelmatulevaisuuden työmuodon osalta. *Syntymäkunnalla tai nykyisellä asuinalueella ei sen sijaan ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä unelmatulevaisuuden toimeentulon työmuotoon.*

Taulukko 7. Unelmatulevaisuuden työmuodon yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

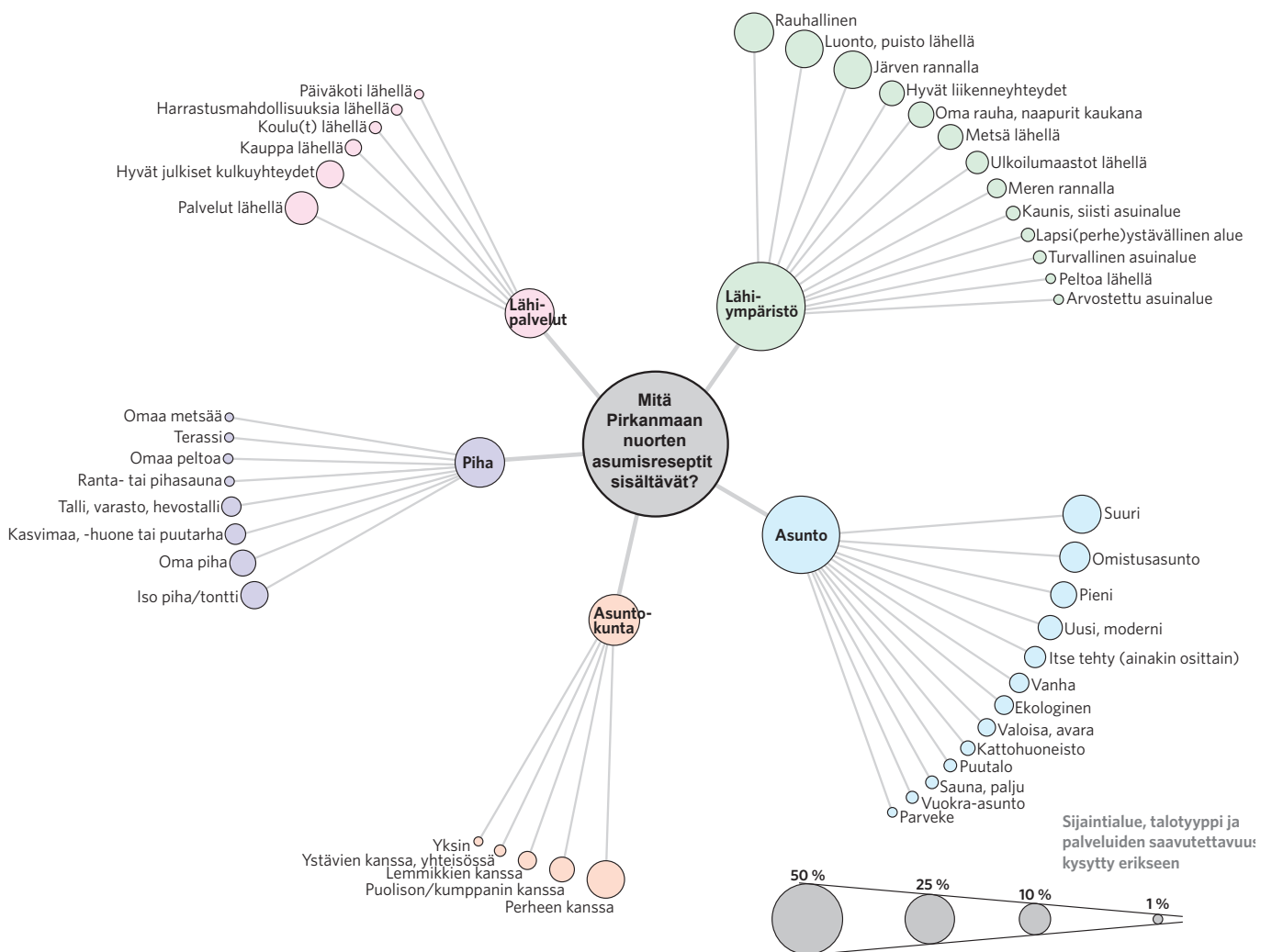
Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.169	14,465	12	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.169	11,152	8	
Asuinkunta: alue	2.169	27,231	20	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.169	28,840*	16	Kaupungin läheinen maaseutu: ei määritettä
Ikäryhmä	2.169	77,772***	4	18-24 vuotta: ei määritettä
Sukupuoli	2.169	33,363***	4	Mies: ei määritettä
Perhesuhteet	2.149	22,615***	4	Yksineläjä: ei määritettä
Lapset	2.169	7,188	4	
Työelämätilanne	2.169	37,424*	20	Työtön: ei määritettä
Koulutus: korkein suoritettu	2.119	97,917***	16	Peruskoulu: ei määritettä
Koulutus: korkein menossa	877	22,818*	12	Lukio: ei määritettä

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiar-

von erotus prosenttiyksiköinä. Viisi luokkaa ensimmäisen maininnan perusteella: ”perinteinen” (vakinainen, säännöllinen), osa-aikainen, etätyö, ”epätyypillinen” (projektit, keikat, joustava, vapaa yms.) ja ei määritettä.

3.1.2. Asumisreseptit

Pirkanmaan nuorten **asumisresepti** koostui lähiympäristöön, asuntoon, asutokuntaan, pihaan ja lähipalveluihin liittyvistä tekijöistä (kuvio 5). Asumisunelman sijainnista, talotyypistä ja palveluiden saavutettavuudesta kysyttiin myös erikseen (luku 3.2).

Kuvio 5. Unelmatulevaisuuden asuminen (N=84.757). Sama vastaaja on voinut mainita useita tekijöitä.

Noin 79 % nuorista mainitsi jonkin asuinpaikan *lähiympäristöön* liittyvän määritteen. Useimmin mainittuja määreitä olivat rauhallinen (20 % maininneista), luonto tai puisto lähellä (18 %), järven ranta lähellä (18 %). Lähiluonto oli eri muodoissaan tärkeä yli puolelle (noin 59 %) nuorista. Toinen erityisen tärkeä lähiympäristön piirre liittyi rauhallisuuteen, omaan tilaan ja turvallisuuteen (noin 32 %

nuorista). *Lähiluonto, rauhallisuus ja oma tila olivat unelma-asuinpaikan lähiympäristön tärkeitä ominaispiirteitä valtaosalle pirkanmaalaisnuorista.*

Asuntoon liittyviä ominaispiirteitä kuvasi avoimissa vastauksissa noin 60 % nuorista. Yleisimmin mainittuja määritteitä olivat suuri asunto (noin 24 % maininneista), omistusasunto (15 %), pieni asunto (11 %), uusi/moderni asunto (10 %), ainakin osittain itse tehty asunto (8 %) ja vanha talo/asunto (6 %). *Unelma-asunnon osalta tärkeitä asioita olivat siten koko (35 %), omistajuus (26 %), ikä (16 %) ja muut laadulliset ominaisuudet (23 %).*

Noin neljännes (26 %) kuvasi *asuntokunnan* piirteitä osana asumisunelmaansa. Yli puolelle asuntokunnan kuvanneista se oli perhe ja neljännekselle puoliso tai kumppani. Ystävän kanssa tai yhteisössä unelmoi asuvansa 5 % asuntokunnan maininneista, yksin 3 % ja lemmikin kanssa 13 %.

Samoin noin neljännes (26 %) vastaajista määritteli joitakin unelma-asuntonsa *pihapiiriin* kuuluvia asioita. Yleisimmin mainittuja määritteitä olivat iso piha tai tontti (29 % maininneista), oma piha (27 %), kasvimaata, -huone tai puutarha (16 %) ja ulkorakennus kuten talli, varasto tai hevostalli (14 %). Tätä harvemmat kaipasivat myös omaa peltoa tai metsää, ranta- tai pihasaunaa tai terassia. Useat näistä määritteistä liittyvät *omakotitaloasumiseen ja sen suosioon* (ks. luku 3.2).

Noin neljännes nuorista (24 %) nosti unelma-asumista kuvatessaan esille myös *lähipalvelut*. Noin 44 prosentille asian maininneista palveluiden yleinen läheisyys oli merkityksellistä, noin 31 prosentille puolestaan hyvät julkiset kulkuyhteydet. Kaupan (11 %), koulun (6 %), harrastusmahdollisuuksien (5 %) ja päiväkodin (3 %) läheisyys mainittiin myös erikseen eli osalle nuorista juuri näiden palveluiden läheisyydellä oli erityistä merkitystä. *Yleisesti lähipalvelujen saatavuus ja liikenneyhteydet olivat merkityksellinen osa nuorten asumisunelmaa* (ks. tarkemmin luku 3.2).

Noin 22 % nuorista oli maininnut yhden täsmällisesti määritellyn unelma-asumisvaihtoehdon (esim. omakotitalo tietynlaisella maaseutualueella), noin 16 % oli maininnut useita saman aluetyypin vaihtoehtoja (esim. Tampereen tai Helsingin ydinkeskustassa) ja noin 5 % oli maininnut useita eri aluetyyppejä (esim. tietynlainen omakotitalo maaseudulla tai kaupungissa).

Unelmien asuinpaikan lähiympäristön piirteet yhdistyivät tilastollisesti merkitsevällä tavalla kuuteen taustatekijään (taulukko 8). Tyypiltään maaseutumaisessa kunnassa asuvilla, iältään varttuneempaan ryhmään kuuluvilla 25–30-vuotiailla ja yliopiskoulutuksen hankkineilla nuorilla korostui erityisesti asuinpaikan lähiluonto eri muodoissaan. Toisaalta keskimääräistä useammin miehillä, yksineläjillä ja ammattikoulua käyvillä ei ollut unelma-asuinpaikan lähiympäristöön liittyviä määritteitä. *Osalle nuo-*

rista lähiluonnolla oli siten erityistä merkitystä ja osalle taas asunnon lähiympäristöllä ei ollut juurikaan erityistä väliä.

Taulukko 8. Unelmatulevaisuuden asuinpaikan lähiympäristön piirteiden yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.165	11,821	9	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.165	12,773*	6	Maaseutumainen: luonto
Asuinkunta: alue	2.165	16,223	15	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.165	18,555	12	
Ikäryhmä	2.165	17,508**	3	25–30 vuotta: luonto
Sukupuoli	2.165	61,563***	3	Mies: ei määritettä
Perhesuhteet	2.145	16,823**	3	Yksineläjä: ei määritettä
Lapset	2.165	5,770	3	
Työelämätilanne	2.165	18,306	15	
Koulutus: korkein suoritettu	2.107	31,725**	12	Yliopisto: luonto
Koulutus: korkein menossa	875	20,119*	9	Ammattikoulu: ei määritettä

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä. Neljä luokkaa ensimmäisen maininnan perusteella: lähiluonto (luonto, puisto, järvi, meri, metsä, pelto yms.), rauha (rauhallinen, oma rauha, turvallinen yms.), liikenneyhteydet (hyvät) sekä muu harvinainen määre tai ei määritettä.

Unelma-asunnon piirteet yhdistyivät tilastollisesti merkitsevällä tavalla neljään taustatekijään (taulukko 9). Yksineläjät unelmoivat erityisesti pienestä asunnosta. Kaupungin läheisellä maaseudulla asuvilla, miehillä ja yliopiston käyneillä ei ollut keskimääräistä useammin asunnon piirteitä koskevia määreitä. *Unelma-asunnon kokoon, omistukseen, ikään ja ominaisuuksiin liittyvät ominaispiirteet eivät siten kiinnittyneet kovinkaan vahvasti nuorten taustatekijöihin.*

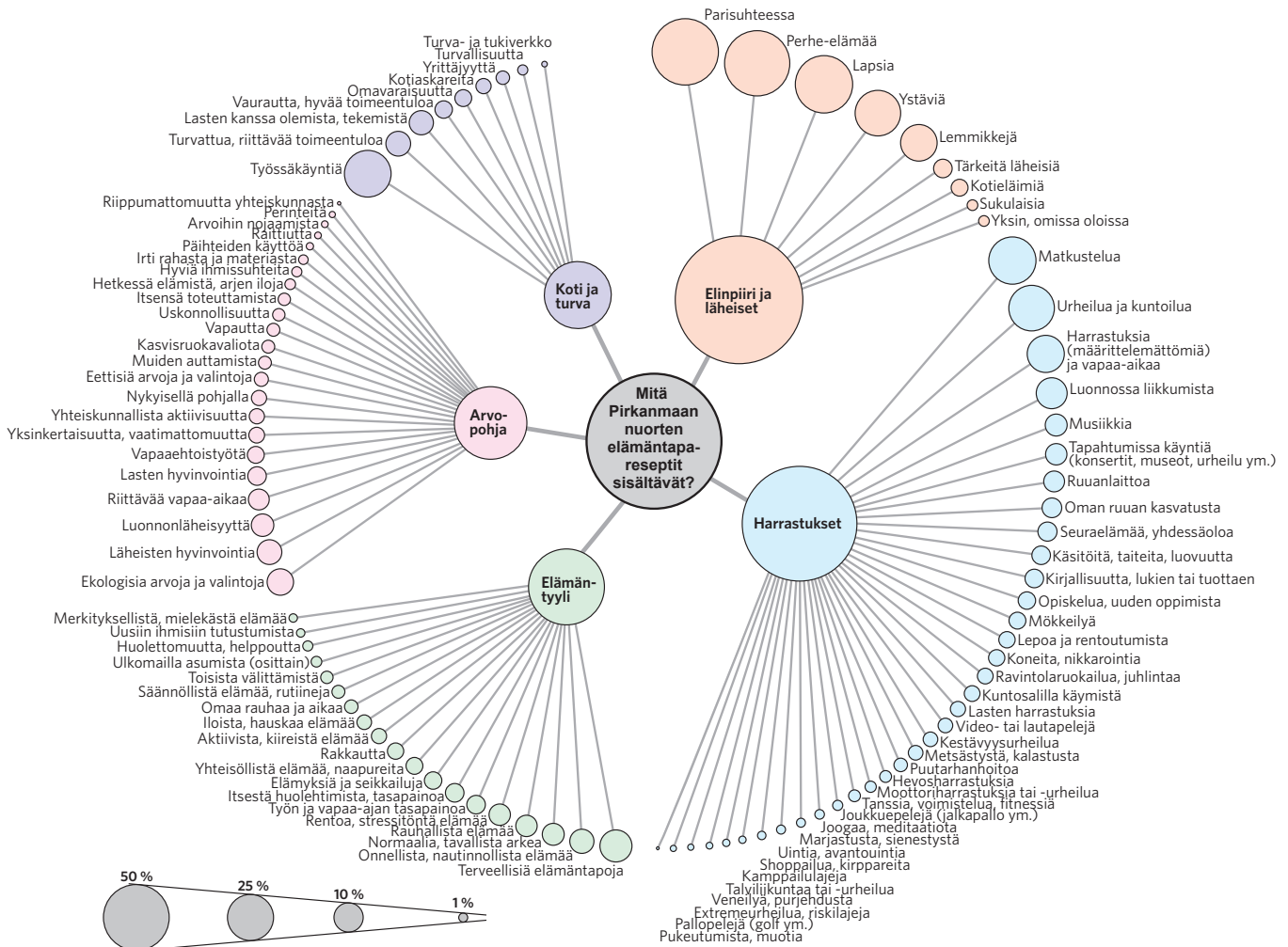
Taulukko 9. Unelmatulevaisuuden asunnon piirteiden lähiympäristön piirteiden yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.166	22,947	27	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.166	13,781	18	
Asuinkunta: alue	2.166	61,683	45	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.166	75,348***	36	Kaupungin läheinen maaseutu: ei määritettä
Ikäryhmä	2.166	15,715	9	
Sukupuoli	2.166	48,963***	9	Mies: ei määritettä
Perhesuhteet	2.146	19,894*	9	Yksineläjä: pieni
Lapset	2.166	11,476	9	
Työelämätilanne	2.166	53,482	45	
Koulutus: korkein suoritettu	2.108	57,068*	36	Yliopisto: ei määritettä
Koulutus: korkein menossa	875	32,673	27	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä. Kymmenen luokkaa ensimmäisen maininnan perusteella: suuri, pieni, omistus, vuokra, uusi, vanha, itse tehty, ekologinen, tilat & varusteet sekä ei määritettä.

3.1.3. Elämäntapareseptit

Pirkanmaan nuorten **elämäntaparesepti** koostui elinpiiristä ja läheisistä, harrastuksista, elämäntyylistä, arvopohjasta sekä kodista ja turvasta (kuvio 6).

Kuvio 6. Unelmatulevaisuuden elämäntapa (N=83.833). Sama vastaaja on voinut mainita useita tekijöitä.

Elinpiiri ja läheiset olivat nuorten elämäntapaunelmassa laajasti esillä: puoliso tai kumppani, perhe, lapset, ystävät ja muut tärkeät läheiset. Osalla nuorista elinpiiriin kuuluivat myös eläimet.

Harrastukset olivat erittäin tärkeä osa unelmien elämäntapaa. Yleisimmin mainittuja harrastuksia olivat erilaiset urheilu- ja liikuntamuodot, kulttuuri- ja taideharrastukset, luontoon liittyvät harrastukset, ruuanlaitto ja oman ruuan kasvatusta, matkailu ja matkustelu, "itse tekeminen" (käsitöitä, nikkarointi) sekä rentoutuminen eri muodoissaan. Harrastusten tarkka erittely kuvasti osaltaan niiden suurta merkitystä nuorille.

Elämäntyyliin liittyviä määreitä esitettiin myös melko runsaasti. Elämäntyyliin liittyivät yleisimmin rauhaan, huolettomuuteen ja stressittömyyteen sekä terveellisiin elämäntapoihin ja tasapainoon. Toisaalta myös toiminta ja ihmissuhteet kuuluivat monella unelmatulevaisuuden elämäntyyliin. Elämäntyyliin liittyivät sekä elämänhallintaan että merkityksellisyyden kokemuksiin.

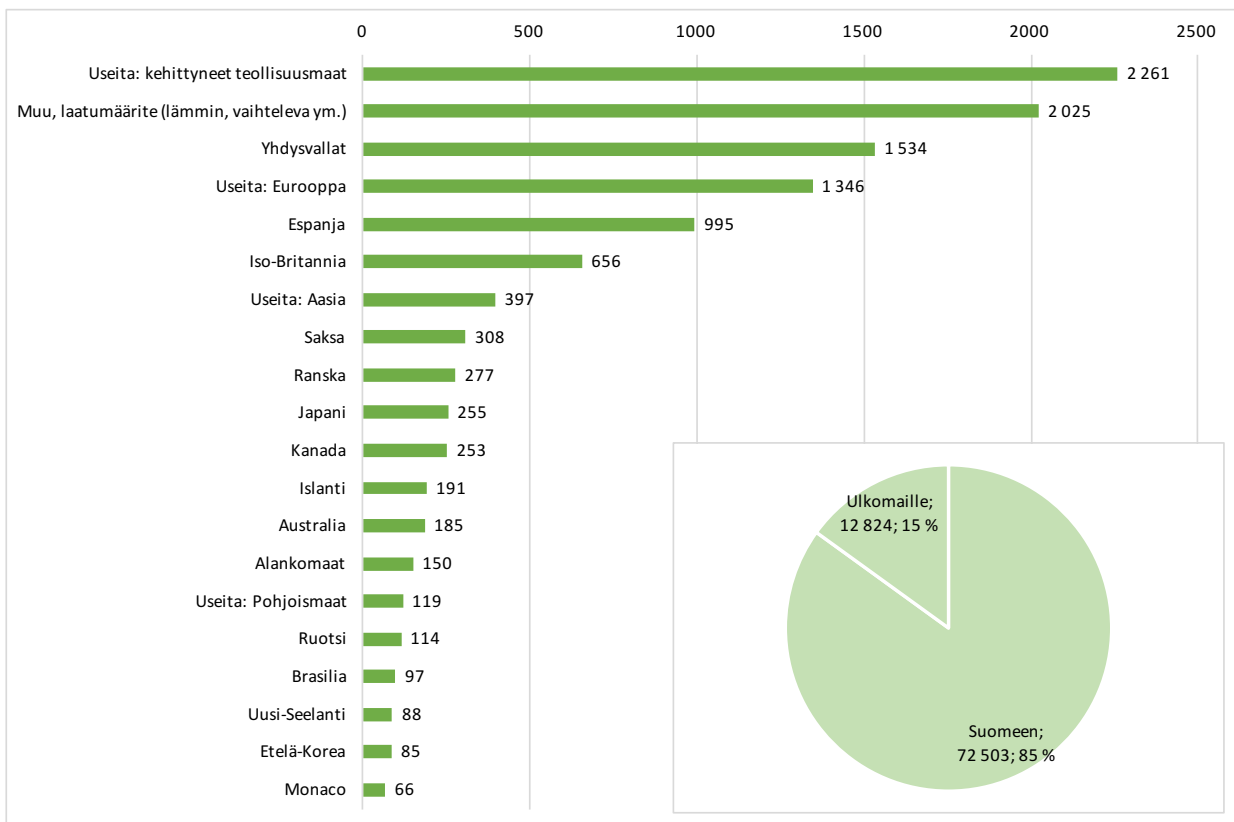
Osa nuorista halusi elämäntapansa nojaavan omaan *arvopohjaan* ja heijastavan sitä. Yleisimmin mainittuja teemoja olivat toisten ihmisten hyvinvointi ja auttaminen, ekologisuus ja eettisyys valinnoissa, luonnonläheisyys ja yksinkertaisuus, oma hyvinvointi, vapaus ja riippumattomuus ja vakaumuksen seuraaminen. Yhteiskunnallinen aktiivisuus mainittiin harvojen nuorten elämäntapareseptissä (alle 3 % nuorista).

Viimeisenä osakokonaisuutena elämäntapaunelmiin kuului *kodin, turvan ja arjen* muodostama perusta. Työssäkäynti kuului paitsi toimeentuloon myös elämäntapaan ja arkeen. Muita usein mainittuja asioita olivat perusturvallisuus (toimeentulo, tukiverkko), perhe-elämä ja kotiaskareet.

3.2. Unelmatulevaisuuden sijainti ja palvelutarjonta

3.2.1. Unelmatulevaisuuden sijaintimaa

Noin 85 % vastaajista sijoitti unelmatulevaisuutensa Suomeen ja noin 15 % ulkomaille. Yleisimmin vastauksissa mainittiin useita vaihtoehtoisia kehittyneitä teollisuusmaita tai sitten maita mainitsematta joitakin laatumääritteitä (mm. lämmin maa). Yleisimmin mainittu yksittäinen kohdema oli Yhdysvallat, josta unelmoi noin 1.500 nuorta eli noin 1,8 % 18-30-vuotiaista pirkanmaalaisista. Korkealla yksittäisten unelmamaiden listalla olivat myös Espanja, Iso-Britannia, Saksa, Ranska, Japani ja Kanada, joista kustakin unelmoi yli 200 nuorta (kuvio 7).

Kuvio 7. Unelmatulevaisuuden sijaintimaa, 20 yleisintä (N=85.327).

Unelman sijoittuminen Suomeen tai ulkomaille yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla kahdeksaan taustatekijään (taulukko 10). Analyysi on tehty ristiintaulukointina merkitsevyytestauksella (χ^2 -testisuure; ks. luku 2.2). Ulkomaille sijoittuvasta tulevaisuudesta unelmoivat erityisesti ulkomailta syntyneet, perhesuhteiltaan yksineläjät, työttömät ja vähän koulutetut nuoret. Vastaavasti Suomeen sijoittuvasta tulevaisuudesta unelmoivat erityisesti kirkonkylässä tai kyläkeskuksessa asuvat, ikäkauman yläpäähän sijoittuvat (25-30-vuotiaat) sekä nuoret, joilla on lapsia. *Ulkomaille sijoittuvien unelmatulevaisuuksien taustalla on enemmän "työntötekijöitä" (mm. työpaikan puute), kun taas kotimaa-*

han sijoittuvien tulevaisuuksien taustalla vaikuttaa olevan enemmän ihmisiin tai paikkoihin kytkeviä sidoksia eli "vetotekijöitä" (mm. perhe).

Taulukko 10. Unelmatulevaisuuden sijaintimaan yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

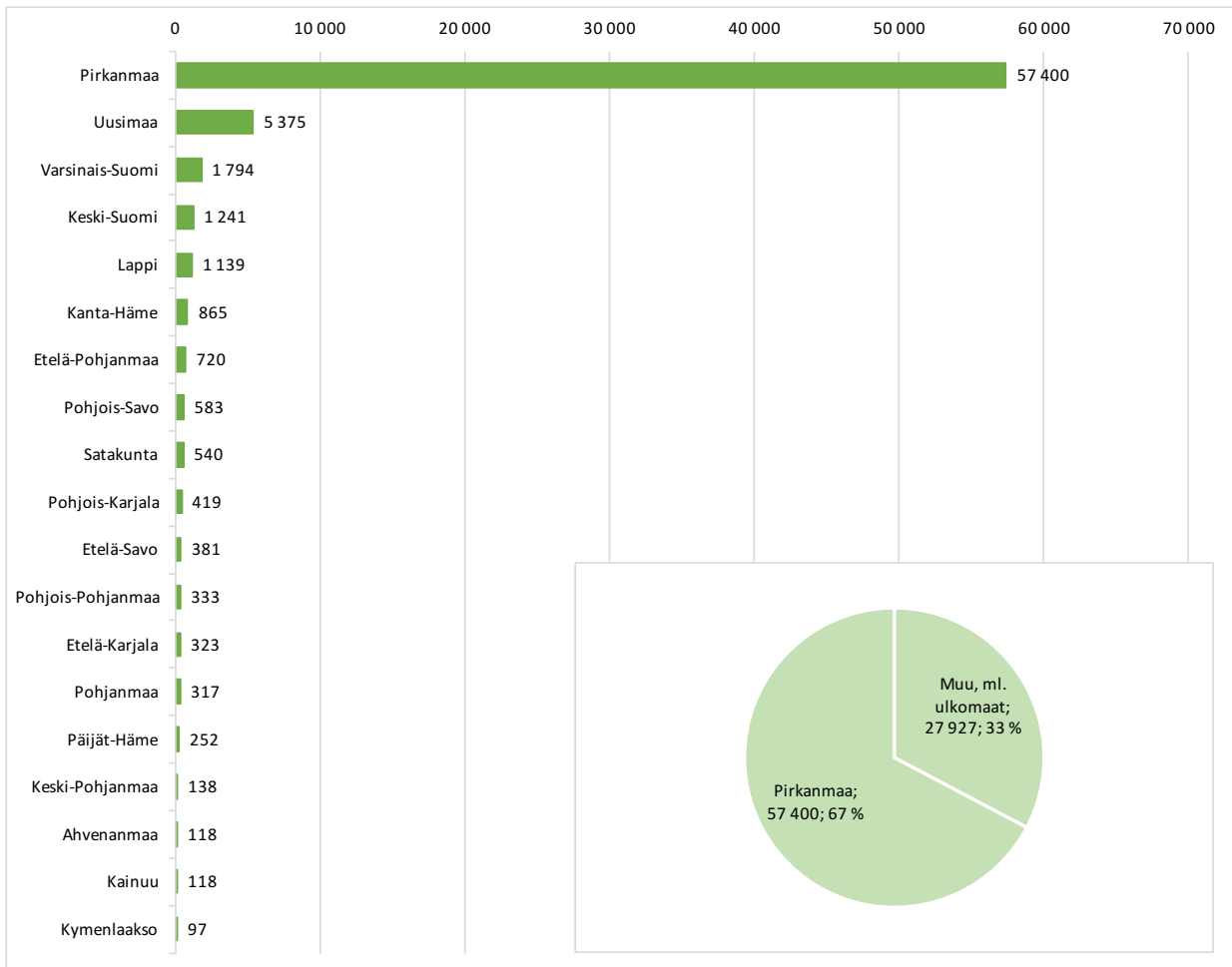
Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.179	7,903*	3	Ulkomaat: ulkomaille
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.179	2,015	2	
Asuinkunta: alue	2.179	4,034	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.179	11,433*	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: Suomeen
Ikäryhmä	2.179	10,289**	1	25-30 vuotta: Suomeen
Sukupuoli	2.179	3,358	1	
Perhesuhteet	2.159	48,066***	1	Yksineläjä: ulkomaille
Lapset	2.179	17,090***	1	On lapsia: Suomeen
Työelämätilanne	2.179	29,652***	5	Työtön: ulkomaille
Koulutus: korkein suoritettu	2.120	33,698***	4	Peruskoulu: ulkomaille
Koulutus: korkein menossa	879	25,373***	3	Lukio: ulkomaille

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

3.2.2. Unelmatulevaisuuden sijaintimaakunta

Kaksi kolmannesta nuorista (57.400) sijoitti unelmatulevaisuutensa Pirkanmaalle ja kolmannes muihin maakuntiin tai ulkomaille (kuvio 8). Runsaat 6 % Pirkanmaan nuorista eli noin 5.400 nuorta sijoitti unelmatulevaisuutensa Uudellemaalle. Myös Keski-Suomesta ja Lapista unelmoi yli 1.000 nuorta. Pirkanmaalle ja naapurimaakuntiin unelmatulevaisuutensa sijoitti noin 74 % nuorista. **On syytä huomata, että unelmien toteutuminen ei tarkoittaisi asukasluvun alenemista, koska myös muilla alueilla asuvista nuorista osa unelmoi Pirkanmaasta.**

Unelmatulevaisuuden sijoittuminen Pirkanmaalle tai muille alueille yhdistyi tilastollisesti merkitseväällä tavalla kahdeksaan taustatekijään (taulukko 11). Erityisesti ulkomailta syntyneet, perheettömät yksineläjät ja lukiossa opiskelevat (korkein menossa oleva koulutus) sijoittivat tulevaisuutensa muille alueille kuin Pirkanmaalle. Asuminen Tampereen kehyskunnissa, kuuluminen ikäryhmän vanhempaan osaan (25-30 vuotta), lasten olemassaolo, päätoiminen työ ja yliopistokoulutus (korkein suoritettu koulutus) ennustivat tilastollisesti unelmatulevaisuuden sijoittumista Pirkanmaalle. *Elämässä "asuinpaikkansa jo löytäneet", perheellistyneet ja hyvän koulutuksen hankkineet varttuneemmat nuoret olivat keskimääräistä yleisemmin jäämässä Pirkanmaalle myös tulevaisuudessa.*

Kuvio 8. Unelmatulevaisuuden sijaintimaakunta (N=85.327).

Taulukko 11. Unelmatulevaisuuden sijaintimaakunnan (Pirkanmaa vs. muu) yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.162	8,166*	3	Ulkomaat: muualle
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.162	3,513	2	
Asuinkunta: alue	2.162	12,103*	5	Tampereen kehyskunnat: Pirkanmaalle
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.162	8,122	4	
Ikäryhmä	2.162	28,436***	1	25-30 vuotta: Pirkanmaalle
Sukupuoli	2.162	3,255	1	
Perhesuhteet	2.143	36,913***	1	Yksineläjä: muualle
Lapset	2.162	36,117***	1	On lapsia: Pirkanmaalle
Työelämätilanne	2.162	63,304***	5	Päätoimisesti työssä: Pirkanmaalle
Koulutus: korkein suoritettu	2.104	57,567***	4	Yliopisto: Pirkanmaalle
Koulutus: korkein menossa	872	8,082*	3	Lukio: muualle

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Unelmatulevaisuuden avoimella vastauksella kuvatun *toimeentuloreseptin* osalta päätoimiala, toimiala, ammattiasema ja työmuoto yhdistyivät tilastollisesti merkitsevällä tavalla unelmatulevaisuuden sijaintimaakuntaan (Pirkanmaa vs. muu; taulukko 12). Pirkanmaalle sijoittuvasta tulevaisuudesta unel-

moivilla nuorilla korostuivat toimeentulo jalostuksen päätoimialalla, minkä lisäksi heillä ammattiase-
ma oli keskimääräistä yleisemmin määrittelemätön. Vastaavasti muista alueista unelmoivilla nuorilla
oli selvästi keskimääräistä yleisemmin toimialana kuljetus ja varastointi ja työmuotona etätyö.

Taulukko 12. Unelmatulevaisuuden sijaintimaakunta (Pirkanmaa vs. muu) yhteys unelmatulevaisuu-
den toimeentuloreseptin sisältöön (riippumattomuustestaus).

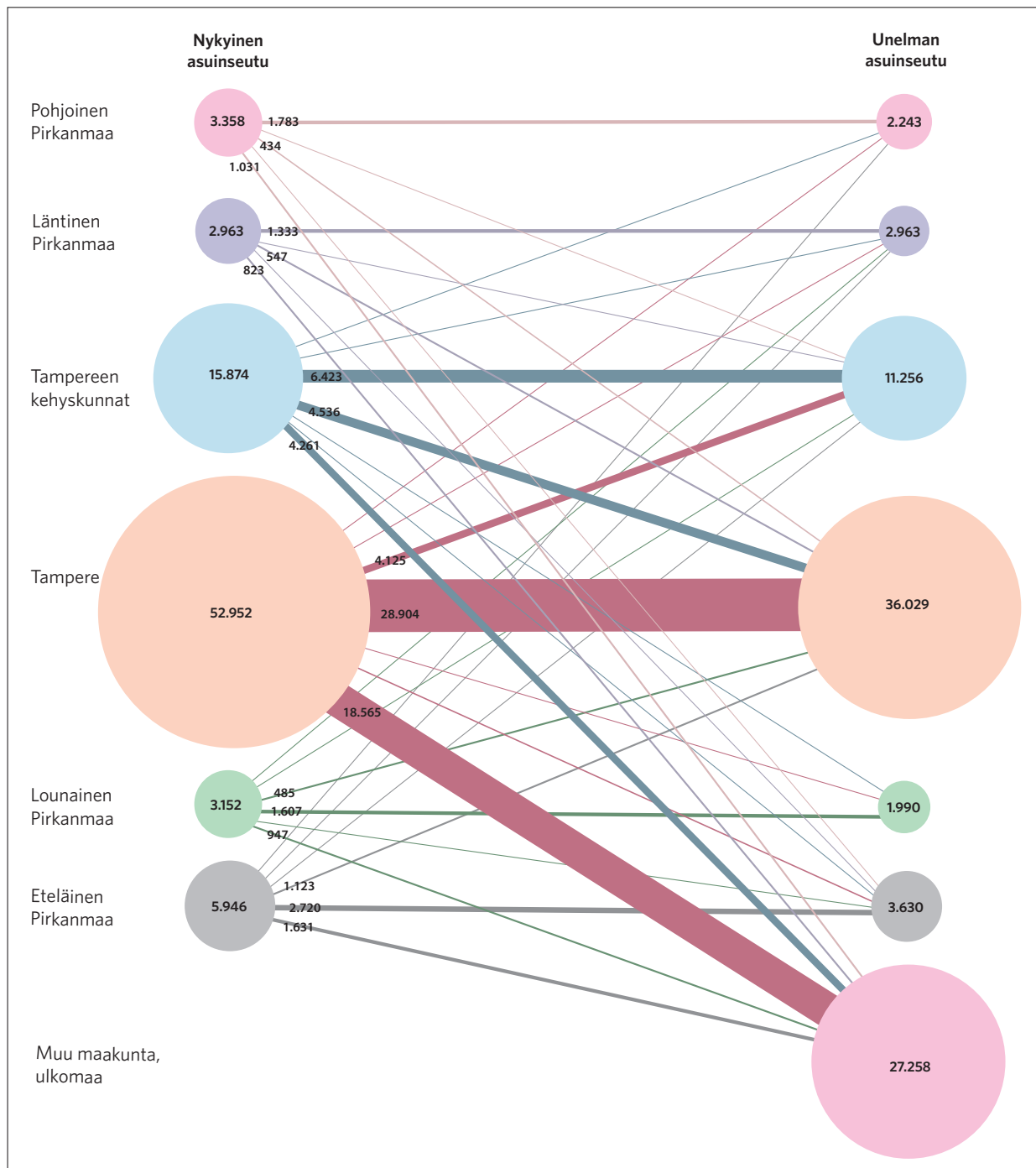
Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Päätoimiala	2.153	8,472*	3	Pirkanmaa: jalostus
Toimiala	2.154	63,480***	18	Muu: kuljetus ja varastointi
Ammattiasema	2.153	12,829*	5	Pirkanmaa.: ei määriteltävissä
Työmuoto	2.154	6,699	4	Muu: etätyö
Toimeentulon selvyys	2.162	3,478	3	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = va-
pausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiar-
von erotus prosenttiyksiköinä.

3.2.3. Unelmatulevaisuuden sijaintialue Pirkanmaalla

Mikäli nuorten unelmat toteutuvat, alueiden välillä on huomattavaa muuttoliikettä moneen suuntaan, koska puolella nuorista (51 %) unelman asuinseutu on muu kuin nykyinen (kuvio 9). Kaikki alueet "vuotaisivat" muihin maakuntiin tai ulkomaille, suhteellisesti eniten Tampere (35 % nykyisistä nuorista) ja pohjoinen Pirkanmaa (31 %). Suhteellisesti eniten maakunnan muille seuduille sijoittuvia unelmatulevaisuuksia oli Tampereen kehyskuntien (33 %) sekä läntisen ja eteläisen Pirkanmaan nuorilla (27 %). Tamperelaisnuoret (55 %) ja pohjoisen Pirkanmaan nuoret (53 %) sijoittivat suhteellisesti yleisimmin unelmatulevaisuuden omalle alueelleen – kaikkein alhaisin osuus oli puolestaan Tampereen kehyskunnissa (40 %).

Kun tarkastellaan kunkin alueen tilannetta unelmien toteutuessa, kaikkein omavaraisimpia olisivat lounainen Pirkanmaa, Tampere ja pohjoinen Pirkanmaa, koska nämä alueet unelmaksi valinneista 80–81 % asuu jo nyt ko. alueilla. Vähiten omavaraisia olisivat Tampereen kehyskunnat: nämä kunnat unelmaksi valinneista vain 57 % asuu nyt ko. kunnissa.

Kuvio 9. Nykyisen asuinpaikan seutu, unelmatulevaisuuden seutu ja siirtymät seutujen välillä (lukuina kolme suurinta) (N=84.245).

Unelmatulevaisuuden sijaintialue oli varsin vahvasti kiinnittynyt nuorten sosio-ekonomisiin taustatekijöihin, sillä vain iällä ja sukupuolella ei ollut yhteyttä unelma-alueeseen (taulukko 13). Unelman sijoittumista pohjoiselle Pirkanmaalle ennustivat syntyminen ulkomailla, asuminen maaseutumaisessa kunnassa ja harvaan asutulla maaseudulla. Tampereesta unelmoivat erityisesti yksineläjät, päätoimiset opiskelijat, yliopistotutkinnon suorittaneet tai sitä varten opiskelevat nuoret. Lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivat erityisesti siellä jo asuvat nuoret ja Tampereen kehyskunnista lapsiperheet. Pir-

kanmaan alueet puhuttelevat selvästi erilaisia nuorisoryhmiä, mutta kaikilla alueilla on oma vetovoimansa nuorten unelmien kohteena.

Taulukko 13. Unelmatulevaisuuden sijaintialueen (Pirkanmaan seudut) yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	1.468	203,635***	15	Ulkomaat: pohjoinen Pirkanmaa
Asuinkunta: kuntaryhmä	1.468	692,035***	10	Maaseutumainen: pohjoinen Pirkanmaa
Asuinkunta: alue	1.468	3166,807***	25	Lounainen Pirkanmaa: lounainen Pirkanm.
Asuinpaikka: aluetyyppi	1.468	321,728***	20	Harvaan as. maaseutu: pohjoinen Pirkanm.
Ikäryhmä	1.468	10,272	5	
Sukupuoli	1.468	3,136	5	
Perhesuhteet	1.457	24,609***	5	Yksineläjä: Tampere
Lapset	1.468	47,792***	5	On lapsia: Tampereen kehyskunnat
Työelämätilanne	1.468	65,586***	25	Päätoiminen opiskelija: Tampere
Koulutus: korkein suoritettu	1.431	66,038***	20	Yliopisto: Tampere
Koulutus: korkein menossa	533	42,750***	15	Yliopisto: Tampere

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Kun käännetään tarkastelunäkökulma tiettyä mieltymystä ennustavista taustatekijöistä eri alueen valinneiden taustatekijöihin, saadaan profiloitua kustakin alueesta unelmoivat nuoret. *Taulukko 14 kuvaa, millaisia kustakin alueesta unelmoivat nuoret ovat taustaltaan.* Esimerkiksi *Tampereesta* unelmoivat hyvin kaupunkitaustaiset, naiset ja hyvin koulutetut, kun taas *Tampereen kehyskunnista* unelmoivat taustaltaan paljolti samanlaiset, mutta jo varttuneemmat, perheellistyneet ja työelämään siirtyneet nuoret. *Pohjoisesta Pirkanmaasta* unelmoivat erityisesti maaseututaustaiset ja parisuhteessa elävät nuoret, kun taas läntisestä Pirkanmaasta unelmoivia nuoria luonnehti työttömyys tai työelämän ulkopuolella oleminen ja ammattikoulussa suoritettu tutkinto. *Lounaisesta Pirkanmaasta* unelmoivissa nuorissa oli keskimääräistä enemmän esimerkiksi miehiä, yksineläjiä, työelämän ulkopuolella tai työttömänä olevia, vain peruskoulun käyneitä sekä ammattikoulussa opiskelevia nuoria. *Eteläisestä Pirkanmaasta* unelmoi erityisesti varttuneempi osa ikäryhmästä sekä ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret ja nuoret, joilla olivat menossa lukio- tai ammattikorkeakouluopinnot.

Taulukko 14. Kustakin Pirkanmaan alueesta unelmoivien nuorten profilointi, % ko. alueen valinneista (painotetut tulokset). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Taustatekijä	Pohjoinen Pirkanmaa	Läntinen Pirkanmaa	Tampereen kehyskunnat	Tampere	Lounainen Pirkanmaa	Eteläinen Pirkanmaa	Muu alue tai maa	Keskiarvo
Syntymäkunta: kuntaryhmä								
- Kaupunkimainen	29	32	81	74	16	56	69	69
- Taajaan asuttu	38	58	11	14	65	16	18	18
- Maaseutumainen	31	10	8	11	19	28	12	12
- Ulkomaa	2	0	1	0	0	0	1	1
Asuinkunta: kuntaryhmä								
- Kaupunkimainen	19	24	95	94	19	58	87	85
- Taajaan asuttu	49	69	4	5	69	22	11	11
- Maaseutumainen	32	7	1	1	11	21	3	4
Asuinkunta: alue								
- Pohjoinen Pirkanmaa	80	0	0	1	0	2	4	4
- Läntinen Pirkanmaa	0	73	2	2	0	1	3	4
- Tampereen kehyskunnat	5	8	57	13	5	8	16	19
- Tampere	14	15	37	80	15	13	68	63
- Lounainen Pirkanmaa	0	2	1	1	81	1	4	4
- Eteläinen Pirkanmaa	1	3	3	3	0	75	6	7
Asuinpaikka: aluetyyppi								
- Kaupungin ydinkeskusta	14	17	13	28	15	16	24	23
- Taajama-alue tai lähiö	37	36	65	64	28	50	62	61
- Kaupungin läheinen maas.	12	10	10	4	11	9	6	6
- Kirkonkylä tai kyläkeskus	9	17	8	2	23	15	4	5
- Harvaan asuttu maaseutu	28	21	4	2	23	11	4	5
Ikäryhmä								
- 18-24 vuotta	55	46	45	54	57	44	63	55
- 25-30 vuotta	45	55	55	46	43	56	37	45
Sukupuoli								
- Nainen	41	51	51	52	38	41	47	49
- Mies	59	50	49	48	62	59	53	51
Perhesuhteet								
- Yksineläjä	28	36	30	41	54	32	51	42
- Parisuhteessa	72	64	70	59	46	68	49	58
Lapset								
- Ei ole	88	81	79	92	86	83	95	90
- On	12	19	21	8	14	17	5	10
Työelämätilanne								
- Päätoiminen opiskelija	20	10	21	33	29	23	39	32
- Työssäkäyvä opiskelija	12	9	11	13	7	10	17	14
- Päätoimisesti työssä	36	43	46	33	33	43	21	31
- Osa-aikaisesti työssä	16	12	7	7	6	10	8	8
- Työtön	14	15	9	10	15	8	13	11
- Työelämän ulkopuolella	1	11	7	4	11	5	3	4
Koulutus: korkein suoritettu								
- Peruskoulu	5	11	8	10	21	7	14	11
- Lukio	22	13	26	35	20	26	45	36
- Ammattikoulu	51	58	41	25	43	42	24	29
- Ammattikorkeakoulu	16	16	17	17	7	21	11	15
- Yliopisto	6	3	10	12	10	5	6	9
Koulutus: korkein menossa								
- Lukio	8	9	8	10	11	16	15	12
- Ammattikoulu	29	34	10	9	36	3	13	12
- Ammattikorkeakoulu	39	46	41	23	32	50	22	25
- Yliopisto	25	10	41	58	21	31	51	51
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100

Unelmatulevaisuuden avoimessa vastauksessa kuvatus *toimeentuloreseptin* osalta päätoimiala, toimiala, ammattiasema ja työmuoto yhdistyivät tilastollisesti merkitsevällä tavalla unelmatulevaisuuden sijaintialueeseen Pirkanmaalla (taulukko 15). Päätoimialoista alkutuotanto korostui erityisesti pohjoisesta Pirkanmaasta unelmoivien nuorten toimeentuloresepteissä. Toimialan osalta kansainvälisten organisaatioiden toiminnasta unelmoitiin erityisesti Tampereelle sijoittuvissa tulevaisuuksissa. Ammattiasema oli keskimääräistä yleisemmin määrittelemätön pohjoiselle Pirkanmaalle sijoittuvissa tulevaisuuksissa. Unelmatulevaisuuden sijoittuminen eteläiselle Pirkanmaalle ennusti ”perinteisen” säännöllisen, kokoaikaisen työmuodon keskimääräistä suurempaa yleisyyttä.

Taulukko 15. Unelmatulevaisuuden sijaintialueen (Pirkanmaalla) yhteys unelmatulevaisuuden toimeentuloreseptin sisältöön (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Päätoimiala	1.464	85,764***	15	Pohjoinen Pirkanmaa: alkutuotanto
Toimiala	1.464	146,759***	90	Tampere: kansainväliset organisaatiot
Ammattiasema	1.464	65,304***	25	Pohjoinen Pirkanmaa: ei määriteltävissä
Työmuoto	1.464	19,556***	20	Eteläinen Pirkanmaa: ”perinteinen”
Toimeentulon selvyys	1.468	22,285	15	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Taulukossa 16 on profiloitu Pirkanmaan eri alueille sijoittuvia unelmatulevaisuuksia nuorten kuvailemien toimeentuloreseptien osalta. *Pohjoiselle Pirkanmaalle* sijoittuvien tulevaisuusien toimeentuloa luonnehtivat kaikkien alueiden keskiarvoon verrattuna yrittäjyys, ”epätyypilliset” työsuhteet ja suhteellisen tarkka toimeentulon sisällön kuvaus. Toimialoista keskimääräistä yleisempiä olivat mm. informaatio ja viestintä, tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi sekä muu palvelutoiminta; myös alkutuotannon osuus oli melko korkea. Pohjoisesta Pirkanmaasta unelmoivien nuorten useimmin mainitsemia ammattinimikkeitä olivat maanviljelijä, IT-alan asiantuntijatyö, yrittäjä ja opettaja (taulukko 17). *Läntiselle Pirkanmaalle* unelmansa sijoittaneet nuoret kuvaavat toimeentulonsa lähteiksi keskimääräistä yleisemmin yhtäaikaisen palkkatyön ja yrittäjyyden sekä työmuodoista etätyön. Päätoimialoista jalostus korostuu ja yksittäisistä toimialoista keskimääräistä yleisempiä ovat mm. koulutus, majoitus- ja ravitsemustoiminta, rakentaminen, rahoitus- ja vakuutustoiminta, sähkö- kaasu- ja vesihuolto sekä muu palvelutoiminta. Tästä alueesta unelmoivien nuorten useimmin mainitsemia ammattinimikkeitä olivat opettaja, asiantuntija, käsityöläinen ja kokki. *Tampereen kehyskunnista* unelmoivien nuorten toimeentuloa luonnehtivat keskimääräistä epämääräisempi toimeentulon kuvaus sekä työmuodoista osa-aikatyö. Toimialoista korostuivat mm. koulutus ja kiinteistöala. Tästä alueesta unelmoivien nuorten useimmin mainitsemia ammattinimikkeitä olivat opettaja, sairaanhoitotyö, asiantuntija ja maanviljelijä. *Tampereelle* unelmatulevaisuutensa sijoittaneet ajattelevat hankkivansa toimeentulonsa keskimääräistä useammin palvelun päätoimialalta; toimialoista korostuvat mm. ammatillinen, tekninen ja tieteellinen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä kansainvälisten or-

ganisaatioiden toiminta. Tampereesta unelmoivien nuorten useimmin mainitsemia ammattinimikkeitä olivat lääkäri, IT-alan asiantuntijatyö, asiantuntija ja sairaanhoitotyö. *Lounaisesta Pirkanmaasta* unelmoivien toimeentulossa korostuvat alkutuotanto, palkansaajan ja yrittäjyyden rinnakkaisuus ja toimeentulon melko epätarkka määrittely. Yksittäisistä toimialoista korostuivat mm. maa-, metsä- ja kalatalous, taiteet, viihde ja virkistys, rakentaminen ja muu palvelutoiminta. Lounaisen Pirkanmaan yleisimmin mainittuja ammattinimikkeitä olivat taiteilija, maanviljelijä, käsityöläinen ja yrittäjä. *Eteläiselle Pirkanmaalle* sijoittuvien unelmatulevaisuuksien toimeentuloa luonnehtivat jalostusala, palkansaajan ja yrittäjän aseman vaihtoehtoisuus, ”perinteinen” säännöllinen, kokoaikainen palkkatyö ja etätyö. Toimialoista keskimääräistä yleisempiä olivat mm. teollisuus sekä sosiaali- ja terveystyö. Yleisimpiä ammattinimikkeitä olivat sairaanhoitotyö, asiantuntija, muusikko ja opettaja.

Taulukko 16. Kustakin Pirkanmaan alueesta unelmoivien nuorten profilointi toimeentuloreseptin suhteen, % ko. alueen valinneista (painotetut tulokset). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Taustatekijä	Pohjoinen Pirkanmaa	Läntinen Pirkanmaa	Tampereen kehyskunnat	Tampere	Lounainen Pirkanmaa	Eteläinen Pirkanmaa	Keskiarvo
Päätoimiala							
- Alkutuotanto	10	9	2	1	15	6	2
- Jalostus	6	11	6	8	8	11	7
- Palvelut	47	48	48	57	39	51	54
- Ei määritettävissä	37	32	45	35	38	33	37
Toimiala							
- Maa-, metsä- ja kalatalous	10	9	3	1	15	6	3
- Teollisuus	4	4	4	5	5	9	5
- Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	0	3	1	1	0	0	1
- Rakentaminen	2	4	2	2	4	2	2
- Tukku- ja vähittäiskauppa	4	4	3	2	3	2	3
- Kuljetus ja varastointi	2	0	0	1	0	0	1
- Majoitus- ja ravitsemustoiminta	0	6	1	2	2	1	2
- Informaatio ja viestintä	10	0	3	7	0	4	6
- Rahoitus- ja vakuutustoiminta	0	4	2	1	0	2	2
- Kiinteistöalan toiminta	0	0	2	1	0	0	1
- Ammatill., tiet. ja tekn. toiminta	3	4	6	9	8	3	7
- Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	0	0	2	2	0	2	2
- Julk. hallinto ja maanpuolustus	1	0	2	2	7	5	2
- Koulutus	5	9	7	5	2	4	5
- Terveys- ja sosiaalipalvelut	10	16	15	15	3	19	15
- Taiteet, viihde ja virkistys	8	5	4	9	11	6	6
- Muu palvelutoiminta	2	2	1	1	2	1	1
- Kansainväliset organisaatiot	0	0	0	0	0	0	0
- Ei määritettävissä	39	32	46	36	39	36	38
Ammattiasema							
- Yrittäjä	32	22	17	12	29	15	15
- Palkansaaja	48	56	63	71	44	61	66
- Palkansaaja ja yrittäjä	5	14	7	7	14	9	7
- Palkansaaja tai yrittäjä	11	5	10	8	9	13	9
- Tulonsiirrot, muu	0	2	3	2	4	2	2
- Ei määritettävissä	5	2	0	0	0	0	0
Työmuoto (esiintyykö, kyllä/ei)							
- "Perinteinen"	4	6	13	12	13	26	13
- Osa-aikainen	4	6	7	7	3	3	6
- Etätyö	2	4	3	4	0	4	3
- "Epätyypillinen"	12	9	10	9	4	9	10
Toimeentulon määrittely							
- Hyvin tarkka	29	25	20	20	21	28	21
- Melko tarkka	36	42	40	45	34	44	43
- Epätarkka	34	33	39	35	42	28	35
- Ei määritettävissä	0	0	1	0	3	0	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

Taulukko 17. Kustakin alueesta unelmoivien nuorten yleisimmät ammattinimikkeet, top-15 (painotetut tulokset).

Pohjoinen Pirkanmaa	Läntinen Pirkanmaa	Tampereen kehyskunnat	Tampere	Lounainen Pirkanmaa	Eteläinen Pirkanmaa
Maanviljelijä	Opettaja	Opettaja	Lääkäri	Taiteilija	Sairaanhoitotyö
IT-alan asiantuntijat.	Asiantuntija	Sairaanhoitotyö	IT-alan asiantuntijat.	Maanviljelijä	Asiantuntija
Yrittäjä	Käsityöläinen	Asiantuntija	Asiantuntija	Käsityöläinen	Muusikko
Opettaja	Kokki	Maanviljelijä	Sairaanhoitotyö	Yrittäjä	Opettaja
Sairaanhoitotyö	Puuseppä	IT-alan asiantuntijat.	Tutkija	Asiantuntija	Maanviljelijä
Käsityöläinen	Sosiaalityö	Yrittäjä	Opettaja	Sairaanhoitotyö	Lääkäri
Asiantuntija	Sairaanhoitotyö	Lääkäri	Yrittäjä	Hieroja	Esimies
Myyjä	Esimies	Johtaja	Psykologi	Maanpuolustusala	Yrittäjä
Muusikko	Puutarha-ala	Insinööri	Insinööri	Rakennusmies	IT-alan asiantuntijat.
Taksikuski	Sijoittaja	Lastentarhanopettaja	Kirjailija	Suorittava työ	Koneistaja
Kirjailija	Maanviljelijä	Tutkija	Esimies	Johtaja	Tutkija
Psykologi	Automekaanikko	Sijoittaja	Muusikko	Koneurakoitsija	Insinööri
Koneistaja	Metsänomistaja	Sosiaalityö	Lastentarhanopettaja	Maataloustyöntekijä	Laboratoriotyö
Puuseppä	Rakennusmies	Muusikko	Johtaja	Hanketyöntekijä	Rakennusmies
Rakennusmies	Sähköasentaja	Puheterapeutti	Sijoittaja	Opettaja	Palomies

Unelmatulevaisuuden sijaintialue Pirkanmaalla yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla asumisreseptiä koskevissa avoimissa vastauksissa sekä asunnon että sen lähiympäristön merkityksellisiksi nostettuihin ominaispiirteisiin – asuntotyypistä ja palvelutarjonnasta kysyttiin erikseen myös suljetuilla vastausvaihtoehdoilla (ks. myöh.). Suurimmat poikkeamat suhteessa kaikkien alueiden keskiarvoihin ovat vuokra-asuntojen suuri suosio ja hyvien liikenneyhteyksien merkitys Tampereelle sijoitettuisissa unelmatulevaisuuksissa (taulukko 18).

Taulukko 18. Unelmatulevaisuuden sijaintialueen (Pirkanmaalla) yhteys unelmatulevaisuuden asumisreseptin sisältöön (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Asunto	1.462	99,780***	45	Tampere: vuokra-asunto
Lähiympäristö	1.462	27,663*	15	Tampere: hyvät liikenneyhteydet

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Nuorten avoimissa luonnehdinnoissa unelmien asunnosta suuri koko oli yleisin määre pohjoiselle ja eteläiselle Pirkanmaalle sekä Tampereelle ja sen kehyskuntiin sijoittuvissa tulevaisuuksissa (taulukko 19). Omistusasunto on useimmin mainittu piirre lounaiselle Pirkanmaalle sijoittuvissa unelmissa, ja kolmen tärkeimmän tekijän joukossa myös Tampereelle ja sen kehyskuntiin sekä eteläiselle Pirkanmaalle sijoittuvissa unelmissa. Läntiselle Pirkanmaalle sijoittuvissa unelmissa yleisimmin mainittu asunnon ominaispiirre oli vanha ikä, joka oli toiseksi yleisimmin mainittu pohjoiselle Pirkanmaalle sijoittuvissa tulevaisuuksissa. Pieni asunto oli suosittu eteläisellä ja pohjoisella Pirkanmaalla, ekologinen asunto lounaisella Pirkanmaalla ja (ainakin osittain) itse tehty asunto läntisellä Pirkanmaalla ja Tampereen kehyskunnissa. Lähiympäristön kolmeen kokonaisuuteen tiivistetyt piirteet asettuivat luonto-rauha-liikenneyhteydet -järjestykseen pohjoisella ja eteläisellä Pirkanmaalla sekä Tampereella, rauha-luonto-liikenneyhteydet -järjestykseen läntisellä ja lounaisella Pirkanmaalla sekä Tampereen

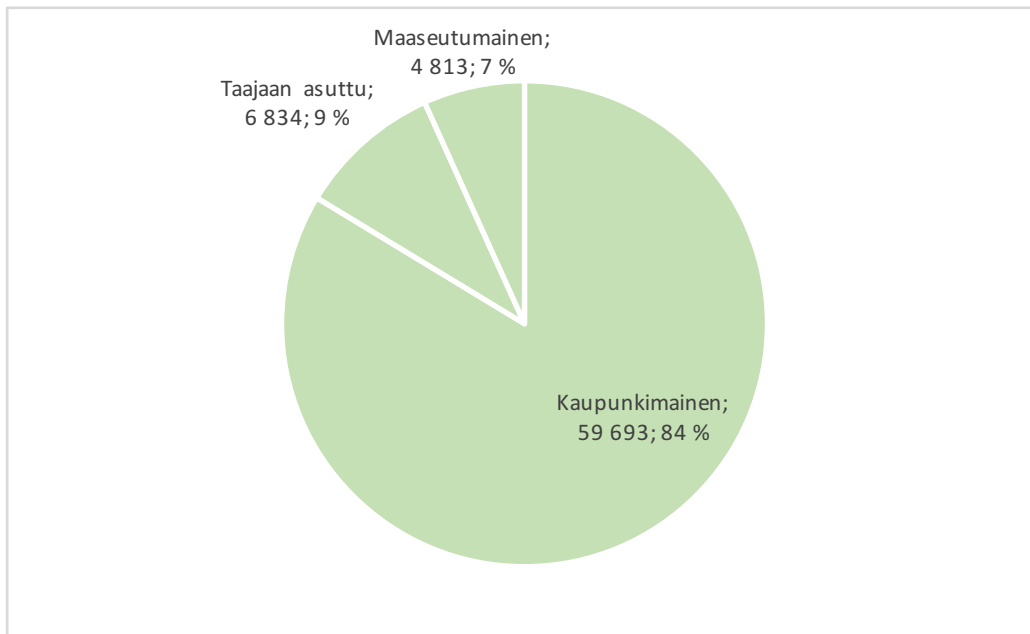
kehyskunnissa. *Eri alueista unelmoivat nuoret unelmoivat siten jossakin määrin erilaisista asunnon ja sen lähiympäristön ominaispiirteistä.*

Taulukko 19. Kustakin alueesta unelmoivien nuorten asuntoon ja asunnon lähiympäristöön liittämät piirteet asumisreseptissään (avoimet vastaukset).

Pohjoinen Pirkanmaa	Läntinen Pirkanmaa	Tampereen kehyskunnat	Tampere	Lounainen Pirkanmaa	Eteläinen Pirkanmaa
<u>Asunto, top-3:</u> Suuri Vanha Pieni	<u>Asunto, top-3:</u> Vanha Uusi Itse tehty	<u>Asunto, top-3:</u> Suuri Omistusasunto Itse tehty	<u>Asunto, top-3:</u> Suuri Omistusasunto Uusi	<u>Asunto, top-3:</u> Omistusasunto Ekologinen Pieni	<u>Asunto, top-3:</u> Suuri Pieni Omistusasunto
<u>Lähiympäristö:</u> Luonto Rauha Liikenneyhteydät	<u>Lähiympäristö:</u> Rauha Luonto Liikenneyhteydät	<u>Lähiympäristö:</u> Rauha Luonto Liikenneyhteydät	<u>Lähiympäristö:</u> Luonto Rauha Liikenneyhteydät	<u>Lähiympäristö:</u> Rauha Luonto Liikenneyhteydät	<u>Lähiympäristö:</u> Luonto Rauha Liikenneyhteydät

3.2.4. Unelmatulevaisuuden sijaintikunta

Noin 84 % nuorista sijoitti unelmatulevaisuutensa kuntaryhmältään kaupunkimaiseen kuntaan, noin 9 % taajaan asuttuun kuntaan ja noin 7 % maaseutumaiseen kuntaan (kuvio 10). Kuntaliitosten ja Tilastokeskuksen ryhmittelyn karkeuden vuoksi tämä ei kuvaa kovinkaan hyvin sitä, millainen asuin ympäristöjen kirjo kussakin luokassa todellisuudessa on, koska maakuntien keskuskaupungeissakin on nykyään yleisesti monenlaista maaseutua. Lukuja ei voi myöskään suoraan verrata nykyiseen asuinkunnan kuntaryhmäjakaumaan, koska merkittävä osa unelmoi tulevaisuudesta ulkomailla, jolloin kuntaa ei ole nimetty.

Kuvio 10. Unelmatulevaisuuden sijaintikunnan kuntaryhmä (N=71.340).

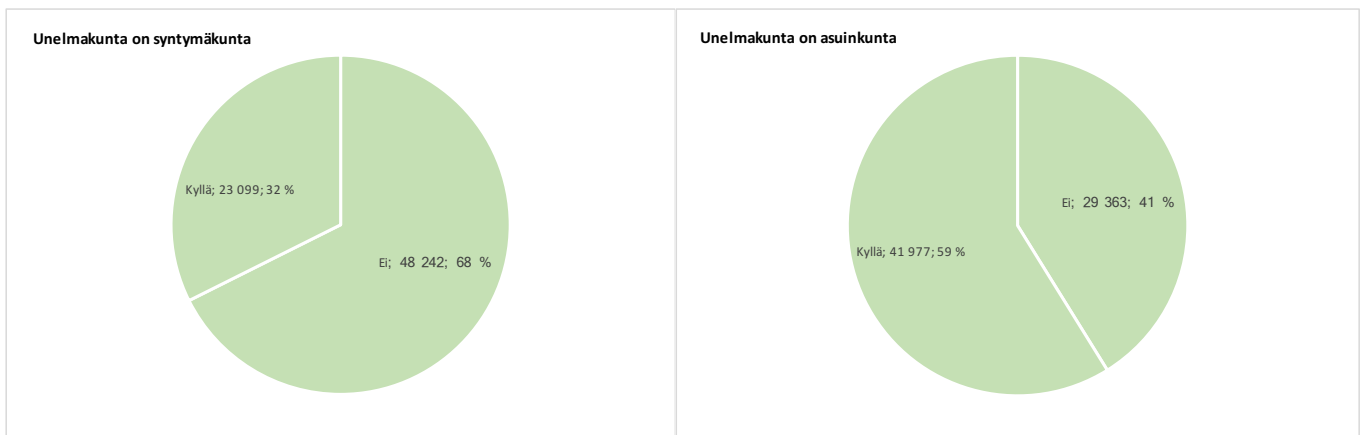
Unelmatulevaisuuden kuntaryhmä yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla yhdeksään taustatekijään. Unelmatulevaisuuden sijoittumista kaupunkimaiseen kuntaan ennusti tilastollisesti merkitsevällä tavalla erityisesti yliopistokoulutus (taulukko 20). Taajaan asuttu unelmakunta yhdistyi erityisesti samantyyppiseen eli taajaan asuttuun syntymäkuntaan, asumiseen läntisellä Pirkanmaalla, lasten olemassaoloon, osa-aikaiseen työhön ja menossa oleviin ammattikouluopintoihin. Unelmaa maaseutumaisessa kunnassa ennusti vahvimmin maaseutumainen kunta, asuminen harvaan asutulla maaseudulla ja miessukupuoli.

Taulukko 20. Unelmatulevaisuuden sijaintikunnan kuntaryhmän yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	1.831	323,938***	6	Taajaan asuttu: taajaan asuttuun
Asuinkunta: kuntaryhmä	1.831	959,426***	4	Maaseutumainen: maaseutumaiseen
Asuinkunta: alue	1.831	551,218***	10	Läntinen Pirkanmaa: taajaan asuttuun
Asuinpaikka: aluetyyppi	1.831	229,847***	8	Harvaan as. maaseutu: maaseutumaiseen
Ikäryhmä	1.831	0,393	2	
Sukupuoli	1.861	7,354*	2	Mies: maaseutumaiseen
Perhesuhteet	1.818	1,718	2	
Lapset	1.831	7,807*	2	On lapsia: taajaan asuttuun
Työelämätilanne	1.831	19,220*	10	Osa-aikaisesti työssä: taajaan asuttuun
Koulutus: korkein suoritettu	1.786	37,882***	8	Yliopisto: kaupunkimaiseen
Koulutus: korkein menossa	717	36,242***	6	Ammattikoulu: taajaan asuttuun

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Sekä syntymäkunnalla että asuinkunnalla on ennustevoimaa unelmakunnan nimeämiseen. Syntymäkunta oli kohtuullisen vahva unelmakunnan ennustaja, sillä vajaa kolmannes valitsi sen unelmakunnakseen. Nykyisen asuinkunnan osalta oli jo tapahtunut valikoitumista, suuntautumista ja vakiintumista, sillä nykyinen asuinkunta oli unelmakunta noin 59 prosentille nuorista (kuvio 11).

Kuvio 11. Unelmatulevaisuuden sijaintikunnan yhteys syntymäkuntaan ja nykyiseen asuinkuntaan (N=71.340).

Nimettyjen unelmakuntien tarkastelu on vain suuntaa-antavaa pienten kuntien osalta, koska niissä vastaajamäärät ovat pieniä. Tampere oli unelmien kunta noin 36.000 pirkanmaalaisnuorelle, Helsinki noin 3.600 nuorelle, Kangasala ja Ylöjärvi noin 2.800 nuorelle ja Pirkkala noin 2.400 nuorelle (kuvio 12). Helsingin jälkeen suosituin oman maakunnan ulkopuolinen kunta oli Turku.

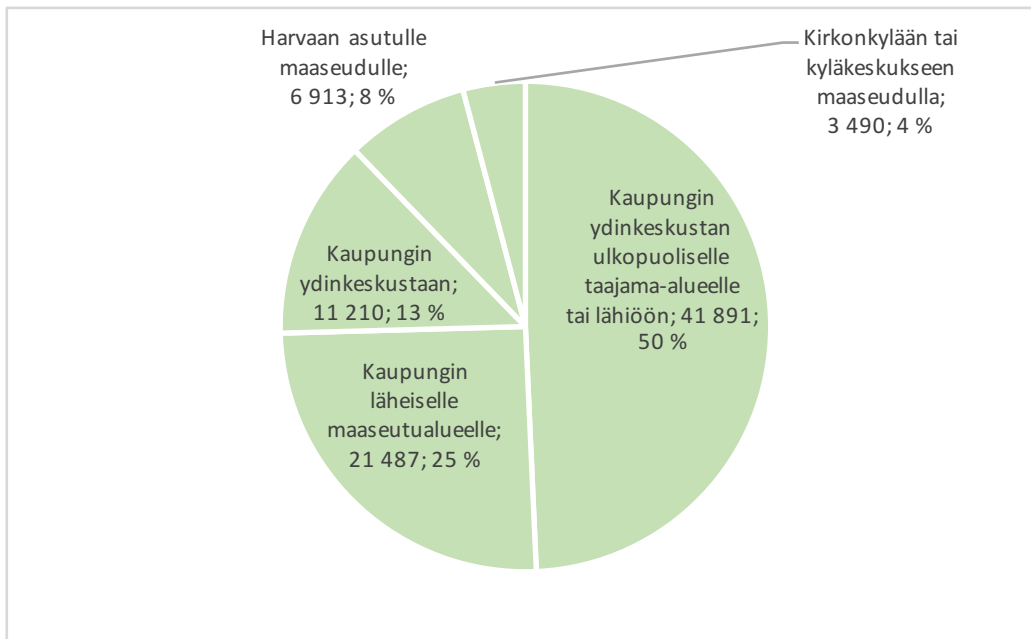

Kuvio 12. Unelmatulevaisuuden sijaintikunta, 10 yleisintä (N=71.340).

Edellä mainitun varauksen puitteissa voidaan suuntaa-antavasti verrata kuntien nykyistä ko. ikäluokan väestömäärää ja kunnan unelmiensa kohteeksi valinneiden nuorten määrää. *Pirkanmaan kunnista kaksi on unelmien kohteena useammalle kuin nykyisenä asuinpaikkana: Vesilahti ja Punkalaidun.* Ottaen huomioon, että noin kolmannes (33 %) nuorista sijoitti unelmatulevaisuutensa Pirkanmaan ulkopuolelle, näillä kunnilla on erityistä vetovoimaa maakunnan nuorten keskuudessa. Pirkanmaalla oli 11 kuntaa, jotka olivat unelmien kohteena harvemmalle kuin nykyisenä asuinpaikkana, ja joilla suhteellinen kato oli alle keskiarvon (-33 %): Pirkkala, Juupajoki, Pälkäne, Virrat, Kangasala, Parkano, Ruovesi, Ylöjärvi, Mänttä-Vilppula, Lempäälä ja Tampere. Loput 9 kuntaa olivat unelmien kohteena harvemmalle kuin nykyisenä asuinpaikkana, ja suhteellinen kato yli keskiarvo (- 33 %): Hämeenkyrö, Sastamala, Urjala, Orivesi, Valkeakoski, Kihniö, Ikaalinen, Nokia ja Akaa.

3.2.5. Unelmatulevaisuuden aluetyyppi

Aluetyyppi on kuntaryhmää kuvaavampi asuin ympäristön ja yhdyskuntarakenteen kuvaaja, joka on lisäksi tunnistettavissa myös ulkomaille sijoituvissa unelmatulevaisuuksissa. Pirkanmaan nuorten yleisin unelma-alueetyyppi oli kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö, jollaiseen sijoittui joka toisen nuoren unelma (50 %). Kaupungin läheiselle maaseutualueelle unelmansa sijoitti noin 25 % nuorista, kaupungin ydinkeskustaan noin 13 % nuorista, harvaan asutulle maaseudulle noin 8 % nuorista ja kirkonkylään tai kyläkeskukseen maaseudulla; 3 490; 4 % nuorista (kuvio 13).

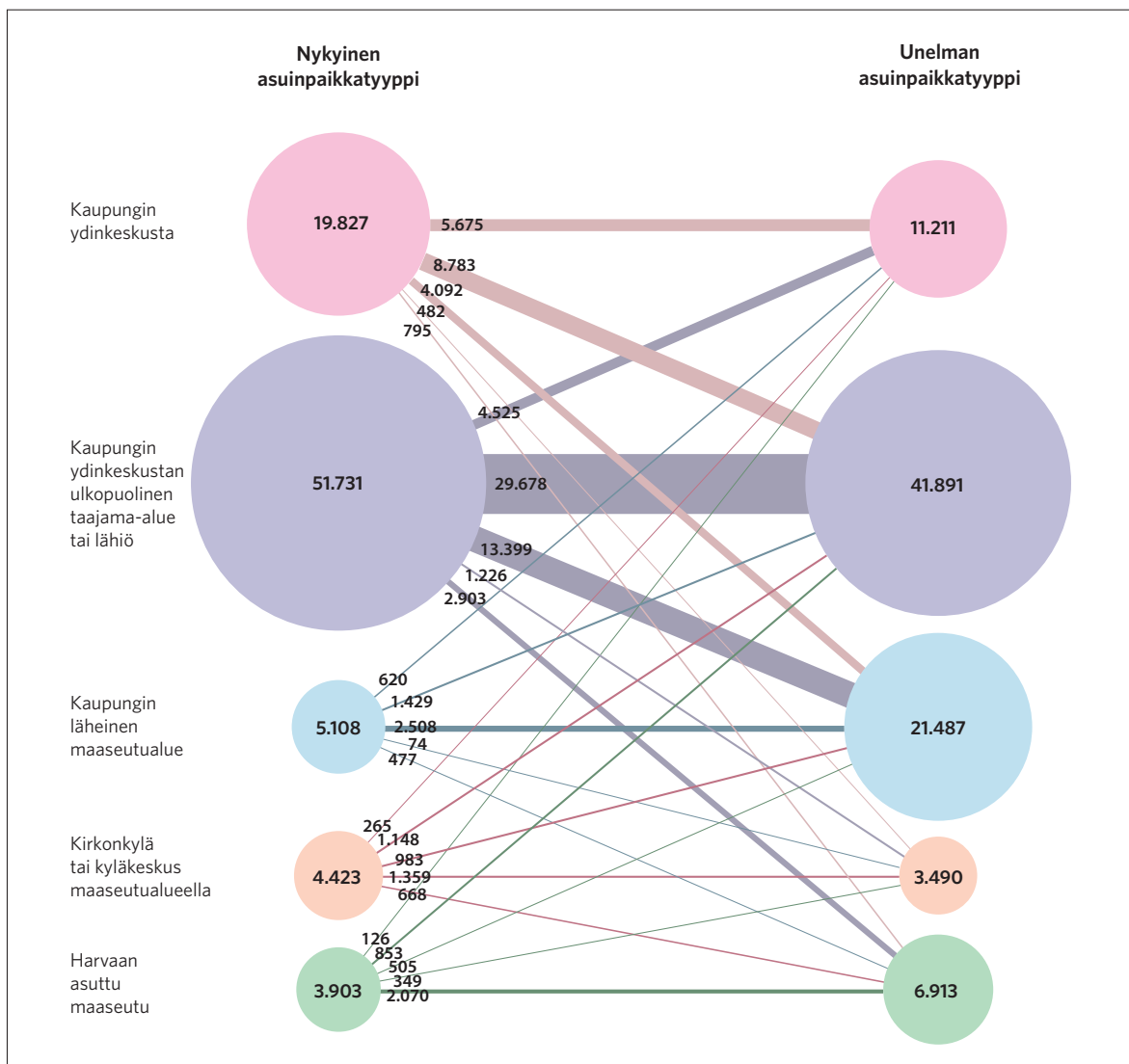

Kuvio 13. Unelmatulevaisuuden aluetyyppi (N=84.991).

Koska nykyisen asuinpaikan ja unelman aluetyyppi kysyttiin täsmälleen samalla luokituksella, niitä on mahdollista verrata keskenään (kuvio 14). Vain kaksi aluetyyppiä oli yleisempiä unelma-alueita kuin asuinalueita: kaupunkien läheisellä maaseudulla asui noin 5.100 nuorta, mutta siitä unelmoi noin 21.500 nuorta, ja harvaan asutulla maaseudulla asui noin 3.900 nuorta, mutta siitä unelmoi noin 6.900 nuorta. Jos nuorten unelmat toteutuisivat, näiden alueiden nuorisomäärä kasvaisi nykyisestä. Vastaavasti kaupunkien ydinkeskustoissa asuvien ja niistä unelmoivien erotus oli noin -8.600, ydinkeskustojen ulkopuolisilla taajama-alueilla ja lähiöissä noin -9.800 sekä kirkonkylissä ja kyläkeskuksissa noin -900.

Jos unelmat toteutuisivat, kaikissa aluetyypeissä paitsi kaupunkien ydinkeskustoissa suurin yksittäinen osio nuorista pysyisi samanlaisella alueella. Kaupunkien ydinkeskustoista suurin virta (8.800 nuorta) siirtyisi kaupunkien ydinkeskustojen ulkopuolisille taajama-alueille tai lähiöihin ja ydinkeskustoihin jäävä tai suuntautuva virta olisi vasta toiseksi suurin (5.700 nuorta); kolmanneksi suurin virta olisi kaupunkien läheiselle maaseudulle (4.100 nuorta). Kaupunkien ydinkeskustojen ulkopuolisten taajama-alueiden

ja lähiöiden suurimmat virrat suuntautuisivat samanlaisille alueille (29.700), kaupunkien läheisille maaseutualueille (13.400) ja ydinkeskustoihin (4.500). Kaupunkien läheisiltä maaseutualueilta suuntauduttaisiin samanlaisille alueille (2.500), ydinkeskustojen ulkopuolisille taajama-alueille (1.400) ja ydinkeskustoihin (600). Kirkonkylistä ja kyläkeskuksista suuntauduttaisiin saamankaltaisiin paikkoihin (1.400), ydinkeskustojen ulkopuolisille taajama-alueille (1.100) ja kaupunkien läheisille maaseutualueille (1.000). Harvaan asutuilta maaseutualueilta suuntauduttaisiin samanlaisille alueille (2.100), ydinkeskustojen ulkopuolisille taajama-alueille (900) ja kaupunkien läheisille maaseutualueille (500).

Kuvio 14. Nykyisen asuinpaikan aluetyppi, unelmatulevaisuuden aluetyppi ja siirtymät tyyppien välillä; painotetut vastaukset (N=84.992).

Unelmatulevaisuuden aluetyppi oli hyvin vahvasti taustatekijöiden määrittämä, sillä se yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla kaikkiin niistä sukupuolta lukuun ottamatta (taulukko 21). Kaupungin ydinkeskustaan sijoittuvaa unelmatulevaisuutta ennusti erityisesti syntymäpaikka ulkomailla, perheettö-

myys (yksineläjä), työelämätilanne työssäkäyvänä opiskelijana ja korkein suoritettu koulutus oli peruskoulu. Ydinkeskustan ulkopuoliseen taajama-alueeseen tai lähioon yhdistyi kuuluminen nuorempaan osioon ikäryhmästä (18–24 vuotta). Kaupungin läheiselle maaseutualueelle sijoittuvaa unelmatulevaisuutta ennusti ammattikorkeakoulu korkeimpana menossa olevana koulutuksena. Lasten olemassaolo yhdistyi unelmatulevaisuuteen kirkonkylässä tai kylässä. Harvaan asutun maaseudun valintaa unelmatulevaisuudeksi ennustivat puolestaan kuntaryhmältään maaseutumainen ja tyyppiltään harvaan asuttu maaseutu asuinpaikkana sekä asuminen pohjoisella Pirkanmaalla.

Taulukko 21. Unelmatulevaisuuden aluetyypin yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.170	113,618***	12	Ulkomaat: kaupungin ydinkeskustaan
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.170	216,364***	8	Maaseutumainen: harvaan as. maaseudulle
Asuinkunta: alue	2.170	207,656***	20	Pohjoinen Pirkanmaa: harvaan asuttu maas.
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.170	778,341***	16	Harv. as. maaseutu: harvaan asuttu maas.
Ikäryhmä	2.170	16,704**	4	18-24 vuotta: ydinkesk. ulkop. taajama-alue
Sukupuoli	2.170	7,411	4	
Perhesuhteet	2.150	72,568***	4	Yksineläjä: kaupungin ydinkeskustaan
Lapset	2.170	34,892***	4	On lapsia: kirkonkylään tai kyläkeskukseen
Työelämätilanne	2.170	44,834**	20	Työssäkäyvä opiskelija: kaup. ydinkesk.
Koulutus: korkein suoritettu	2.111	89,905***	16	Peruskoulu: kaupungin ydinkeskustaan
Koulutus: korkein menossa	874	49,829***	12	Ammattikorkeakoulu: kaup. läh. maaseud.

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Tuloksissa näkyy selvä elinkaari vaikutus: kaupunkiin mennään nuorena opiskelemaan ja pariutumaan – perheellistymisen, työelämään siirtymisen ja iän karttumisen myötä maaseutumaisemmat unelmat yleistyvät selvästi. Toisaalta tuttuun aluetyyppiin myös kiinnytään: kaupunkiin tai maaseudulle asumaan päätyneet nuoret kiinnittyvät vahvasti ko. aluetyyppiin tässä ikävaiheessa. Nämä ilmiöt näkyvät hyvin myös erilaisista aluetyypeistä unelmoivien nuorten profiileissa (taulukko 22). Esimerkiksi kaupungin ydinkeskustaan sijoittuvasta tulevaisuudesta unelmoivat keskimääräistä yleisemmin kaupunkitaustaiset nuoret, ikäryhmän nuorempi puolisko (18–24 v.), yksineläjät, lapsettomat, opiskelijat, peruskoulun tai lukion korkeimpana koulutuksenaan suorittaneet ja lukiossa tai yliopistossa opiskelevat nuoret; puolet näistä nuorista asui jo nyt ydinkeskustassa. Kaupunkien ydinkeskustan ulkopuolisista taajama-alueista unelmoivat nuoret profiloituvat samansuuntaisesti, mutta eivät edelliseen verrattuna yhtä jyrkästi keskiarvosta poikkeavaksi ryhmäksi; peräti 71 % näistä nuorista asuu jo nyt unelmiensa kaltaisella alueella ja 75 % Tampereella.

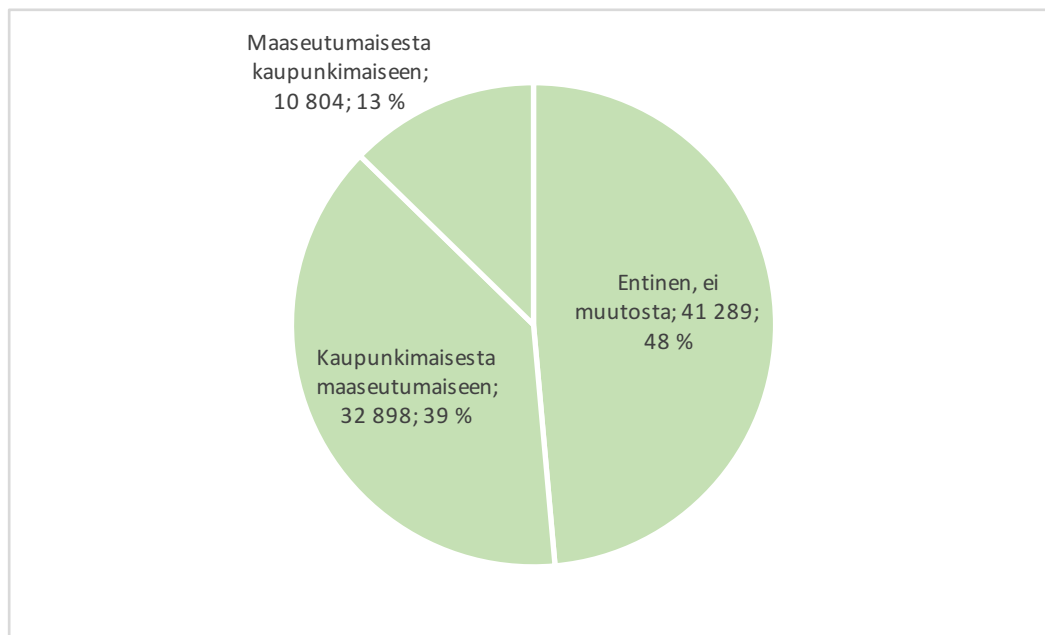
Kaupunkien läheisestä maaseudusta unelmoivat keskimääräistä yleisemmin naiset, parisuhteessa elävät ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret; koska tämä aluetyyppi on unelmien kohde nelinkertaiselle määrälle nuoria siellä asuviin verrattuna, vain 12 % ko. aluetyypistä unelmoivista asuu

nyt tämänkaltaisella alueella, ja noin 88 % muuttaisi sinne muun tyyppisiltä alueilta unelmien toteutuessa - erityisesti kaupunkien taajama-alueilta ja lähiöistä. *Kirkonkylistä ja kyläkeskuksista* unelmoivat nuoret profiloituvat ydinkeskustan tapaan hyvin monen tekijän suhteen keskiarvosta merkittävästi poikkeavaksi ryhmäksi. Näitä nuoria luonnehtii synnyin- ja asuinpaikkatausta maaseutumaisilla alueilla, asuminen läntisellä tai eteläisellä Pirkanmaalla tai Tampereen kehyskunnissa, kuuluminen ikäryhmän varttuneempaan puoliskoon (25–30 v.), miessukupuoli, eläminen parisuhteessa, lasten olemassaolo, päätoiminen työssäkäynti sekä menossa olevat ammattikouluopinnot. Noin 39 % näistä nuorista asuu jo kylissä tai kirkonkylissä. *Tulevaisuudesta harvaan asutulla maaseudulla* unelmoivat nuoret, jotka keskimääräistä yleisemmin tulevat kuntatyyppiltään taajaan asutuista kunnista, asuvat pohjoisella tai lounaisella Pirkanmaalla, ovat osa-aikaisesti työssä tai työttöminä, ovat suorittaneet ammattikoulun korkeimpana tutkintonaan ja opiskelevat ammattikorkeakoulussa. Koska myös tämä aluetyyppi on suositumpi unelmien kohteena kuin nykyisenä asuinpaikkana, vain 30 % tästä aluetypistä unelmoivista nuorista asuu tällaisella alueella.

Taulukko 22. Kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten profilointi, % ko. alueen valinneista (painotetut tulokset). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Taustatekijä	Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutu-alue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu	Keskiarvo
Syntymäkunta: kuntaryhmä						
- Kaupunkimainen	79	75	64	50	46	69
- Taajaan asuttu	11	16	20	25	29	18
- Maaseutumainen	9	8	16	25	24	12
- Ulkomaan	2	1	0	1	1	1
Asuinkunta: kuntaryhmä						
- Kaupunkimainen	92	89	86	59	58	85
- Taajaan asuttu	6	9	10	24	29	11
- Maaseutumainen	1	2	4	17	13	4
Asuinkunta: alue						
- Pohjoinen Pirkanmaa	1	2	4	10	14	4
- Läntinen Pirkanmaa	1	3	3	10	9	4
- Tampereen kehyskunnat	15	19	21	24	14	19
- Tampere	75	67	60	34	40	63
- Lounainen Pirkanmaa	2	3	3	9	12	4
- Eteläinen Pirkanmaa	5	6	9	13	11	7
Asuinpaikka: aluetyyppi						
- Kaupungin ydinkeskusta	51	21	19	14	12	23
- Taajama-alue tai lähiö	40	71	62	35	42	61
- Kaupungin läheinen maas.	6	3	12	2	7	6
- Kirkonkylä tai kyläkeskus	2	3	5	39	10	5
- Harvaan asuttu maaseutu	1	2	2	10	30	5
Ikäryhmä						
- 18-24 vuotta	62	58	52	44	46	55
- 25-30 vuotta	38	42	48	56	54	45
Sukupuoli						
- Nainen	45	50	52	40	42	49
- Mies	55	50	48	60	58	51
Perhesuhteet						
- Yksineläjä	62	43	33	33	39	42
- Parisuhteessa	39	57	67	67	61	58
Lapset						
- Ei ole	95	91	90	79	85	90
- On	5	9	10	21	15	10
Työelämätilanne						
- Päätoiminen opiskelija	40	34	29	18	23	32
- Työssäkäyvä opiskelija	17	13	15	8	11	14
- Päätoimisesti työssä	21	31	33	47	37	31
- Osa-aikaisesti työssä	7	8	8	8	10	8
- Työtön	10	11	12	14	15	11
- Työelämän ulkopuolella	5	4	5	5	4	4
Koulutus: korkein suoritettu						
- Peruskoulu	15	12	7	7	11	11
- Lukio	47	37	33	26	20	36
- Ammattikoulu	20	25	34	46	49	29
- Ammattikorkeakoulu	8	16	17	15	13	15
- Yliopisto	11	10	9	6	8	9
Koulutus: korkein menossa						
- Lukio	14	14	8	0	6	12
- Ammattikoulu	11	11	8	30	24	12
- Ammattikorkeakoulu	14	22	38	22	40	25
- Yliopisto	61	53	46	49	31	51
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Lähes puolella (48 %) nuorista nykyisen ja unelmien asuinpaikan aluetyyppi oli sama (kuvio 15). Noin 39 prosentilla nuorista unelmatulevaisuuden aluetyyppi oli maaseutumaisempi kuin nykyisen asuinpaikan aluetyyppi ja noin 13 prosentilla muutos oli kaupunkimaisempaan suuntaan. Suuri muuttumattomien osuus kertoo jo tapahtuneesta hakeutumisesta tai kiinnittymisestä halutun tyyppiselle alueelle. *Kokonaisuutena unelmien asumisympäristö oli maaseutumaisempi kuin nykyinen asumisympäristö.*

Kuvio 15. Unelmatulevaisuuden aluetyypin muutossuunta nykyiseen asuinpaikkaan verrattuna (N=84.991).

Aluetyypin pysyvyys ja muutossuunta kiinnittyivät monipuolisesti nuorten sosio-ekonomisiin taustatekijöihin, sillä vain sukupuoli ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä asiaan (taulukko 23). Lasten olemassaolo ja työmarkkinoiden ulkopuolella oleminen (esim. asevelvollisuus, lasten kotihoito tms.) ennustivat pysyvyyttä eli sitä, että nykyinen aluetyyppi oli myös unelmien aluetyyppi. Nykyisen asuinpaikan aluetyypin muuttumista kaupunkimaisemmaksi ennustivat asuinkunnan maaseutumainen kuntaryhmä, asuminen läntisellä Pirkanmaalla, asuminen kirkonkylässä tai kyläkeskuksessa, perheettömyys (yksineläjä) ja alhainen koulutustaso. Maaseutumaisempaan suuntaan muuttuminen liittyi puolestaan syntyminen kuntaryhmältään taajaan asutussa kunnassa ja kuuluminen ikäluokan varttuneempaan ryhmään (25–30 vuotta).

Taulukko 23. Unelmatulevaisuuden aluetyypin muutossuunnan (nykyinen → unelma) yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.170	29,283***	6	Taajaan asuttu: maaseutumaisempaan
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.170	126,965***	4	Maaseutumainen: kaupunkimaisempaan
Asuinkunta: alue	2.170	168,985***	10	Läntinen Pirkanmaa: kaupunkimaisempaan
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.170	729,057***	8	Kirkonkylä/kyläkeskus: kaupunkimaisemp.
Ikäryhmä	2.170	53,423***	2	25-30 vuotta: maaseutumaisempaan
Sukupuoli	2.170	4,259	2	
Perhesuhteet	2.150	119,564***	2	Yksineläjä: kaupunkimaisempaan
Lapset	2.170	13,159**	2	On lapsia: entinen
Työelämätilanne	2.170	46,123***	10	Työelämän ulkopuolella: entinen
Koulutus: korkein suoritettu	2.111	114,896***	8	Peruskoulu: kaupunkimaisempaan
Koulutus: korkein menossa	874	91,827***	6	Lukio: kaupunkimaisempaan

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Unelmatulevaisuuden avoimessa vastauksessa kuvatun *toimeentuloreseptin* osalta päätoimiala, toimiala, ammattiasema ja työmuoto yhdistyivät tilastollisesti merkitsevällä tavalla unelmatulevaisuuden sijaintialueen aluetyypisiin (taulukko 24). *Harvaan asuttu maaseutu profiloitui unelmatulevaisuuden toimeentuloreseptin osalta "erilaiseksi" eli keskiarvojakaumasta eniten poikkeavaksi alueeksi.* Siihen liittyvät toimeentulounelmat koskivat keskimääräisestä yleisemmin alkutuotantoa (maa-, metsä- ja kalataloutta), ei määritettävissä olevaa ammattiasemaa ja etätyötä. Toimeentulon selvyys ei sen sijaan poikennut aluetyyppien välillä tilastollisesti merkitsevällä tavalla.

Taulukko 24. Unelmatulevaisuuden aluetyypin yhteys unelmatulevaisuuden toimeentuloreseptin sisältöön (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Päätoimiala	2.160	167,687***	12	Harvaan asuttu maaseutu: alkutuotanto
Toimiala	2.161	259,347***	72	Harvaan as. maas.: maa-, metsä-, kalatalous
Ammattiasema	2.160	79,912***	20	Harvaan as. maas.: ei määriteltävissä
Työmuoto	2.161	42,047***	16	Harvaan asuttu maaseutu: etätyö
Toimeentulon selvyys	2.170	18,011	12	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Erityyppisistä alueista unelmoivien nuorten toimeentuloreseptin profiilit on esitetty taulukossa 25. *Kaupunkien ydinkeskustaan* sijoittuvasta tulevaisuudesta unelmoivien nuorten toimeentuloreseptiä luonnehtivat toimeentulon hankkiminen palvelualoilta ja keskimääräistä yleisemmin epätyypillisissä työsuhteissa. Toimialoista ovat keskimääräistä suositumpia mm. ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, taiteet, viihde ja virkistys, rahoitus- ja vakuutustoiminta, julkinen hallinto ja maanpuolustus sekä kansainvälisten organisaatioiden toiminta. Näissä tulevaisuuksissa yleisimmin mainittuja ammattinimikkeitä olivat asiantuntija, tutkija, lääkäri ja yrittäjä (taulukko 24). *Kaupunkitaajamiin ydinkeskustan ulkopuolelle* sijoittuvien unelmatulevaisuuksien toimeentuloreseptissä korostuvat keskiar-

voon verrattuna palvelualat, palkkatyö sekä ”perinteiset” kokoaikaiset ja säännölliset työmuodot. Toimialoista keskimääräistä suositumpia olivat informaatio ja viestintä, julkinen hallinto ja maanpuolustus, muu palvelutoiminta (mm. järjestöt) sekä sähkö-, kaasu- ja vesihuolto. Näille alueille tulevaisuutensa sijoittaneet nuoret mainitsivat yleisimmin ammattinimikkeinä IT-alan asiantuntijatyön, asiantuntijan, lääkärin ja sairaanhoitotyön.

Kaupunkien läheisestä maaseudusta unelmoivilla nuorilla toimeentuloreseptiä luonnehtii tietynlainen keskimääräisyys, jossa kaupunki- ja maaseutualueille tyypilliset piirteet tasoittuvat. Keskimääräistä yleisempiä toimialoja ovat mm. koulutus, muu palvelutoiminta, sähkö-, kaasu- ja vesihuolto sekä kansainvälisten organisaatioiden toiminta. Tästä aluetyypistä unelmoivat mainitsivat useimmin sairaanhoitotyö, asiantuntijan, opettajan ja yrittäjän ammattinimikkeet. *Kirkonkylästä ja kylästä* unelmoivat nuoret kuvasivat toimeentulonsa perustuvan keskimääräistä yleisemmin vaihtoehtoisesti yrittäjyyteen tai palkkatyöhön (molemmat mahdollisia). Toimialoista korostuivat erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelut, tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi sekä julkinen hallinto ja maanpuolustus. *Kirkonkylä- ja kyläasumisesta* unelmoivat mainitsivat yleisimmin ammatikseen maanviljelijän, lääkärin, sairaanhoitotyön ja asiantuntijan. *Harvaan asutusta maaseudusta* unelmoivat nuoret ajattelivat hankkivansa toimeentulonsa keskimääräistä yleisemmin maa-, metsä- ja kalataloudesta, teollisuudesta, rakentamisesta, matkailusta, kiinteistöalalta, hallinto- ja tukipalveluista sekä kansainvälisiltä organisaatioilta. Ammattinimikkeistä harvaan asutulla maaseudulla olivat yleisimpiä maanviljelijä, yrittäjä, sairaanhoitotyön tekijä ja käsityöläinen. Valikoituja, unelmien moninaisuutta ilmentäviä sijaatteja nuorten toimeentuloresepteistä aluetyypeittäin on esitetty kuviossa 16.

Taulukko 25. Kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten profilointi toimeentuloreseptin suhteen, % ko. alueen valinneista (painotetut tulokset). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Taustatekijä	Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutu-alue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu	Keskiarvo
Päätoimiala						
- Alkutuotanto	0	1	2	5	15	2
- Jalostus	5	7	8	4	9	7
- Palvelut	59	59	52	50	43	55
- Ei määritettävissä	36	34	38	41	33	35
Toimiala						
- Maa-, metsä- ja kalatalous	0	1	2	5	15	2
- Teollisuus	4	4	5	2	6	5
- Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	1	1	1	0	1	1
- Rakentaminen	1	2	1	1	3	2
- Tukku- ja vähittäiskauppa	3	3	1	5	1	2
- Kuljetus ja varastointi	1	1	1	3	1	1
- Majoitus- ja ravitsemustoim.	2	2	3	1	4	2
- Informaatio ja viestintä	7	8	4	4	3	6
- Rahoitus- ja vakuutustoim.	4	1	2	1	2	2
- Kiinteistöalan toiminta	0	1	0	0	2	1
- Ammatill., tiet. ja tekn. toim.	13	7	8	8	4	8
- Hallinto- ja tukipalvelutoim.	2	2	2	0	3	2
- Julk. hallinto ja maanpuol.	3	3	2	3	2	2
- Koulutus	2	5	6	2	3	5
- Terveys- ja sosiaalipalvelut	8	16	15	17	9	14
- Taiteet, viihde ja virkistys	11	8	6	9	7	8
- Muu palvelutoiminta	1	2	2	1	1	1
- Kansainväliset organisaatiot	1	0	1	0	1	0
- Ei määritettävissä	37	35	39	40	35	36
Ammattiasema						
- Yrittäjä	15	13	19	19	28	16
- Palkansaaja	67	70	61	55	44	65
- Palkansaaja ja yrittäjä	6	6	7	8	9	7
- Palkansaaja tai yrittäjä	10	9	10	13	11	10
- Tulonsiirrot, muu	1	1	3	3	7	2
- Ei määritettävissä	0	0	1	2	2	1
Työmuoto (kyllä/ei)						
- "Perinteinen"	10	14	12	8	8	12
- Osa-aikainen	5	5	7	4	8	6
- Etätyö	4	3	3	2	7	4
- "Epätätymäinen"	16	8	10	4	11	10
Toimeentulon määrittely						
- Hyvin tarkka	23	20	20	22	30	21
- Melko tarkka	42	45	44	44	36	43
- Epätarkka	34	35	37	34	33	35
- Ei määritettävissä	0	1	0	0	1	1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Taulukko 26. Kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten yleisimmät ammattinimikkeet, top-15 (painotetut tulokset).

Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu
Asiantuntija	IT-alan asiantuntijatyö	Sairaanhoitotyö	Maanviljelijä	Maanviljelijä
Tutkija	Asiantuntija	Asiantuntija	Lääkäri	Yrittäjä
Lääkäri	Lääkäri	Opettaja	Sairaanhoitotyö	Sairaanhoitotyö
Yrittäjä	Sairaanhoitotyö	Yrittäjä	Asiantuntija	Käsityöläinen
Muusikko	Opettaja	IT-alan asiantuntijatyö	IT-alan asiantuntijatyö	IT-alan asiantuntijatyö
IT-alan asiantuntijatyö	Tutkija	Lääkäri	Taiteilija	Asiantuntija
Taiteilija	Johtaja	Insinööri	Yrittäjä	Opettaja
Toimittaja	Yrittäjä	Tutkija	Logistiikka-ala	Muusikko
Sijoittaja	Insinööri	Maanviljelijä	Sosiaalityö	Koneistaja
Johtaja	Muusikko	Psykologi	Kirjailija	Rakennusmies
Markkinointi	Esimies	Sijoittaja	Esimies	Hevosala
Sairaanhoitotyö	Kirjailija	Esimies	Konsultti	Kääntäjä
Liikunnanohjaaja	Psykologi	Taiteilija	Psykologi	Kiinteistösijoittaja
Arkkitehti	Lastentarhanopettaja	Muusikko	Tutkija	Lääkäri
Kehittäjä	Taiteilija	Lastentarhanopettaja	Kouluttaja	Taiteilija

Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähio	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla	Harvaan asuttu maaseutu
Työskentelin sotakirjeenvaihtajana. Asuin vakituisesti ulkomailla ja ansaitsisin elantoni toimittajan työllä.	Työ, jota voisi tehdä halutessaan etänä. Työajat erittäin joustavat. Työ olisi vaihtelevaa, sopivan haastavaa ja minua aidosti kiinnostavaa.	Haluaisin toimia sairaanhoitajana tai kättilönä, ihmisläheinen työ olisi se mitä haluaisin tehdä.	Olen taloudellisesti riippumaton ja teen töitä joko konsulttitoimeksi-antoina tai vapaana yrittäjänä oman kiinnostuksen ja osaamisen mukaan.	Parasta olisi jos voisin ansaita elantoni sillä mitä rakastan tehdä, käsitöillä. Voisin muutamana päivänä viikossa tehdä sivutoimisena vuorotöitä - mieluiten vaihtelevissa paikoissa vaihtelevissa tehtävissä - ja illat voisin väkertää omassa studiossa lasitöitä ja koruja, joita myisin erinäisissä tapahtumissa ja netissä. En tarvitsisi valtavia summia. Sen verran ettei tarvitsisi koko ajan huolehtia siitä, mistä saan ruuan tai sairaskulut maksettua. Säästössä olisi koko ajan hieman varaa "ylellisyyksiin", kuten vaikka lomiin, ja tottakai pahanpäivän varalle.
Tekisin vaihtelevaa projektityötä kaupunki-suunnittelun, osallistamisen ja urbaanin kaupunkikulttuurin parissa. Olen väitellyt ... Olen oman alani asiantuntija ja pystyn tekemään työtä eri alojen parissa joustavasti.	Työskentelin lastensuojelussa tai päiväkodissa lastentarhaopettajana.	Joko yliopistollisessa tms. suuressa sairaalassa erikoislääkärinä tai sitten ihan pikku paikassa, missä tuntee asiakkaat, ei välimuotoja.	Toimisin sairaanhoitajana ja mahdollisesti olisin käynyt jatkokoulutusta tai suunnittelisin jatkokouluttautumista, esim. asiantuntijajohtajaksi. Tekisin täyttä viikkoa tai hitusen pienemmällä prosentilla, esim. 80-90% listaa. Olin sellaisessa työympäristössä, jossa on mielenkiintoisia haasteita ja mukava työporukka...	Olisin toivottavasti vakituksessa työssä, joko päiväkodissa tai muuten vain lasten parissa :)
Mieluiten tulisin toimeen erilaisissa projektiluontoisissa työtehtävissä. Joustavuus ja monimuotoisuus ovat ensisijaisen tärkeitä tavoitteita kulttuurialan haaveissani.	Toimisin yrittäjänä urheilun parissa.	Työskentelin unelma-ammattissani ruotsin opettajana mielellään lukiossa ja tulisin toimeen siitä työstä saamalla palkalla.	Kouluttamalla ihmisiä. Lisäksi haluan saada ihmiset liikkeelle ja opastaa terveelliseen aktiiviseen elämäntapaan.	Minusta olisi ihanaa olla lääkärinä pienikokoisella paikkakunnalla.
Tekemällä asiantuntijatyötä, johon koulutukseni on antanut valmiudet.	Ansaitaisin elantoni toivon mukaan 2030 kunnallisessa tai maakunnallisessa työssä, jossa pääsisin olemaan tekemisissä tulevaisuuden liikennejärjestelmien kehittämisen kanssa. Toivoisin, että en kokisi kyseistä työtä pelkästään elannon saamisen välineenä, vaan pääsisin tehtävään, joka paitsi haastaa ja kehittää osaamistani, sekä jossa voin kokea onnistumisen elämyksiä.	Työskentelin asian- tuntijana. Pitäisin seminaareja yms. jotka vaativat satunnaisesti matkustamista Suomessa, mutta minulla olisi kuitenkin vakituinen työpaikka työhuoneineen. Voisin tehdä töitä myös etänä.	Työskentelemällä ajoneuvo- asentajana, mahdollisesti omassa yrityksessä.	Elantoni tulisi pääasiassa metsästämyllä, kalastamalla, sekä omista viljelyksistä, ehkä myös kotieläimistä. Pieni metsäpalsta omilla mailla myös edistäisi toimeentuloa tiukempanakin aikana. Käytettävä energia tulisi pääasiassa aurinko- energiana ja omasta metsästä. Tavoitteena olisi mahdollisimman omavarainen ja ekologinen elämä.
Freelance-työnä 3d-mallinnusta erilaisille yrityksille sekä oman samalla tekniikalla tehdyn taiteen myyminen.	Työllä joka olisi ma-pe 8.00-16.00. Työ olisi sellaista josta tienaa melko hyvin ja olisi mahdollista päästä ylenemään.	Koirapoliisina työskentelemällä.	Todennäköisesti tekemällä rakennustöitä ja sivulla puusepän hommia, yrittäjyys kiinnostaisi jälleen mutta pienemmällä mittakaavalla.	
Ansaitaisin elantoni sijoitus- tuotoillani ja voisin käydä osa-aikaisessa työssä ja/tai toimia yrittäjänä oman mielenkiinnon mukaan. Työnteko on huomattavasti mielenkiintoisempaa, kun siihen ei ole taloudellista pakkoa.	Työskentelin kansain- välisessä kansalais- järjestössä, joka tekee töitä ihmisten parissa.	Oma rakennusalan yritys. Olisi varaa ostaa omistusa- suntoja ja vuokrata niitä.	Oma yritys. Kahvila.	

Kuvio 16. Sitaatteja nuorten toimeentuloresepteistä unelmatulevaisuuden aluetyppeittäin.

Unelmatulevaisuuden aluetyyppi yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla asumisreseptiä koskevis- sa avoimissa vastauksissa sekä asunnon että sen lähiympäristön merkityksellisiksi nostettuihin omi- naispiirteisiin - asuntotyyppistä ja palvelutarjonnasta kysyttiin erikseen myös suljetuilla vastausvaihto- ehtoilla (ks. myöh.). Suurimmat poikkeamat suhteessa kaikkien alueiden keskiarvoihin ovat asunnon tilojen ja varustuksen suuri merkitys kaupungin ydinkeskustaan sijoitetuissa unelmatulevaisuuksissa sekä asuinpaikan hyvät liikenneyhteydet ydinkeskustan ulkopuoliselle taajama-alueelle sijoitetuissa unelmatulevaisuuksissa (taulukko 27).

Taulukko 27. Unelmatulevaisuuden aluetyypin yhteys unelmatulevaisuuden asumisreseptin sisältöön (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Asunto	2.158	178,440***	36	Ydinkeskusta: tilat ja varusteet
Lähiympäristö	2.157	124,343***	12	Ydinkesk. ulkop.: hyvät liikenneyhteydet

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

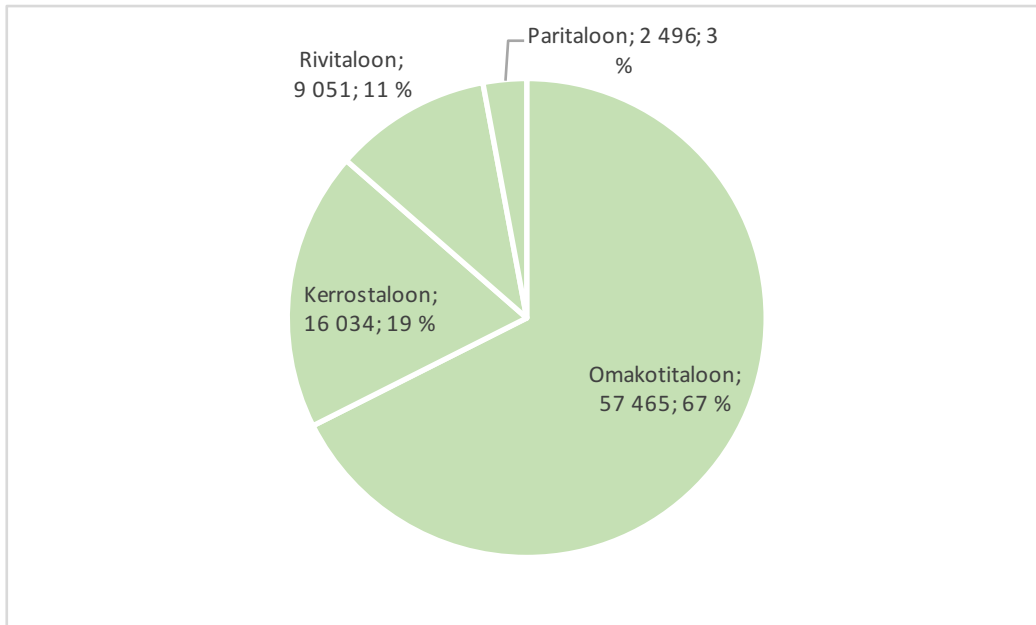
Suuri asunto mainittiin yleisimmin asuntoa luonnehtivana tekijänä kaikille eri aluetyypeille sijoitetuissa tulevaisuuksissa (taulukko 28). Omistusasunto on usein mainittu ydinkeskustan ulkopuoliselle taajama-alueelle, kaupungin läheiselle maaseudulle sekä kirkonkylään ja kyläkeskuksiin sijoitetuissa tulevaisuuksissa. Pieni asunto mainittiin useimmin kirkonkylään ja kyläkeskuksiin, ydinkeskustan ulkopuoliselle taajama-alueella ja harvaan asutulle maaseudulle sijoitetuissa tulevaisuuksissa. Tiloja ja varusteita luonnehdittiin usein kaupungin ydinkeskustaan sijoitetuissa tulevaisuuksissa, vanha talo tai asunto mainittiin usein harvaan asutulle maaseudulle sijoitetuissa tulevaisuuksissa ja (ainakin osittain) itse tehty asunto kaupungin läheiselle maaseudulle sijoitetuissa tulevaisuuksissa. Asunnon lähiympäristön ominaispiirteet esiintyivät järjestyksessä luonto-rauha-liikenneyhteydet kaupungin ydinkeskustaan, taajama-alueella ja harvaan asutulle maaseudulle sijoitetuissa unelmatulevaisuuksissa, ja järjestyksessä rauha-luonto-liikenneyhteydet kaupungin läheiselle maaseutualueelle sekä kirkonkylään ja kyläkeskuksiin sijoitetuissa unelmatulevaisuuksissa.

Taulukko 28. Kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten asuntoon ja asunnon lähiympäristöön liittämät piirteet asumisreseptissään (avoimet vastaukset).

Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu
Asunto, top-3: Suuri Tilat ja varusteet Omistusasunto	Asunto, top-3: Suuri Omistusasunto Pieni	Asunto, top-3: Suuri Omistusasunto Itse tehty	Asunto, top-3: Suuri Pieni Omistusasunto	Asunto, top-3: Suuri Vanha Pieni
Lähiympäristö: Luonto Rauha Liikenneyhteydet	Lähiympäristö: Luonto Rauha Liikenneyhteydet	Lähiympäristö: Rauha Luonto Liikenneyhteydet	Lähiympäristö: Rauha Luonto Liikenneyhteydet	Lähiympäristö: Luonto Rauha Liikenneyhteydet

3.2.6. Unelmatulevaisuuden asuntotyyppi

Kaksi kolmasosaa (noin 57.500) pirkanmaalaisnuorista unelmoi asumisesta omakotitalossa (kuvio 17). Toiseksi yleisin suljetuissa vastausvaihtoehdoissa valittu unelmien asuntotyyppi oli kerrostalo (19 %), kolmanneksi yleisin rivitalo (11 %) ja harvinaisin paritalo (3 %). Valikoituja sitaatteja kuhunkin asuntotyyppiin liittyvistä unelmatulevaisuuden asumisresepteistä on esitetty kuviossa 18.

Kuvio 17. Unelmatulevaisuuden asuntotyyppi (N=85.046).

Omakotitalo

Asuisin kaupungin ulkopuolella, pienemmässä mutta elinvoimaisessa kunnassa, josta kuitenkin pääsisi kohtuullisessa ajassa kaupungin palveluiden äärelle myös julkisella liikenteellä. Asuisin omakotitalossa rauhallisella alueella, jossa luonto on lähellä.

Omakotitalossa jossain Tampereella tai ympäristökunnissa. Suurin unelma olisi, jos saisi sen talon järven rannalta rauhalliselta metsäiseltä paikalta.

Maaseudulla syntymäpaikkakuntani lähellä. 100 neliöisessä omakotitalossa, joka on itse rakennettu. Pihapiirissä oma yritykseni, hevostalli.

Pienellä paikkakunnalla, omakotitalossa, joka olisi lähemmäs sata vuotta vanha ja jota olisin itse remontoanut mieleisekseni. Ja ei taajamassa, vaan jossain syrjemässä, ja niin että ympärillä on metsää ja jokin vesistö, eikä ihan lähi naapureita. Luultavasti haluaisin kuitenkin asua Pirkanmaalla niin että Tampereelle ei ole yli 150 km matkaa.

Haluaisin asua mieheni ja lastemme kanssa maaseudun rauhassa, suuressa omakotitalossa. Tonttimme ympärillä olisi metsää ja olohuoneesta aukeaisi aava peltoaukeama, josta aurinko aamuisin nousisi :)

Kerrostalo

Asun pääkaupunkiseudulla aivan Helsingin ydinkeskustassa suuressa kerrostaloasunnossa, josta minulla on toimistollemme pyöräilymatka.

Asun ydinkeskustassa palveluiden ja tuotteiden äärellä. Asuntoni on pieni, käytännöllinen ja energia- tehokas eikä siitä löydy yhtäkään turhaa neliötä. Muut talon asukkaat ovat samanhenkisiä ja jakavat samat arvot. Taloyhtiömme osallistuu aktiivisesti lähi- alueen kehittämiseen ja lähipalveluiden tukemiseen. Uskon että tämä paikka löytyy ulkomailta.

Luultavasti kerrostalossa, suuren kaupungin keskustassa mutta luontoa lähellä. Jos olisin perheellinen kolmiossa tai neliossa, muuten yksiossa tai kaksiossa. Ylimmässä kerroksessa, huoneistossa jossa on oma parveke ja sauna. Hissiiä tuskin tarvitsisin. Ulos katsoessa näkyisi kaupungin elämää mutta samalla järviä ja/tai metsää.

Kerrostalo, kävelymatkan päässä (max 3-4 km) keskustasta, vuokra-asunto.

Asun vanhassa n. 60 m² kerrostaloasunnossa hieman keskustan ulkopuolella kaupunginosassa, jossa palvelut ovat lähellä, mutta jossa on rauhallista elää ja ympärillä on myös puistoja tai muuta luontoa.

Rivitalo

Rivitalokolmio kaupungin lähellä, muttei keskustassa.

Asuisin rivitalossa koirieni ja poikaystäväni kanssa suhteellisen lähellä Tampereen keskustaa.

Haluaisin asua lähiössä, kuitenkin ydin kaupungin läheisyydessä. Asuntoni näen luhti/rivitalossa, vehreällä asuinalueella, jossa palvelut ovat pyöräilymatkan päässä.

Rivitalossa kaupungin laidalla.

Asuisin rivitalokaksiossa Tampereen keskustan ulkopuolella, lähellä vanhempia. Luultavasti Tohlopin, Lielahden tai Tesoman alueella. Ruokakaupat ja apteekki olisivat alle kilometrin päässä. Rivitalossa olisi pieni aidattu takapiha, jossa olisi grilli ja kasveja sekä kukkia kasvamassa. Talossa olisi myös sisäsauna ja talon ympärillä olisi puita. Takapihalta saattaisi nähdä järven tai lammen.

Haluaisin asua hyvien liikenneyhteyksien päässä isosta keskustasta. 10-20 min. Rivitalossa ehkäpä, jossa olisi vähän pihaakin. Keskustakin kävisi, mutta silloin pitäisi pihasta tinkiä, ellei voita lotossa.

Paritalo

Haluaisin asua Espoossa, Tampereella tai Seinäjoella, hyvien liikenneyhteyksien luona, keskustassa tai hyvällä alueella. Asunto voisi olla paritalo.

Asuisin Tampereella pyöräilymatkan päässä Tampereen keskustasta, paritalossa jaettuna äitini ja perheeni kanssa. Sijainti olisi lähellä järveä mieheni veneilyharrastuksen takia ja luonto olisi lähellä. 1 km säteellä kuitenkin vähintään lähikauppa.

Paritalo tai pieni omakotitalo hyvien julkisten kulkuyhteyksien ja max. 10 km päässä (Tampereen tms. suht ison) kaupungin keskustasta. Asuinalue, jossa olisi päiväkotia, koulu ja peruspalvelut lähellä, mutta lyhyt matka töihin ja harrastuksiin isompaan kaupunkiin. En haluaisi olla oman auton varassa tai keskellä-ei-mitään. Ekologisuus ja käytännöllisyys tärkeää. Ulkomailta asuminen mahdollista myös.

Asun keskisuuressa kunnassa, paritalossa. Asunnossa on n. 100 neliötä, ja se sijaitsee lähellä keskustaa, vaikkakin rauhallisella alueella.

Paritalo tai rivitalo jossain keskustan lähiössä, missä olisi turvallista asua. Talo olisi uusi, moderni ja hienosti sisustettu vaaleilla sävyillä ja iso piha missä on oma rauha. Toinen koti olisi ulkomailta missä vietettäisiin puolet ajasta.

Kuvio 18. Sitaatteja nuorten asumisresepteistä unelmatulevaisuuden asuntotyypeittäin.

Asuntotyyppi liittyi vahvasti unelmien aluetyyppiin (taulukko 29). *Harvaan asutusta maaseudusta asuinpaikkana unelmoivista 100 prosentilla unelmien asuntotyyppi oli omakotitalo; kirkonkylästä tai kyläkeskuksista unelmoivilla osuus oli 96 % ja kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivilla 93 %.* Kerrostaloasumisesta unelmoitiin keskimääräistä useammin kaupunkien ydinkeskustoissa, ja rivi- tai paritaloasumisesta ydinkeskustan ulkopuolisille taajama-alueille ja lähiöihin sijoittuvissa unelmatulevaisuuksissa.

Taulukko 29. Kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten profilointi, % ko. alueen valinneista unelmasuntotyypin mukaan (painotetut tulokset). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Taustatekijä	Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutu-alue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu	Keskiarvo
Omakotitalo	11	62	93	96	100	67
Kerrostalo	84	15	1	0	0	19
Rivitalo	3	18	5	4	0	11
Paritalo	2	5	1	0	0	3
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Unelmatulevaisuuden asuntotyyppi oli tarkastelluista tekijöistä kaikkein monipuolisimmin kiinnittynyt nuorten taustatekijöihin, koska niillä kaikilla oli tilastollisesti merkitsevä yhteys asuntotyyppiin (taulukko 30). Omakotitalounelmaa ennustivat erityisesti kuntaryhmältään maaseutumainen asuinkunta, asuminen pohjoisella Pirkanmaalla, lasten olemassaolo ja menossa oleva ammattikorkeakouluopiskelu. Vastaavasti kerrostalounelmaa ennustivat erityisesti syntymäpaikka ulkomailla, kuuluminen ikäryhmän nuorempaan osioon (18–24 vuotta), miessukupuoli, perheettömyys (yksineläjä), päätoiminen opiskelu ja vain peruskoulun suorittaminen. Myös asuntotyypin taustalla on siten elinkaari-ilmiö, jossa kerrostaloasuminen liittyy opiskelu- ja pariutumisvaiheeseen ja omakotitaloasuminen puolestaan perheellistymiseen. Lisäksi koettu asumishistoria näkyy mieltymyksissä.

Taulukko 30. Unelmatulevaisuuden asuntotyyppien yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Suurin poikkeama keskiarvosta
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.172	29,841***	9	Ulkomaat: kerrostaloon
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.172	32,165***	6	Maaseutumainen: omakotitaloon
Asuinkunta: alue	2.172	72,449***	15	Pohjoinen Pirkanmaa: omakotitaloon
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.172	121,309***	12	Harvaan asuttu maaseutu: omakotitaloon
Ikäryhmä	2.172	10,325*	3	18-24 vuotta: kerrostaloon
Sukupuoli	2.172	22,993***	3	Mies: kerrostaloon
Perhesuhteet	2.152	124,649***	3	Yksineläjä: kerrostaloon
Lapset	2.172	11,835**	3	On lapsia: omakotitaloon
Työelämätilanne	2.172	51,946***	15	Päätoiminen opiskelija: kerrostaloon
Koulutus: korkein suoritettu	2.113	54,427***	12	Peruskoulu: kerrostaloon
Koulutus: korkein menossa	875	21,790*	9	Ammattikorkeakoulu: omakotitaloon

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Omakotitalosta unelmoineilta kysyttiin lisäksi minimietäisyys naapuriin (taulukko 31), jotta saatiin tarkempi kuva yhdyskuntarakennetta koskevasta mieltymyksistä. Kaikkien omakotitalosta unelmoineiden nuorten asettama keskiarvo oli vajaat 300 metriä. Kaupunkialueilla minimietäisyys oli alle 100 metriä, kirkonkylissä ja kyläkeskuksissa jo noin 200 metriä, kaupunkien läheisellä maaseudulla noin 250 metriä ja harvaan asutulla maaseudulla 1,2 kilometriä. *Yleisesti nuoret unelmoivat siten hyvin väljästi rakennetusta asuinympäristöstä, jossa on omaa tilaa, rauhaa ja yksityisyyttä.*

Taulukko 31. Minimietäisyys naapuriin aluetyypeittäin, kun unelma-asuntotyyppinä on omakotitalo.

Aluetyyppi	Minimietäisyys, keskiarvo (metriä)
Kaupungin ydinkeskusta	54
Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	88
Kaupungin läheinen maaseutu	255
Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla	205
Harvaan asuttu maaseutu	1.204
Aluetyyppejä ei mainittu	380
Kaikki yhteensä	287

Kaupungeissa syntyneet ja/tai niissä asuvat unelmoivat tiiviimmästä asumisesta kuin maaseudulla syntyneet ja/tai siellä asuvat (taulukko 32). Iän karttumisen yhdistyy väljempään asumisunelmaan. Nuoret naiset pitävät väljemmästä asuin yhdyskuntarakenteesta kuin nuoret miehet. Parisuhteessa olevat pitävät suuremmasta etäisyydestä naapuritaloon yksineläjiin verrattuna; sama pätee lapsiperheisiin verrattuna lapsettomiin. Opiskelu liittyy tiiviimpään ja työelämässä oleminen väljempiin asumisunelmiin. Alhainen ja korkea koulutustaso liittyvät tiivistä asuin yhdyskuntarakenteesta unelmoimiseen, kun taas ammatillisesti orientoitunut koulutus (ammattikoulu, ammattikorkeakoulu) liittyy väljempiin asumisunelmiin. *Oman talon haluttu etäisyys naapuriin liittyy siis lapsuuden asuin ympäristöön, nykyiseen asuin ympäristöön, elämänvaiheeseen, työuravaiheeseen ja koulutustasoon.* Kuvioon 19 on koottu sitaatteja nuorten asumisunelmia koskevasta moni-ilmeisistä vastauksista aluetyypin mukaan.

Taulukko 32. Omakotitalosta unelmoivien nuorten profilointi, % eri vähimmäisetäisyyden valinneista (painotetut tulokset). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Taustatekijä	-50 metriä	51-499 metriä	500- metriä	Keskiarvo
Syntymäkuunta: kuntaryhmä				
- Kaupunkimainen	74	56	54	65
- Taajaan asuttu	17	24	23	20
- Maaseutumainen	9	20	22	14
- Ulkomaan	1	0	1	1
Asuinkunta: kuntaryhmä				
- Kaupunkimainen	87	79	71	82
- Taajaan asuttu	10	14	21	13
- Maaseutumainen	3	8	8	5
Asuinkunta: alue				
- Pohjoinen Pirkanmaa	2	7	9	5
- Läntinen Pirkanmaa	3	4	8	4
- Tampereen kehyskunnat	22	22	20	21
- Tampere	62	54	45	57
- Lounainen Pirkanmaa	3	6	6	5
- Eteläinen Pirkanmaa	8	7	12	8
Asuinpaikka: aluetyyppi				
- Kaupungin ydinkeskusta	18	17	18	18
- Taajama-alue tai lähiö	69	56	51	63
- Kaupungin läheinen maas.	5	9	11	7
- Kirkonkylä tai kyläkeskus	6	7	7	6
- Harvaan asuttu maaseutu	3	10	12	6
Ikäryhmä				
- 18-24 vuotta	60	49	47	55
- 25-30 vuotta	40	51	53	45
Sukupuoli				
- Nainen	45	49	51	47
- Mies	55	51	49	53
Perhesuhteet				
- Yksineläjä	38	32	32	35
- Parisuhteessa	62	68	68	65
Lapset				
- Ei ole	91	87	85	89
- On	9	13	15	11
Työelämätilanne				
- Päätoiminen opiskelija	36	24	24	30
- Työssäkäyvä opiskelija	14	13	13	14
- Päätoimisesti työssä	31	38	35	33
- Osa-aikaisesti työssä	8	9	10	8
- Työtön	8	12	16	10
- Työelämän ulkopuolella	4	5	3	4
Koulutus: korkein suoritettu				
- Peruskoulu	11	8	11	10
- Lukio	41	27	23	34
- Ammattikoulu	24	41	48	32
- Ammattikorkeakoulu	15	16	11	15
- Yliopisto	10	8	8	9
Koulutus: korkein menossa				
- Lukio	12	9	5	11
- Ammattikoulu	9	11	21	11
- Ammattikorkeakoulu	27	32	40	30
- Yliopisto	51	48	34	49
Yhteensä	100	100	100	100

Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla	Harvaan asuttu maaseutu
Kaupungin ydinkeskustassa tai sen välittömässä läheisyydessä. Minimialistisessa ja modernissa, maksimissaan 40 m ² asunnossa.	Kohtalaisen suuressa kaupungissa Suomessa tai ulkomailla. Lähellä kaupungin ydinkeskustaa, hyvien pyöräilyreittien ja julkisen liikenteen varrella. Lyhyt matka vilkkaaseen keskustaan, mutta toisaalta myös rauhallisemmille alueille ja veden ääreen...	Ihanteellisesti asuinmaalla, omakotitalossa, jossa on iso piha. Asuin täysin maaseudulla, kuitenkin suht lähellä (noin 40-60 min ajomatkan päässä) jotakin kaupunkia.	Maaseudulla samassa kylässä kuin nykyin omakotitalossa.	Asuin maaseudulla omakotitalossa, harvaan asutulla alueella. Tilava talo ja tilava piha, jossa on koirien ja puolison kanssa olisi hyvä asustella. Talo voisi olla myös järven rannalla, olisi ranta-sauna ja tontilla voisi olla myös oma kasvihuone ja puutarha. Tontti olisi tietty omassa omistuksessa.
Tampereella ydinkeskustassa tai aivan sen tuntumassa. Palvelujen lähellä puolisoni ja lastemme kanssa. Ekologisessa ja vihreässä ympäristössä.	Keskiluokkaista elämää vuokra-asunnossa taajamassa tai kaupungin kupeessa.	Hieman kaupungin ulkopuolella luonnon rauhassa.	Omakotitalo, jossa on 5 makuuhuonetta ja kaksi vessaa. Piha, jossa on kunnolla tilaa pitää omaa kasvimaata ja viettää kesäpäiviä.	Asun tässä samassa omakotitalossa keskellä korpea, vaikka vietan välillä kuu-kausia kaupungissa. Metsässä keskellä ei-mitään vallitsevaa vapautta voi verrata kaupungin öiseen viehätukseen.
Asuin kaupungissa (kenties Tampere tai Helsinki, ehkä jopa ulkomailla) kerrostalo-asunnossa. Asuntoni sijaitsi lähellä kahviloita, yleisiä palveluja sekä kulttuuripaikkoja, kuten museoita ja gallerioita. Asuinalueella olisi viher-alueita ja hyvin hoidettuja puistoja, jossa elelisi monia eri hyönteis-, lintu- sekä eläinlajeja.	Loft-tyyppisessä modernissa ja pelkistetystä asunnossa, joka olisi lähellä kaupungin keskustaa mutta silti myös lähellä luontoa. Asuin avo-mieheni ja koirani/koirieni kanssa.	Itseni rakennuttamassa energiatehokkaassa ja ekologisessa omakotitalossa järven tai meren rannalla, taajama-alueen ulkopuolella, mutta kuitenkin kohtuullisen hyvien kulku-yhteyksien äärellä.	Asuin jollakin rauhallisella paikalla, omakotitalossa mieheni, lasteni sekä koirani kanssa. Tontilla olisi tilaa sekä lapsille ja samalla pihalla pystyisi treenaamaan koiraa.	Maaseudulla, hyvin hengittävässä melko perinteisessä mutta hieman modernisoidussa hirsitalossa.
Asuin ydinkeskustassa suurehkoissa kerrostalossa tai loftissa, jossa on avarat näköalat.	Asuin puolison kanssa kaupungissa, keskustan laidalla tai hieman syrjemässä, mutta kuitenkin palveluiden lähellä ja hyvien kulku-yhteyksien varrella. Minulla olisi kuitenkin myös kesä-mökki järven rannalla maaseudulla, missä pääsisi nauttimaan luonnon rauhasta ja pikkukylän tunnelmasta.	Omakotitalo, pihapiirissä iso autotalli, jossa mieheni voisi laittaa autoja. Peltoa ympärillä ja lapsilla tilaa leikkiä. Jossain maaseudulla, mutta ei liian kaukana keskustasta.	Pienessä kylässä.	Pieni metsätila suurehkon järven lähetyillä. Pieni tuppa, ranta-sauna, sekä luonto lähetyillä.
Luultavasti kerrostalossa, suuren kaupungin keskustassa mutta luontoa lähellä. Jos olisin perheellinen kolmiossa tai neliossa, muuten yksiossa tai kaksiossa. Ylimmässä kerroksessa, huoneistossa jossa on oma parveke ja sauna. Hissiiä tuskin tarvitsisin. Ulos katsoessa näkyisi kaupungin elämää mutta samalla järviä ja/tai metsää.	Järvenrantatalossa, sen verran lähellä kaavaa, että lapsilla olisi leikkikavereita, mutta sen verran syrjässä, että olisi oma rauha. Järvi olisi kalaisa.	Järvenrantatalossa, sen verran lähellä kaavaa, että lapsilla olisi leikkikavereita, mutta sen verran syrjässä, että olisi oma rauha. Järvi olisi kalaisa.	Asuin maaseudulla kunta-keskuksessa, jossa olisi tarvittavat lähipalvelut, hyvät ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet. Asuntona olisi omakotitalo noin 120-140 neliötä ja hyvän-kokoinen piha.	Kaukana muista ihmisistä pienessä mökissä.
	Keskustan ulkopuolella puukerrostalossa, jossa olisi mahdollisuus päästä helposti veden ääreen tai puistoon.	Puolison ja kissan kanssa 70 m ² omakotitalossa noin puolen tunnin ajomatkan päässä Tampereelta, mikäli asun Suomessa. Talon sijainti olisi rauhallinen ja etäisyyttä naapureihin olisi sopivasti.	Asuin perheeni kanssa mieheni rakentamassa omakotitalossa tällä samalla alueella.	Asuin kaksikerroksisessa hirsitalossa. Talossa olisi iso piha ja kaunis puutarha ja mieluiten tietenkin järvi olisi lähellä. Naapureita ei olisi lähetyillä ja koiria voisi pitää vapaana ilman pelkoa, että ne jäisivät auton alle. Paikka olisi siis maaseudulla, haja-asutusalueella ja tontti suuri.

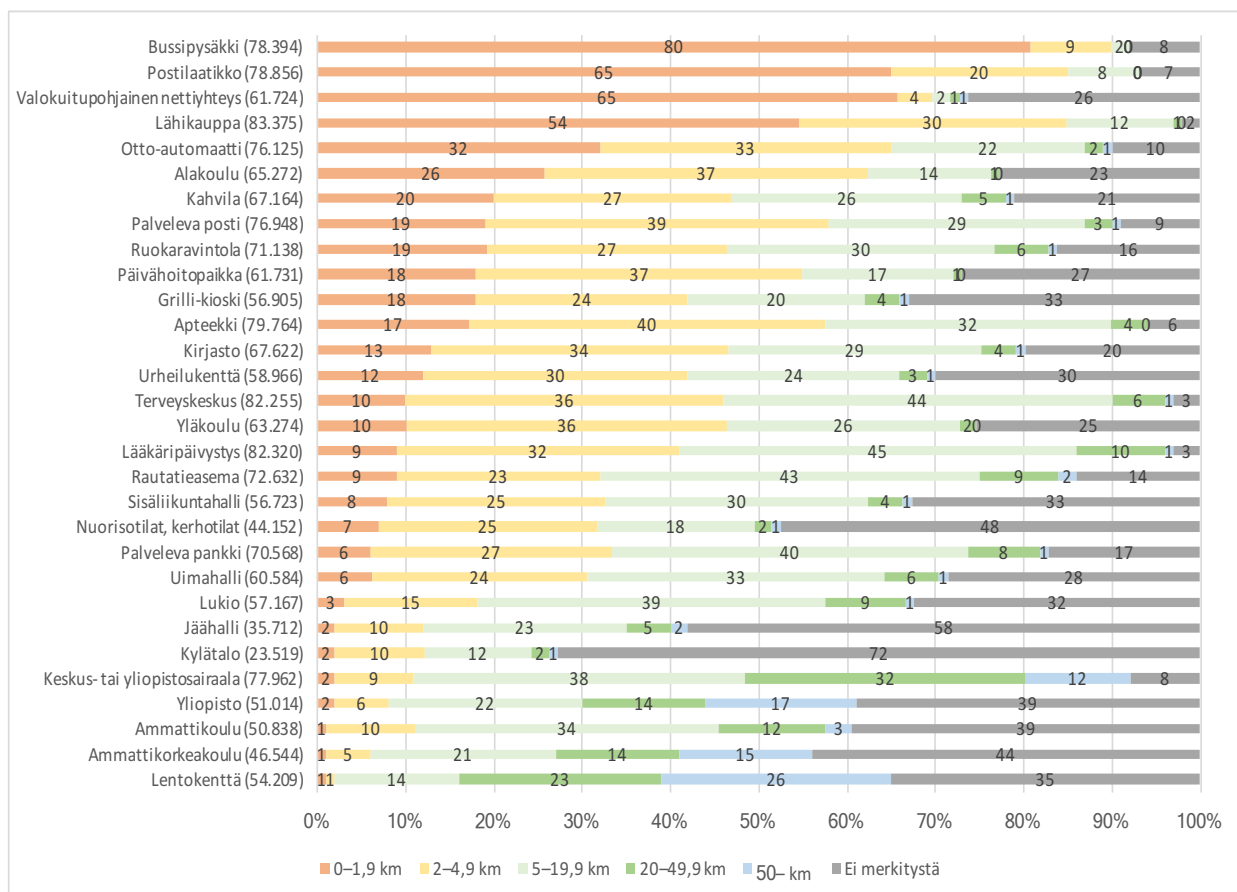
Kuvio 19. Sitaatteja nuorten asumisresepteistä unelmatulevaisuuden aluetyypeittäin.

3.2.7. Unelma-asuinpaikan palvelutarjonta

Unelma-asuinpaikan palvelujen saatavuutta kysyttiin suurimpana etäisyytenä, jolla ”kyseinen palvelu on oltava ehdottomasti saatavissa”. Yli puolella nuorista (54–80 %) bussipysäkki, postilaatikko, valokuitupohjainen nettiyhteys ja lähikauppa tulisi olla alle 2 kilometrin etäisyydellä asuinpaikasta eli kävelymatkan päässä (kuvio 20). Apteekin, palvelevan postin, päivähoitopaikan, alakoulun, yläkoulun, kirjaston, pankkiautomaatin, urheilukentän ja kahvilan yleisimmin mainittu maksimietäisyys on 2–4,9

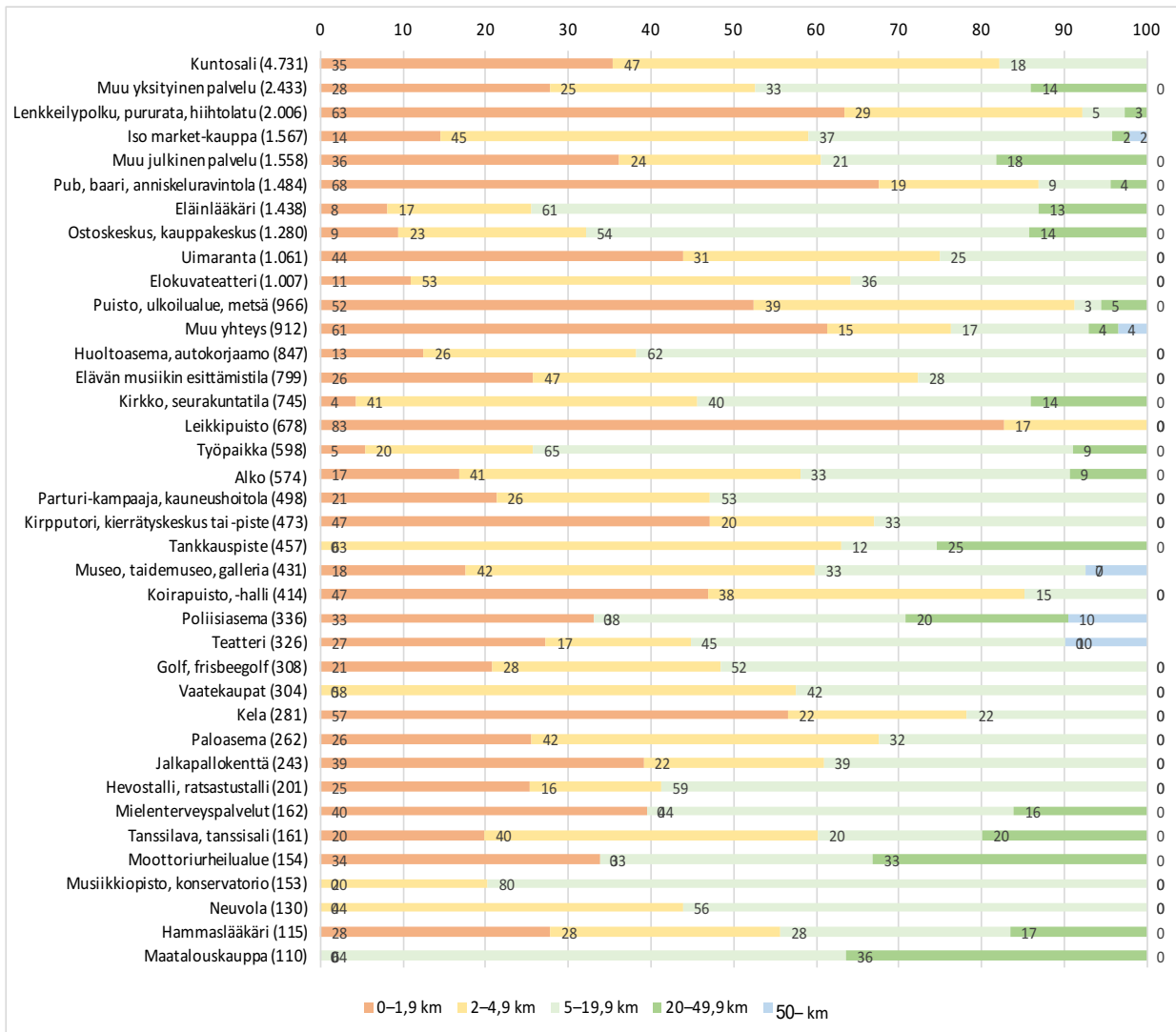
kilometriä (27–40 % vastaajista) eli saavutettavissa kävellen tai pyöräillen. Lääkäripäivystyksen, terveyskeskuksen, rautatieaseman, palvelevan pankin, lukion, keskus- tai yliopistosairaalan, uimahallin ja ruokaravintolan yleisimmin mainittu maksimietäisyys asuinpaikasta on 5–19,9 kilometriä (30–45 % vastaajista). Näiden palveluiden tulisi siis etäisyyskriteerin perusteella olla saatavissa omassa asuin-kunnassa.

Muut palvelut ovat sellaisia, että niissä "ei merkitystä" on yleisemmin valittu vaihtoehto kuin jokin suurempi etäisyys (20–49,9 kilometriä tai 50– kilometriä). Näiden palveluiden saatavuudella on erityistä merkitystä jollekin ryhmälle nuoria, mutta ei yhtä suuressa määrin koko ikäluokalle kuin edellä mainituilla palveluilla. Tähän ryhmään kuuluvat kylätalo (ei merkitystä 72 %), jäähalli (58 %), nuori-so- tai kerhotilat (48 %), ammattikorkeakoulu (44 %), ammattikoulu (39 %), yliopisto (39 %), lentokenttä (35 %), grilli-kioski (33 %) ja sisäliikuntahalli (33 %). Niille, joille näiden palveluiden saatavuudella on merkitystä, suurin sallittu etäisyys on yleensä 5–19,9 km eli oman kunnan alueella, lentokentän osalta kuitenkin 50+ km.

Kuvio 20. Unelma-asuinpaikan palveluiden ehdoton maksimietäisyys (annetut vaihtoehdot), % vastaajista (N=83.238-85.266) sekä niiden nuorten lukumäärä, joille palvelun saatavuudella oli merkitystä (suluissa).

Annetusta luettelosta puuttui luonnollisesti palveluita, joiden saatavuudella on merkitystä nuorille. Vastaajat pystyivät lisäämään tällaisia palveluita ja niiden maksimietäisyyksiä. Tulokset on esitetty kuviossa 21. Kaikki tähän kohtaan vastanneet pitivät siten mainittujen palveluiden saatavuutta merkityksellisenä. Yleisimpiä tähän ryhmään kuuluvia palveluita ovat erilaiset liikuntapaikat (kuntosali, lenkkeilypolku, pururata, hiihtolatu, uimaranta), isot kaupat (market tai kauppakeskus), baari, eläinlääkäri ja elokuvateatteri. Kutakin näistä kaippaa vähintään 1.000 nuorta.

Kuvio 21. Unelma-asuinpaikan palveluiden ehdoton maksimietäisyys (täydennetyt vaihtoehdot), % vastaajista (N=110-4.731).

Seuraavaksi on tarkasteltu nuoria kahtena ryhmänä sen mukaan, *onko unelma-asuinpaikan palveluiden etäisyydellä heille merkitystä vai ei*. Etäisyyden merkitys yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla useisiin *sosio-ekonomisiin taustatekijöihin*, monipuolisimmin työelämätilanteeseen (22 merkitsevää yhteyttä), korkeimpaan suoritettuun koulutukseen (21), sukupuoleen (16) ja lasten olemassaoloon (16). *Päivähoitopaikan* etäisyydellä ja palvelun saatavuudella on tilastollisesti merkitsevä, keskimääräisestä eniten poikkeava (suuri) merkitys maaseutumaisessa kunnassa asuville, ikäryhmän alemmaa puolisko edustaville (18-24 v.), parisuhteessa eläville, lapsettomille, työssäkäyville opiskelijoille ja lukion korkeimpana koulutuksenaan suorittaneille (taulukko 33). *Ala- ja yläkoulun sekä lukion* etäisyydellä on merkitystä erityisesti parisuhteessa eläville, lapsiperheille, päätoimisesti työssä käyville, yliopistotutkinnon korkeimpana koulutuksenaan suorittaneille ja ammattikorkeakoulussa (amk) korkeimpana menossa olevana koulutuksenaan opiskeleville nuorille. *Ammatti- ja korkeakoulujen* etäisyydellä on suurin merkitys parisuhteessa eläville, lapsiperheille, päätoimisesti työssä käyville sekä näissä opis-

kelleille tai opiskeleville nuorille; ammattikoulun etäisyydellä on lisäksi erityistä merkitystä eteläisellä Pirkanmaalla asuville ja kaupungin läheisellä maaseudulla asuville nuorille.

Terveyspalveluiden etäisyydellä on suurin merkitys naisille ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille; keskus- tai yliopistosairaalan etäisyydellä on lisäksi suuri merkitys Tampereen kehyskunnissa asuville ja yliopistotutkinnon suorittaneille nuorille, ja apteekin etäisyydellä amk-tutkinnon suorittaneille nuorille. *Posti- ja pankkipalveluiden* etäisyydellä oli erityistä merkitystä naisille sekä palvelupisteen muodossa maaseutumaisessa kunnassa asuville ja lapsettomille nuorille; pankkipalveluilla oli erityistä merkitystä kirkonkylissä tai kyläkeskuksissa asuville, nuoremmalle (18–24 v.) ikäryhmälle, työelämän ulkopuolella olevalle ja vain peruskoulun käyneille (palvelupiste) ja osa-aikaisesti työssä käyville (automaatti). *Ruokaravintolan ja kahvilan* etäisyydellä oli eniten merkitystä kaupunkimaisessa kunnassa asuville, kaupungin ydinkeskustassa asuville, naisille, opiskelijoille (ravintola), työelämän ulkopuolella oleville (kahvila) sekä korkea-asteen tutkinnon suorittaneille nuorille. *Lähikaupan* etäisyydellä oli eniten merkitystä maaseutumaisessa kunnassa asuville, kaupungin ydinkeskustassa asuville, naisille, työelämän ulkopuolella oleville ja yliopistotutkinnon korkeimpana koulutuksenaan suorittaneille nuorille. *Liikunta- ja urheilupaikkojen* etäisyydellä oli kattavimmin erityistä merkitystä parisuhteessa eläville, lapsiperheille ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille.

Yhteisöllisillä tiloilla oli varsin vaihtelevat tarveprofiilit. *Kirjaston* etäisyydellä oli eniten merkitystä kaupunkimaisessa kunnassa asuville, läntisellä Pirkanmaalla asuville, naisille, yliopistotutkinnon suorittaneille ja lukiossa opiskeleville nuorille. *Nuoriso- tai kerhotilojen* etäisyydellä oli eniten merkitystä kirkonkylässä tai kyläkeskuksessa asuville, parisuhteessa eläville, lapsiperheille, työelämän ulkopuolella oleville ja amk-tutkinnon suorittaneille tai sitä suorittaville nuorille. *Kylätalon* etäisyydellä oli suurin merkitys maaseutumaisessa kunnassa asuville, läntisellä Pirkanmaalla asuville, harvaan asutulla maaseudulla asuville, varttuneemmille 25–30-vuotialle, parisuhteessa eläville, lapsiperheille, osa-aikaisesti työssä käyville ja ammattikoulun suorittaneille nuorille. *Liikenne- ja tietoliikenneyhteyksien* saatavuudella oli suurin merkitys kaupunkimaisessa kunnassa asuville, Tampereella asuville, kaupungin ydinkeskustassa asuville, lapsettomille, opiskelijoille, korkeakoulututkinnon suorittaneille ja lukiossa opiskeleville nuorille; bussi- ja rautatieyhteydet olivat lisäksi tärkeitä erityisesti naisille ja tietoliikenneyhteydet miehille. Nuorten sosio-ekonomiset taustatekijät yhdistyivät kokonaisuutena hyvin monipuolisesti erilaisten palveluiden koettuun tarpeeseen; yhteyden taustalla on monia elämäntilanteeseen, elämäntapaan ja henkilökohtaisiin tarpeisiin liittyviä tekijöitä. Analyysi kuvaa myös sitä, *mitä palveluita erilaisen sosio-ekonomisen taustan omaaville nuorille olisi perusteltua tarjota heidän unelma-alueillaan.*

Taulukko 33. Unelmatulevaisuuden asuinpaikan palveluiden maksimietäisyyden merkitys (etäisyydellä on merkitystä vs. ei ole merkitystä) vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Luokka, jossa suurin merkitys
Syntymäkunta: kuntaryhmä				
- Päivähoitopaikka	2.163	2,170	3	
- Alakoulu	2.161	1,129	3	
- Yläkoulu	2.159	2,447	3	
- Lukio	2.153	0,475	3	
- Ammattikoulu	2.146	1,866	3	
- Ammattikorkeakoulu	2.139	3,694	3	
- Yliopisto	2.141	2,401	3	
- Terveyskeskus	2.171	6,432	3	
- Lääkäripäivystys	2.171	5,882	3	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	5,662	3	
- Apteekki	2.170	7,993*	3	Maaseutumainen: on merkitystä
- Palveleva posti	2.163	3,900	3	
- Postilaatikko	2.157	7,416	3	
- Palveleva pankki	2.161	4,181	3	
- Otto-automaatti	2.169	0,566	3	
- Ruokaravintola	2.166	6,786	3	
- Kahvila	2.171	4,932	3	
- Grilli-kioski	2.167	5,485	3	
- Lähikauppa	2.174	6,953	3	
- Jäähalli	2.168	1,633	3	
- Sisäliikuntahalli	2.159	1,040	3	
- Urheilukenttä	2.165	1,616	3	
- Uimahalli	2.166	1,674	3	
- Kirjasto	2.167	2,116	3	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	5,603	3	
- Kylätalo	2.163	24,698***	3	Maaseutumainen: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	14,726**	3	Kaupunkimainen: on merkitystä
- Rautatieasema	2.165	3,042	3	
- Lentokenttä	2.130	2,690	3	
- Valokuitupohjainen netti	2.131	11,259*	3	Kaupunkimainen: on merkitystä
Asuinkunta: kuntaryhmä				
- Päivähoitopaikka	2.163	6,922*	2	Maaseutumainen: on merkitystä
- Alakoulu	2.161	2,486	2	
- Yläkoulu	2.159	1,661	2	
- Lukio	2.153	4,061	2	
- Ammattikoulu	2.146	5,223	2	
- Ammattikorkeakoulu	2.139	4,642	2	
- Yliopisto	2.141	3,520	2	
- Terveyskeskus	2.171	1,284	2	
- Lääkäripäivystys	2.171	0,331	2	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	3,784	2	
- Apteekki	2.170	5,570	2	
- Palveleva posti	2.163	9,856**	2	Maaseutumainen: on merkitystä
- Postilaatikko	2.157	0,177	2	
- Palveleva pankki	2.161	7,137*	2	Maaseutumainen: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.169	0,653	2	
- Ruokaravintola	2.166	10,707**	2	Kaupunkimainen: on merkitystä
- Kahvila	2.171	7,372*	2	Kaupunkimainen: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.167	0,798	2	
- Lähikauppa	2.174	7,203*	2	Maaseutumainen: on merkitystä
- Jäähalli	2.168	1,546	2	
- Sisäliikuntahalli	2.159	4,380	2	
- Urheilukenttä	2.165	0,966	2	
- Uimahalli	2.166	3,496	2	
- Kirjasto	2.167	7,105*	2	Kaupunkimainen: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	4,610	2	
- Kylätalo	2.163	26,078***	2	Maaseutumainen: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	58,518***	2	Kaupunkimainen: on merkitystä
- Rautatieasema	2.165	14,715**	2	Kaupunkimainen: on merkitystä
- Lentokenttä	2.130	4,171	2	
- Valokuitupohjainen netti	2.131	22,275***	2	Kaupunkimainen: on merkitystä
Asuinkunta: alue				
- Päivähoitopaikka	2.163	6,784	5	
- Alakoulu	2.161	7,357	5	
- Yläkoulu	2.159	4,555	5	
- Lukio	2.153	4,721	5	

- Ammattikoulu	2.146	12,714*	5	Eteläinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.139	6,830	5	
- Yliopisto	2.141	2,102	5	
- Terveyskeskus	2.171	5,801	5	
- Lääkäripäivystys	2.171	1,948	5	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	11,608*	5	Tampereen kehyskunnat: on merkitystä
- Apteekki	2.170	4,345	5	
- Palveleva posti	2.163	3,641	5	
- Postilaatikko	2.157	1,012	5	
- Palveleva pankki	2.161	6,876	5	
- Otto-automaatti	2.169	3,128	5	
- Ruokaravintola	2.166	13,064*	5	Tampere: on merkitystä
- Kahvila	2.171	9,603	5	
- Grilli-kioski	2.167	10,505	5	
- Lähikauppa	2.174	3,368	5	
- Jäähalli	2.168	14,611*	5	Pohjoinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Sisäliikuntahalli	2.159	3,453	5	
- Urheilukenttä	2.165	4,476	5	
- Uimahalli	2.166	5,701	5	
- Kirjasto	2.167	19,369**	5	Läntinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	8,753	5	
- Kylätalo	2.163	35,685***	5	Läntinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	43,928***	5	Tampere: on merkitystä
- Rautatieasema	2.165	20,632**	5	Tampere: on merkitystä
- Lentokenttä	2.130	7,946	5	
- Valokuitupohjainen netti	2.131	41,611***	5	Tampere: on merkitystä
Asuinpaikka: aluetyyppi				
- Päivähoitopaikka	2.163	2,443	4	
- Alakoulu	2.161	0,905	4	
- Yläkoulu	2.159	0,642	4	
- Lukio	2.153	1,422	4	
- Ammattikoulu	2.146	14,023**	4	Kaupungin läheinen maaseutu: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.139	5,569	4	
- Yliopisto	2.141	2,047	4	
- Terveyskeskus	2.171	0,312	4	
- Lääkäripäivystys	2.171	6,354	4	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	0,614	4	
- Apteekki	2.170	6,212	4	
- Palveleva posti	2.163	3,047	4	
- Postilaatikko	2.157	11,012*	4	Harvaan asuttu maaseutu: on merkitystä
- Palveleva pankki	2.161	13,358*	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.169	5,819	4	
- Ruokaravintola	2.166	17,946**	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Kahvila	2.171	24,381***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.167	1,497	4	
- Lähikauppa	2.174	15,844**	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Jäähalli	2.168	5,935	4	
- Sisäliikuntahalli	2.159	6,072	4	
- Urheilukenttä	2.165	7,031	4	
- Uimahalli	2.166	6,392	4	
- Kirjasto	2.167	8,080	4	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	9,817*	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Kylätalo	2.163	50,290***	4	Harvaan asuttu maaseutu: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	42,310***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Rautatieasema	2.165	30,139***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Lentokenttä	2.130	3,000	4	
- Valokuitupohjainen netti	2.131	10,394*	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
Ikäryhmä				
- Päivähoitopaikka	2.163	23,392***	1	18-24 vuotta: on merkitystä
- Alakoulu	2.161	1,387	1	
- Yläkoulu	2.159	2,102	1	
- Lukio	2.153	1,876	1	
- Ammattikoulu	2.146	0,296	1	
- Ammattikorkeakoulu	2.139	0,474	1	
- Yliopisto	2.141	1,015	1	
- Terveyskeskus	2.171	0,015	1	
- Lääkäripäivystys	2.171	0,593	1	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	0,898	1	
- Apteekki	2.170	0,023	1	
- Palveleva posti	2.163	1,128	1	
- Postilaatikko	2.157	3,704	1	

- Palveleva pankki	2.161	5,882*	1	18-24 vuotta: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.169	4,170*	1	18-24 vuotta: on merkitystä
- Ruokaravintola	2.166	2,148	1	
- Kahvila	2.171	0,701	1	
- Grilli-kioski	2.167	0,531	1	
- Lähikauppa	2.174	2,067	1	
- Jäähalli	2.168	1,380	1	
- Sisäliikuntahalli	2.159	0,021	1	
- Urheilukenttä	2.165	2,773	1	
- Uimahalli	2.166	0,132	1	
- Kirjasto	2.167	1,435	1	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	2,419	1	
- Kylätalo	2.163	7,286**	1	25-30 vuotta: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	0,187	1	
- Rautatieasema	2.165	0,375	1	
- Lentokenttä	2.130	0,154	1	
- Valokuitupohjainen netti	2.131	9,602**	1	25-30 vuotta: on merkitystä
Sukupuoli				
- Päivähoitopaikka	2.163	1,477	1	
- Alakoulu	2.161	0,882	1	
- Yläkoulu	2.159	0,071	1	
- Lukio	2.153	1,628	1	
- Ammattikoulu	2.146	0,529	1	
- Ammattikorkeakoulu	2.139	0,822	1	
- Yliopisto	2.141	0,255	1	
- Terveyskeskus	2.171	13,275***	1	Nainen: on merkitystä
- Lääkäripäivystys	2.171	10,533**	1	Nainen: on merkitystä
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	9,329**	1	Nainen: on merkitystä
- Apteekki	2.170	30,625***	1	Nainen: on merkitystä
- Palveleva posti	2.163	7,322**	1	Nainen: on merkitystä
- Postilaatikko	2.157	16,052***	1	Nainen: on merkitystä
- Palveleva pankki	2.161	26,001***	1	Nainen: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.169	43,738***	1	Nainen: on merkitystä
- Ruokaravintola	2.166	7,923**	1	Nainen: on merkitystä
- Kahvila	2.171	31,900***	1	Nainen: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.167	2,665	1	
- Lähikauppa	2.174	20,162***	1	Nainen: on merkitystä
- Jäähalli	2.168	0,052	1	
- Sisäliikuntahalli	2.159	0,001	1	
- Urheilukenttä	2.165	0,095	1	
- Uimahalli	2.166	16,961***	1	Nainen: on merkitystä
- Kirjasto	2.167	73,805***	1	Nainen: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	3,119	1	
- Kylätalo	2.163	0,671	1	
- Bussipysäkki	2.177	34,895***	1	Nainen: on merkitystä
- Rautatieasema	2.165	15,431***	1	Nainen: on merkitystä
- Lentokenttä	2.130	0,126	1	
- Valokuitupohjainen netti	2.131	18,800***	1	Mies: on merkitystä
Perhesuhteet				
- Päivähoitopaikka	2.143	29,426***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Alakoulu	2.141	65,668***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Yläkoulu	2.140	76,047***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Lukio	2.133	44,643***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Ammattikoulu	2.126	38,556***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.120	19,774***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Yliopisto	2.122	9,847**	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Terveyskeskus	2.151	1,101	1	
- Lääkäripäivystys	2.151	0,157	1	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.145	0,458	1	
- Apteekki	2.150	1,621	1	
- Palveleva posti	2.143	0,658	1	
- Postilaatikko	2.137	0,002	1	
- Palveleva pankki	2.141	1,424	1	
- Otto-automaatti	2.149	1,527	1	
- Ruokaravintola	2.146	1,784	1	
- Kahvila	2.151	1,243	1	
- Grilli-kioski	2.147	2,522	1	
- Lähikauppa	2.154	3,385	1	
- Jäähalli	2.149	7,526**	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Sisäliikuntahalli	2.140	7,150**	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Urheilukenttä	2.146	24,559***	1	Parisuhteessa: on merkitystä

- Uimahalli	2.147	7,944**	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Kirjasto	2.148	2,212	1	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.149	36,276***	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Kylätalo	2.143	4,764*	1	Parisuhteessa: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.157	1,374	1	
- Rautatieasema	2.145	0,041	1	
- Lentokenttä	2.110	1,966	1	
- Valokuitupohjainen netti	2.112	0,068	1	
Lapset				
- Päivähoitopaikka	2.163	7,717**	1	Ei lapsia: on merkitystä
- Alakoulu	2.161	5,438*	1	On lapsia: on merkitystä
- Yläkoulu	2.159	48,812***	1	On lapsia: on merkitystä
- Lukio	2.153	46,580***	1	On lapsia: on merkitystä
- Ammattikoulu	2.146	36,098***	1	On lapsia: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.139	13,883***	1	On lapsia: on merkitystä
- Yliopisto	2.141	4,018*	1	On lapsia: on merkitystä
- Terveyskeskus	2.171	0,889	1	
- Lääkäripäivystys	2.171	0,959	1	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	2,909	1	
- Apteekki	2.170	0,045	1	
- Palveleva posti	2.163	3,894*	1	Ei lapsia: on merkitystä
- Postilaatikko	2.157	0,017	1	
- Palveleva pankki	2.161	4,246*	1	Ei lapsia: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.169	1,176	1	
- Ruokaravintola	2.166	2,624	1	
- Kahvila	2.171	0,271	1	
- Grilli-kioski	2.167	0,024	1	
- Lähikauppa	2.174	2,334	1	
- Jäähalli	2.168	4,923*	1	On lapsia: on merkitystä
- Sisäliikuntahalli	2.159	2,327	1	
- Urheilukenttä	2.165	6,976**	1	On lapsia: on merkitystä
- Uimahalli	2.166	2,620	1	
- Kirjasto	2.167	0,011	1	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	61,422***	1	On lapsia: on merkitystä
- Kylätalo	2.163	5,201*	1	On lapsia: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	1,721	1	
- Rautatieasema	2.165	9,489**	1	Ei lapsia: on merkitystä
- Lentokenttä	2.130	5,610*	1	Ei lapsia: on merkitystä
- Valokuitupohjainen netti	2.131	6,312*	1	Ei lapsia: on merkitystä
Työelämätilanne				
- Päivähoitopaikka	2.163	40,360***	5	Työssäkäyvä opiskelija: on merkitystä
- Alakoulu	2.161	41,811***	5	Päätoimisesti työssä: on merkitystä
- Yläkoulu	2.159	57,541***	5	Päätoimisesti työssä: on merkitystä
- Lukio	2.153	57,163***	5	Päätoimisesti työssä: on merkitystä
- Ammattikoulu	2.146	29,593***	5	Päätoimisesti työssä: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.139	25,626***	5	Päätoimisesti työssä: on merkitystä
- Yliopisto	2.141	10,863	5	
- Terveyskeskus	2.171	11,354*	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Lääkäripäivystys	2.171	16,517**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Keskus-/yliopistosairaala	2.165	17,211**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Apteekki	2.170	3,812	5	
- Palveleva posti	2.163	3,777	5	
- Postilaatikko	2.157	11,087	5	
- Palveleva pankki	2.161	15,471**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.169	19,159**	5	Osa-aikaisesti työssä: on merkitystä
- Ruokaravintola	2.166	28,557***	5	Päätoiminen opiskelija: on merkitystä
- Kahvila	2.171	22,023**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.167	7,285	5	
- Lähikauppa	2.174	11,368*	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Jäähalli	2.168	15,494**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Sisäliikuntahalli	2.159	20,338**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Urheilukenttä	2.165	20,291**	5	Päätoiminen opiskelija: on merkitystä
- Uimahalli	2.166	18,147**	5	
- Kirjasto	2.167	37,755***	5	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.169	15,257**	5	Työelämän ulkopuolella: on merkitystä
- Kylätalo	2.163	24,133***	5	Osa-aikaisesti työssä: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.177	12,885*	5	Työssäkäyvä opiskelija: on merkitystä
- Rautatieasema	2.165	27,840***	5	Päätoiminen opiskelija: on merkitystä
- Lentokenttä	2.130	16,847**	5	Päätoiminen opiskelija: on merkitystä
- Valokuitupohjainen netti	2.131	6,868	5	
Koulutus: korkein suoritettu				

- Päivähoitopaikka	2.104	15,216**	4	Lukio: on merkitystä
- Alakoulu	2.102	19,424**	4	Yliopisto: on merkitystä
- Yläkoulu	2.101	28,400***	4	Yliopisto: on merkitystä
- Lukio	2.095	32,391***	4	Yliopisto: on merkitystä
- Ammattikoulu	2.088	21,422***	4	Ammattikoulu: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.081	16,880**	4	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Yliopisto	2.082	11,494*	4	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Terveyskeskus	2.113	2,843	4	
- Lääkäripäivystys	2.112	5,812	4	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.106	11,090*	4	Yliopisto: on merkitystä
- Apteekki	2.111	13,878**	4	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Palveleva posti	2.105	7,175	4	
- Postilaatikko	2.098	1,442	4	
- Palveleva pankki	2.103	13,139*	4	Peruskoulu: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.111	7,436	4	
- Ruokaravintola	2.107	23,025***	4	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Kahvila	2.112	22,023***	4	Yliopisto: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.108	4,428	4	
- Lähikauppa	2.115	11,852*	4	Yliopisto: on merkitystä
- Jäähalli	2.109	6,661	4	
- Sisäliikuntahalli	2.101	9,319	4	
- Urheilukenttä	2.106	9,165	4	
- Uimahalli	2.107	14,338**	4	Yliopisto: on merkitystä
- Kirjasto	2.108	47,756***	4	Yliopisto: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.110	14,329**	4	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Kylätalo	2.104	45,973***	4	Ammattikoulu: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.118	14,816**	4	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Rautatieasema	2.106	62,877***	4	Yliopisto: on merkitystä
- Lentokenttä	2.073	32,654***	4	Yliopisto: on merkitystä
- Valokuitupohjainen netti	2.073	28,342***	4	Yliopisto: on merkitystä
<u>Koulutus: korkein menossa</u>				
- Päivähoitopaikka	872	4,428	3	
- Alakoulu	870	8,118*	3	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Yläkoulu	865	11,587**	3	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Lukio	870	7,336	3	
- Ammattikoulu	866	17,480**	3	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	865	19,900***	3	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Yliopisto	866	0,414	3	
- Terveyskeskus	875	0,310	3	
- Lääkäripäivystys	874	2,736	3	
- Keskus-/yliopistosairaala	875	1,490	3	
- Apteekki	875	4,987	3	
- Palveleva posti	874	2,415	3	
- Postilaatikko	869	1,222	3	
- Palveleva pankki	870	6,107	3	
- Otto-automaatti	872	0,621	3	
- Ruokaravintola	872	1,993	3	
- Kahvila	874	6,609	3	
- Grilli-kioski	872	3,666	3	
- Lähikauppa	876	6,853	3	
- Jäähalli	876	3,279	3	
- Sisäliikuntahalli	873	5,875	3	
- Urheilukenttä	873	6,597	3	
- Uimahalli	877	3,923	3	
- Kirjasto	876	14,533**	3	Lukio: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	875	8,299*	3	Ammattikorkeakoulu: on merkitystä
- Kylätalo	872	4,827	3	
- Bussipysäkki	878	16,540**	3	Lukio: on merkitystä
- Rautatieasema	874	10,578*	3	Lukio: on merkitystä
- Lentokenttä	857	13,684**	3	Lukio: on merkitystä
- Valokuitupohjainen netti	855	6,396	3	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet.

Palveluiden etäisyyden merkitys yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla myös useisiin nuorten unelmatulevaisuutta kuvaaviin tekijöihin, monipuolisimmin unelmatulevaisuuden aluetyypisiin (27 merkitsevää yhteyttä), ammattiasemaan (17), aluetyypin muutossuuntaan (unelma vs. nykyinen; 15) ja

Pirkanmaan alueeseen/seutuun (14). *Unelmatulevaisuuden toimeentulon päätoimiala* yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla yhdeksän palvelun saatavuuden merkityksellisyyteen (taulukko 34). Ammattikoulun, pankkipalveluiden ja kylätalon etäisyydellä on erityistä merkitystä niille nuorille, jotka unelmoivat alkutuotannon ammanteista. Palvelualoista unelmoivat pitävät uimahallin, kirjaston, bussipysäkin ja rautatieaseman etäisyyttä merkittävänä asiana. Teollisuudesta ja muista jalostusaloista unelmoivat pitävät postilaatikon etäisyyttä tärkeänä. *Unelmatulevaisuuden ammattiasema* yhdistyi 17 eri palvelun saatavuuteen. Erityisen monen palvelun etäisyydellä on merkitystä niille nuorille, jotka aikovat hankkia elantonsa toimimalla sekä yrittäjinä että palkkatyössä: alakoulu, terveystalot, pankki- ja postipalvelut, ravitsemuspalvelut, uimahalli, kirjasto, bussipysäkki ja rautatieasema. Urheilukentän etäisyydellä on erityistä merkitystä palkkatyöstä unelmoiville, päivähoitopaikan etäisyydellä vaihtoehtoisesti palkkatyöstä tai yrittäjyydestä unelmoiville ja kylätalon etäisyydellä niille, nuorille jotka unelmoivat toimeentulosta ilman työmarkkinoita.

Unelmien asuinalue Pirkanmaalla yhdistyi 14 palvelun saatavuuteen. Tampereesta unelmoiville merkityksellistä on erityisesti bussipysäkin ja rautatieaseman etäisyys. Tampereen kehyskuntiin unelmatulevaisuutensa sijoittaneet nuoret pitävät päivähoitopaikan, alakoulun, ammattikorkeakoulun ja keskus- tai yliopistosairaalan etäisyyttä erityisen merkityksellisenä asiana. Lääkäripäivystyksen etäisyys on merkityksellistä pohjoisesta ja läntisestä Pirkanmaasta unelmoiville nuorille; läntisestä Pirkanmaasta unelmoivilla myös kylätalon etäisyydellä on merkitystä. Lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivilla nuorilla jäähallin, nuoriso- tai kerhotilojen ja valokuitupohjaisen netin etäisyydellä on erityistä merkitystä. *Unelmien asuinalueen aluetyyppi* yhdistyi peräti 27 eri palvelun saatavuuteen – itse asiassa vain yliopiston, palvelevan pankin ja grilli-kioskin etäisyys ei yhdistynyt tilastollisesti merkitsevällä tavalla unelmien aluetyyppiin eli ei eronnut aluetyyppien välillä tilastollisesti merkitsevällä tavalla. Kaupungin ydinkeskustasta unelmoiville on erityistä merkitystä palvelevan postin, ravintola- ja kahvilapalveluiden, rautatieaseman, lentokentän ja valokuitupohjaisen netin etäisyydellä. Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolisesta taajama-alueesta unelmoiville terveyskeskuksen, keskus- tai yliopistosairaalan, apteekin, sisäliikuntahallin, uimahallin ja bussipysäkin etäisyydellä on erityistä merkitystä. Kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivat pitävät erityisesti päivähoitopaikan, alakoulun, ja jäähallin etäisyyttä merkityksellisempänä kuin muista aluetyypeistä unelmoivat. Kirkonkylästä tai kyläkeskuksesta unelmoiville merkityksellisten palveluiden määrä oli kaikkein suurin: yläkoulu, lukio, ammattikoulu, ammattikorkeakoulu, postilaatikko, pankkiautomaatti, lähikauppa, urheilukenttä, kirjasto, nuoriso- tai kerhotilat ja kylätalo. Harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla nuorilla minkään palvelun etäisyys ei noussut muihin alueisiin verrattuna erityisen merkitykselliseksi. *Muutosuunta nykyisen ja unelmien asuinpaikan aluetyypin välillä* yhdistyi 15 palvelun etäisyyteen. Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen suuntaan siirtymisestä unelmoiville erityistä merkitystä on koulutuspalveluiden etäisyydellä (päivähoitopaikka, alakoulu, yläkoulu, lukio, ammattikoulu) sekä kylätalon etäisyydellä. Maaseutumaisesta

kaupunkimaisempaan suuntaan siirtymisestä unelmoiville on erityistä merkitystä lääkäripalveluiden, posti- ja pankkipalveluiden sekä rautatieaseman etäisyydellä. Niille, joiden unelmana on nykyinen aluetyyppi, merkityksellistä on apteekin, lähikaupan ja bussipysäkin etäisyys.

Palkkatyön ja yrittäjyyden yhdistäminen toimeentulon perustaksi näyttää asettavan erityisiä vaatimuksia hyvin monen palvelun saatavuudelle. Nuoret unelmoivat monenlaisista alueista, ja niillä tarjolla olevien palveluiden profiilit ovat erilaisia. Esimerkiksi kaupunkimaisilta asumisympäristöiltä odotetaan erityisesti terveys-, ravitsemus- ja sisäliikuntapalveluiden läheisyyttä sekä hyviä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä, kun taas maaseutumaisilta asumisympäristöiltä odotetaan erityisesti koulutuspalveluiden, yhteisöllisten tilojen sekä joidenkin kriittiseksi koettujen palveluiden saatavuutta (lääkäripäivystys, lähikauppa, postilaatikko, pankkiautomaatti). Nykyistä maaseutumaisempaan suuntaan siirtymisestä unelmoiville koulutuspalveluiden etäisyys on erityisen merkityksellistä, kaupunkimaisempaan suuntaan siirtymisestä unelmoiville tärkeitä ovat puolestaan lääkäri-, posti- ja pankkipalvelut sekä rautatieyhteydet. Unelma-asuinalueen palveluiden etäisyydet koettiin laaja-alaisesti merkityksellisemmiksi kuin nykyisen asuinalueen palveluiden etäisyydet: nykyiseen (Pirkanmaan) alueeseen yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla 9 palvelun etäisyys, mutta unelmien alueeseen 14 palvelun etäisyys – nykyisen asuinalueen aluetyyppiin puolestaan 11 palvelun etäisyys, mutta unelmien aluetyyppiin peräti 27 palvelun etäisyys (taulukko 33 vs. taulukko 34). Unelmien asuinaluetta hahmotettiin siten vahvemmin palveluiden saatavuuden kautta kuin nykyistä asuinaluetta: palvelurakenne kiinnittyi monipuolisemmin unelmaan kuin nykyisyyteen.

Taulukko 34. Unelmatulevaisuuden asuinpaikan palveluiden maksimietäisyyden merkitys (etäisyydellä on merkitystä vs. ei ole merkitystä) unelmatulevaisuuden osatekijöihin (riippumattomuustaus).

Taustatekijä	n	χ^2	df	Luokka, jossa suurin merkitys
Toimeentulo: päätoimiala				
- Päivähoitopaikka	2.152	1,425	3	
- Alakoulu	2.150	1,679	3	
- Yläkoulu	2.148	4,268	3	
- Lukio	2.142	5,671	3	
- Ammattikoulu	2.135	8,082*	3	Alkutuotanto: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.128	2,496	3	
- Yliopisto	2.130	1,297	3	
- Terveyskeskus	2.160	6,707	3	
- Lääkäripäivystys	2.160	3,625	3	
- Keskus-/yliopistosairaala	2.154	2,888	3	
- Apteekki	2.159	7,408	3	
- Palveleva posti	2.152	7,423	3	
- Postilaatikko	2.147	14,456**	3	Jalostus: on merkitystä
- Palveleva pankki	2.150	15,444**	3	Alkutuotanto: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.158	20,217***	3	Alkutuotanto: on merkitystä
- Ruokaravintola	2.155	3,175	3	
- Kahvila	2.160	3,994	3	
- Grilli-kioski	2.156	6,266	3	
- Lähikauppa	2.163	5,815	3	
- Jäähalli	2.157	3,821	3	
- Sisäliikuntahalli	2.148	1,045	3	
- Urheilukenttä	2.154	3,532	3	
- Uimahalli	2.155	9,028*	3	Palvelut: on merkitystä
- Kirjasto	2.156	17,424**	3	Palvelut: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.158	0,852	3	
- Kylätalo	2.152	10,728*	3	Alkutuotanto: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.166	15,012**	3	Palvelut: on merkitystä
- Rautatieasema	2.155	15,895**	3	Palvelut: on merkitystä
- Lentokenttä	2.119	1,087	3	
- Valokuitupohjainen netti	2.120	1,253	3	
Toimeentulo: ammattiasema				
- Päivähoitopaikka	2.152	21,484**	5	Palkkatyössä tai yrittäjänä: on merkitystä
- Alakoulu	2.150	11,458*	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Yläkoulu	2.148	9,376	5	
- Lukio	2.142	5,097	5	
- Ammattikoulu	2.135	4,543	5	
- Ammattikorkeakoulu	2.128	7,581	5	
- Yliopisto	2.130	7,590	5	
- Terveyskeskus	2.160	21,559**	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Lääkäripäivystys	2.160	23,758***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Keskus-/yliopistosairaala	2.154	8,125	5	
- Apteekki	2.159	32,071***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Palveleva posti	2.152	27,318***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Postilaatikko	2.147	24,778***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Palveleva pankki	2.150	38,100***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Otto-automaatti	2.158	22,481***	5	Palkkatyössä tai yrittäjänä: on merkitystä
- Ruokaravintola	2.155	11,437*	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Kahvila	2.160	14,421*	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.156	7,079	5	
- Lähikauppa	2.163	10,982	5	
- Jäähalli	2.157	4,579	5	
- Sisäliikuntahalli	2.148	5,541	5	
- Urheilukenttä	2.154	12,144*	5	Palkkatyössä: on merkitystä
- Uimahalli	2.155	12,934*	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Kirjasto	2.156	22,549***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.158	7,944	5	
- Kylätalo	2.152	13,837*	5	Ei työssä: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.166	40,936***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Rautatieasema	2.155	15,185*	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on merkitystä
- Lentokenttä	2.119	5,800	5	
- Valokuitupohjainen netti	2.120	8,251	5	
Asuminen: alue				
- Päivähoitopaikka	1.455	12,570*	5	Tampereen kehyskunnat: on merkitystä
- Alakoulu	1.456	18,732**	5	Tampereen kehyskunnat: on merkitystä

- Yläkoulu	1.455	28,717***	5	Eteläinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Lukio	1.448	20,317**	5	Eteläinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Ammattikoulu	1.445	24,964***	5	Eteläinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	1.439	19,698**	5	Tampereen kehyskunnat: on merkitystä
- Yliopisto	1.440	7,936	5	
- Terveyskeskus	1.463	4,729	5	
- Lääkäripäivystys	1.464	13,426*	5	Pohjoinen ja läntinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Keskus-/yliopistosairaala	1.460	12,241*	5	Tampereen kehyskunnat: on merkitystä
- Apteekki	1.462	5,191	5	
- Palveleva posti	1.454	3,960	5	
- Postilaatikko	1.454	4,292	5	
- Palveleva pankki	1.457	7,012	5	
- Otto-automaatti	1.461	6,414	5	
- Ruokaravintola	1.462	5,393	5	
- Kahvila	1.463	2,504	5	
- Grilli-kioski	1.461	10,622	5	
- Lähikauppa	1.465	4,896	5	
- Jäähalli	1.460	13,188*	5	Lounainen Pirkanmaa: on merkitystä
- Sisäliikuntahalli	1.454	4,717	5	
- Urheilukenttä	1.461	7,229	5	
- Uimahalli	1.461	6,363	5	
- Kirjasto	1.458	5,239	5	
- Nuorisotilat, kerhotilat	1.461	12,964*	5	Lounainen Pirkanmaa: on merkitystä
- Kylätalo	1.457	57,520***	5	Läntinen Pirkanmaa: on merkitystä
- Bussipysäkki	1.467	61,292***	5	Tampere: on merkitystä
- Rautatieasema	1.457	35,772***	5	Tampere: on merkitystä
- Lentokenttä	1.440	7,253	5	
- Valokuitupohjainen netti	1.435	22,300***	5	Lounainen Pirkanmaa: on merkitystä
Asuminen: aluetyyppi				
- Päivähoitopaikka	2.154	70,155***	4	Kaupungin läheinen maaseutu: on merkitystä
- Alakoulu	2.152	91,448***	4	Kaupungin läheinen maaseutu: on merkitystä
- Yläkoulu	2.150	82,809***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Lukio	2.144	54,684***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Ammattikoulu	2.137	59,008***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Ammattikorkeakoulu	2.130	18,709**	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Yliopisto	2.132	2,226	4	
- Terveyskeskus	2.162	20,978***	4	Ydinkesk. ulkop. taajama-alue: on merkitystä
- Lääkäripäivystys	2.162	25,316***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Keskus-/yliopistosairaala	2.156	18,423**	4	Ydinkesk. ulkop. taajama-alue: on merkitystä
- Apteekki	2.161	27,734***	4	Ydinkesk. ulkop. taajama-alue: on merkitystä
- Palveleva posti	2.154	17,696**	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Postilaatikko	2.148	10,045*	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Palveleva pankki	2.152	5,006	4	
- Otto-automaatti	2.161	25,193***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Ruokaravintola	2.157	34,791***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Kahvila	2.162	31,136***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Grilli-kioski	2.158	4,446	4	
- Lähikauppa	2.165	45,238***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Jäähalli	2.159	20,538***	4	Kaupungin läheinen maaseutu: on merkitystä
- Sisäliikuntahalli	2.150	34,001***	4	Ydinkesk. ulkop. taajama-alue: on merkitystä
- Urheilukenttä	2.156	35,994***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Uimahalli	2.157	36,430***	4	Ydinkesk. ulkop. taajama-alue: on merkitystä
- Kirjasto	2.158	34,780***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.160	67,133***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Kylätalo	2.155	88,980***	4	Kirkonkylä tai kyläkeskus: on merkitystä
- Bussipysäkki	2.168	113,832***	4	Ydinkesk. ulkop. taajama-alue: on merkitystä
- Rautatieasema	2.156	86,681***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Lentokenttä	2.121	26,241***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
- Valokuitupohjainen netti	2.122	36,850***	4	Kaupungin ydinkeskusta: on merkitystä
Asuminen: muutossuunta nyk.				
- Päivähoitopaikka	2.154	32,573***	2	Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen: on merk.
- Alakoulu	2.152	38,921***	2	Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen: on merk.
- Yläkoulu	2.150	34,434***	2	Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen: on merk.
- Lukio	2.144	20,305***	2	Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen: on merk.
- Ammattikoulu	2.137	9,930**	2	Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen: on merk.
- Ammattikorkeakoulu	2.130	4,779	2	
- Yliopisto	2.132	2,308	2	
- Terveyskeskus	2.162	11,867**	2	Maaseutumaisesta kaupunkimaiseen: on merk.
- Lääkäripäivystys	2.162	13,079**	2	Maaseutumaisesta kaupunkimaiseen: on merk.
- Keskus-/yliopistosairaala	2.156	1,596	2	
- Apteekki	2.161	12,323**	2	Ei muutosta: on merkitystä

- Palveleva posti	2.154	9,925**	2	Maaseutumaisesta kaupunkimaiseen: on merk.
- Postilaatikko	2.148	8,791*	2	Maaseutumaisesta kaupunkimaiseen: on merk.
- Palveleva pankki	2.152	9,982**	2	Maaseutumaisesta kaupunkimaiseen: on merk.
- Otto-automaatti	2.161	5,311	2	
- Ruokaravintola	2.157	3,806	2	
- Kahvila	2.162	2,576	2	
- Grilli-kioski	2.158	0,073	2	
- Lähikauppa	2.165	8,907*	2	Ei muutosta: on merkitystä
- Jäähalli	2.159	0,269	2	
- Sisäliikuntahalli	2.150	3,477	2	
- Urheilukenttä	2.156	3,155	2	
- Uimahalli	2.157	2,485	2	
- Kirjasto	2.158	3,624	2	
- Nuorisotilat, kerhotilat	2.160	4,714	2	
- Kylätalo	2.155	11,025**	2	Kaupunkimaisesta maaseutumaiseen: on merk.
- Bussipysäkki	2.168	9,234*	2	Ei muutosta: on merkitystä
- Rautatieasema	2.156	9,816**	2	Maaseutumaisesta kaupunkimaiseen: on merk.
- Lentokenttä	2.121	5,749	2	
- Valokuitupohjainen netti	2.122	2,619	2	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; $n =$ havaintojen lukumäärä, $df =$ vapausasteet.

Taulukossa 35 on esitetty *kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten asettamat palveluiden "ehdottomat maksimietäisyydet" kilometreinä*. Mitä maaseutumaisemmasta alueesta nuoret unelmoivat, sitä suurempi palveluiden enimmäisetäisyys saa olla. Esimerkiksi kaupunkitulevaisuudesta unelmoivilla nuorilla lähikaupan tulisi olla keskimäärin 1-2 kilometrin päässä, kaupunkien läheisestä maaseudusta, kirkonkylästä tai kyläkeskuksesta unelmoivilla nuorilla keksimäärin 5-6 kilometrin päässä, mutta harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla nuorilla keskimäärin enintään 12 kilometrin päässä. Poikkeuksen etäännyttäminen muodostavat vain bussipysäkki (ydin keskustan ulkopuolinen taajama-alue) ja kylätalo, jonka suurin sallittu etäisyys on pienin kirkonkylästä tai kyläkeskuksista unelmoivilla nuorilla. *Maaseutualueille sijoittuvista tulevaisuuksista unelmoivat nuoret eivät siten odota, että heidän tarvitsemansa palvelut ovat yhtä lähellä kuin kaupunkiympäristöissä. Tämä vaikuttaa realistiselta, eikä näytä estävän heitä unelmoimasta maaseutualueilla asumisesta.*

Tarpeelliseksi koettu palvelutarjonta liittyy sekä toimeentuloon, asumiseen että elämäntapaan. Kuviossa 22 on esitetty sitaattikooste erilaisista aluetyypeistä unelmoivien nuorten elämäntaparesepteistä.

Taulukko 35. Unelma-asuinpaikan palveluiden ehdoton maksimietäisyys, keskiarvo unelma-aluetyypeittäin, km (N=82.905-84.928). Etäisyyden keskiarvo laskettu luokkakkeskiarvoista pl. suurin luokka, jossa käytetty alarajaa 50 km. Alhaisin etäisyys sinisellä, korkein punaisella lihavoidulla kirjaimella.

Palvelu	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen					Keskiarvo
	Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla	Harvaan asuttu maaseutu	
Bussipysäkki	1,5	1,3	2,0	2,2	5,6	1,8
Valokuitupohjainen nettiyhteys	1,7	2,4	3,0	4,6	5,9	2,8
Postilaatikko	1,6	2,3	3,5	3,6	5,1	2,8
Lähikauppa	1,4	2,3	4,7	6,2	12,1	3,7
Alakoulu	2,8	3,6	5,6	5,3	10,9	4,7
Päivähoitopaikka	3,3	4,2	7,0	6,8	12,2	5,5
Otto-automaatti	2,5	4,3	7,6	9,1	14,5	5,8
Palveleva posti	3,5	5,7	9,1	10,5	15,5	7,2
Yläkoulu	5,5	5,8	8,4	9,7	15,5	7,4
Apteekki	3,2	6,0	9,7	11,8	15,5	7,5
Urheilukenttä	5,4	6,4	8,9	8,9	16,9	7,6
Nuoritilat, kerhotilat	4,9	6,9	9,3	10,0	13,2	8,0
Grilli-kioski	4,4	6,1	10,7	10,7	16,7	8,0
Kahvila	3,3	6,6	11,1	11,6	17,2	8,1
Kirjasto	4,7	6,9	9,8	11,9	16,5	8,2
Ruokaravintola	3,3	7,2	12,2	14,3	19,9	9,0
Sisäliikuntahalli	6,4	8,2	11,0	13,6	19,2	9,5
Terveyskeskus	5,9	8,4	10,9	12,6	18,5	9,6
Uimahalli	6,8	9,4	12,9	17,8	22,1	11,0
Lääkäripäivystys	6,3	9,7	12,8	16,6	20,2	11,1
Kylätalo	11,8	11,1	12,4	9,1	10,8	11,4
Palveleva pankki	6,5	10,0	14,5	13,3	19,2	11,5
Rautatieasema	5,8	10,3	15,4	22,2	24,8	12,2
Lukio	9,0	11,3	16,1	17,8	23,9	13,7
Jäähalli	11,0	11,9	17,1	16,2	27,3	14,4
Ammattikoulu	11,9	13,8	20,0	20,6	27,5	16,8
Keskussairaala, yliopistosairaala	15,3	20,8	29,2	36,3	36,6	24,0
Yliopisto	16,1	23,1	32,6	36,8	41,5	26,5
Ammattikorkeakoulu	18,4	23,0	32,2	37,7	39,6	26,9
Lentokenttä	29,9	34,3	38,0	41,5	42,4	35,3

Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkeskustan ulkopuolinen taajama-alue tai lähio	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla	Harvaan asuttu maaseutu
Eläisin boheemia taiteilija-elämää ja pyrkisin vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin. Tekisin hyväntekeväisyyttä erilaisten vapaaehtoistomien muodossa. Merkityksellisiä asioita elämässäni olisivat työ, oma koti, ystävät ja muut läheiset.	Pyrkisin ylläpitämään nykyistä elämän tapaani eli käydä säännöllisesti töissä, harrastaa kotioloissa esimerkiksi pienoismallien rakentamista sekä tapailla ystäviäni ja läheisiäni.	Oman puutarhan laittoa, lapsia, matka kerran vuodessa (tai reissutyö) ja mukavan soljuva ja rauhallista elämää. Välillä kotipaikkakunnalla käyntiä, mökillä oloa, työpaikka jossa arvostetaan.	Perhe; turvallinen, luonnonläheinen ympäristö; mukava auto.	Rennosti, rakennellen & virittäen autoja ja toteuttaen kaikenlaisia muitakin luovuuteni kehittelemiä ideoita, hyvässä seurassa (puoliso, ystävät & kaverit). Myös nauttien hyvästä seurasta, musiikista, elokuvista, videopeleistä yms. Teen myös satunnaisia lomatkoja sekä kotimaahan että myös ulkomaille. En käytä päihteitä. Ehkä omia lapsia.
Työ olisi elämäntapa, joten sitä ei tarvitsisi ajatella erillisenä osana tai "pakkolisena pahana". Työni ei olisi paikkaan sidottu, joten voisin matkustella milloin tahansa.	Olisin löytänyt mieluisan harrastuksen, omistaisin auton ja seurustelisin/olisin naimisissa.	Pyrkisin tekemään kaiken mahdollisimman hyvin ja turvaamaan lasteni hyvän tulevaisuuden. En ole niin ideologisti, että alkaisin väkisin toteuttamaan jotakin tiettyä elämäntapaa, vaan menisin hetkessä, mutta silti pitäisin katseen visusti eteenpäin.	Haluaisin käyttää lähi- luomuruokaa, eettisesti tuotettuja asioita: vaatteet, tekstiilit, huonekalut yms. Tekisin yrittäjänä työtä ja vapaaehtoistyötä, hoitaisin lapset suurimmaksi osaksi kotona. Haluaisin harratella pienesti omavaraista elämää.	Perhekeskeisyys, tärkeitä asioita arjessa perhe, koti ja lemmikit, mukava arki ja perheen kanssa puuhastelu. Luonto lähellä.
Elän elämästä nauttivaa elämää, jossa yhdistyvät luonto, ystävät ja parempi tulevaisuus. Olen valmis työskentelemään ahkerasti, mutta haluan aiemmista sukupolvista poiketen nauttia suuremmin elämästä niinä vuosina kun olen vielä nuori ja energinen.	Kävisin usein elokuvissa, teatterissa, erilaisissa näyttelyissä jne. Harrastaisin joogaa ja valokuvausta. Minulla olisi lemmikkejä, pari kissaa tai mahdollisesti koira (työpäikasta ja sen vaatimuksista riippuen). Matkustelisin aina kun mahdollista ulkomaille.	Harrastelisin edelleen alakulttuurien parissa, kävisin katsomassa paljon keikkoja ja matkustelisin.	Perhe-elämää sisältäen sisältäen 4-5 lasta. Työssäkäyntiä osapäävää ja lasten kanssa kotona oloa. Säännöllistä liikuntaa ja terveellinen päihteetön elämäntapa.	Lapset, vaimo, musiikki ja luonto. Tulen toimeen hyvin vähällä. 13 vuoden päästä lainakin on melkein maksettu jolloin voi pikkuhiljaa höllätä kukkaron nyrejä. Toivon, että lapseni innostuvat musiikista ja voimme heidän kanssa luoda musiikkia.
Elämäntapani olisi terveellinen ja liikunnallinen. Kokemukset ja elämykset olisivat minulle merkityksellisiä.	Tärkeitä asioita olisi oma perhe ja matkustelu. Viettäisin usein illanistujaisia hyvän ruuan ja viinin merkeissä. Harrastaisin monipuolisesti liikuntaa ja eläisin melko terveellisesti. Sisäinen ja ulkoinen hyvinvointi olisi todella tärkeä asia.	Rento.	Mies ja hevoset.	Viljelin ruokani pääosin itse, ei tarvitsisi tehdä enää mitään tulojen eteen, kun olisin jo saavuttanut tarpeeksi rahaa vuokra-asuntoihin. Päivät menisi kasvimaan hoitamiseen ja luonnossa chillailmiseen.
Olen kristitty ja usko Jumalaan on kantava voima elämässäni. Haluaisin auttaa maailman kurjimmassa ja köyhimmässä oloissa asuvia ihmisiä löytämään toivon elämäänsä on se sitten sairaanhoidon, koulutuksen tai lähimmäisenrakkauten avulla. Auttaa siinä missä osaan.	Haluan saada lapsia, eli toivottavasti eläisin vuonna 2030 jo perheen kanssa. Meillä olisi erittäin reipas, ulkoilullinen elämäntapa. Viikonloppuretket saaristoon olisivat yleisiä, siellä meillä voisi olla oma tai tuttavien mökki. Telttailukin riittäisi.	Terveellinen elämäntapa: säännöllinen liikunta, monipuolinen ja terveellinen ravitsemus, aikaa rentoutua ja levolliset yönunet. Pientä stressiä ajoittain, mutta ei jatkuvaa painetta/ahdistusta.	Nauttisin työstäni, josta saan elannon. Tuohon ikään mennessä minulla on upea vaimo ja lapsia, joiden elämää koetan parhaani mukaan piristää.	Olisin yrittäjä sekä arkeeni kuuluisi oma perhe.
			Haluaisin elää hetkessä. Rakastan matkustamista, ja olen jo nyt (18-vuotiaana) matkustanut monesti ulkomaille, joten toivon että voisin matkustaa paljon tulevaisuudessakin. Haluan nähdä maailmaa (mahdollisesti jopa sen kokonaan)!	Erakko.

Kuvio 22. Sitaatteja nuorten elämäntaparesepteistä unelmatulevaisuuden aluetyypeittäin.

3.3. Unelmatulevaisuuden toteutumisen esteet

Nuoret kuvasivat avoimilla vastauksilla *haasteita ja esteitä kuvaamansa unelmatulevaisuuden toteutumiseen* (kuvio 23). Noin puolet (49 %) nuorista eli 42.000 nuorta mainitsee *rahan puutteen* esteeksi unelman toteutumiseen. Rahan puute saattaa olla ”rahan yleistä niukkuutta” (18 %), tai se saattaa liittyä siihen, että yrittämisellä ei tule toimeen (5 %) tai työllä ei elä (2 %). Pieni osa nuorista kokee (1 %), että nykyinen velkaantuneisuus rajoittaa tai estää unelman toteuttamista. Rahan niukkuus rajoittaa myös asumismahdollisuuksia (11 %), vaikeuttaa arkielämää (3 %), rajoittaa harrastuksia (2 %) ja vaikeuttaa opiskelua (2 %), millä kaikilla on yhteys unelman toteuttamisen vaikeuteen. Osa nuorista pitää säästämistä (esim. asuntoa varten) haasteellisena (4 %), osa kokee lainansaannin vaikeaksi tai riskipitoiseksi (2 %). Rahan puute rajoittaa siis unelman toteutumista monella osa-alueella.

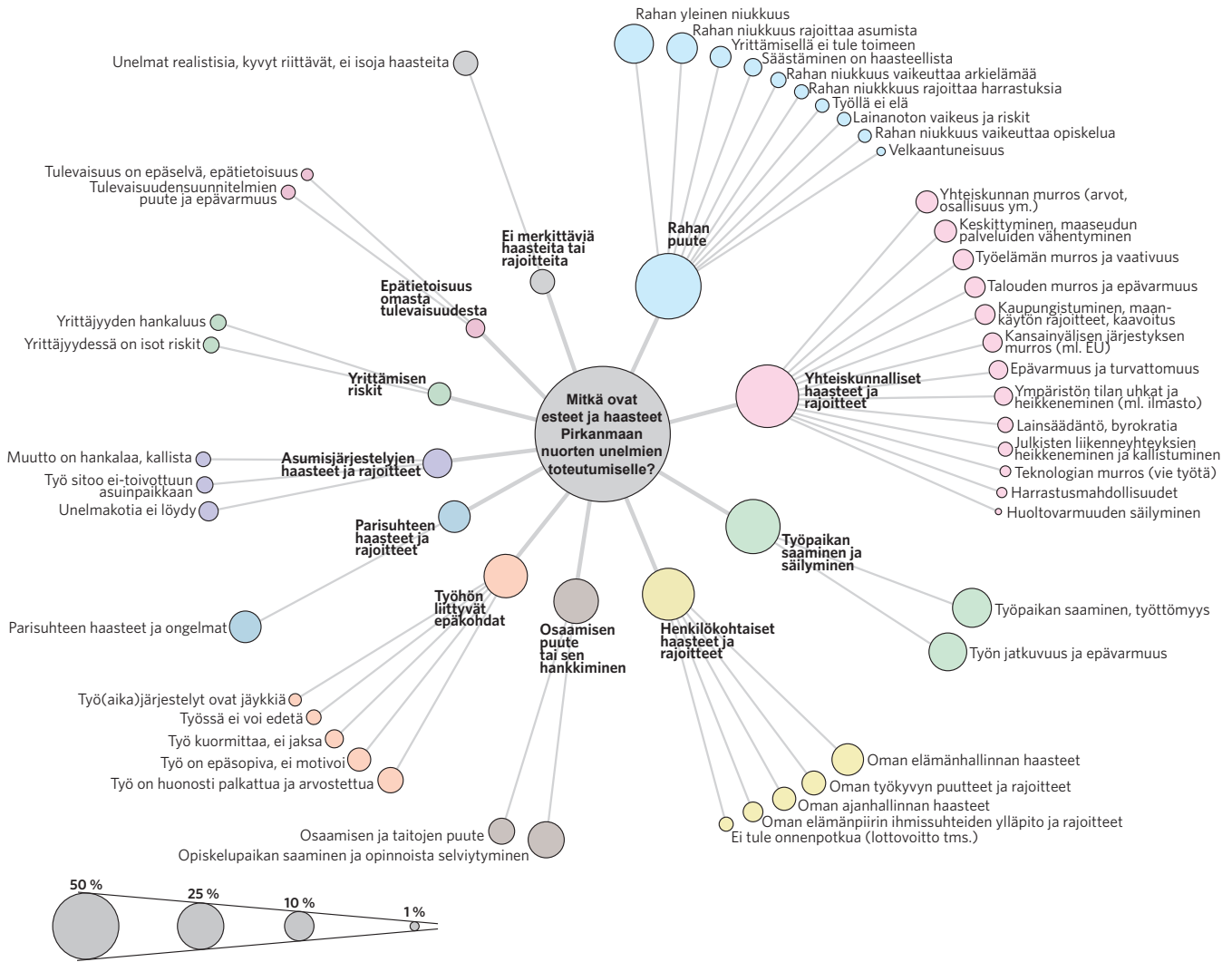
Toiseksi yleisimmin mainitut haasteet ja esteet liittyvät *yhteiskuntaan* (46 % nuorista). Noin 6 % nuorista kokee yhteiskunnan arvoihin, osallisuuteen yms. liittyvän murroksen vaikeuttavan oman unelmatulevaisuuden toteuttamista. Maaseudun palveluiden vähentyminen ja keskittyminen uhkaavat omien unelmien toteutumista myös noin 6 prosentilla nuorista ja em. ilmiötä lähellä oleva kaupungistuminen, maankäytön rajoitteet ja kaavoitus noin 5 prosentilla nuorilla. Työelämän murroksen ja vaatavuuden sekä talouden murroksen ja epävarmuuden kokee unelmien toteutumisen haasteeksi noin 5 % nuorista. Kansainvälisen järjestyksen murroksen kokee oman unelmansa toteutumisen haasteeksi tai esteeksi noin 4 % nuorista, epävarmuuden ja turvattomuuden samoin noin 4 % nuorista. Ympäristön tilan heikkeneminen ja siihen liittyvät uhkat (mm. ilmastonmuutos) aiheuttaa haasteita tai esteitä noin 4 prosentille nuorista unelmien toteuttamisessa. Harvemmin mainittuja haasteita ja esteitä ovat mm. lainsäädäntö ja byrokratia (3 %), julkisten liikenneyhteyksien heikkeneminen ja kallistuminen (2 %), työtä vievä teknologian murros (1 %), harrastusmahdollisuuksien säilyminen (1 %) ja huoltovarmuuden säilyminen (1 %).

Noin 34 % nuorista kokee *työpaikan saamisen ja säilymisen* oman unelmatulevaisuutensa kannalta tärkeäksi. Noin 17 % nuorista kokee, että työpaikan saaminen on haasteellista ja työttömyys on uhka. Sama määrä (17 %) nuorista kokee, että erityisesti työn jatkuvuus ja siihen liittyvä epävarmuus uhkaa omien unelmien toteutumista. Noin 31 prosenttia nuorista mainitsee joitakin *henkilökohtaisia haasteita tai rajoitteita* unelmatulevaisuuden toteutumiseen. Yleisimmin mainittuja henkilökohtaisia tekijöitä ovat oman elämänhallinnan haasteet (12 %), oman työkyvyn puutteet ja rajoitteet (6 %) ja oman ajanhallinnan haasteet (6 %). Noin 5 % nuorista kokee ihmissuhteiden ylläpidon ja niiden asettamat rajoitteet oman unelmatulevaisuuden toteutumisen haasteeksi. Osa nuorista ajattelee, että unelman toteutuminen on kiinni ulkoisesta onnenpotkusta (esim. lottovoitosta), jonka puuttuminen romuttaa unelman.

Osaamisen puutteen tai sen hankkimisen ongelmallisuuden kokee unelmatulevaisuuden uhkaksi noin 23 % nuorista. Opiskelupaikan saamisen ja opinnoista selviytymisen koki unelmien haasteeksi noin 15 % nuorista ja unelman toteutumisessa tarvittavien osaamisen ja taitojen puutteen noin 8 % nuorista. *Työhön liittyvät epäkohdat* uhkasivat unelmatulevaisuuden toteutumista noin 22 prosentilla nuorista. Työ saatetaan kokea huonosti palkatuksi ja arvostetuksi (8 %) tai epäsopivaksi ja heikosti motivoivaksi (6 %). Noin 4 % nuorista pitää työn kuormittavuutta ja jaksamista unelmien toteutumisen haasteena, noin 3 % työuralla etenemisen vaikeutta ja noin 2 % työ(aika)järjestelyjen jäykkyyttä.

Noin 11 % nuorista pitää *parisuhteeseen liittyviä haasteita ja ongelmia* unelmatulevaisuuden toteutumisen uhkana. *Asumisjärjestelyt* eri muodoissaan asettavat haasteita unelman toteutumiselle noin 10 prosentille nuorista. Haasteet liittyvät unelmakodin löytymiseen (4 %), siihen että työ sitoo ei-toivottuun paikkaan (3 %) ja muuton hankaluuteen ja kalleuteen (2 %). *Yrittämisen riskit* kokee unelman toteutumisen esteeksi noin 6 % nuorista (noin 5.000 nuorta). Puolella heistä (3 %) haasteet liittyvät yrittäjyyden riskeihin ja puolella (3 %) yrittäjyyden hankaluuteen. *Epätietoisuus omasta tulevaisuudesta* on haaste tai este unelmatulevaisuuden toteutumiselle noin 4 prosentille nuorista. Epätietoisuus liittyy tulevaisuudensuunnitelmien puuttumiseen ja niihin liittyvään epävarmuuteen (2 %) tai tulevaisuuden epäselvyyteen ja epätietoisuuteen (2 %). On huomattavaa, että noin 7 % nuorista (noin 6.000 nuorta) mainitsee, että *suuria haasteita unelmien toteuttamiselle ei ole*, koska unelmat ovat realistisia ja/tai omat kyvyt ja voimavarat riittävät niiden toteuttamiseen.

Kokonaisuutena noin 85 % nuorten unelmatulevaisuuden toteutumiseen liittyvistä haasteista ja esteistä liittyvät työhön: *työpaikan saamiseen ja säilymiseen, tarvittavan osaamisen olemassaoloon tai hankkimiseen, työhön liittyviin epäkohtiin ja yrittämisen riskeihin*. *Rahan niukkuus on unelmien uhka puolelle (49 %) nuorista*. *Oman vaikutusvoiman ulkopuolelta yhteiskunnan muutoksista ja murroksesta aiheutuvat haasteet uhkaavat myös melkein puolta (46 %) unelmatulevaisuuksista*. *Toisaalta nimenomaan henkilökohtaisista asioista (henkilökohtaisista tekijöistä, parisuhteesta ja epätietoisuudesta) aiheutuvat haasteet ovat yhtä yleinen uhka (46 %)*. *Asumisjärjestelyt ovat uhka joka kymmenennen nuoren unelma toteutumiselle (10 %)*. *Joka 14. nuori (7 %) ei koe merkittäviä haasteita tai esteitä unelmansa toteutumiselle*. Sitaattikooste nuorten unelma toteutumisen esteitä koskevista vastauksista on esitetty kuviossa 24.

Kuvio 23. Unelmatulevaisuuden toteutumisen esteet ja haasteet (N=81.916). Sama vastaaja on voinut mainita useita tekijöitä.

Rahan puute	Yhteiskunnalliset haasteet ja rajoitteet	Työpaikan saaminen ja säilyminen	Henkilökohtaiset haasteet ja rajoitteet	Osaamisen puute tai sen hankkiminen
Lainan saaminen taloa varten.	Palveluiden keskittäminen vain ydinkeskustoihin, niin että esimerkiksi pakko Tampereen alueella omistaa auto. Bussilinjojen ja julkisen liikenteen huononeminen...	Haasteet liittyvät paljolti työllisyyteen ja täten talouteen: onko minulla ja miehelläni työtä?	Oma jaksaminen.	Kielitieteen opiskelu ulkomailta tulee kalliiksi. Työllistyminen on epävarmaa, vaikka valmistuisikin. Ja sitten olisi opintolaina maksettavana. Ja lopulta joutuisi palaamaan kotimaahan ja työskentelemään kaupan kassalla.
Lapset käyvät kovin kalliiksi, joten perheitä pitäisi tukea enemmän ja helpottaa niiden arkea ... Pankit saisivat myöntää lainaa helpommin ja joustavammin. Kovin harvoilla on varaa maksaa taloa ilman lainaa...	Yrittäjyyden yliholhoaminen, pelko siitä että tekisi vahingossa jotain väärin vaikka koittaisi noudattaa kaikkia pykäliä.	Työllisyystilanne voisi vaikuttaa radikaalistikin tulevaisuuteeni, sillä työttömänä tavoittelemani elämän ylläpito olisi käytännössä mahdotonta.	Toivon, että voisin työllistyä sellaiseen paikkaan ettei työ veisi kaikkea energiaani ja voimavarojani vaan pystyisin myös nauttimaan elämästä ja läheisistä.	Kehitysyhteistyöprojekteihin vaaditaan lisäkoulutusta ja aikaisempaa kokemusta kansainvälisestä toiminnasta ja auttamisesta. Koulutus maksaa, vapaaehtoisena ulkomaille lähteminen maksaa. Kaikkeen ei ole aikaa eikä rahaa samalla hetkellä.
Raha on suurin este. Talon rakentaminen on kallista kuin myös tallin ylläpito.	Suurimpia uhkia kuvaamaani tulevaisuuteen ovat yleisellä tasolla ilmastonmuutos ja saastuminen...	Kun työpaikat vähenevät ja työurat koostuvat yhä enemmän pätkätöistä, mahdollisuudet riippumattomaan elämään vähenevät (etenkin, jos on humanistinen koulutus).	Nykyaikana ainakin erittäin vaativa (työ)kulttuuri asettaa esteitä tulevaisuudenhaaveiden toteutumiseksi. Uupuminen uhkaa itseäni ja ystäviäni, vaikka ikäluokkamme on vasta astumassa työelämään. Pitäisi olla tehokas ja onnistua samanaikaisesti kaikilla elämän osa-alueilla, ja elämä on yhtä suorittamista ja selviytymistä. Kilttejä ja tunnollisia käytetään työelämässä hyväksi, koska pitäisi osata olla kova ja pitää omista rajoista kiinni. Mitä jos ei halua olla kova, vaan kiltti?	Omien kykyjen ja sinnikkyuden riittäminen opinnoissa ja soveltumisen niihin työtehtäviin, jotka minua tällä hetkellä kiinnostavat.
Raha on este kaikkeen. Ensin tulisi keksiä keino maksaa ulosottovelat näin opiskelijana ja samalla elättää perhe yksinhuoltajana.	Haasteita on enemmän kuin osaan edes kuvitella. Karjaa tai muita hyötyeläimiä on turha edes haaveilla näillä tuilla ja näillä säädöksillä puhumattakaan viljelyn vaaroista ja sadon tuoman hyödyn minimalistisuudesta.	Työpaikkojen määrää supistetaan ja työnkuva laajennetaan jatkuvasti valtavien harppauksin: se lisää työttömyyttä ja kuormittaa vanhoja työntekijöitä, jotka eivät pysy muutosten mukana: lisäksi nuorten on vaikea täyttää näitä saappaita, sillä he eivät ole saaneet tarpeeksi kokemusta, jota sitten taas työnantajat janoavat...	Ajanpuute, auttaisi jos, olisi mahdollista tehdä kevyempää työviikkoa niin, että vapaa-aikaa jäisi tarpeeksi. Näin pää pysyisi kasassa.	Yleensä raha on vaikeuttajana monessa tilanteessa. Jos olet yksityisyrittäjä (esim. kulta-seppä), joudut raatamaan niska limassa jotta pystyt elämään kohtuullisesti. Pienillä firmoilla taas yleensä ei ole varaa palkata työntekijöitä (ellei työntekijä ole todella hyvä). Koulusta valmistuneiden opiskelijoiden mahdollisuus saada töitä on siis hyvin heikko, koska opiskeluaikojen lyhennetään kokoajan, josta johtuen opiskelijat eivät hallitse edes oman alansa perustaitoja kunnolla, ja usein työnantajat eivät halua "harjoittelijaa" töihin.
Raha ja toimeentulo.	Suomen eläkemalli kusee huolella ja meidän sukupolvella menee vanhusten elättämiseen rahat ja oma elintaso ei koskaan pääse omien vanhempien tasolle vaikka olisi kuinka koulutettu. Omaa kämpppää ei edes jaksa haaveilla.	Haastava saada töitä musiikin ammattilaisena, vaatii paljon treeniä ja verkostoitumista. Alalla kova kilpailu.	Läheisten puute, yksinäisyys.	
Opintolaina tulee maksettavaksi väistämättä, eli tulen olemaan todella velkainen. Olen mielen-terveysongelmainen enkä tiedä tulenko ikinä valmistumaan. Tulevaisuuteni taloudellinen tilanne mietityttää usein. Minun olisi mahdollista päästä Kelan tukemaan psykoterapiaan, mutta minulla ei ole varaa maksaa sitä osuutta, joka minulle Kelakorvauksen jälkeen jäisi maksettavaksi. Pelkään, etten tule kuntoutumaan työkykyiseksi.	Keskittäminen ja maaseutuvastaisuus.	Työpaikkoja on suhteellisen vähän tarjolla, ja itselläni kynnys mennä kysymään työpaikkoja henkilökohtaisesti on melko korkea.	Oma terveydellinen tilanne (mielen-terveys-ongelmat), johon tarvitaan pitkäaikaista ja tehokasta hoitoa.	
			Haastava puoliso ja oma laiskuus ja saamattomuus	

Kuvio 24a. Sitaatteja nuorten kokemista haasteista ja esteistä unelmatulevaisuuden toteutumiseksi esteen tyyppin mukaan.

Työhön liittyvät epäkohdat	Parisuhteen haasteet ja rajoitteet	Asumisjärjestelyjen haasteet ja rajoitteet	Yrittämisen riskit	Epätietoisuus omasta tulevaisuudesta
Kotoa käsin on hankala tehdä töitä jollei työ ole "paperitöitä" ja mikäli ei halua perustaa omaa yritystä.	Pelkään, miten suhteeni uuteen puolisooni ja oma mielenterveyteni kestävät uusperhe-elämän ja minun urakehitykseni paineita. Tuntuu ettei voi kuin yrittää elää päivän kerrallaan.	Vaikeaa löytää hyvän kokoista ja hyväkuntoista asuntoa keskustojen ulkopuolelta. Ratkaisu: rakenna itse. Vaikea löytää miestä, joka suostuisi asumaan niin kaukana kaikesta. Tähän en keksi ratkaisua, ehkä sinnikäs suostuttelu.	Yrittäjyydestä on tehty hankalaa. Varsinkin työntekijöiden palkkaaminen on kallista. Pienyrittäjien yrittämisen kieroita tulisi helpottaa.	Jotta pääsisin unelma-ammattiini, minun pitäisi ensin keksiä, mikä se olisi. Olen hieman ulapalla vielä siitä, mikä minusta isona tulee. Selvytyksen saamiseksi minun tulisi kokeilla erilaisia asioita ja tunnustella mikä on se oma juttu. Lisäksi yrittäjäksi ryhtyminen pelottaa jostakin syystä, mutta mikäli tietäisin tarkkaan mitä tahdon tehdä, sekään ei tuntuisi niin kamalalta.
Kokonaisvaltaiseen, laadukkaaseen työntekoon ei ole aikaa eikä yhteiskunnalla resursseja...	Uusien ihmisten tapaaminen opiskeluiden päätyttyä ja naisvaltaisella työpaikalla työskennellessä on yllättävän haastavaa. Etenkin, jos yökerhoissa juokseminen on jo taakse jäänyttä aikaa ja liikunta sekä terveelliset elämäntavat kiinnostavat päihteitä enemmän. En siis välttämättä löydä puolisoa "ajoissa" saadakseni lapsia...	Joudun todennäköisesti muuttamaan omien tai mieheni töiden perässä pois Tampereen seudulta, ainakin väliaikaisesti. Voimme pyrkiä kuitenkin takaisin tänne, kenties 13 vuoden päästä se voisi olla mahdollistakin.	Maatalousyrittäjänä oleminen on haastavaa nykytilanteessa, kun kannattavuus on niin huono ja pitää tehdä miljoona-investointeja. Maatalouden kannattavuuden parantaminen auttaisi minua elämään unelmaelämäni.	Suurin haaste on työelämän epävarmuus: onko minulla töitä vuonna 2030 ja tarpeeksi rahaa elää sellaista elämää, jota haluaisin? Toisaalta olen kohdannut jo työelämän epävarmuuden ja nyt koulutaudun uudelle alalle, jolla ainakin tällä hetkellä on hyvä työtilanne.
Niin kauan kuin työntekijöillä teetetään työtä, josta maksetaan palkkaa tehtyjen tuntien perusteella, en voisi tehdä työtä niin vähän kuin haaveilen tekeväni. Sen sijaan, jos työstä todella maksettaisiin tulosten perusteella, haaveeni voisi toteutua.	Oman perheen saaminen tuntuu epävarmalta koska en välttämättä löydä sopivaa kumppania.	Ensinnäkin asuinpaikan valinnan määrittelee tällä hetkellä se, missä on töitä, joten on hankala valita mieleistensä kaupunkia. Työt vievät Helsinkiin, mikä ei ole minulle ihanteellinen paikka asua. Siihen, missä media-alan firmojen työpaikat ovat, on hankala vaikuttaa.	Koen ajatuksen yrittäjyydestä liian stressaavana tekijänä, myös pelko epäonnistumisesta on vahva.	Haasteita tuo pitkä opiskelurupeama ja kova työ, ennen kuin pääsen alallani sille tasolle mille pyrin. Myös tutkimustyön epävarmuus taloudellisesti tuo haasteita unelmaelämän toteuttamisessa.
Tällä hetkellä tärkeästä ja vastuullisesta työstä sairaanhoitajana ei makseta riittävä palkkaa. Mahdollisesti täytyisi vaihtaa alaa, että pystyisin perheellisenä saavuttamaan haluamani asiat.	Lapsiperhearkki voi viedä mennessään, eikä aikaa meinaa riittää parisuhteelle, perheelle saati itselleni.	Miellyttävän asunnon löytäminen, joka täyttäisi oman perheen tarpeet. Toivoisin, että tarjolla olisi nykyistä isompia tontteja ja viihtyisiä asuinalueita, joissa olisi huomioitu liikuntamahdollisuudet.	Yrittäjyys epävarmaa, kuten myös työelämä. Maaseudulla asumista ei tänä päivänä kannusteta, vaan kaikkien tulisi yhteiskunnan mukaan asua hyvin lähellä kaikkia palveluja; minä tahdon ehdottomasti muuttaa maalle heti kun mahdollista.	Opiskelupaikan miettiminen on hankalaa. Nuorten tulisi saada yrittää, epäonnistua ja oppia. Nykyinen järjestelmä on tehnyt epäonnistumisten kautta oppimisesta hankalaa.
Työmarkkinat: jatkuuko sama tilanne, että sijaisia/uusia vakansseja ei oteta ja täytetä, vaan pienellä porukalla paikataan hommia niin, että lopputuloksena on uupuneet työntekijät. Säästöjen vuoksi ei myöskään ole mahdollista saada koulutustasoaan vastaavaa palkkaa.	En ole "sukuloitsija"-tyyppiä, mutta avopuolisoni puolelta sukulaiset näkevät toisiaan joka viikonloppu. Pitäisi jotenkin onnistua näkemään heitä harvemmin, tulehduttamatta välejä. Suurin haaste tulevaisuudessani... Jos vaikka päättäisimme haluta lapsia, en välttämättä voisi saada niitä.	Se että kaikista kunnista yritetään väentää kaupunkia, jokaisen pitäisi asua suurkaupungissa.	Yrityksen aloittamisen kynnys nykyisin korkea, koska esim. osakeyhtiön perustaminen vaikuttaa työttömyyspäivärahaan, vaikkei yrityksellä olisi vielä mitään tuloja.	

Kuvio 24b. Sitaatteja nuorten kokemista haasteista ja esteistä unelmatulevaisuuden toteutumiseen esteen tyypin mukaan.

3.3.1. Esteet suhteessa sosio-ekonomisiin taustatekijöihin

Monet unelmatulevaisuuden toteutumista vaikeuttavat haasteet ja esteet yhdistyvät tilastollisesti merkitsevällä tavalla nuorten sosio-ekonomisiin taustatekijöihin (taulukko 36). Kaikkein suurin enusvoima taustatekijöillä on rahan puutteeseen (7), osaamiseen (7) ja työhön (6) liittyviin haasteisiin, kun taas koetussa epätietoisuudessa ei ole minkään taustatekijän suhteen tilastollista eroa taustatekijäryhmien välillä. *Nykyinen asuinalue* liittyy hyvin harvoin haasteiden kokemiseen. Yhteiskunnal-

lisia haasteita on erityisesti Pohjoisella Pirkanmaalla asuvilla, henkilökohtaisia haasteita taajaan asu-
tuissa kunnissa asuvilla ja työhön liittyviä haasteita ydinkeskustan ulkopuolisella taajama-alueella
asuvilla nuorilla. *Ikäryhmä* yhdistyy sen sijaan varsin vahvasti haasteiden olemassaoloon: 18-24-
vuotiailla on erityisesti työpaikan saamiseen ja pysyvyyteen ja osaamiseen liittyviä haasteita unel-
mansa toteuttamisessa, kun taas 25-30-vuotiailla on keskimääräistä yleisemmin rahan puutteeseen,
yhteiskuntaan, henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai yksityiselämään, työn sisältöön ja yrittämiseen
liittyviä haasteita. Myös *sukupuoli* yhdistyy koettujen haasteiden yleisyyteen: naisilla ovat keskimää-
räistä yleisempiä rahan puutteeseen, työpaikkaan, henkilökohtaisiin asioihin, osaamiseen, työhön, pa-
risuhteeseen ja asumiseen liittyvät haasteet. Ne nuoret, jotka nimenomaisesti mainitsevat, että mer-
kittäviä haasteita ja esteitä unelman toteutumiselle ei ole, poikkeavat eri ryhmien keskiarvoista vain
yhden tekijän suhteen: miehillä haasteita on keskimääräistä harvemmin. *Perhesuhteiden* vaikutus
haasteisiin on kaksijakoinen. Perheelliset kokevat rahan puutteen haasteeksi unelman toteutumiselle
keskimääräistä yleisemmin, kun taas yksineläjät ja lapsettomat kokevat työpaikkaan, osaamiseen ja
parisuhteeseen liittyviä haasteita.

Työelämätilanteen ennustamat haasteet unelmien toteutumiselle ovat johdonmukaisia: työelämän ul-
kopuolella olevia haastaa rahan puute, työttömiä työpaikka, osa-aikaisesti työssä olevia osaaminen,
päätoimisesti työssä olevia työn sisältö ja päätoimisia opiskelijoita parisuhde. Vähän *koulutettuja* nuo-
ria haastaa osaaminen, korkeakoulunuria puolestaan rahan puute, yhteiskunta, työ, asuminen ja yrit-
täminen. *Unelmatulevaisuuden toteutumisen tiellä on siten vahvasti elinkaareen liittyviä haasteita: ikään-
tyminen monipuolistaa haasteiden kirjoa työpaikan saamisesta, osaamisesta ja parisuhteesta rahan niuk-
kuuteen, henkilökohtaiseen selviytymiseen ja menestymiseen työelämässä sekä yhteiskunnan toimintaan.*

Taulukko 36. Unelmatulevaisuuden toteutumisen haasteiden ja esteiden olemassaolon yhteys vastaajan taustatekijöihin (riippumattomuustestaus).

Haasteet ja esteet	n	χ^2	df	Luokka, jossa haaste yleisin
Rahan puute haasteena:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	4,700	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	0,311	2	
Asuinkunta: alue	2.044	1,714	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	1,917	4	
Ikäryhmä	2.044	6,334*	1	25-30 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	25,530***	1	Nainen: on haaste
Perhesuhteet	2.030	9,962**	1	Parisuhteessa: on haaste
Lapset	2.044	10,558**	1	On lapsia: on haaste
Työelämätilanne	2.044	16,846**	5	Työelämän ulkopuolella: on haaste
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	23,132***	4	Ammattikorkeakoulu: on haaste
Koulutus: korkein menossa	837	15,118**	3	Ammattikorkeakoulu: on haaste
Yhteiskunnalliset haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	1,928	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	3,749	2	
Asuinkunta: alue	2.044	12,249*	5	Pohjoinen Pirkanmaa: on haaste
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	4,308	4	
Ikäryhmä	2.044	33,218***	1	25-30 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	0,081	1	
Perhesuhteet	2.030	0,368	1	
Lapset	2.044	0,594	1	
Työelämätilanne	2.044	3,105	5	
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	18,700**	4	Yliopisto: on haaste
Koulutus: korkein menossa	837	26,455***	3	Yliopisto: on haaste
Työpaikan haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	6,864	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	1,013	2	
Asuinkunta: alue	2.044	6,302	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	7,702	4	
Ikäryhmä	2.044	4,159*	1	18-24 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	12,023**	1	Nainen: on haaste
Perhesuhteet	2.030	1,324	1	
Lapset	2.044	7,707**	1	Ei lapsia: on haaste
Työelämätilanne	2.044	40,885***	5	Työtön: on haaste
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	8,463	4	
Koulutus: korkein menossa	837	4,693	3	
Henkilökohtaiset haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	3,328	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	8,003*	2	Taajaan asuttu kunta: on haaste
Asuinkunta: alue	2.044	8,530	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	3,164	4	
Ikäryhmä	2.044	13,715***	1	25-30 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	7,261**	1	Nainen: on haaste
Perhesuhteet	2.030	0,138	1	
Lapset	2.044	3,476	1	
Työelämätilanne	2.044	2,464	5	
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	3,502	4	
Koulutus: korkein menossa	837	2,793	3	
Osaamisen haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	6,015	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	0,134	2	
Asuinkunta: alue	2.044	5,065	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	4,524	4	
Ikäryhmä	2.044	49,158***	1	18-24 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	8,774**	1	Nainen: on haaste
Perhesuhteet	2.030	10,462**	1	Yksineläjä: on haaste
Lapset	2.044	7,453**	1	Ei lapsia: on haaste
Työelämätilanne	2.044	42,730***	5	Osa-aikaisesti työssä: on haaste
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	47,182***	4	Peruskoulu: on haaste
Koulutus: korkein menossa	837	43,938***	3	Lukio: on haaste
Työn haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	2,931	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	2,609	2	
Asuinkunta: alue	2.044	7,333	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	9,659*	4	Ydinkeskustan ulkop. taajama-alue: on haaste
Ikäryhmä	2.044	5,109*	1	25-30 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	10,137**	1	Nainen: on haaste

Perhesuhteet	2.030	2,627	1	
Lapset	2.044	0,209	1	
Työelämätilanne	2.044	23,808***	5	Päätoimisesti työssä: on haaste
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	23,222***	4	Ammattikorkeakoulu: on haaste
Koulutus: korkein menossa	837	7,919*	3	Ammattikorkeakoulu: on haaste
Parisuhteen haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	0,126	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	2,125	2	
Asuinkunta: alue	2.044	1,554	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	2,543	4	
Ikäryhmä	2.044	1,412	1	
Sukupuoli	2.044	17,321***	1	Nainen: on haaste
Perhesuhteet	2.030	5,938*	1	Yksineläjä: on haaste
Lapset	2.044	7,325**	1	Ei lapsia: on haaste
Työelämätilanne	2.044	17,312**	5	Päätoiminen opiskelija: on haaste
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	6,140	4	
Koulutus: korkein menossa	837	6,040	3	
Asumisen haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	2,914	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	0,128	2	
Asuinkunta: alue	2.044	7,605	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	4,843	4	
Ikäryhmä	2.044	0,036	1	
Sukupuoli	2.044	15,140***	1	Nainen: on haaste
Perhesuhteet	2.030	0,006	1	
Lapset	2.044	2,552	1	
Työelämätilanne	2.044	8,653	5	
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	15,795**	4	Yliopisto: on haaste
Koulutus: korkein menossa	837	4,954	3	
Yrittämisen haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	2,715	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	3,916	2	
Asuinkunta: alue	2.044	5,449	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	4,089	4	
Ikäryhmä	2.044	5,705*	1	25-30 vuotta: on haaste
Sukupuoli	2.044	0,004	1	
Perhesuhteet	2.030	0,498	1	
Lapset	2.044	0,013	1	
Työelämätilanne	2.044	6,765	5	
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	10,484*	4	Yliopisto: on haaste
Koulutus: korkein menossa	837	2,149	3	
Epätietoisuuden haasteet:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	6,119	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	2,565	2	
Asuinkunta: alue	2.044	5,307	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	4,222	4	
Ikäryhmä	2.044	0,829	1	
Sukupuoli	2.044	1,556	1	
Perhesuhteet	2.030	0,606	1	
Lapset	2.044	0,808	1	
Työelämätilanne	2.044	5,739	5	
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	0,573	4	
Koulutus: korkein menossa	837	5,492	3	
* Ei merkittäviä haasteita:				
Syntymäkunta: kuntaryhmä	2.044	1,988	3	
Asuinkunta: kuntaryhmä	2.044	2,871	2	
Asuinkunta: alue	2.044	2,696	5	
Asuinpaikka: aluetyyppi	2.044	6,311	4	
Ikäryhmä	2.044	0,151	1	
Sukupuoli	2.044	4,473*	1	Mies: ei merkittäviä haasteita
Perhesuhteet	2.030	2,341	1	
Lapset	2.044	1,870	1	
Työelämätilanne	2.044	1,276	5	
Koulutus: korkein suoritettu	1.991	1,478	4	
Koulutus: korkein menossa	837	4,803	3	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

3.3.2. Esteet suhteessa toimeentulounelmiin

Monipuolisimmat kytkennän unelmatulevaisuuden toimeentuloreseptin sisältötekijöiden ja erityyppisten haasteiden välillä koskevat osaamista (5), yhteiskuntaa (4), asumista (4) ja yrittämistä (4); epätietoisuus tulevaisuudesta ei haasteena poikennut tilastollisesti merkitsevällä tavalla sisältötekijäryhmien välillä (taulukko 37). *Päätoimialoista* haasteita on keskimääräistä yleisemmin alkutuotannosta (yhteiskunta, yrittäminen) ja palvelualoista (osaaminen, asuminen) unelmoivilla. *Toimialakohtaisia* unelmista haasteita ja esteitä on eniten julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa (työpaikka, työ) sekä kansainvälisissä organisaatioissa (yhteiskunta, asuminen); kiinteistöalasta unelmoivilla erityisenä haasteena on rahan puute, kuljetusalasta unelmoivilla osaaminen, sähkö-, kaasu- ja vesihuollosta unelmoivilla parisuhde sekä maa-, metsä- ja kalataloudesta unelmoivilla yrittäjäyys.

Myös unelmatulevaisuuden *ammattiasemaan* liittyy erityisiä haasteita. Yrittäjäydestä unelmoivat kokevat muita useammin rahan puutteen ja yrittämisen erityisten haasteiden olevan unelman toteutumisen tiellä; yhtäaikaista tai rinnakkaisesta yrittäjäydestä ja palkkatyöstä unelmoivilla esteitä asettavat erityisesti työ itsessään ja asuminen. Vaihtoehtoisesti yrittäjän tai palkkatyön varaan rakentuvasta toimeentulosta unelmoivilla erityisenä haasteena on työpaikan saaminen tai säilyminen. Palkkatyöstä unelmoivia haastaa osaaminen ja tulonsiirtojen tms. varassa eläviä yhteiskunta ja henkilökohdaiset tekijät. Perinteinen säännölliseen/kokoaikaiseen työhön perustuvasta *työmuodosta* unelmoivien muista eniten poikkeavat esteet koskevat työpaikkaa ja osaamista, osa-aikaisesta työstä unelmoivilla puolestaan rahan puutetta ja itse työn asettamia haasteita. Etätyöstä unelmoivien haasteet ja esteet ovat peräisin erityisesti yhteiskunnasta. Unelman toteutumista haittaavia esteitä on vähiten perinteisistä työmuodoista unelmoivilla nuorilla. Mitä *tarkemmin* unelma on mietittynä ja jäsennettynä, sitä useammin tunnistetaan myös sen toteutumiseen liittyviä haasteita, erityisesti osaamisen, parisuhteen, asumisen ja yrittämisen osalta.

Toimeentulounelmien haasteet kiinnittyvät unelmatulevaisuuden sisältötekijöihin hyvin erilaisin tavoin. Esi-merkiksi rahan puute on erityisesti yrittäjäydestä unelmoivien haaste, kun taas yhteiskunnallisia haasteita on sellaisissa tulevaisuuksissa, joissa yhteiskunta on vahvasti osallinen (alkutuotanto, kansainväliset organisaatiot, etätyö); työpaikkaan, työhön ja osaamiseen liittyviä haasteita on erityisesti palkkatyössä.

Taulukko 37. Unelmatulevaisuuden toteutumisen haasteiden ja esteiden olemassaolon yhteys toimeentuloreseptin sisältötekijöihin (riippumattomuustestausta).

Haasteet ja esteet	n	χ^2	df	Luokka, jossa haaste yleisin
Rahan puute haasteena:				
Päätoimiala	2.043	6,374	3	
Toimiala	2.044	43,946***	18	Kiinteistöalan toiminta: on haaste
Ammattiasema	2.043	17,874**	5	Yrittäjänä: on haaste
Työmuoto	2.044	19,135**	4	Osa-aikainen: on haaste
Toimeentulon selvitys	2.044	1,813	2	
Yhteiskunnalliset haasteet:				
Päätoimiala	2.043	16,456**	3	Alkutuotanto: on haaste
Toimiala	2.044	44,813***	18	Kansainväliset organisaatiot: on haaste
Ammattiasema	2.043	17,136**	5	Tulonsiirrot, muu: on haaste
Työmuoto	2.044	28,269***	4	Etätyö: on haaste
Toimeentulon selvitys	2.044	3,514	2	
Työpaikan haasteet:				
Päätoimiala	2.043	4,064	3	
Toimiala	2.044	33,296*	18	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; on haaste
Ammattiasema	2.043	48,196***	5	Palkkatyössä tai yrittäjänä: on haaste
Työmuoto	2.044	50,555***	4	Perinteinen: on haaste
Toimeentulon selvitys	2.044	5,789	2	
Henkilökohtaiset haasteet:				
Päätoimiala	2.043	2,700	3	
Toimiala	2.044	7,530	18	
Ammattiasema	2.043	16,659**	5	Tulonsiirrot, muu: on haaste
Työmuoto	2.044	6,801	4	
Toimeentulon selvitys	2.044	0,800	2	
Osaamisen haasteet:				
Päätoimiala	2.043	47,170***	3	Palvelut: on haaste
Toimiala	2.044	89,989***	18	Kuljetus ja varastointi: on haaste
Ammattiasema	2.043	26,987***	5	Palkkatyössä: on haaste
Työmuoto	2.044	15,839**	4	Perinteinen: on haaste
Toimeentulon selvitys	2.044	17,684***	2	Melko tarkasti määritelty: on haaste
Työn haasteet:				
Päätoimiala	2.043	7,432	3	
Toimiala	2.044	42,904**	18	Julkinen hallinto ja maanpuolustus: on haaste
Ammattiasema	2.043	28,346***	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on haaste
Työmuoto	2.044	17,363**	4	Osa-aikainen: on haaste
Toimeentulon selvitys	2.044	2,807	2	
Parisuhteen haasteet:				
Päätoimiala	2.043	6,258	3	
Toimiala	2.044	32,822*	18	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto: on haaste
Ammattiasema	2.043	10,738	5	
Työmuoto	2.044	6,298	4	
Toimeentulon selvitys	2.044	8,915*	2	Hyvin tarkasti määritelty: on haaste
Asumisen haasteet:				
Päätoimiala	2.043	15,725**	3	Palvelut: on haaste
Toimiala	2.044	32,003*	18	Kansainväliset organisaatiot: on haaste
Ammattiasema	2.043	11,496*	5	Palkkatyössä ja yrittäjänä: on haaste
Työmuoto	2.044	5,732	4	
Toimeentulon selvitys	2.044	17,813***	2	Hyvin tarkasti määritelty: on haaste
Yrittämisen haasteet:				
Päätoimiala	2.043	14,333**	3	Alkutuotanto: on haaste
Toimiala	2.044	45,374***	18	Maa-, metsä- ja kalatalous: on haaste
Ammattiasema	2.043	234,058***	5	Yrittäjänä: on haaste
Työmuoto	2.044	7,311	4	
Toimeentulon selvitys	2.044	7,652*	2	Hyvin tarkasti määritelty: on haaste
Epätietoisuuden haasteet:				
Päätoimiala	2.043	1,864	3	
Toimiala	2.044	14,136	18	
Ammattiasema	2.043	5,013	5	
Työmuoto	2.044	5,281	4	
Toimeentulon selvitys	2.044	5,188	2	
* Ei merkittäviä haasteita:				
Päätoimiala	2.043	3,738	3	
Toimiala	2.044	26,616	18	
Ammattiasema	2.043	3,703	5	
Työmuoto	2.044	10,021*	4	Perinteinen: ei merkittäviä haasteita
Toimeentulon selvitys	2.044	1,997	2	

χ^2 -testisuureen tilastollinen merkitsevyys: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$; n = havaintojen lukumäärä, df = vapausasteet. Suurin poikkeama on suurin tietyn luokan jakaumaosuuden ja kaikkien luokkien jakaumaosuuden keskiarvon erotus prosenttiyksiköinä.

Seuraavaksi on *profiloitu* toimeentuloreseptin suhteen erilaisia nuoria suhteessa haasteisiin: miten suuri osa tietystä päätoimialasta (taulukko 38), ammattiasemasta (taulukko 39) ja työmuodosta (taulukko 40) unelmoivista nuorista kokee erityyppisiä esteitä unelmatulevaisuutensa toteutumisen tiellä. Unelmatulevaisuuden *päätoimialan* osalta (taulukko 38) *rahan puute* uhkaa erityisesti alkutuotannosta unelmoivien nuorten unelmien toteutumista (44 % ko. päätoimialasta unelmoivista nuorista): rahasta on ”yleistä niukkuutta” (42 %), yrittämisellä eläminen on uhka (8 %), harrastuksia täytyy rajoittaa (4 %) ja lainan saamiseen liittyy vaikeuksia ja sen ottamiseen riskejä (4 %). Palvelualoista unelmoivilla nuorilla on muita yleisemmin haasteita asumisen, säätämisen ja opiskelun rahoittamisessa ja velkaantumisessa. *Yhteiskunnalliset haasteet* rajoittavat myös kaikkein eniten alkutuotannosta unelmoivien pirkanmaalaisnuorten unelmien toteutumista (54 %). Erityisiä haasteita asettavat muun muassa keskittyminen ja maaseudun palveluiden vähentyminen (22 %), lainsäädäntö ja byrokratia (18 %), talouden murros ja epävarmuus (17 %), yhteiskunnan murros (11 %), työelämän murros ja vaatavuus (10 %), epävarmuus ja turvattomuus (10 %), kansainvälisen järjestyksen murros (7 %), ympäristön tilan muutos (4 %) sekä huoltovarmuuden säilyminen (1 %) – kaikki nämä haasteet ovat alkutuotannosta unelmoivien tiellä huomattavasti yleisemmin kuin muista toimialoista unelmoivilla. Julkiset liikenneyhteydet, teknologian murros (automaatio, työpaikat) ja harrastusmahdollisuudet huolestuttavat jalostusaloista unelmoivia nuoria. *Työpaikan* saamiseen liittyvät haasteet koskettavat muita laajemmin niitä nuoria, jota eivät ole kuvanneet unelmatulevaisuuttaan toimialan osalta (20 %) – työn jatkuvuuteen liittyvät uhkat ovat puolestaan yleisimpiä jalostusalasta unelmoivien tulevaisuudelle (14 %).

Omaan työkykyyn ja ajanhallintaan liittyviä *henkilökohtaisia haasteita* unelman toteutumisen tiellä on erityisesti niillä nuorilla, joilla tulevaisuuden toimialaa ei ole määriteltä; oma elämänhallinta puolestaan haastaa erityisesti palvelualoista unelmoivia nuoria ja omat ihmissuhteet alkutuotannosta unelmoivia nuoria. Noin 28 % palvelualoista unelmoivista nuorista pitää *osaamisen haasteita* merkittävänä toimeentulounelmansa toteutumisen esteenä; haasteet liittyvät sekä opiskelupaikan saamiseen ja opinnoista selviytymiseen tai niissä menestymiseen (21 %) että tarvittavien taitojen ja osaamisen hankkimiseen tai ylläpitämiseen (10 %). *Työhön liittyvät haasteet* ja esteet koetaan laaja-alaisimmin merkittäviksi unelmansa toteutumisen kannalta jalostusalasta unelmoivien nuorten keskuudessa (26 %): työ voi olla epäsopiva ja heikosti motivoiva (10 %), etenemismahdollisuudet voivat olla heikot (4 %) ja työ(aika)järjestelyt voivat olla jäykkiä (3 %). Tulevan työn kuormitus huolestuttaa erityisesti palvelualoista unelmoivia nuoria (4 %) ja työn huono palkkaus niitä nuoria, joilla toimiala ei ole vielä tiedossa tai kuvattuna (9 %). *Parisuhteeseen liittyvät haasteet* ovat yleisimpiä palvelualoista unelmoivilla, mutta erot ryhmien välillä eivät ole suuria (vrt. taulukko 37).

Asumisjärjestelyjen haasteet olivat unelman toteutumisen tiellä yleisimmin palvelualoista unelmoivilla nuorilla (12 %), erityisesti unelmakodin löytyminen (5 %) ja muuton kalleus ja hankaluus (4 %) koetaan ongelmiksi. Jalostusalasta unelmoivilla puolestaan haasteena on se, että työ voi sitoa asumis- ja muiden unelmien kannalta ei-toivottuun paikkaan (5 %). *Yrittämisen haasteet* ovat alkutuotannosta unelmoivilla nuorilla (18 %) kertaluokkaa yleisempiä kuin muista päätoimialoista unelmoivilla nuorilla (5-7 %). Unelman toteutumisen tiellä ovat sekä yrittäjyyden isot riskit (12 %) että yrittäjyyden hankaluus (6 %). *Epätietoisuuden haasteet* eivät poikkeakaan kovin merkittävästi päätoimialojen välillä: tulevaisuudensuunnitelmat ovat haasteellisempia alkutuotannosta unelmoiville ja tulevaisuuden epäselvyys jalostusalasta unelmoiville. Jalostusalasta unelmoivilla nuorilla oli selvästi *vähiten* oman toimeentulon toteutumista haittaavia haasteita ja esteitä.

Taulukko 38. Kustakin päätoimialasta unelmoivien nuorten profilointi, kustakin päätoimialasta unelmoivien kokemien haasteiden ja esteiden jakautuminen, % (painotetut tulokset; N=79.704-79.738). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Haasteet ja esteet	Alkutuo- tanta	Jalostus	Palvelut	Ei määri- tetty	Keskiarvo
Rahan puute haasteena	44	27	40	39	39
- Rahan yleinen niukkuus	42	12	18	20	19
- Rahan niukkuus rajoittaa asumista	2	10	12	11	12
- Yrittämisellä ei tule toimeen	8	3	6	4	5
- Säästäminen on haasteellista	4	3	4	3	4
- Rahan niukkuus vaikeuttaa arkea	0	2	3	4	3
- Rahan niukkuus rajoittaa harrastuksia	4	4	2	3	3
- Työllä ei elä	2	0	3	3	2
- Lainanoton vaikeus ja riskit	4	1	2	3	2
- Rahan niukkuus vaikeuttaa opiskelua	0	2	3	1	2
- Velkaantuneisuus	0	1	1	1	1
Yhteiskunnalliset haasteet	54	21	25	26	26
- Yhteiskunnan murros	11	3	5	7	5
- Keskittyminen, maaseudun palvelut	22	2	5	4	5
- Työelämän murros ja vaatavuus	10	4	5	6	5
- Talouden murros ja epävarmuus	17	5	5	4	5
- Kaupungistuminen, maankäyttö	2	4	5	5	5
- Kv. järjestyksen murros	7	2	4	4	4
- Epävarmuus ja turvattomuus	10	3	4	5	4
- Ympäristön tilan muutos	4	2	4	3	3
- Lainsäädäntö, byrokraatia	18	4	2	2	3
- Julkiset liikenneyhteydet	4	6	3	2	3
- Teknologian murros	0	2	1	1	1
- Harrastusmahdollisuudet	0	2	2	1	1
- Huoltovarmuuden säilyminen	1	1	1	0	1
Työpaikan haasteet	20	28	29	32	30
- Työpaikan saaminen, työttömyys	10	13	19	20	19
- Työn jatkuvuus ja epävarmuus	10	14	12	14	13
Henkilökohtaiset haasteet	18	23	30	28	28
- Oma elämänhallinta	8	7	15	9	12
- Oma työkyky	5	7	6	9	7
- Oma ajanhallinta	0	6	7	7	7
- Omat ihmissuhteet	5	2	5	4	5
- Ei tule onnenpotkua	2	2	2	3	3
Osaamisen haasteet	6	17	28	16	23
- Opiskelupaikka, opinnot	6	13	21	9	16
- Osaaminen ja taidot	0	4	10	8	8
Työn haasteet	14	26	19	21	20
- Työ huonosti palkattua	7	8	7	9	8
- Työ epäsoviva, ei motivoi	7	10	6	7	7
- Työ kuormittaa, ei jaksaa	0	3	4	4	4
- Työssä ei voi edetä	0	4	3	3	3
- Työ(aika)järjestelyt jäykkiä	0	3	2	2	2
Parisuhteen haasteet	10	10	12	8	10
Asumisjärjestelyjen haasteet	5	9	12	7	10
- Unelmakotia ei löydy	3	4	5	4	5
- Työ sitoo väärään paikkaan	2	5	4	2	3
- Muutto hankalaa, kallista	0	1	4	1	3
Yrittämisen haasteet	18	7	6	5	6
- Yrittäjyyden isot riskit	12	3	3	3	3
- Yrittäjyyden hankaluus	6	5	3	3	3
Epätietoisuuden haasteet	3	5	4	5	4
- Tulevaisuudensuunnitelmien puute	3	0	3	3	3
- Tulevaisuus on epäselvä	0	5	1	2	2
* Ei merkittäviä haasteita	7	12	7	8	7

Rahan puute oli yleisin haaste yrittäjän *ammattiasemasta* (taulukko 39) unelmoiville nuorille (49 % ko. ammattiasemasta unelmoivista nuorista); tulevaisuudessa askarruttaa erityisesti se, tuleeko yrittämisellä toimeen (18 %) ja vaikeuttaako rahan niukkuus arkea (4 %). Rahan niukkuus asumisen rajoitteena (13 %) sekä lainanoton vaikeus ja riskit (4 %) ovat erityisesti samanaikaisesta palkkatyöstä ja yrittäjyydestä unelmoivien haasteina, kun taas rahan yleinen niukkuus (26 %) ja työnteolla toimeen tulemisen vaikeus (11 %) haastavat niitä nuoria, jotka eivät määritelleet tulevaa ammattiasemaansa. Tulonsiirtoihin, lottovoittoon tms. ei työmarkkinoilta saatavaan toimeentuloon nojaavien nuorten unelmien haasteina ovat säästämiseen vaikeus (6 %) ja rahan riittäminen harrastuksiin (6 %). *Yhteiskunnalliset haasteet* uhkaavat erityisesti tulonsiirtoihin (kansalaispalkka, perustulo, lottovoitto tms.) perustuvasta elämästä unelmoivien nuorten tulevaisuutta (38 %); 23 % näistä nuorista pitää yhteiskunnan murrosta haasteena unelmansa toteutumiseksi, 7 % ympäristön tilan muutosta ja 6 % työpaikkoja vievää teknologian murrosta. Runsaasti yhteiskunnallisia haasteita on myös samanaikaisesta palkkatyöstä ja yrittäjyydestä unelmoivilla nuorilla: keskittyminen ja maaseudun palveluiden väheneminen (13 %), lainsäädäntö ja byrokratia (10 %), kansainvälisen järjestyksen murros (8 %), kaupungistuminen, maankäyttö ja kaavoitus (6 %), julkiset liikenneyhteydet (6 %) ja harrastusmahdollisuudet (2 %). Ammattiasemaansa määrittämättömien nuorten toimeentulounelman toteutumista haastavat muita ryhmiä yleisemmin epävarmuus ja turvattomuus (peräti 30 %), työelämän murros ja vaativuus (11 %) ja talouden murros ja epävarmuus (11 %).

Työpaikan osalta sen saamiseen ja mahdolliseen työttömyyteen liittyvät haasteet ovat yleisimpiä niillä nuorilla, jotka eivät määrittäneet ammattiasemaansa unelmatulevaisuutensa kuvauksessa (33 %), kun taas työn jatkuvuuteen ja epävarmuuteen liittyvät haasteet ovat yleisiä niillä nuorilla, jotka unelmoivat samanaikaisesta yrittäjyydestä ja palkkatyöstä (17 %). *Henkilökohtaisia haasteita* toimeentulounelman tiellä on yleisimmin työmarkkinoiden ulkopuolelta toimeentulonsa ammentavilla nuorilla (39 %), erityisesti onnenpotkun (lottovoiton tms.) puute uhkaa tulevaisuutta (26 %). Palkkatyön ja yrittäjyyden yhdistämisestä haaveilevien nuorten unelmia uhkaavat oma elämänhallinta (17 %), oman ajanhallinta (11 %) ja omat ihmissuhteet (8 %). Oma työkyky on erityisesti niiden nuorten haasteena, jotka eivät määrittäneet ammattiasemaansa (11 %). *Osaamisen haasteet* ovat yleisimpiä toimeentulounelman haasteita palkkatyöstä unelmoivilla nuorilla (26 %), erityisesti opiskelupaikan saaminen sekä opinnoista selviytyminen ja niissä menestyminen huolettavat (19 %). Vaihtoehtoisesti palkkatyöstä tai yrittäjyydestä unelmoivia nuoria huolestuttaa osaamisen ja taitojen hankkiminen ja riittävyys (10 %). *Itse työhön liittyvät haasteet* ovat yleisimpiä sekä palkkatyöstä että yrittäjyydestä unelmoivilla nuorilla (28 %); heidän toimeentulounelmaansa uhkaavat erityisesti työn mahdollinen epäsopivuus ja heikko motivoivuus (11 %) sekä työn kuormittavuus ja jaksaminen (7 %). Palkkatyön ja yrittäjyyden vaihtoehtoina pitäviä nuoria haastavat huonosti palkattu työ ja heikot etenemismahdollisuudet. Työ(aika)järjestelyjen jäykkyys haastaa puolestaan niitä nuoria, jotka eivät ole määritel-

leet tulevaa ammattiasemaansa. *Parisuhde* on erityinen haaste palkkatyöstä unelmoiville nuorille (12 %).

Asumisen haasteista unelmakodin löytymisen haaste on erityisen suuri niillä nuorilla, jotka eivät ole määritelleet ammattiasemaansa unelmatulevaisuutensa kuvauksessa (14 %). Työ puolestaan sitoo ei-toivottuun paikkaan erityisesti palkkatyöstä unelmoivia nuoria (4 %) ja muuton hankaluus, ja kalteus vaivaa erityisesti yrittäjyydestä unelmoivia nuoria (4 %). Yrittämisen haasteet ovat luonnollisesti yrittäjän asemasta unelmoivien nuorten haaste (21 %) sekä yrittäjyyden riskien (12 %) että sen hankaluuden osalta (11 %). *Epätietoisuus* on tulonsiirroista yms. unelmoivilla nuorilla muita ryhmiä hieman suurempi haaste (7 %) erityisesti puuttuvien tulevaisuudensuunnitelmien osalta (7 %). Sekä palkkatyöstä että yrittäjyydestä unelmoivilla nuorilla on eri ryhmistä *vähiten haasteita ja esteitä* unelmansa toteuttamisen tiellä.

Taulukko 39. Kustakin ammattiasemasta unelmoivien nuorten profilointi, kustakin ammattiasemasta unelmoivien kokemien haasteiden ja esteiden jakautuminen, % (painotetut tulokset; N=79.704-79.738). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Haasteet ja esteet	Yrittäjänä	Palkka-työssä	Palkka-työssä ja yrittäjänä	Palkka-työssä tai yrittäjänä	Tulon-siirrot, muu	Ei määritetty	Keskiarvo
Rahan puute haasteena	49	36	40	44	40	26	39
- Rahan yleinen niukkuus	24	16	17	26	26	26	19
- Rahan niukkuus rajoittaa asumista	7	13	13	13	2	0	12
- Yrittämisellä ei tule toimeen	18	2	9	6	5	0	5
- Säästäminen on haasteellista	4	4	5	4	6	0	4
- Rahan niukkuus vaikeuttaa arkea	4	3	2	2	3	0	3
- Rahan niukkuus rajoittaa harrastuksia	1	3	3	3	6	0	3
- Työllä ei elä	2	2	1	4	6	11	2
- Lainanoton vaikeus ja riskit	1	3	4	2	2	0	2
- Rahan niukkuus vaikeuttaa opiskelua	2	2	2	2	2	0	2
- Velkaantuneisuus	1	1	1	0	0	0	1
Yhteiskunnalliset haasteet	26	23	36	31	38	30	26
- Yhteiskunnan murros	7	4	6	5	23	0	5
- Keskittyminen, maaseudun palvelut	5	4	13	6	3	0	5
- Työelämän murros ja vaativuus	4	5	7	6	3	11	5
- Talouden murros ja epävarmuus	7	4	10	6	4	11	5
- Kaupungistuminen, maankäyttö	3	5	6	5	3	0	5
- Kv. järjestyksen murros	3	4	8	3	8	0	4
- Epävarmuus ja turvattomuus	5	4	3	3	3	30	4
- Ympäristön tilan muutos	4	3	2	4	7	0	3
- Lainsäädäntö, byrokratia	6	1	10	5	7	0	3
- Julkiset liikenneyhteydet	0	3	6	3	0	0	3
- Teknologian murros	0	1	2	2	6	0	1
- Harrastusmahdollisuudet	0	2	2	2	0	0	1
- Huoltovarmuuden säilyminen	0	1	0	0	0	0	1
Työpaikan haasteet	15	33	32	34	9	33	30
- Työpaikan saaminen, työttömyys	10	21	15	23	9	33	19
- Työn jatkuvuus ja epävarmuus	6	15	17	12	2	0	13
Henkilökohtaiset haasteet	29	26	38	34	39	11	28
- Oma elämänhallinta	15	11	17	16	6	0	12
- Oma työkyky	5	7	10	6	4	11	7
- Oma ajanhallinta	6	7	11	6	4	0	7
- Omat ihmissuhteet	5	4	8	8	6	0	5
- Ei tule onnenpotkua	2	2	3	3	26	0	3
Osaamisen haasteet	15	26	15	25	7	14	23
- Opiskelupaikka, opinnot	10	19	8	17	0	14	16
- Osaaminen ja taidot	6	9	8	10	7	0	8
Työn haasteet	13	21	28	23	3	11	20
- Työ huonosti palkattua	6	8	10	10	3	0	8
- Työ epäsopiva, ei motivoi	2	8	11	5	1	0	7
- Työ kuormittaa, ei jaksa	3	4	7	3	0	0	4
- Työssä ei voi edetä	3	3	3	5	0	0	3
- Työ(aika)järjestelyt jäykkiä	2	2	1	2	0	11	2
Parisuhteen haasteet	8	12	10	8	2	0	10
Asumisjärjestelyjen haasteet	6	11	12	7	3	14	10
- Unelmakotia ei löydy	2	5	7	4	3	14	5
- Työ sitoo väärään paikkaan	1	4	2	2	0	0	3
- Muutto hankalaa, kallista	4	3	2	2	0	0	3
Yrittämisen haasteet	21	1	6	12	0	0	6
- Yrittäjyyden isot riskit	12	1	3	6	0	0	3
- Yrittäjyyden hankaluus	11	1	5	7	0	0	3
Epätietoisuuden haasteet	5	4	2	6	7	0	4
- Tulevaisuudensuunnitelmien puute	4	2	2	4	7	0	3
- Tulevaisuus on epäselvä	2	2	0	2	0	0	2
* Ei merkittäviä haasteita	6	8	10	7	5	0	7

Eri työmuodoista unelmoivien nuorten osalta (taulukko 40) *rahan puute* haastaa erityisesti osa-aikaisesta työstä unelmoivia nuoria (58 % ko. työmuodosta unelmoivista nuorista): työstä saatava raha on niukkaa elämisen tarpeiden kannalta (22 %), raha rajoittaa asumista (20 %), yrittämisellä ei tule toimeen (12 %), arki vaikeutuu (5 %) ja lainanotto on vaikeaa ja riskipitoista (5 %). Rahan yleinen niukkuus haastaa puolestaan erityisesti epätyypillisistä työmuodoista unelmoivia nuoria (22 %), samoin rahan riittäminen harrastuksiin (5 %). Opintojen rahoittaminen on erityisesti etätyöstä unelmoivien haaste (5 %), säästäminen työmuodon määrittämättömien haaste (4 %) ja velkaantuneisuus perinteisestä säännöllisestä/kokoaikaisesta työstä unelmoivien haaste (2 %). Yhteiskunta koetaan erityisenä haasteena yleisimmin (41 %) etätyöstä unelmoivien keskuudessa monen tekijän osalta, erityisesti teknologian murroksen (9 %) ja huoltovarmuuden säilymisen (2 %) osalta. Osa-aikatyöstä unelmoivia haastavat muita ryhmiä laajemmin myös monet yhteiskuntaan liittyvät tekijät: talouden murros ja epävarmuus (13 %), yhteiskunnan murros (11 %), työelämän murros ja vaativuus (10 %), kaupungistuminen ja maankäyttö (10 %), ympäristön tilan muutos (10 %), epävarmuus ja turvattomuus (9 %) ja kansainvälisen järjestyksen murros (6 %). Epätyypillisistä työmuodoista unelmoivia haastavat keskittyminen ja maaseudun palveluiden vähentyminen (9 %), lainsäädäntö ja byrokratia (5 %) ja julkisten liikenneyhteyksien säilyminen tai kalleus (5 %). Perinteisistä työmuodoista unelmoivien muita ryhmiä yleisempi haaste liittyi harrastusmahdollisuuksiin (2 %).

Työpaikkaan liittyvät haasteet ovat selvästi yleisimpiä perinteisistä työmuodoista unelmoivilla nuorilla (48 %) sekä työn jatkuvuuden (28 %) että työpaikan saamisen osalta (25 %). *Henkilökohtaiset haasteet* ovat yleisimpiä osa-aikaisesta työstä unelmoivilla nuorilla (37 %), erityisesti oman työkyvyn (11 %) ja onnenpotkun puuttumisen osalta (6 %). Epätyypillisistä työmuodoista unelmoivia haastaa erityisesti oma elämänhallinta (16 %). *Osaamisen haasteet* ovat yleisimpiä niillä nuorilla, joilla työmuodon määrite puuttuu unelmatulevaisuuden kuvauksesta (24 %) - erityisesti opinnot (18 %) haastavat näitä nuoria. Epätyypillisistä työmuodoista unelmoivia nuoria haastavat puolestaan muita yleisemmin osaaminen ja taidot (13 %). *Työhön liittyvät haasteet* uhkaavat perinteisistä työmuodoista unelmoivia nuoria hieman muita yleisemmin (27 %) erityisesti epäsovivan ja heikosti motivoivan työn osalta (11 %). Osa-aikaisesta työstä unelmoivia nuoria haastavat huono palkkaus (15 %) ja työn kuormittavuus (9 %), etätyöstä unelmoivia puolestaan työjärjestelyt (11 %) ja etenemismahdollisuudet (6 %). *Pari-suhteen haasteet* ovat yleisimpiä perinteisistä työmuodoista unelmoivilla nuorilla (14 %).

Asumisen kokevat unelmatulevaisuutensa toteutumisen haasteeksi muita yleisemmin etätyöstä unelmoivat nuoret (15 %), erityisesti muuton hankaluuden ja kalleuden osalta (8 %). Osa-aikaisesta työstä unelmoivia haastaa muita ryhmiä useammin unelmakodin löytyminen ja perinteisestä työstä unelmoivia se, että työ sitoo unelman kannalta ei-toivottuun paikkaan (7 %). *Yrittämisen haasteita* kokevat muita selvästi yleisemmin etätyöstä unelmoivat nuoret (14 % vs. 4-7 %) sekä yrittämisen ris-

kien (7 %) että sen hankaluuden suhteen (7 %). Etätyöstä unelmoivia haastoi muita useammin myös *epätietoisuus*, tulevaisuuden epäselvyys (7 %). Merkittäviä haasteita tai esteitä oli *vähiten* perinteisistä työmuodoista unelmoivilla nuorilla.

Taulukko 40. Kustakin työmuodosta unelmoivien nuorten profilointi, kustakin työmuodosta unelmoivien kokemien haasteiden ja esteiden jakautuminen, % (painotetut tulokset; N=79.704-79.738). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Haasteet ja esteet	Perinteinen	Osa-aikainen	Etätö	Epätätö-	Ei mää-	Keskiar-
	vo	vo	vo	vo	vo	vo
Rahan puute haasteena	40	58	46	43	37	39
- Rahan yleinen niukkuus	16	19	21	22	19	19
- Rahan niukkuus rajoittaa asumista	16	20	19	13	10	12
- Yrittämisellä ei tule toimeen	2	12	3	11	5	5
- Säästäminen on haasteellista	4	3	3	4	4	4
- Rahan niukkuus vaikeuttaa arkea	3	5	2	4	3	3
- Rahan niukkuus rajoittaa harrastuksia	2	1	2	4	3	3
- Työllä ei elä	2	22	2	5	1	2
- Lainanoton vaikeus ja riskit	4	5	2	2	2	2
- Rahan niukkuus vaikeuttaa opiskelua	3	2	5	2	2	2
- Velkaantuneisuus	2	0	0	1	1	1
Yhteiskunnalliset haasteet	25	38	41	36	24	26
- Yhteiskunnan murros	4	11	4	9	5	5
- Keskittyminen, maaseudun palvelut	8	7	8	9	4	5
- Työelämän murros ja vaatavuus	8	10	5	9	4	5
- Talouden murros ja epävarmuus	3	13	7	9	4	5
- Kaupungistuminen, maankäyttö	4	10	9	7	4	5
- Kv. järjestyksen murros	3	6	3	3	4	4
- Epävarmuus ja turvattomuus	3	9	8	4	4	4
- Ympäristön tilan muutos	0	10	7	6	3	3
- Lainsäädäntö, byrokraatia	1	4	5	5	3	3
- Julkiset liikenneyhteydet	3	2	3	5	2	3
- Teknologian murros	0	2	9	1	1	1
- Harrastusmahdollisuudet	2	0	0	1	1	1
- Huoltovarmuuden säilyminen	0	0	2	1	1	1
Työpaikan haasteet	48	17	19	33	28	30
- Työpaikan saaminen, työttömyys	25	11	12	18	18	19
- Työn jatkuvuus ja epävarmuus	28	10	8	19	10	13
Henkilökohtaiset haasteet	30	37	31	30	27	28
- Oma elämänhallinta	13	12	11	16	12	12
- Oma työkyky	7	11	4	9	6	7
- Oma ajanhallinta	8	7	7	6	7	7
- Omat ihmissuhteet	7	6	6	3	4	5
- Ei tule onnenpotkua	1	6	5	2	3	3
Osaamisen haasteet	22	10	18	19	24	23
- Opiskelupaikka, opinnot	13	3	7	8	18	16
- Osaaminen ja taidot	9	7	13	13	8	8
Työn haasteet	27	26	24	26	17	20
- Työ huonosti palkattua	11	15	3	9	7	8
- Työ epäsoviva, ei motivoi	11	3	10	7	6	7
- Työ kuormittaa, ei jaksaa	5	9	3	7	3	4
- Työssä ei voi edetä	2	0	6	6	3	3
- Työ(aika)järjestelyt jäykkiä	3	4	11	5	1	2
Parisuhteen haasteet	14	7	9	12	10	10
Asumisjärjestelyjen haasteet	12	11	15	12	9	10
- Unelmakotia ei löydy	5	7	5	6	4	5
- Työ sitoo väärään paikkaan	7	2	3	3	3	3
- Muutto hankalaa, kallista	2	1	8	4	3	3
Yrittämisen haasteet	4	7	14	5	6	6
- Yrittäjyyden isot riskit	1	3	7	2	3	3
- Yrittäjyyden hankaluus	2	4	7	3	3	3
Epätietoisuuden haasteet	2	5	7	3	5	4
- Tulevaisuudensuunnitelmien puute	1	3	0	1	3	3
- Tulevaisuus on epäselvä	1	2	7	2	2	2
* Ei merkittäviä haasteita	11	3	0	6	8	7

3.3.3. Esteet suhteessa asumisunelmiin

Taulukossa 41 on profiloitu nuoria suhteessa *unelmien asuinalueeseen Pirkanmaalla*. *Rahan puute* uhkaa yleisimmin lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivien nuorten unelmien toteutumista (49 % ko. alueesta unelmoivista nuorista). Tampereen seudusta unelmoivia nuoria haastavat muita ryhmiä useammin rahan riittävyys asumiseen (15 %), lainanotto (5 %) ja opiskelun rahoittaminen (2 %). Pohjoisesta Pirkanmaasta unelmoivien erityiset haasteet liittyvät toimeentulon riittävyyteen yrittäjänä (10 %) sekä rahan riittämiseen harrastuksille (9 %). Monimuotoisia *yhteiskunnallisia haasteita* on unelman toteutumisen tiellä yleisimmin pohjoisesta Pirkanmaasta unelmoivilla nuorilla (34 %): keskittyminen ja maaseudun palveluiden vähentyminen (23 %), lainsäädäntö ja byrokratia (16 %), työelämän murros ja epävarmuus (12 %), harrastusmahdollisuudet (4 %) ja huoltovarmuuden säilyminen (1 %). Läntisestä Pirkanmaasta unelmoivia haastavat muita yleisemmin julkisten likeyhteyksien säilyminen ja kalleus (6 %), lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivia kaupungistuminen, maankäyttö ja kaavoitus (7 %) ja eteläisestä Pirkanmaasta unelmoivia työelämän murros ja vaativuus (7 %). Tampereen kehyskuntiin unelmansa sijoittaneet kokevat muita yleisemmiksi haasteiksi yhteiskunnan murroksen (7 %), epävarmuuden ja turvattomuuden (5 %), kansainvälisen järjestyksen murroksen (4 %) ja teknologian murroksen (2 %). Tampere unelmien kohteena ennustaa muita yleisemmin huolta ympäristön tilan muutoksesta (3 %).

Työpaikkahaasteet uhkaavat unelman toteutumista yleisemmin pohjoisella Pirkanmaalla (34 % ko. alueesta unelmoivista nuorista), varsinkin työpaikan saamisen ja työttömyyden uhkan osalta (23 %). Läntisestä Pirkanmaasta unelmoivat työn jatkuvuuden ja epävarmuuden muita yleisemmin unelman toteutumisen haasteeksi tai esteeksi (19 %). Läntisestä (38 %) ja lounaisesta (36 %) Pirkanmaasta unelmoivat nuoret kokevat muita useammin *henkilökohtaisia haasteita* unelmatulevaisuuden toteutumiselle: edelliset oman elämänhallinnan (15 %) ja oman työkyvyn osalta (15 %), jälkimmäiset oman ajanhallinnan (11 %) ja omien ihmissuhteiden osalta (6 %). Lounaisella Pirkanmaalla odotellaan muita yleisemmin onnenpotkua (5 %). *Osaamisen haasteet* ovat yleisimpiä Tampereen kehyskunnista ja Tampereesta unelmoivilla nuorilla (23 %) sekä opiskelun (16 %) että osaamisen ja taitojen suhteen (8-9 %). *Työ* haastaa laajimmin Tampereesta unelmoivia nuoria (21 %), mutta haasteiden kirjo vaihtelee alueittain. Pohjoisesta Pirkanmaasta unelmoivia nuoria haastavat muita laajemmin huonosti palkattu työ (11 %) ja jäykät työ(aika)järjestelyt (3 %), läntisestä Pirkanmaasta unelmoivia työn kuormittavuus (6 %) ja heikot etenemismahdollisuudet (4 %) ja lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivia työn epäsovpiisuus ja heikko motivaatio (8 %). *Parisuhde* on yleisin haaste eteläisestä Pirkanmaasta unelmoivilla nuorilla (12 %).

Asumisjärjestelyt ovat yleisimmin lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivien nuorten unelman toteutumisen tiellä (10 %), erityisesti unelmakodin löytymisen osalta (7 %). Tampereesta unelmoivat kokevat haasteita erityisesti siitä, että työ sitoo heidät unelman kannalta ei-toivottuun paikkaan (4 %) ja siitä, että muutto on kallis tai hankala asia (1 %). *Yrittämisen haasteet* ovat kokonaisuutena suurin ongelma pohjoisesta Pirkanmaasta unelmoiville nuorille (9 %), ja *epätietoisuus* uhkaa muita yleisemmin Tampereen kehyskunnista unelmoivien nuorten unelmien toteutumista. *Vähiten* haasteita ja esteitä unelman toteutumiselle kokevat eteläisestä Pirkanmaasta unelmoivat nuoret (9 %).

Nuorten unelmatulevaisuuden toteutumisen haasteiden ja esteiden profiili on siten jossain määrin erilainen Pirkanmaan eri alueilla. Kaikilla alueilla yleisimmät haasteet liittyvät rahan niukkuuteen ja työpaikan saamiseen ja säilymiseen. Tampereen seudulla korostuvat lisäksi opiskeluun liittyvät haasteet ja muilla alueilla keskittymisen ja maaseudun palveluiden vähentymisen tuomat haasteet ja esteet.

Taulukko 41. Kustakin Pirkanmaan alueesta unelmoivien nuorten profilointi unelman toteutumisen haasteiden ja esteiden suhteen, % ko. alueen valinneista (painotetut tulokset, N=53.704-54.709). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Haasteet ja esteet	Pohjoisen Pirkanmaa	Läntinen Pirkanmaa	Tampereen kehyskunnat	Tampere	Lounaisen Pirkanmaa	Eteläisen Pirkanmaa	Keskiarvo
Rahan puute haasteena	40	38	44	40	49	43	41
- Rahan yleinen niukkuus	26	27	24	17	28	25	20
- Rahan niukkuus rajoittaa asumista	12	11	11	15	10	7	13
- Yrittämisellä ei tule toimeen	10	3	6	5	6	6	5
- Säästäminen on haasteellista	2	2	3	5	3	6	5
- Rahan niukkuus vaikeuttaa arkea	4	3	4	2	3	7	3
- Rahan niukkuus rajoittaa harrastuksia	9	0	2	4	0	3	3
- Työllä ei elä	0	3	2	3	3	3	2
- Lainanoton vaikeus ja riskit	1	0	5	3	0	3	3
- Rahan niukkuus vaikeuttaa opiskelua	0	0	2	2	0	2	2
- Velkaantuneisuus	0	0	1	1	2	1	1
Yhteiskunnalliset haasteet	34	32	26	32	20	29	30
- Yhteiskunnan murros	2	3	7	5	2	4	5
- Keskittyminen, maaseudun palvelut	23	13	7	3	18	9	5
- Työelämän murros ja vaativuus	4	2	5	5	2	7	5
- Talouden murros ja epävarmuus	12	6	3	5	6	2	5
- Kaupungistuminen, maankäyttö	3	4	4	6	7	2	5
- Kv. järjestyksen murros	0	0	4	3	0	3	3
- Epävarmuus ja turvattomuus	2	0	5	4	1	1	4
- Ympäristön tilan muutos	0	2	3	3	0	3	3
- Lainsäädäntö, byrokratia	16	3	4	3	0	2	3
- Julkiset liikenneyhteydet	3	6	2	3	6	1	3
- Teknologian murros	0	0	2	1	0	0	1
- Harrastusmahdollisuudet	4	0	1	2	0	0	1
- Huoltovarmuuden säilyminen	1	0	0	1	0	1	0
Työpaikan haasteet	34	32	26	32	20	29	30
- Työpaikan saaminen, työttömyys	23	14	16	19	8	19	18
- Työn jatkuvuus ja epävarmuus	11	19	12	15	13	11	14
Henkilökohtaiset haasteet	21	38	28	26	20	36	27
- Oma elämänhallinta	6	15	9	11	5	14	10
- Oma työkyky	12	15	8	7	2	6	8
- Oma ajanhallinta	3	5	8	6	5	11	7
- Omat ihmissuhteet	5	0	4	4	4	6	4
- Ei tule onnenpotkua	0	4	3	2	5	4	2
Osaamisen haasteet	12	16	23	23	10	21	22
- Opiskelupaikka, opinnot	10	14	16	16	4	14	15
- Osaaminen ja taidot	1	4	9	8	5	9	8
Työn haasteet	18	15	20	21	20	21	20
- Työ huonosti palkattua	11	4	10	8	5	10	8
- Työ epäsopeva, ei motivoi	4	0	5	7	8	6	6
- Työ kuormittaa, ei jaksaa	4	6	3	4	3	4	4
- Työssä ei voi edetä	0	4	4	3	2	1	3
- Työ(aika)järjestelyt jäykkiä	3	2	2	2	1	0	2
Parisuhteen haasteet	6	7	9	12	8	12	11
Asumisjärjestelyjen haasteet	6	2	8	9	10	3	8
- Unelmakotia ei löydy	4	2	5	5	7	3	5
- Työ sitoo väärään paikkaan	3	0	3	4	4	0	3
- Muutto hankalaa, kallista	0	0	0	1	0	0	1
Yrittämisen haasteet	9	7	5	5	6	7	5
- Yrittäjyyden isot riskit	5	3	3	3	5	5	3
- Yrittäjyyden hankaluus	4	5	3	2	1	2	3
Epätietoisuuden haasteet	0	3	6	5	0	1	4
- Tulevaisuudensuunnitelmien puute	0	3	5	3	0	1	3
- Tulevaisuus on epäselvä	0	0	1	2	0	0	2
* Ei merkittäviä haasteita	5	6	7	7	6	9	7

Taulukossa 42 on profiloitu edelliseen tapaan *eri aluetyypeistä* unelmoivien nuorten kokemia haasteita ja esteitä unelmatulevaisuuden toteutumiseksi. *Rahan puute* on unelmien toteutumisen haasteena yleisimmin harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla pirkanmaalaisnuorilla (45 %); haasteita aiheuttaa rahan yleisestä niukkuudesta (26 %), toimeentulosta yrittämisen varassa (9 %), arjessa selviytymisestä niukalla rahalla (8 %) ja säästämisen vaikeudesta (6 %). Kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivilla on muita useammin haasteita asumisen rahoittamisessa (13 %), työn tuotolla pärjäämisessä (3 %) ja lainanoton vaikeudessa ja riskeissä (3 %). Yhteiskunta rajoittaa unelmien toteutumista yleisimmin harvaan asutusta maaseudusta unelmoivien mielestä (36 %) – erityisesti yhteiskunnan murroksen (10 %), lainsäädännön ja byrokratian (7 %) ja julkisten liikenneyhteyksien säilymisen tai kalleuden osalta (5 %). Muihin aluetyyppeihin liittyi omia erityisiä haasteitaan. Kaupungin ydinkeskustasta unelmoivien nuorten tulevaisuudenunelmia haastavat talouden murros ja epävarmuus (8 %), ympäristön tilan muutos ml. ilmastonmuutos (6 %), teknologian murros ja työpaikkojen kohtalo (2 %) sekä huoltovarmuuden säilyminen mm. kriittisen infrastruktuurin osalta (1 %). Kaupungin ydinkeskustasta taajama-alueesta tai lähiöistä unelmoivia haastavat muita useammin kaupungistuminen, maankäyttö ja kaavoitus (6 %) sekä harrastusmahdollisuuksien olemassaolo (2 %). Kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivien erityinen haaste liittyy työelämän murrokseen ja vaativuuteen (7 %) – kirkonkylistä tai kylistä unelmoivia haastavat puolestaan keskittymiseen ja maaseudun palveluiden vähentyminen (16 %), kansainvälisen järjestyksen murros (10 %) sekä epävarmuus ja turvattomuus (8 %).

Työpaikka asettaa yleisesti eniten haasteita kaupunkitulevaisuuksista unelmoiville nuorille (31 %). Työpaikan saamisen haasteet koskettavat laajimmin kaupungin ydinkeskustasta unelmoivia nuoria (20 %), työn jatkuvuuden ja epävarmuuden haasteet puolestaan harvaan asutusta maaseudusta unelmoivia nuoria (16 %). *Henkilökohtaisia haasteita* unelmatulevaisuuden toteutumisen tiellä on hiegan muita yleisemmin harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla nuorilla (30 %), erityisesti oman ajanhallinnan osalta (8 %). Oma elämäntilannetta haastaa yleisimmin ydinkeskustasta unelmoivia nuoria (14 %), oma työkyky kirkonkylistä tai kylistä unelmoivia nuoria (13 %) ja omat ihmissuhteet (5 %) ja onnenpotkun puute (4 %) kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivia nuoria. *Osaamisen* haasteet ovat yleisimpiä kaupunkitulevaisuuksista unelmoivilla nuorilla: opinnot ydinkeskustan ulkopuolella (19 %) ja osaaminen ydinkeskustassa (11 %). *Työn haasteet* unelman tiellä ovat yleisimpiä ydinkeskustan ulkopuolisella taajama-alueella (22 %), varsinkin huonon palkkauksen (9 %) ja heikkojen etenemismahdollisuuksien osalta (4 %). Ydinkeskustasta unelmoivien nuorten unelmaa haastaa muita yleisemmin epäsovinnainen ja heikosti motivoiva työ (7 %), kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivia kuormittava työ (5 %) ja harvaan asutusta maaseudusta unelmoivia jäykät työ(aika)järjestelyt (3 %). *Parisuhteen haasteet* ja esteet unelman tiellä ovat yleisimpiä kaupungin ydinkeskustan ulkopuolisesta taajama-alueesta tai lähiöistä unelmoivilla nuorilla (12 %).

Kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivat nuoret kokevat *asumisjärjestelyt* unelmatulevaisuutensa toteutumisen haasteeksi (11 %) hieman muista alueista unelmoivia nuoria yleisemmin erityisesti unelmakodin löytymisen osalta (6 %). Kaupungin ydinkeskustasta unelmoivien nuorten tulevaisuutta haastaa erityisesti muuton hankaluus ja kalleus (6 %) ja kirkonkylästä tai kyläkeskuksesta unelmoivien nuorten tulevaisuutta se, että työ sitoo ei-toivottuun asuinpaikkaan (4 %). *Yrittämisen haasteet* liittyvät unelman toteutumiseen harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla selvästi muita alueita yleisemmin (12 % vs. 5-6 %), erityisesti yrittämisen riskien osalta (8 % vs. 1-3 %). *Epätietoisuus* tulevaisuudesta on haaste varsinkin ydinkeskustaan sijoittuvasta tulevaisuudesta unelmoivilla nuorilla (6 %) - toisaalta juuri kaupungin ydinkeskustasta unelmoivilla nuorilla oli *vähiten haasteita ja esteitä* unelmatulevaisuuden toteutumisen tiellä (8 prosentilla ei merkittäviä haasteita).

Taulukko 42. Kustakin aluetyypistä unelmoivien nuorten profilointi unelman toteutumisen haasteiden ja esteiden suhteen, % ko. aluetyypin valinneista (painotetut tulokset, N=79.438-79.442). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Haasteet ja esteet	Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkesk. ulkop. taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kylä-keskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu	Keskiarvo
Rahan puute haasteena	35	38	42	40	45	39
- Rahan yleinen niukkuus	15	17	23	24	26	19
- Rahan niukkuus rajoittaa asumista	8	12	13	8	12	12
- Yrittämisellä ei tule toimeen	7	5	5	6	9	5
- Säästäminen on haasteellista	3	4	4	2	6	4
- Rahan niukkuus vaikeuttaa arkea	2	2	3	3	8	3
- Rahan niukkuus rajoittaa harrastuksia	2	3	2	0	2	3
- Työllä ei elä	3	2	3	3	2	2
- Lainanoton vaikeus ja riskit	1	2	3	0	2	2
- Rahan niukkuus vaikeuttaa opiskelua	3	2	2	0	2	2
- Velkaantuneisuus	2	1	2	2	0	1
Yhteiskunnalliset haasteet	26	22	27	35	36	26
- Yhteiskunnan murros	7	4	6	8	10	5
- Keskittyminen, maaseudun palvelut	1	3	6	16	15	5
- Työelämän murros ja vaativuus	7	4	7	6	5	5
- Talouden murros ja epävarmuus	8	4	5	2	5	5
- Kaupungistuminen, maankäyttö	5	6	3	0	6	5
- Kv. järjestyksen murros	5	3	3	10	4	4
- Epävarmuus ja turvattomuus	3	4	5	8	5	4
- Ympäristön tilan muutos	6	2	4	5	3	3
- Lainsäädäntö, byrokratia	2	2	5	3	7	3
- Julkiset liikenneyhteydet	4	2	2	0	5	3
- Teknologian murros	2	1	2	2	0	1
- Harrastusmahdollisuudet	1	2	1	0	1	1
- Huoltovarmuuden säilyminen	1	1	0	0	0	1
Työpaikan haasteet	31	31	29	26	25	30
- Työpaikan saaminen, työttömyys	20	19	18	14	16	19
- Työn jatkuvuus ja epävarmuus	12	13	12	16	9	13
Henkilökohtaiset haasteet	25	28	29	30	30	28
- Oma elämänhallinta	14	13	10	9	13	12
- Oma työkyky	6	6	8	13	5	7
- Oma ajanhallinta	4	7	8	7	8	7
- Omat ihmissuhteet	4	4	5	3	5	5
- Ei tule onnenpotkua	1	2	4	1	4	3
Osaamisen haasteet	26	25	20	14	15	23
- Opiskelupaikka, opinnot	17	19	14	9	9	16
- Osaaminen ja taidot	11	8	8	8	7	8
Työn haasteet	16	22	20	12	14	20
- Työ huonosti palkattua	6	9	7	7	3	8
- Työ epäsoviva, ei motivoi	7	7	6	4	5	7
- Työ kuormittaa, ei jaksaa	4	4	5	1	4	4
- Työssä ei voi edetä	1	4	2	0	2	3
- Työ(aika)järjestelyt jäykkiä	2	2	2	0	3	2
Parisuhteen haasteet	5	12	9	8	10	10
Asumisjärjestelyjen haasteet	11	10	11	10	7	10
- Unelmakotia ei löydy	2	4	6	5	5	4
- Työ sitoo väärään paikkaan	3	3	4	4	2	3
- Muutto hankalaa, kallista	6	3	2	1	1	3
Yrittämisen haasteet	5	5	6	5	12	6
- Yrittäjyyden isot riskit	1	3	3	3	8	3
- Yrittäjyyden hankaluus	3	3	3	2	4	3
Epätietoisuuden haasteet	6	5	4	1	2	4
- Tulevaisuudensuunnitelmien puute	2	3	3	1	1	3
- Tulevaisuus on epäselvä	4	2	1	0	1	2
* Ei merkittäviä haasteita	8	7	8	7	7	8

Haasteet yhdistyivät *unelmaan tietyntyyppisestä asunnosta* tilastollisesti merkitsevällä tavalla rahan ($\chi^2=22,596$, $df=3$, $p<0,001^{***}$), työpaikan ($\chi^2=12,250$, $df=3$, $p<0,01^{**}$) ja parisuhteen ($\chi^2=15,304$, $df=3$, $p<0,01^{**}$) osalta. Erot eivät siten olleet erityisen suuria. Taulukossa 43 on profiloitu erityyppisistä asunnoista unelmoivia nuoria unelman toteutumisen haasteiden ja esteiden suhteen. *Rahan puutteeseen liittyvät haasteet* uhkaavat erityisesti pari- ja omakotitalosta unelmoivien nuorten unelmia (42 %), *yhteiskunnalliset haasteet* erityisesti paritaloasumisesta unelmoivien unelmia (33 %). *Työpaikkaan liittyvät haasteet* ovat yleisimpiä rivitalosta (36 %) ja kerrostalosta (35 %) unelmoivilla. Henkilökohtaisia haasteita (32 %), työhön liittyviä haasteita (26 %) ja parisuhteeseen liittyviä haasteita (17 %) on yleisimmin paritalosta unelmoivilla nuorilla; osaamisen haasteet uhkaavat puolestaan yleisimmin kerrostaloasumisesta unelmoivien nuorten tulevaisuuden toteutumista (26 %). *Asumisjärjestelyjä* koskevat haasteet ovat yleisimpiä kerrostaloasumisesta unelmoivilla pirkanmaalaisnuorilla (11 %), etenkin muuton hankaluuden ja kalleuden osalta (5 %). Omakotitalosta unelmoivia haastaa muita useammin unelmakodin löytyminen (5 %) ja paritalosta unelmoivia se, että työ sitoo unelman kannalta ei-toivottuun paikkaan (4 %). *Epätietoisuus* haastaa kerrostaloasujia hieman muita useammin. *Vähiten* haasteita ja esteitä unelman tiellä on kokonaisuudessaan paritalosta unelmoivilla nuorilla (11 prosentilla ei haasteita).

Taulukko 43. Kustakin asuntotyypistä unelmoivien nuorten profilointi, % ko. asuntotyypistä unelmoivista unelmatulevaisuuden toteutumisen haasteiden ja esteiden mukaan (painotetut tulokset; N=79.506-79.507). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Haasteet ja esteet	Omakoti- talo	Kerrosta- lo	Rivitalo	Paritalo	Keskiarvo
Rahan puute haasteena	42	31	31	42	39
- Rahan yleinen niukkuus	22	13	11	16	19
- Rahan niukkuus rajoittaa asumista	12	9	10	15	12
- Yrittämisellä ei tule toimeen	6	5	6	2	5
- Säästäminen on haasteellista	4	3	4	5	4
- Rahan niukkuus vaikeuttaa arkea	3	3	5	3	3
- Rahan niukkuus rajoittaa harrastuksia	3	2	3	2	3
- Työllä ei elä	2	2	3	5	2
- Lainanoton vaikeus ja riskit	3	1	2	0	2
- Rahan niukkuus vaikeuttaa opiskelua	2	3	2	5	2
- Velkaantuneisuus	1	1	1	1	1
Yhteiskunnalliset haasteet	25	28	23	33	26
- Yhteiskunnan murros	5	8	6	3	5
- Keskittyminen, maaseudun palvelut	6	1	3	3	5
- Työelämän murros ja vaatavuus	5	6	6	1	5
- Talouden murros ja epävarmuus	4	7	5	8	5
- Kaupungistuminen, maankäyttö	4	5	7	10	5
- Kv. järjestyksen murros	3	5	3	7	4
- Epävarmuus ja turvattomuus	4	5	6	5	4
- Ympäristön tilan muutos	3	5	4	2	3
- Lainsäädäntö, byrokrazia	3	2	0	4	3
- Julkiset liikenneyhteydet	2	3	2	2	3
- Teknologian murros	2	3	2	2	3
- Harrastusmahdollisuudet	1	2	1	5	1
- Huoltovarmuuden säilyminen	1	0	0	2	1
Työpaikan haasteet	27	35	36	32	30
- Työpaikan saaminen, työttömyys	16	23	23	23	19
- Työn jatkuvuus ja epävarmuus	12	14	15	10	13
Henkilökohtaiset haasteet	28	27	31	32	28
- Oma elämänhallinta	11	16	13	16	12
- Oma työkyky	7	5	9	11	7
- Oma ajanhallinta	8	3	6	7	7
- Omat ihmissuhteet	4	6	5	4	5
- Ei tule onnenpotkua	3	1	1	1	3
Osaamisen haasteet	22	26	22	17	23
- Opiskelupaikka, opinnot	16	18	14	12	16
- Osaaminen ja taidot	8	11	10	7	8
Työn haasteet	20	17	20	26	20
- Työ huonosti palkattua	9	6	7	5	8
- Työ epäsoviva, ei motivoi	6	8	8	7	7
- Työ kuormittaa, ei jaksaa	3	4	6	12	4
- Työssä ei voi edetä	3	2	3	2	3
- Työ(aika)järjestelyt jäykkiä	2	1	3	5	2
Parisuhteen haasteet	10	6	15	17	10
Asumisjärjestelyjen haasteet	10	11	9	9	10
- Unelmakotia ei löydy	5	3	3	3	5
- Työ sitoo väärään paikkaan	3	3	3	4	3
- Muutto hankalaa, kallista	2	5	4	2	3
Yrittämisen haasteet	7	4	4	8	6
- Yrittäjyyden isot riskit	4	1	3	4	3
- Yrittäjyyden hankaluus	3	3	3	5	3
Epätietoisuuden haasteet	5	5	2	1	4
- Tulevaisuudensuunnitelmien puute	3	3	1	1	3
- Tulevaisuus on epäselvä	2	3	1	0	2
* Ei merkittäviä haasteita	7	7	8	11	8

3.3.4. Keinot esteiden poistamiseksi

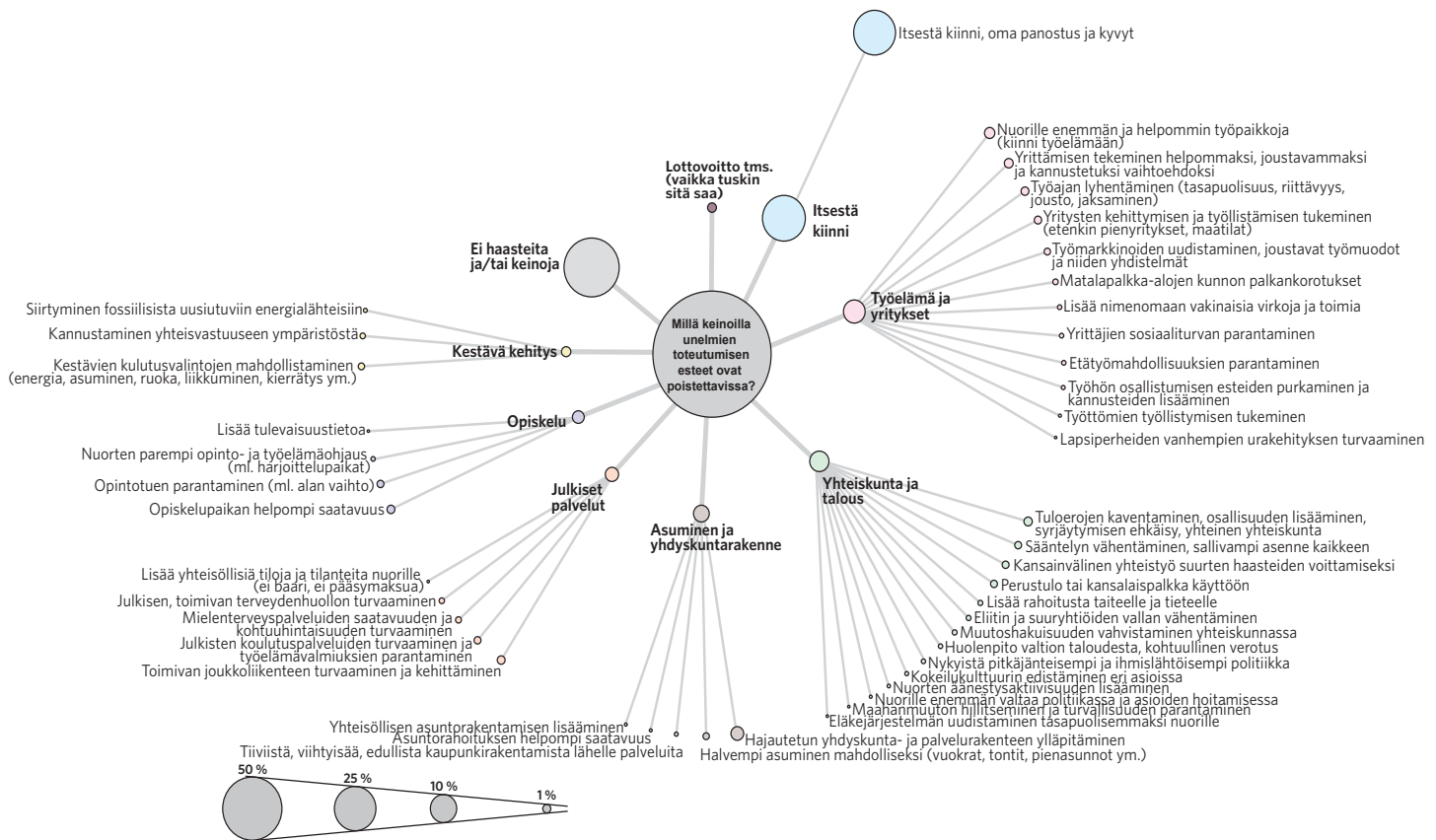
Nuoret kuvasivat avoimilla vastauksilla keinoja *unelmatulevaisuuden toteutumisen esteiden poistamiseksi* (kuvio 25). Noin puolet nuorista ei nimenomaisesti maininnut mitään keinoja tai sitten heillä ei ollut unelmien toteutumisen tiellä mitään erityisiä haasteita tai esteitä; puolet nuorista puolestaan esitti jonkun erityisen keinon esteiden poistamiseksi. Noin 28 % nuorista mainitsee unelmatulevaisuuden toteutumisen olevan *ensisijaisesti itsestä kiinni*: omasta sinnikkydestä, yritteliäisyydestä, osaamisesta, ryhdistäytymisestä tai rohkaistumisesta. Toiseksi yleisimmin mainittu keinoryhmä koskee *työelämää ja yrityksiä* (7 % nuorista; noin 6.000 nuorta). Nuorille tulee olla tarjolla enemmän ja helpommin saatavissa olevia työpaikkoja, jotta he pääsevät kiinni työelämään ja saamaan kokemusta, jota ilman työelämässä ei voi edetä (2 %). Monet nuoret kaipaavat myös yrittäjyyden tekemistä helpommaksi, joustavammaksi ja nykyistä kannustetummaksi vaihtoehdoksi toimeentulon hankkimiselle (1 %). Työajan lyhentäminen lisäisi tasapuolisuutta ja työn riittävyttä useammille, työn ja arjen joustavuutta ja jaksamista (1 %). Yritysten kehittymistä ja työllistämistä voitaisiin tukea nykyistä enemmän; monet mainitsevat erikseen pienet yritykset, maatilat tai vientiyritykset (1 %). Työmarkkinoita voitaisiin uudistaa niin, että joustavat työmuodot ja eri työmuotojen yhdistelmät olisivat nykyistä mahdollisempia (1 %). Matalapalkka-aloille voitaisiin suunnata kunnan palkankorotukset, nimenomaan vakinaisia virkoja ja toimia voitaisiin lisätä määräaikaisten sijaan (näitä on usein tarjolla nuorille), yrittäjien sosiaaliturvaa voitaisiin parantaa, etätyömahdollisuuksia voitaisiin parantaa, työhön osallistumisen esteitä voitaisiin purkaa ja kannusteita lisätä (tuet), työttömien työllistymisen tukea on mahdollista tehostaa ja lapsiperheiden vanhempien urakehityksen turvaamiseen voitaisiin kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. *Nuorilla on siis tarjota melko selväpiirteiden resepti siitä, kuinka työelämä voisi mahdollistaa nykyistä paremmin heidän unelmiensa toteutumisen.*

Yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä keinoja unelman esteiden poistamiseksi esittää noin 6 % nuorista (noin 5.000 nuorta). Näistä keinoista yleisin on tuloerojen kaventaminen, osallisuuden lisääminen, syrjäytymisen ehkäisy ja yhteiskunnan "yhteisyyden" ylläpitäminen (1 %). Lähellä tätä ovat myös esitykset perustulosta tai kansalaispalkasta sekä eliitin ja suuryhtiöiden vallan vähentämisestä. Sääntelyn vähentäminen ja sallivampi asenne monia asioita kohtaan voisi olla ratkaisu moneen ongelmaan (1 %), samoin muutoshakuisuuden vahvistaminen yhteiskunnassa ja kokeilukulttuurin edistäminen. Suurteen haasteiden (mm. ilmastonmuutos) selättämiseksi kaivataan kansainvälistä yhteistyötä (1 %). Erityisesti nuoriin liittyviä keinoja ovat nuorten äänestysaktiivisuuden lisääminen, nuorten vallan lisääminen politiikassa ja asioiden hoitamisessa sekä eläkejärjestelmän uudistaminen tasapuolisemmaksi nuorille. Muut esitetyt keinot koskevat lisärahoitusta taiteelle ja tieteelle, huolenpitoa valtion taloudesta ja kohtuullista verotusta, nykyistä pitkäjänteisempää ja ihmislähtöisempää politiikkaa sekä maahanmuuton hillitsemistä ja turvallisuuden parantamista.

Asumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyviä keinoja unelman toteutumiseksi tunnustaa noin 4 % nuorista (runsas 3.000 nuorta). Yleisimmin mainittu niistä on hajautetun yhdyskunta- ja palvelurakenteen ylläpitäminen (3 %), jolla mahdollistetaan maaseudulla asuminen, kaupunkiseutujen viihtyisyys ja ”pakkomuuton” välttäminen osalle epämieluisaan kaupunkiympäristöön. Monelle nuorelle halvempi asuminen – alemmat vuokrat, halvemmat tontit, edullisemmat pienasunnot – poistaisi ison esteen unelman tieltä (1 %). Osalle nuorista ratkaisu olisi tiivis, viihtyisä ja edullinen kaupunkirakentaminen lähelle palveluita, osalle asuntorahoituksen helpompi saatavuus ja osalle yhteisöllisen asuntorakentamisen lisääminen.

Julkisiin palveluihin liittyvät ratkaisut voisivat poistaa esteitä noin 3 prosentilla nuorista. Yleisimmin mainittuja keinoja ovat toimivan joukkoliikenteen turvaaminen ja sen kehittäminen nykyistä nykyaikaisempaan tai toimivampaan suuntaan (1 %), julkisten koulutuspalveluiden turvaaminen eri tasoilla ja erityisesti ammatillisen ja korkeakoulutuksen antamien työelämävalmiuksien parantaminen (1 %) sekä mielenterveyspalveluiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden turvaaminen (1 %). Myös julkisen, toimivan terveydenhuollon turvaaminen ja ylläpitäminen sekä yhteisöllisten tilojen (ei baari, ei pääsymaksua) ja tilanteiden lisääminen poistaisivat esteitä joidenkin nuorten unelmien tieltä.

Opiskeluun liittyviä esteitä unelman toteutumiseksi on noin 2 prosentilla nuorista. Keinoja esteiden poistamiseksi ovat opiskelupaikan nykyistä helpompi saatavuus (1 %), opintotuen parantaminen (myös alan vaihtajille; 1 %), nuorten nykyistä parempi opinto- ja työelämäohjaus ja tulevaisuustiedon lisääminen. Osalla nuorista (noin 1 %) unelman toteutumisen esteet poistuisivat *kestävän kehityksen* edistämiseen liittyvillä toimenpiteillä. Näitä ovat muun muassa kestävien kulutusvalintojen tekeminen nykyistä paremmiksi mahdolliseksi (energia, asuminen, ruoka, liikkuminen, kierrätys jne.), ihmisten kannustaminen yhteisvastuuseen ympäristöstä sekä siirtyminen fossiilisista uusiutuviin energialähteisiin.

Kuvio 25. Keinot unelmatulevaisuuden toteutumisen esteiden poistamiseksi (N=81.842).

Nuorten esittämät keinot yhdistyivät tilastollisesti merkitsevällä tavalla heidän unelmatulevaisuutensa päätoimialan kanssa ($\chi^2=49,802$, $df=24$; $p<0,01^{**}$). Palvelualoista unelmoivat nuoret uskovat muita hieman yleisemmin, että esteiden poistaminen unelman tieltä on itsestä kiinni (taulukko 44). Alkutuotannosta unelmoivilla nuorilla erityisesti työelämään ja yrityksiin (yrittäjyyteen) sekä yhteiskuntaan ja talouteen liittyvät keinot ovat yli kaksi kertaa niin yleisesti mainittuja keinoja kuin kaikilla nuorilla keskimäärin (15-16 % vs. 6-7 %); nämä nuoret ehdottavat myös kestävään kehitykseen liittyviä keinoja hieman muita yleisemmin. Julkisiin palveluihin liittyviä keinoja ja lottovoittoa tms. esittävät muita hieman yleisemmin jalostusalaista unelmoivat nuoret; opiskeluun liittyviä ratkaisuja esittävät puolestaan palvelualoista unelmoivat nuoret.

Taulukko 44. Nuorten profilointi unelmien päätoimialan suhteen, kustakin päätoimialasta unelmoivien esteiden poistamiskeinojen jakautuminen, % (painotetut tulokset; N=81.815). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Keinoryhmä	Alkutuo- tanta	Jalostus	Palvelut	Ei määri- tetty	Keskiarvo
Itsestä kiinni	17	29	32	22	28
Työelämä ja yritykset	15	9	7	7	7
Yhteiskunta ja talous	16	4	6	6	6
Asuminen ja yhdyskuntarakenne	6	4	4	4	4
Julkiset palvelut	0	4	3	2	3
Opiskelu	0	0	3	2	2
Kestävä kehitys	2	1	1	1	1
Lottovoitto tms.	2	2	1	2	1
Ei haasteita ja/tai keinoja	44	47	44	55	48

Myös nuorten unelmien *ammattiasema* yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla esitettyihin keinoihin esteiden poistamisesta ($\chi^2=157,436$, $df=40$; $p<0,001^{***}$). Yrittäjyys yhdistyy keskimääräistä yleisempään ajatukseen siitä, että esteiden poistaminen on itsestä kiinni (34 % vs. 28 %). Ne nuoret, jotka näkevät palkkatyön ja yrittäjyyden vaihtoehtoina, esittävät työelämään ja yrityksiin liittyviä parannuskeinoja; heillä on selvästi eniten myös julkisia palveluita koskevia muutosesityksiä (taulukko 45). Yhteiskuntaa ja taloutta koskevat keinot edistäisivät laajimmin työmarkkinoiden ulkopuolella elämisestä unelmoivien asiaa, samoin kestävän kehityksen edistämiskeinot ja lottovoiton osuminen omalle kohdalle. Asumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät keinot helpottaisivat selvästi laajalaisimmin (9 % vs. 4 %) yhtäaikaista palkkatyöstä ja yrittäjyydestä unelmoivia. Opiskeluun liittyvät keinot helpottaisivat yleisimmin palkkatyöstä unelmoivien tulevaisuudenunelmien toteutumista. Selvästi vähiten keinoja esittivät ne nuoret, joilla tulevaisuuden ammattiasemaa ei määritetty, jolloin siihen liittyviä esteitä ja niiden poistamiskeinojakaan ei välttämättä ole tunnistettu.

Taulukko 45. Nuorten profilointi unelmien ammattiaseman suhteen, kustakin ammattiasemasta unelmoivien esteiden poistamiskeinojen jakautuminen (painotetut tulokset; N=81.812). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Keinoryhmä	Yrittäjä- nä	Palkka- työssä	Palkka- työssä ja yrittäjänä	Palkka- työssä tai yrit- täjänä	Tulon- siirrot, muu	Ei mää- ritetty	Keskiar- vo
Itsestä kiinni	34	26	30	32	11	8	28
Työelämä ja yritykset	9	7	8	9	1	0	7
Yhteiskunta ja talous	8	5	10	7	14	8	6
Asuminen ja yhdyskuntarakenne	2	4	9	4	0	0	4
Julkiset palvelut	1	3	2	5	0	0	3
Opiskelu	1	3	1	1	2	0	2
Kestävä kehitys	2	1	0	1	3	0	1
Lottovoitto tms.	1	1	2	1	16	0	1
Ei haasteita ja/tai keinoja	41	51	38	41	54	84	48

Unelmien asuinalue Pirkanmaalla ei yhdistynyt tilastollisesti merkitsevällä tavalla esitettyjen keinojen sisältöön ($\chi^2=38,573$, $df=40$; $p>0,05$). Työelämään ja yrityksiin liittyviä keinoja esitetään erityisesti lounaisesta Pirkanmaasta unelmoivien nuorten toimesta, asumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyviä keinoja puolestaan läntisestä Pirkanmaasta unelmoivien toimesta (taulukko 46).

Taulukko 46. Nuorten profilointi unelma-alueen (Pirkanmaalla) suhteen, kustakin alueesta unelmoivien esteiden poistamiskeinojen jakautuminen (painotetut tulokset, $N=54.824$). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Keinoryhmä	Pohjoinen Pirkanmaa	Läntinen Pirkanmaa	Tampereen kehyskunnat	Tampere	Lounainen Pirkanmaa	Eteläinen Pirkanmaa	Keskiarvo
Itsestä kiinni	23	18	27	27	22	24	26
Työelämä ja yritykset	10	7	5	8	12	7	7
Yhteiskunta ja talous	4	1	7	5	5	3	5
Asuminen ja yhdyskuntarakenne	6	9	6	4	7	6	5
Julkiset palvelut	2	0	2	3	1	0	2
Opiskelu	2	2	3	2	0	0	2
Kestävä kehitys	0	2	2	2	0	0	2
Lottovoitto tms.	0	4	1	1	4	4	1
Ei haasteita ja/tai keinoja	54	57	48	50	49	56	50

Unelmien asuinalueen tyyppi yhdistyi tilastollisesti merkitsevällä tavalla esitettyihin ratkaisukeinoihin ($\chi^2=70,968$, $df=32$; $p<0,001^{***}$). Kaupungin ydinkeskustasta unelmoivat nuoret katsovat yleisimmin esteiden poistamisen olevan itsestä kiinni (taulukko 47). Työelämään ja yrityksiin liittyvät keinot tuntuvat käyttökelpoisimmilta maaseutualueilla, erityisesti kaupunkien läheisellä maaseudulla. Kaupunkien ydinkeskustasta unelmoivat nuoret katsovat muita yleisemmin, että unelmien tiellä olevat esteet poistuvat yhteiskunta ja taloutta tai julkisia palveluita koskevilla toimenpiteillä. Asumiseen ja yhdyskuntarakenteen liittyviä toimenpiteitä kaivataan selvästi eniten (8% vs. 4 %) harvaan asutusta maaseudusta unelmoivien nuorten keskuudessa, erityisesti hajautetun yhdyskunta- ja palvelurakenteen turvaamista. Opiskeluun liittyvät keinot koetaan tarpeellisimmiksi kirkonkylistä tai kylistä unelmoivien keskuudessa ja kestävään kehitykseen liittyvät keinot kaupungin läheisestä maaseudusta unelmoivien keskuudessa; lottovoittoa kaivataan yleisimmin harvaan asutusta maaseudusta unelmoivien nuorten keskuudessa. Kirkonkylistä tai kylistä unelmoivilla nuorilla on vähiten esityksiä keinoista.

Taulukko 47. Nuorten profilointi unelman aluetyypin suhteen, kustakin aluetyypistä unelmoivien esteiden poistamiskeinojen jakautuminen (painotetut tulokset, N=81.550). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Keinoryhmä	Kaupungin ydinkeskusta	Kaupungin ydinkesk. ulkop. taajama-alue tai lähiö	Kaupungin läheinen maaseutualue	Kirkonkylä tai kyläkeskus maaseutualueella	Harvaan asuttu maaseutu	Keskiarvo
Itsestä kiinni	32	29	25	18	27	28
Työelämä ja yritykset	5	7	9	8	8	7
Yhteiskunta ja talous	7	5	6	7	7	6
Asuminen ja yhdyskuntarakenne	2	4	4	4	8	4
Julkiset palvelut	6	3	1	1	3	3
Opiskelu	2	2	2	3	0	2
Kestävä kehitys	1	1	2	1	1	1
Lottovoitto tms.	1	1	2	1	3	1
Ei haasteita ja/tai keinoja	45	48	48	58	43	48

Myös *aluetyypin muutossuunta* kaupunkimainen–maaseutumainen–ulottuvuudella nykyisen ja unelmien asuinpaikan välillä yhdistyi esitettyjen keinojen sisältöön ($\chi^2=28,607$, $df=16$; $p<0,05^*$). Esteiden raivaaminen on itsestä kiinni kaikkein yleisimmin niiden nuorten keskuudessa, jotka unelmoivat siirtymisestä nykyistä kaupunkimaisempaan asuin ympäristöön. Heillä on myös muita enemmän julkisia palveluita koskevia esityksiä. Niillä nuorilla, joilla nykyinen asuinalue on myös unelmien aluetyypin, keinot liittyvät muita yleisemmin työelämään ja yrityksiin, yhteiskuntaan ja talouteen sekä opiskeluun. Nykyistä maaseutumaisempaan suuntaan siirtymisestä unelmoivilla nuorilla on muita enemmän toiveita asumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen ja kestävään kehitykseen liittyvistä toimenpiteistä unelman toteuttamiseksi, eikä lottovoittokaan olisi pahitteeksi.

Taulukko 48. Nuorten profilointi aluetyypin muutossuunnan suhteen (unelma vs. nykyinen), kustakin muutossuunnasta unelmoivien esteiden poistamiskeinojen jakautuminen (painotetut tulokset, N=81.548). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Keinoryhmä	Entinen, ei muutosta	Kaupunkimaisempaan suuntaan	Maaseutumaisempaan suuntaan	Keskiarvo
Itsestä kiinni	27	35	26	28
Työelämä ja yritykset	8	5	8	7
Yhteiskunta ja talous	7	3	6	6
Asuminen ja yhdyskuntarakenne	4	2	5	4
Julkiset palvelut	3	3	3	3
Opiskelu	2	2	2	2
Kestävä kehitys	1	1	2	1
Lottovoitto tms.	1	1	2	1
Ei haasteita ja/tai keinoja	48	49	48	48

Myös unelmien *asuntotyyppi* yhdistyi keinojen sisältöön ($\chi^2=51,623$, $df=24$; $p<0,01^{**}$). Unelman toteutumisen esteiden poistaminen on useimmin itsestä kiinni kerrostaloasumisesta unelmoivilla nuorilla; heillä on myös eniten tarvetta yhteiskuntaa ja taloutta, julkisia palveluita ja opiskelua koskevista toimenpiteistä. Paritalosta unelmoivilla on muita yleisemmin esityksiä työelämää ja yrityksiä sekä

asumista ja yhdyskuntarakennetta koskevista ratkaisuista. Omakotitalosta unelmoivat nuoret kaipaavat muita useammin lottovoittoa unelmiensa toteuttamiseksi.

Taulukko 49. Nuorten profilointi unelmien asuntotyyppin suhteen, kustakin asuntotyyppistä unelmoivien esteiden poistamiskeinojen jakautuminen (painotetut tulokset, N=81.615). Keskiarvon ylittävät luvut merkitty punaisella fontilla, korkein osuus lihavoitu.

Keinoryhmä	Omakotitalo	Kerrostalo	Rivitalo	Paritalo	Keskiarvo
Itsestä kiinni	27	31	23	30	28
Työelämä ja yritykset	8	7	7	12	7
Yhteiskunta ja talous	5	8	6	6	6
Asuminen ja yhdyskuntarakenne	4	2	5	5	4
Julkiset palvelut	2	5	5	3	3
Opiskelu	2	3	3	0	2
Kestävä kehitys	1	1	2	0	1
Lottovoitto tms.	2	1	0	0	1
Ei haasteita ja/tai keinoja	49	43	50	44	48

Kuviossa 26 on esitetty sitaattikooste nuorten näkemyksistä unelmien toteutumisen esteiden poistamiskeinoista.

Itsestä kiinni

Uskon kuitenkin, että lähipiiriin tuki ja omat valinnat elämässä (myös esim. äänestäminen) auttavat rakentamaan tulevaisuutta.

Suunnitelmallisuus, itseensä uskominen ja kärsivällisyys on kuitenkin kaiken A ja O, jotta unelmista voi tulla totta.

Uskon, että hiljalleen ja jatkuvalla itseni kehittämisellä pääsen tavoitteisiini ja saan järjestetyksi elämäni perusasiat sellaisiksi kuin haluan.

Yritän poistaa esteitä työskentelemällä etukäteen ahkerasti ja rakentamalla tulevaisuutta.

Takapakkeja voi ja varmasti myös tulee, mutta niistä selviämme rakkauden ja hyvien ongelmanratkaisutaitojen sekä tahdon avulla.

Esteiden minimoimiseksi tärkeintä olisi muodostaa hyviä suhteita erityisesti opiskelun aikana ja osata valita oikea aika hypätä omaan kelkkaan.

Pyrin vaihtamaan työpaikkaa parin vuoden sisällä, jos ura ei etene nykyisessä yrityksessä.

Itseä niskasta kiinni ja asunto myytiin, etsiä uusi työ.

Työelämä ja yritykset

Lisää työpaikkoja, etenkin vakituisia virkoja. Ei ainaisia sijaisuuksia ja määräaikaisuuksia. Joustavuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan työhön. Työaikoja ei saisi enää pidentää.

Nykyisellä ammattialallani palkkaus on täysi viitsi, jotta ... haaveet toteutuisivat, täytyisi meidän ammattialan palkkoja nostaa reilusti.

Työllistetään nykyistä enemmän kehitysvammaisia, autisteja, ennakkoluulottomasti.

Työaika pitäisi lyhentää, jotta ihmiset olisivat luovempia ja onnellisempia työssään. Näin riittäisi myös useammalle työtä.

Nykyään on helpompi olla työtön kuin esim. siivoamassa 1200e kk-palkalla. Toivoisin, että työttömiä enemmän kannustetaan töihin, koska on niin paljon työkykyisiä ihmisiä pakotettu istumaan kotona sen sijaan, että tekisivät jotain hyödyllistä ja että siitä rangaistaan.

Etätömahdollisuus ym. pitäisi hyödyntää nykyistä paremmin. Ihmisen vapautta valita asuinpaikkansa pitäisi vaalia.

Jos yritys ei olekaan kannattava, pelkään jääväni tyhjän päälle. Yrittäjyyden jälkeiselle ajalle pitäisi saada sosiaaliturvaa, ettei kukaan jäisi ilman toimeentuloa.

Yhteiskunta ja talous

Suomi ulos EU:sta ja alettas elää tätä elämää omalle kansalle, ei ylikansallisille yhtiölle, jotka korruptoi poliitikkoja ja yksityistää koko Suomen kulmahampaat ja ahneudellaan pilaavat kaiken terveydenhuollosta maatalouteen..

Valtaapitävien yhteistyö yhteisten tavoitteiden asettamisessa ja tavoittelussa on tärkeää. Kansallisvaltiot eivät yksin kykene ratkaisemaan globaaliin ilmasto-ongelmaan, globaaliin talouteen tai transnationalistisiin konflikteihin liittyviä ongelmia.

Keinot kohti tätä tulevaisuutta ovat työn robotisointuminen, valtarakenteita purkavat yhteiskunnalliset liikkeet kuten feminisimi sekä uusien sukupolvien saama rakkaudellisempi varhaiskasvatus...

Turhien sääntelyjen poisto olisi suurin helpotus.

Työ myös tulisi määrittää eri tavalla, sillä se mitä nykyään nähdään työnä on todella kapeaa ja lisäksi todennäköisesti perinteisesti määriteltyä työtä ei tule riittämään kaikille. Tulonjaon tulisi olla oikeudenmukaisempaa ja yhdenvertaisempaa. Tulerojen kasvu pitäisi saada pysähtymään ja pienenevänsä. Yhteiskunnasta pitäisi tulla sen kaltainen, että kaikki yhteiskunnan jäsenet työskentelisivät siellä mielellään.

Asuminen ja yhdyskuntarakenne

Omakotitaloalueet, varsinkin uudet, rakennetaan aivan liian ahtaalle, talot rakennetaan liian lähelle toisiaan.

Pienten kylien palvelut pitäisi säilyttää. Junalippujen hinnat saisivat olla edullisia, jotta pääsisi perheen luona käymään eri kaupungissa. Maaseudulle muuttamista pitäisi tukea enemmän, jotta myös haja-seuduilla olisi elämää. Työpaikkoja enemmän myös maaseudulle esim. tukeamalla pienyrittäjiä ja tilallisia. Suomen kauniista maaseudusta pitäisi tehdä matkailun valttikortti.

Ihmisille pitäisi luoda todellinen kuva maaseudusta ja sen hienouksista, eikä koko ajan todeta maaseudun huono kilpailukyky.

Haja-asutusalueille ei saa rakennuslupia. Oma asuinalueeni ollut jo monta vuotta rakennuskielossa ellei rakenna vanhan kivijalan päälle. Tämä tekee sen, että syrjäseudut eläköityvät ja autoituvat helposti. Kuitenkin niihin kaivataan uutta virtaa ja lapsiperheitä. Palveluiden saatavuus menee aina vain kauemmas ja kauemmas. En tarkoita, että kaikki haluaisivat asua maalla...

Rakennetaan erilaisia ja viihtyisiä asuinalueita tiiviisti, jotta jokaiselle löytyy omanlainen paikka elää, ja asuinkustannukset kohtuullisina.

Kuvio 26a. Sitaatteja nuorten näkemyksistä unelmien toteutumisen esteiden poistamiskeinoista keinoon tyyppin mukaan.

Julkiset palvelut	Opiskelu	Kestävä kehitys	Lottovoitto tms. (vaikka tuskin sitä saa)
Asiaan voisi puuttua niin, että saisi kouluihin lisää ohjaajaresursseja ja näin turvataisiin lasten varhaiskasvatus.	Aikuiskoulutukseen kannustaminen ja panostaminen auttaisi asiaa, kun kokisi että sieltä saisi tarvittavat eväät alanvaihtoon.	Tärkeintä olisi saada myös kanssaihmiset pitämään huolta maapallostamme, jotta tällaisen puhtaan luonnonpaikan löytämisestä ei tule liian haastavaa. Eli koulutusta ympäristön puolesta!	Lottovoitto.
Mielestäni Suomessa pitäisi olla enemmän ilmaisia museoituja ja näyttelyitä, sillä kallit pääsymaksut lannistavat kulttuuriin tutustumista.	Opiskelupaikkoihin pääsyä tulisi helpottaa.	Ympäristöstä huolehtiminen, kierrätys.	En keksi mitään järkevää tapaa poistaa tätä ongelmaa, lottovoitto tietysti ratkaisisi sen.
Terveyskeskusten ja mielenterveystoimistojen asiakaspalvelu on monesti hyvin ala-arvoista, mikä lisää sitä että hirtittää lähteä edes hakemaan apua. Tuntuu etenkin nuorena aikuisena, että meihin nuoriin suhtaudutaan niin ettei meidän sanomisiin uskota tai vähätellään ja pidetään jopa vähän tyhmänä, tältä tuntuu esim. lääkärikäynneillä. Toivoisin, että nuoriin suhtauduttaisiin samalla vakavuudella kuin vanhempiinkin ihmisiin.	Jatkokoulutukseen pääsy on turhan rankkaa ja vaativaa. Yliopiston pääsykokeiden vaikeuden takia moni nuori joutuu pitämään välivuoden lukion jälkeen. Ylioppilastodistuksen arvo on laskenut paljon yliopiston hakuprosesseissa ja keskitason papereilla hakevat eivät monille aloille hakiessaan hyödy edeltävästä kirjoitukseen lukemisesta. Tämä laskee monien lukioalaisten hakumotivaatiota.	Mitä tulee julkisiin liikenneyhteyksiin ja lähiruokaan, niin se on kaupungin poliittisista päätäjistä kiinni. Sellaista elämäntapaa tulisi tukea enemmän ja rajoittaa vähemmän.	Uskomaton munkki ja lottovoitto.
Ratkaisuina voisi olla julkisen liikenteen kehittäminen, hyvät pyörätiet ja osa-aikainen työviikko.	Opiskelijajärjestelmää pitäisi myös päivittää niin, että kaikilla (myös vähävaraisilla) on mahdollisuus kouluttautua läpi elämän. Työelämä vaatii joustoa ja itsensä kehittämistä, mutta jatkokouluttautuminen on mahdollista pääsääntöisesti lainapainotteista. Olisi hienoa jos itsensä kouluttaminen olisi tulevaisuudessa helpompaa.	Energiantuotannon tulisi olla niin mahdollisimman vähäpäästöistä, mutta myös muuta luontoa kunnioittavaa.	Lottomiljoonien voittaminen lienee kovin epätodennäköistä. Lottoa useamman rivin. Samalla tosin tappiotkin kasvavat.
Voisin toki asua kauempana keskustasta tai naapurikaupungissa, mutta tällöin julkisen liikenteen on oltava toimivaa arjen sujuvan toimimisen vuoksi.	Helpompi kouluun pääsy helpottaisi huomattavasti.	Kannustaminen yksityisautoilun ja kuluttamisen vähentämiseen, lihan syömisen vähentämiseen.	Keinoja lottovoitto tai kulta-aarteen löytäminen.
Tietysti sairastumisen varalle tarvitaan hyvin toimiva JULKINEN terveydenhuolto.		Jotta maapallo pysyisi asuttavana paikkana, on päätöksenteossa oltava radikaali. Ihmisten on ymmärrettävä ympäristön suojelun tärkeys ja luovuttava kulutuskeskeisestä elämäntavasta. Elinkeinoelämä on saatava vastuuseen toimintatavoistaan ja puhtaasta energiantuotamisesta ja päästöjen vähentämisestä on tehtävä helppoa, innostavaa ja pakollista.	Haaveilemani tulevaisuus ei ole mahdollinen ellen voita lotossa.
			Lottovoitto on aika epätodennäköinen.
			Näiden unelmien toteutuminen vaatisi rahaa, sen toteutuminen todella vaatisi lottovoiton.
			Ei nämä unelmat ole toteutettavissa kun ainoastaan lottovoiton voittamalla.

Kuvio 26b. Sitaatteja nuorten näkemyksistä unelmien toteutumisen esteiden poistamiskeinoista keinon tyyppin mukaan.

4. YHTEENVETO JA KEHITTÄMISSUOSITUKSET

4.1. Yhteenveto

Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu 18–30-vuotiaiden pirkanmaalaisnuorten toimeentuloon, asumiseen ja elämäntapaan liittyviä tulevaisuudenunelmia, niiden toteutumisen haasteita ja esteitä sekä keinoja esteiden poistamiseksi. TULOS-hankkeen **tavoite** on kaksijakoinen. Ensinnäkin, nuorten tulevaisuudenunelmien ja niiden toteutumisen esteiden kartoittaminen ja kuvaaminen tarjoaa ”vertaistietoa” nuorille itselleen muiden nuorten ajatuksista ja kokemuksista. Tämä voi parhaimmillaan vahvistaa nuorten luottamusta omiin tulevaisuusvalintoihin tai avata uusia mahdollisuuksia. Toiseksi, tietopohja mahdollistaa nuorten unelmiin vastaamisen ja niiden tiellä olevien esteiden madaltamisen yhteiskunnan eri toimijoiden taholta. Parhaimmillaan nykyistä useamman nuoren unelma voisi silloin toteutua. Erityisen mielenkiinnon kohteena on ollut unelmien kiinnittyminen erilaisiin alueisiin: kuinka houkuttavina nuoret näkevät erilaiset alueet, millaisia toimeentulo- ja asumisratkaisuja he liittävätkin näihin alueisiin, millaisia esteitä unelman toteuttamiseen liittyy ja poikkeavatko esteiden poistamiskeinot alueiden välillä.

Tutkimuksen **aineisto** perustuu perusjoukosta tehtyyn kunnittain kiintiöityyn satunnaisotantaan, ja kysely tehtiin kirjeohjattuna sähköisenä kyselynä. Vastaajia oli 2.179 ja vastausprosentti oli 8,7. Tulokset painotettiin kunnan ja sukupuolen osalta täsmälleen perusjoukkoa vastaaviksi, ja ne edustavat tilastollisesti luotettavalla tavalla Pirkanmaan 18-30-vuotiaita nuoria, joita on noin 85.000.

Monipuolisista **tuloksista** voidaan nostaa esille monia mielenkiintoisia havaintoja:

- Nuorten *toimeentulounelmissa* asiantuntijatyö, luovat alat, yrittäjyys sekä joustavat ja epätyypilliset työmuodot ovat laajemmin esillä kuin nykyisessä työelämässä. Työn sisältötekijöillä on palkkatasoon verrattuna korostunut merkitys.
- Lähiluonto, rauhallisuus, oma tila ja lähipalvelut ovat nuorten *asumisunelmassa* erityisen merkityksellisiä asioita. Ne liittyvät myös oman *elämäntavan* toteuttamismahdollisuuksiin.
- Nuorten sosio-ekonomisilla *taustatekijöillä* (asuinalue, ikä, sukupuoli, perhesuhteet, työelämätilanne, koulutus) on kohtuullisen paljon ennustevoimaa sekä toimeentulo- että asumisunelman sisältöön.

- Noin 2/3 nuorista unelmoi unelmatulevaisuudesta *Pirkanmaalla*. Pirkanmaasta unelmoivat nuoret ovat profiililtaan usein "elämässä asuinpaikkansa jo löytäneitä", perheellistyneitä ja hyvän koulutuksen hankkineita varttuneempia nuoria.
- Nuorten unelmien toteutuminen tarkoittaisi melko laajaa muuttoliikettä, sillä puolella nuorista *unelmien asuinseutu* on muu kuin nykyinen asuinseutu. Pirkanmaan alueet puhuttelevat selvästi erilaisia nuorisoryhmiä, mutta kaikilla niistä on vetovoimaa unelmien kohteena (ks. kuvio 27).
- *Historialla* on merkitystä: sekä syntymäkunnalla (32 %) että nykyisellä asuinkunnalla (59 %) on ennustevoimaa unelmien asuinkunnan suhteen.
- Kuntien *vetovoima* vaihtelee. Pirkanmaan kunnista kaksi on unelmien kohteena useammalle kuin nykyisenä asuinpaikkana: Vesilahti ja Punkalaidun.
- *Aluetyypin* osalta puolet nuorista sijoittaa unelmatulevaisuutensa kaupungin ydinkeskustan ulkopuoliselle taajama-alueelle tai lähiöön ja neljännes kaupungin läheiselle maaseutualueelle; kaupungin ydinkeskustasta unelmoi 13 %, harvaan asutusta maaseudusta 8 % ja kirkonkylästä tai kyläkeskuksesta 4 %.
- Nuorten asuinpaikkaunelmien toteutuminen merkitsisi asuinympäristön *maaseutumaistumista* ja yhdyskuntarakenteen *hajautumista* nykytilanteeseen verrattuna. Vain kaupunkien läheinen maaseutu (5.100 → 21.500) ja harvaan asuttu maaseutu (3.900 → 6.900) ovat unelmien kohdealueina yleisempiä kuin nykyisinä asuinalueina.
- Kaikilla sosio-ekonomilla taustatekijöillä paitsi sukupuolella on ennustevoimaa unelma-aluetyypin suhteen. Taustalla on *elinkaarivaikutus*: kaupunkeihin mennään nuorena opiskelemaan ja pariutumaan - perheellistymisen, työelämään siirtymisen ja iän karttumisen myötä maaseutumaisemmat unelmat yleistyvät selvästi. Toisaalta tuttuun aluetyyppiin myös kiinnytään: kaupunkiin tai maaseudulle asumaan päätyneet nuoret kiinnittyvät vahvasti ko. aluetyyppiin jo tässä ikävaiheessa (ks. kuvio 28).
- Noin 2/3 nuorista unelmoi *omakotitalosta*, viidennes kerrostaloasunnosta, 11 % rivitaloasunnosta ja 3 % paritaloasunnosta. Maaseutualueilla sijoittuvissa unelmatulevaisuuksissa omakotitalon osuus on 93-100 %.
- Sosio-ekonomisilla taustatekijöillä on erittäin vahva *ennustevoima* asuntotyypin suhteen. Myös asuntotyypin taustalla on elinkaari-ilmiö, jossa kerrostaloasuminen liittyy opiskelu- ja

pariutumisvaiheeseen ja omakotitaloasuminen puolestaan perheellistymiseen. Lisäksi koettu asumishistoria näkyy mieltymyksissä.

- Nuoret unelmoivat valtaosin hyvin väljästi rakennetusta *asuinympäristöstä*, jossa on omaa tilaa, rauhaa ja yksityisyyttä. Taajama-alueiden ulkopuolella keskimääräinen minimietäisyys naapuriin on yli 200 metriä, harvaan asutulla maaseudulla 1,2 kilometriä. Oman talon haluttu etäisyys naapuriin liittyy lapsuuden asuinympäristöön, nykyiseen asuinympäristöön, elämäntavoihin, työvaiheeseen ja koulutustasoon.
- Tärkeimmät unelmien asuinpaikan *lähipalvelut* ovat bussipysäkki, postilaatikko, valokuitupohjainen nettiyhteys ja lähikauppa. Palveluiden tarpeellisuutta määrittävät laajimmin työelämätilanne, koulutus, sukupuoli ja perhetilanne.
- Palkkatyön ja yrittäjyyden yhdistäminen toimeentulon perustaksi asettaa erityisiä vaatimuksia *hyvin monen palvelun saatavuudelle*.
- Unelmien asuinalue-tyyppien *palvelutarveprofiilit* ovat erilaisia. Esimerkiksi kaupunkimaisilta asumisympäristöiltä odotetaan erityisesti terveys-, ravitsemus- ja sisäliikuntapalveluiden läheisyyttä sekä hyviä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä, kun taas maaseutumaisilta asumisympäristöiltä odotetaan erityisesti koulutuspalveluiden, yhteisöllisten tilojen sekä joidenkin kriittiseksi koettujen palveluiden saatavuutta (lääkäripäivystys, lähikauppa, postilaatikko, pankkiautomaatti).
- Maaseutualueille sijoittuvista tulevaisuuksista unelmoivat nuoret eivät siten odota, että heidän tarvitsemansa palvelut ovat yhtä lähellä kuin kaupunkiympäristöissä. Esimerkiksi kaupunkitulevaisuudesta unelmoivilla nuorilla lähikaupan, alakoulun ja päivähoitopaikan ehdoton maksimietäisyys on keskimäärin 2-3 kilometriä - harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla nuorilla puolestaan 11-12 kilometriä.
- Kokonaisuutena noin 85 % nuorten unelmatulevaisuuden toteutumiseen liittyvistä *haasteista ja esteistä* liittyy työhön: työpaikan saamiseen ja säilymiseen, tarvittavan osaamisen olemassaoloon tai hankkimiseen, työhön liittyviin epäkohtiin ja yrittämisen riskeihin. Rahan niukkuus on unelmien uhka puolelle (49 %) nuorista.
- Oman vaikutusvoiman ulkopuolelta yhteiskunnan muutoksista ja murroksesta aiheutuvat haasteet ja esteet uhkaavat melkein puolta (46 %) unelmatulevaisuuksista. Toisaalta nimenomaan henkilökohtaisista asioista (henkilökohtaisista tekijöistä, parisuhteesta ja epätietoisuudesta) aiheutuvat haasteet ovat yhtä yleinen uhka (46 %). Asumisjärjestelyt ovat uhka joka kymmenennen nuoren unelma toteutumiseksi (10 %). Noin 7 % nuorista ei koe merkittäviä haasteita tai esteitä unelmansa toteutumiseksi.

- Unelmatulevaisuuden toteutumisen tiellä on vahvasti *elinkaareen* liittyviä haasteita ja esteitä: ikääntyminen monipuolistaa haasteiden kirjoa työpaikan saamisesta, osaamisesta ja parisuh-teesta rahan niukkuuteen, henkilökohtaiseen selviytymiseen ja menestymiseen työelämässä sekä yhteiskunnan toimintaan.
- *Toimeentulounelmien* toteutumisen haasteet ja esteet kiinnittyvät unelmatulevaisuuden sisäl-tötekijöihin hyvin erilaisin tavoin. Rahan puute on erityisesti yrittäjyydestä unelmoivien haas-te, kun taas yhteiskunnallisia haasteita on sellaisissa tulevaisuuksissa, joissa yhteiskunta on vahvasti osallinen (alkutuotanto, kansainväliset organisaatiot, etätö); työpaikkaan, työhön ja osaamiseen liittyviä haasteita on erityisesti palkkatyöstä unelmoivilla nuorilla.
- Pirkanmaan eri *alueista* unelmoivista on erilaisia haasteita. Kaikilla alueilla yleisimmät haas-teet liittyvät rahan niukkuuteen ja työpaikan saamiseen ja säilymiseen. Tampereen seudulla korostuvat lisäksi opiskeluun liittyvät haasteet ja muilla alueilla keskittymisen ja maaseudun palveluiden vähentymisen tuomat haasteet ja esteet.
- Mitä maaseutumaisempi unelma-alue on, sitä suurempi haaste on rahan niukkuus. Harvaan asutusta maaseudusta unelmoivilla myös yrittäjyyteen liittyvät haasteet ovat muita selvästi yleisempiä (kuten myös yrittäjyysunelmat).
- Noin 28 % nuorista katsoo unelmatulevaisuuden toteutumisen olevan ensisijaisesti *itsestä kiinni*.
- Useimmin esitetyt *keinot unelman esteiden poistamiseksi* koskevat työelämää ja yrityksiä (7 % nuorista), yhteiskuntaa ja taloutta (6 %) sekä asumista ja yhdyskuntarakennetta (4 %).
- Alkutuotannosta, yrittäjyydestä tai maaseutuasumisesta unelmoivat nuoret esittävät keski-määräistä enemmän työelämään ja yrityksiin, yhteiskuntaan ja talouteen, asumiseen ja yh-dyskunta- ja palvelurakenteeseen sekä kestävään kehitykseen liittyviä keinoja.
- Nykyistä kaupunkimaisemmasta asuinalueesta unelmoivat nuoret esittävät hieman keski-määräistä yleisemmin julkisiin palveluihin ja opiskeluun liittyviä keinoja, nykyistä maaseutu-maisemmasta asuinalueesta unelmoivat nuoret puolestaan työelämään ja yrityksiin, asumi-seen ja yhdyskuntarakenteeseen, kestävään kehitykseen ja lottovoittoon perustuvia ratkaisui-ja.

Kuvioissa 27 ja 28 esitettyjä profiloiteja voi käyttää hyödyksi, kun maakunnassa ja sen eri alueilla tai instituutioissa pohditaan, kuinka nuorten unelmia voitaisiin edistää. Kuviot kertovat pelkistetysti, keitä mistäkin alueesta unelmoivat nuoret ovat, mistä he unelmoivat, mitä unelmien esteet ovat ja miten ne voitaisiin poistaa. Prosenttiluvut viittaavat osuuteen koko 18-30-vuotiaiden ikäluokasta (85.000 nuorta).

LÄNTINEN PIRKANMAA

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3 * Läntinen Pirkanmaa 73 % * Tampere 15 % * Tampereen kehyskunnat 8 %	TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3 * Opettaja * Asiantuntija * Käsityöläinen
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3 * Päätoimisesti työssä 43 % * Työtön 15 % * Osa-aikaisesti työssä 12 %	ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3 * Omakotitalo 95 % * Kerrostalo 4 % * Rivitalo 2 %
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3 * Ammattikoulu 58 % * Ammattikorkeakoulu 16 % * Lukio 13 %	ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3 * Vanha * Uusi * Itse tehty
TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3 * Terveys- ja sosiaalipalvelut 16 % * Koulutus 9 % * Maa-, metsä- ja kalatalous 9 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3 * Rahan yleinen niukkuus 27 % * Työn jatkuvuus, epävarmuus 19 % * Oma työkyky 15 %
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3 * Palkansaaja 56 % * Yrittäjä 22 % * Palkansaaja ja yrittäjä 14 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3 * Itsestä kiinni 18 % * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelurakenne 9 % * Lottovoitto tms. (epätodennäköinen) 4 %

POHJOINEN PIRKANMAA

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3 * Pohjoinen Pirkanmaa 80 % * Tampere 14 % * Tampereen kehyskunnat 5 %	TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3 * Maanviljelijä * IT-alan asiantuntijatyö * Yrittäjä
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3 * Päätoimisesti työssä 36 % * Päätoiminen opiskelija 20 % * Osa-aikaisesti työssä 16 %	ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3 * Omakotitalo 100 %
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3 * Ammattikoulu 51 % * Lukio 22 % * Ammattikorkeakoulu 16 %	ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3 * Suuri * Vanha * Pieni
TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3 * Maa-, metsä- ja kalatalous 10 % * Informaatio ja viestintä 10 % * Terveys- ja sosiaalipalvelut 10 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3 * Rahan yleinen niukkuus 26 % * Keskittyminen, lähipalvelut 23 % * Työpaikan saaminen, tyött. 23 %
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3 * Palkansaaja 48 % * Yrittäjä 32 % * Palkansaaja tai yrittäjä 11 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3 * Itsestä kiinni 23 % * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelurakenne 6 % * Yrittämisen helpottaminen ja kannustaminen 3 %

LOUNAINEN PIRKANMAA

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3 * Lounainen Pirkanmaa 81 % * Tampere 15 % * Tampereen kehyskunnat 5 %	TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3 * Taiteilija * Maanviljelijä * Käsityöläinen
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3 * Päätoimisesti työssä 33 % * Päätoiminen opiskelija 29 % * Työtön 15 %	ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3 * Omakotitalo 93 % * Kerrostalo 3 % * Rivitalo 3 %
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3 * Ammattikoulu 43 % * Peruskoulu 21 % * Lukio 20 %	ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3 * Omistusasunto * Ekologinen * Pieni
TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3 * Maa-, metsä- ja kalatalous 15 % * Taiteet, viihte ja virkistys 11 % * Ammatillinen yms. toiminta 8 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3 * Rahan yleinen niukkuus 28 % * Keskittyminen, lähipalvelut 18 % * Työn jatkuvuus, epävarmuus 13 %
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3 * Palkansaaja 44 % * Yrittäjä 29 % * Palkansaaja ja yrittäjä 14 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3 * Itsestä kiinni 22 % * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelurakenne 7 % * Lottovoitto tms. (epätodennäköinen) 4 %

Kuvio 27a. Pirkanmaan eri alueiden profiloituminen nuorten unelmissa.

TAMPEREEN KEHYSKUNNAT

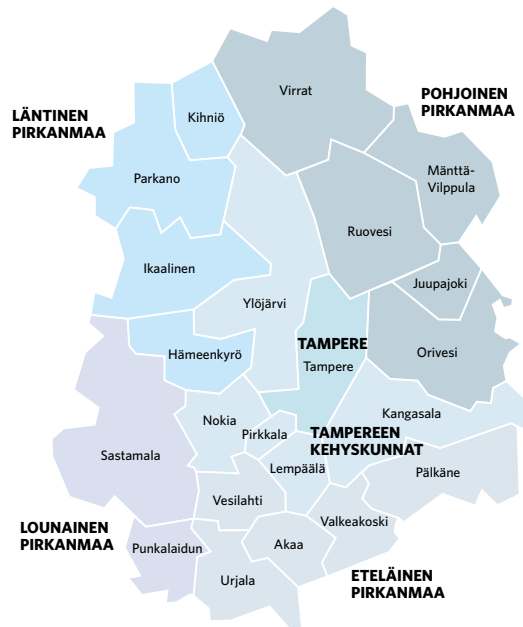
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3 * Tampereen kehyskunnat 57 % * Tampere 37 % * Eteläinen Pirkanmaa 3 %	TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3 * Opettaja * Sairaanhoidotyö * Asiantuntija
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3 * Päätoimisesti työssä 46 % * Päätoiminen opiskelija 21 % * Työssäkäyvä opiskelija 11 %	ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3 * Omakotitalo 88 % * Rivitalo 10 % * Kerrostalo 2 %
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3 * Ammattikoulu 41 % * Lukio 26 % * Ammattikorkeakoulu 17 %	ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3 * Suuri * Omistusasunto * Itse tehty
TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3 * Terveys- ja sosiaalipalvelut 15 % * Koulutus 7 % * Ammatillinen yms. toiminta 6 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3 * Rahan yleinen niukkuus 24 % * Opiskelupaikka, opinnot 16 % * Työpaikan saaminen, tyött. 16 %
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3 * Palkansaaja 63 % * Yrittäjä 17 % * Palkansaaja tai yrittäjä 10 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3 * Itsestä kiinni 27 % * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelurakenne 4 % * Opiskelupaikan helpompi saatavuus 2 %

TAMPERE

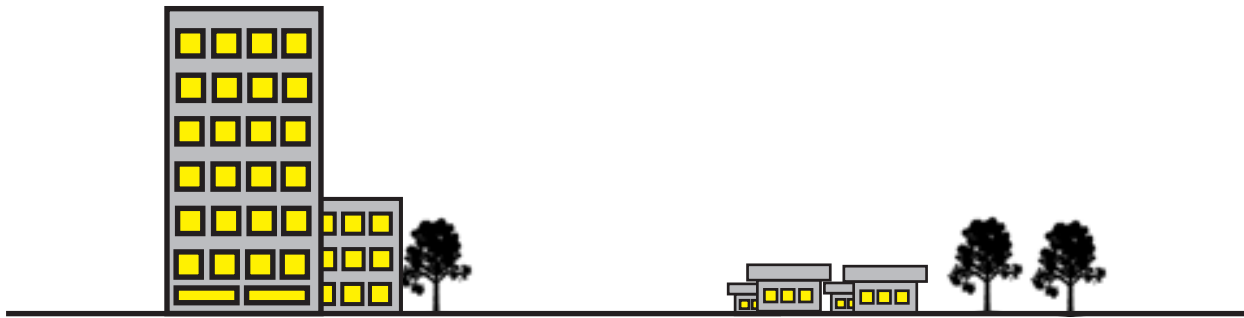
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3 * Tampere 80 % * Tampereen kehyskunnat 13 % * Eteläinen Pirkanmaa 3 %	TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3 * Lääkäri * IT-alan asiantuntijatyö * Asiantuntija
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3 * Päätoiminen opiskelija 33 % * Päätoimisesti työssä 33 % * Työssäkäyvä opiskelija 13 %	ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3 * Omakotitalo 58 % * Kerrostalo 23 % * Rivitalo 14 %
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3 * Lukio 35 % * Ammattikoulu 25 % * Ammattikorkeakoulu 17 %	ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3 * Suuri * Omistusasunto * Uusi
TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3 * Terveys- ja sosiaalipalvelut 15 % * Ammatillinen yms. toiminta 9 % * Taiteet, viihde ja virkistys 9 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3 * Työpaikan saaminen, tyött. 19 % * Rahan yleinen niukkuus 17 % * Opiskelupaikka, opinnot 16 %
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3 * Palkansaaja 48 % * Yrittäjä 32 % * Palkansaaja tai yrittäjä 11 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3 * Itsestä kiinni 27 % * Nuorille enemmän ja helpommin työpaikkoja 2 % * Hajautettu yhdyskunta- ja palvelurakenne 2 %

ETELÄINEN PIRKANMAA

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3 * Eteläinen Pirkanmaa 75 % * Tampere 13 % * Tampereen kehyskunnat 8 %	TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3 * Sairaanhoidotyö * Asiantuntija * Muusikko
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3 * Päätoimisesti työssä 43 % * Päätoiminen opiskelija 23 % * Osa-aikaisesti työssä 10 %	ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3 * Omakotitalo 89 % * Rivitalo 7 % * Kerrostalo 5 %
TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3 * Ammattikoulu 42 % * Lukio 26 % * Ammattikorkeakoulu 21 %	ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3 * Suuri * Pieni * Omistusasunto
TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3 * Terveys- ja sosiaalipalvelut 19 % * Teollisuus 9 % * Maa-, metsä- ja kalatalous 6 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3 * Rahan yleinen niukkuus 25 % * Työpaikan saaminen, tyött. 19 % * Oma elämäntilanne 14 %
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3 * Palkansaaja 61 % * Yrittäjä 15 % * Palkansaaja tai yrittäjä 13 %	UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3 * Itsestä kiinni 24 % * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelurakenne 6 % * Lottovoitto tms. (epätodennäköinen) 4 %

Kuvio 27b. Pirkanmaan eri alueiden profiloituminen nuorten unelmissa.

KAUPUNGIN YDINKESKUSTA

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3

- * Tampere 75 %
- * Tampereen kehyskunnat 15 %
- * Eteläinen Pirkanmaa 5 %

TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3

- * Asiantuntija
- * Tutkija
- * Lääkäri

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3

- * Päätoiminen opiskelija 40 %
- * Päätoimisesti työssä 21 %
- * Työssäkäyvä opiskelija 17 %

ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3

- * Kerrostalo 84 %
- * Omakotitalo 11 %
- * Rivitalo 3 %

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3

- * Lukio 47 %
- * Ammattikoulu 20 %
- * Peruskoulu 15 %

ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3

- * Suuri
- * Tilat ja varusteet
- * Omistusasunto

TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3

- * Ammatillinen yms. toiminta 13 %
- * Taiteet, viihde ja virkistys 11 %
- * Terveys- ja sosiaalipalvelut 8 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3

- * Työpaikan saaminen, tyött. 20 %
- * Opiskelupaikka, opinnot 17 %
- * Rahan yleinen niukkuus 15 %

TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3

- * Palkansaaja 67 %
- * Yrittäjä 15 %
- * Palkansaaja tai yrittäjä 10 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3

- * Itsestä kiinni 32 %
- * Toimiva joukkoliikenne 2 %
- * Julkiset koulutuspalvelut ja työelämävalmiudet 2 %

KAUPUNGIN YDINKESKUSTAN ULKO- PUOLINEN TAAJAMA-ALUE TAI LÄHIÖ

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3

- * Tampere 67 %
- * Tampereen kehyskunnat 19 %
- * Eteläinen Pirkanmaa 6 %

TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3

- * IT-alan asiantuntijatyö
- * Asiantuntija
- * Lääkäri

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3

- * Päätoiminen opiskelija 34 %
- * Päätoimisesti työssä 31 %
- * Työssäkäyvä opiskelija 13 %

ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3

- * Omakotitalo 62 %
- * Rivitalo 18 %
- * Kerrostalo 15 %

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3

- * Lukio 37 %
- * Ammattikoulu 25 %
- * Ammattikorkeakoulu 16 %

ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3

- * Suuri
- * Omistusasunto
- * Pieni

TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3

- * Terveys- ja sosiaalipalvelut 16 %
- * Informaatio ja viestintä 8 %
- * Taiteet, viihde ja virkistys 8 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3

- * Opiskelupaikka, opinnot 19 %
- * Työpaikan saaminen, tyött. 19 %
- * Rahan yleinen niukkuus 17 %

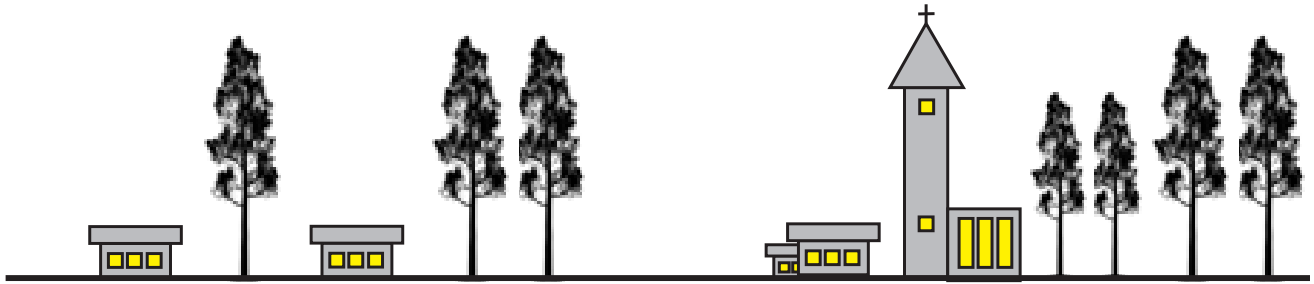
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3

- * Palkansaaja 70 %
- * Yrittäjä 13 %
- * Palkansaaja tai yrittäjä 9 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3

- * Itsestä kiinni 29 %
- * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelurakenne 2 %
- * Nuorille enemmän ja helpommin työpaikkoja 2 %

Kuvio 28a. Eri aluetyyppien profiloituminen nuorten unelmissa.

KAUPUNGIN LÄHEINEN MAASEUTUALUE

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3

- * Tampere 60 %
- * Tampereen kehyskunnat 21 %
- * Eteläinen Pirkanmaa 9 %

TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3

- * Sairaanhoidotyö
- * Asiantuntija
- * Opettaja

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3

- * Päätoimisesti työssä 33 %
- * Päätoiminen opiskelija 29 %
- * Työssäkävvä opiskelija 15 %

ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPI TOP-3

- * Omakotitalo 93 %
- * Rivitalo 5 %
- * Kerrostalo 1 %

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3

- * Ammattikoulu 34 %
- * Lukio 33 %
- * Ammattikorkeakoulu 17 %

ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3

- * Suuri
- * Omistusasunto
- * Itse tehty

TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3

- * Terveys- ja sosiaalipalvelut 15 %
- * Ammatillinen yms. toiminta 8 %
- * Koulutus 6 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3

- * Rahan yleinen niukkuus 23 %
- * Työpaikan saaminen, tyött. 18 %
- * Opiskelupaikka, opinnot 14 %

TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3

- * Palkansaaja 61 %
- * Yrittäjä 19 %
- * Palkansaaja tai yrittäjä 10 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3

- * Itsestä kiinni 25 %
- * Hajautettu yhdyskunta- ja palvelurakenne 3 %
- * Lottovoitto tms. (epätodennäköinen) 2 %

KIRKONKYLÄ TAI KYLÄKESKUS MAASEUDULLA

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3

- * Tampere 34 %
- * Tampereen kehyskunnat 24 %
- * Eteläinen Pirkanmaa 13 %

TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3

- * Maanviljelijä
- * Lääkäri
- * Sairaanhoidotyö

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3

- * Päätoimisesti työssä 47 %
- * Päätoiminen opiskelija 18 %
- * Työtön 14 %

ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPI TOP-3

- * Omakotitalo 95 %
- * Rivitalo 4 %

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3

- * Ammattikoulu 46 %
- * Lukio 26 %
- * Ammattikorkeakoulu 15 %

ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3

- * Suuri
- * Pieni
- * Omistusasunto

TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3

- * Terveys- ja sosiaalipalvelut 17 %
- * Taiteet, viihde ja virkistys 9 %
- * Ammatillinen yms. toiminta 8 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3

- * Rahan yleinen niukkuus 24 %
- * Keskittyminen, lähipalvelut 16 %
- * Työn jatkuvuus, epävarmuus 16 %

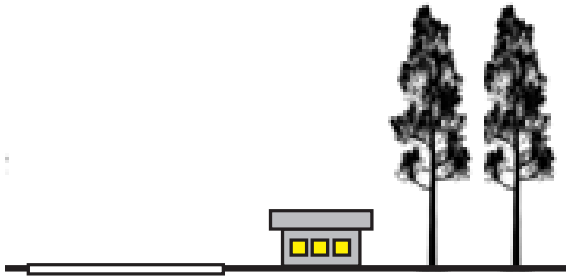
TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3

- * Palkansaaja 55 %
- * Yrittäjä 19 %
- * Palkansaaja tai yrittäjä 13 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3

- * Itsestä kiinni 18 %
- * Nuorille enemmän ja helpommin työpaikkoja 5 %
- * Hajautettu yhdyskunta- ja palvelurakenne 4 %

Kuvio 28b. Eri aluetyyppien profiloituminen nuorten unelmissa.

HARVAAN ASUTTU MAASEUTU

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. ASUINALUE TOP-3

- * Tampere 40 %
- * Pohjoinen Pirkanmaa 14 %
- * Tampereen kehyskunnat 14 %

TOIMEENTULOUNELMA AMMATTI TOP-3

- * Maanviljelijä
- * Yrittäjä
- * Sairaanhoidotyö

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. TYÖELÄMÄTILANNE TOP-3

- * Päätoimisesti työssä 37 %
- * Päätoiminen opiskelija 23 %
- * Työtön 15 %

ASUMISUNELMA ASUNTOTYYPPI TOP-3

- * Omakotitalo 100 %

TAUSTA: KEITÄ HE OVAT NYK. KORKEIN KOULUTUS TOP-3

- * Ammattikoulu 49 %
- * Lukio 20 %
- * Ammattikorkeakoulu 13 %

ASUMISUNELMA ASUNNON LAATU TOP-3

- * Suuri
- * Vanha
- * Pieni

TOIMEENTULOUNELMA TOIMIALA TOP-3

- * Maa-, metsä- ja kalatalous 15 %
- * Terveys- ja sosiaalipalvelut 9 %
- * Taiteet, viihde ja virkistys 7 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN ESTEET TOP-3

- * Rahan yleinen niukkuus 26 %
- * Työpaikan saaminen, tyött. 16 %
- * Keskittyminen, lähipalvelut 15 %

TOIMEENTULOUNELMA TYÖMARKKINA-ASEMA TOP-3

- * Palkansaaja 44 %
- * Yrittäjä 28 %
- * Palkansaaja tai yrittäjä 11 %

UNELMAN TOTEUTUMINEN KEINOT TOP-3

- * Itsestä kiinni 27 %
- * Hajauttu yhdyskunta- ja palvelu-
rakenne 8 %
- * Lottovoitto tms. (epätoden-
näköinen) 3 %

Kuvio 28c. Eri aluetyyppien profiloituminen nuorten unelmissa.

4.2. Kehittämissuosituksat

Nuorten henkilökohtaiset tulevaisuudet ovat lähtökohtaisesti hyvin monimuotoisia ja erityisiä, koska ne ovat henkilökohtaisia. Niissä on kuitenkin tunnistettavissa yhteisiä piirteitä ja sisältöjä. Näiden perusteella on mahdollista tehdä myös kehittämissuosituksia, joilla ei luonnollisesti pystytä kattamaan läheskään kokonaan moninaisuuksien kirjoa. **Edellä kuvatut tulokset tarjoavat jo runsaasti tартtuma-pintoja päättäjille niistä asioista, joita olisi edistettävä nuorten unelmien toteuttamiseksi.** Varsinai- sessa raportissa niitä on yksityiskohdissaan vielä paljon suurempi määrä. Muutamat teemat ovat kui- tenkin varsin kattavasti esillä nuorten unelmatulevaisuuksissa, jolloin niistä voidaan antaa yleisiä ke- hittämissuosituksia.

Ensinnäkin, hyvin monet nuoret kokevat **hajatetun yhdyskunta- ja palvelurakenteen** hyvänä ja tär- keänä asiana oman tulevaisuutensa kannalta. Kaupunkien taajama-alueilla tämä tarkoittaa muun mu- assa lähiluonnon säilyttämistä ja tarjontaa myös "postimerkkikokoa" suuremmista omakotitaloton- teista sekä toimivaa kevyen ja julkisen liikenteen verkostoa. Kaupunkitaajamien ulkopuolisilla maa- seutualueella se tarkoittaa hajarakentamisen ja omatoimisuuden mahdollisuuksien sekä julkisen lii- kenne- ja palveluverkon ylläpitämistä.

Toiseksi, **nuorten polku opintoihin ja työelämään** kaippaa hiomista. Sopivan opiskelupaikan saamista ja työelämävalmiuksien karttumista on mahdollista edistää ohjauksen ja nuorten työllistämisporkka- noiden avulla. Elleivät nuoret pääse työelämässä alkuun, heille ei kerry työkokemusta. Näinä aikoina eläköityvien ikäluokkien erityisedut ja kevyt eläkemaksurasitus eivät myöskään vaikuta nuorten näkö- kulmasta kovin oikeudenmukaisilta.

Kolmanneksi, nuorten hyvin yleiset **yrittäjyysunelmat** kaippaavat vastakaikua. Yrittäjyys päätoimisena, palkkatyölle rinnakkaisena tai peräkkäin toistuvina jaksoina (projekteina, keikkoina) tulisi tehdä ny- kyistä helpommaksi mm. sosiaaliturvan ja tarvittavien julkisten palveluiden osalta. Ylipäättään työ- elämän joustavuutta ammattiaseman ja työmuodon (ml. etätyö) suhteen kaivataan selvästi lisää.

Neljänneksi, **harvaan asuttu maaseutu** profiloituu monessa mielessä hyvin erityiseksi ja "äärim- mäiseksi" unelmien kohteeksi. Jos yhteiskunnassa tehdään jotakin alkutuotantoon, yrittäjyyteen, omakotitaloasumiseen, julkiseen palveluverkkoon tai sääntelyyn liittyviä ratkaisuja, ne vaikuttavat laajimmin näistä alueista unelmoivien nuorten tulevaisuuteen. Nuoret itse ovat sen hyvin tunnista- neet ja muidenkin on se hyvä muistia.

LÄHTEET

- Agresti, A. (2002) *Categorical data analysis*. Second Edition. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Heikkilä, K., Nevala, T., Ahokas, I., Hyttinen, L. & Ollila, J. (2017). Nuorten tulevaisuuskuvat 2067: Näkökulmia suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseksi. Tutu e-julkaisu 6/2017. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto, Turku.
- Hsieh, H.-F. & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research* 15 (9), 1277–1288.
- Kuhmonen, T., Luoto, L. & Turunen, J. (2014). Nuorten tulevaisuuskuvat maaseudun kehittämistyön lähtökohtana. Tutu-julkaisu 2/2014. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto.
- Kuhmonen, T., Kuhmonen, I. & Luoto, L. (2016). How rural areas profile in the futures dreams by the Finnish youth? *Journal of Rural Studies* 44 (April), 89-100.
- Paakkunainen, K. (2007). Alkaisinko yrittäjäksi? Tutkimus nuorten yrittäjyyspoliittisista kirjoituksista ja asenteista. Verkojulkaisu 11. Nuorisotutkimusseura, Helsinki. Saatavilla: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/yritys.pdf>.

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje.

2030

Uskalla hypätä tulevaisuuteen!

2030

Tee aikamatka vuoteen 2030 Osallistu tärkeään tutkimukseen ja vaikuta tulevaisuuteen!

Jokaisella on unelmia ja tulevaisuutta koskevia suunnitelmia. Kerro meille omasi!

Kuvaile kyselyssä unelmatulevaisuuttasi ja osallistu kolmen noin 500 euron arvoisen palkinnon (esim. iPadin) arvontaan. Kyselyyn vastaaminen kestää noin vartin.

Tiedustelemme tulevaisuuskyselyllä, miten haluaisit ansaita elantosi, miten haluaisit asua ja millainen olisi unelmiesi elämäntapa vuonna 2030. Vastausten pohjalta laadimme kunta- ja maakuntatason päätöksentekijöille kehittämissuosituksia, joilla nuorten toiveisiin voitaisiin mahdollisimman hyvin vastata. Nyt voit siis vaikuttaa!

Kyselyyn pääset osoitteesta: <https://blogi.utu.fi/tulos/>

Nettisivulta löytyy myös video, jossa muutamat Pirkanmaan nuoret kertovat omista tulevaisuusajatuksistaan.

Vastaa mieluiten heti, mutta kuitenkin **14.5 mennessä!**

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonymisti, ja tutkimuksen tuloksista julkaistaan raportti Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen julkaisusarjassa (löytyy myös netistä).

Arvostamme vastaustasi.

Jos sinulla on kysyttävää, ota rohkeasti yhteyttä:

Projektipäällikkö Venla Kinnunen, venla.kinnunen@utu.fi, 02 333 9837

Tutkimusjohtaja Tuomas Kuhmonen, tuomas.kuhmonen@utu.fi, 050 591 1959

Mukavaa aikamatkaa!

Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä, Väestörekisterikeskus, PL 123, 00531 HELSINKI

TULEVAISUUDEN
TUTKIMUSKESKUS

Tampereen toimisto:
Åkerlundinkatu 2, 4. krs
33100 Tampere

Turun toimisto:
Turun kauppakorkeakoulu
Rehtorinpellonkatu 3, 20500 Turku

Turun yliopisto
University of Turku

Helsingin toimisto:
Korkkavuorenkatu 25 A 2
00130 Helsinki

maaseuturahasto

Liite 2. Kysely lomakemuodossa.

Tulevaisuus 2030

TAUSTATIEDOT

1. Syntymäkunta (valitse valikosta):

2. Nykyinen asuinkunta (valitse valikosta):

3. Asuinpaikkani on:

- kaupungin ydinkeskusta
- kaupungin ydinkeskustan ulkopuolista taajama-aluetta tai lähiö
- kaupungin läheistä maaseutualuetta
- kirkonkylä tai kyläkeskus maaseudulla
- harvaan asuttua maaseutua

4. Ikä, vuotta:

5. Sukupuoli:

- nainen
- mies

6. Perhesuhteet:

- yksineläjä
- parisuhteessa

7. Lapset:

- ei lapsia
- alle kouluikäisiä lapsia
- kouluikäisiä lapsia

8. Työmarkkina-asema:

- päätoiminen opiskelija
- työssäkäyvä opiskelija
- osa-aikaisesti työssä
- päätoimisesti työssä
- työtön
- työelämän ulkopuolella (asevelvollisuus, lasten kotihoito tms.)

9. Koulutus:

	suoritettu	menossa
peruskoulu	☐	☐
lukio	☐	☐
ammattikoulu	☐	☐
ammattikorkeakoulu	☐	☐
yliopisto	☐	☐

UNELMATULEVAISUUTESI VUONNA 2030

Ota hyvä asento, kuvittele itsesi 13 vuoden päähän ja anna unelmillesi siivet. Millainen tulevaisuus olisi **Sinun unelmiesi täyttymys**? Mieti asiaa hetken rauhassa, ja kuvaile tulevaisuuttasi vastaamalla lyhyesti alla oleviin kysymyksiin.

10. Millä tulisit toimeen, miten ansaitsisit elantosi?

11. Miten ja missä asuisit, millaisessa asunnossa ja millaisessa paikassa?

12. Miten eläisit, millaisia merkityksellisiä asioita elämäsi sisältyisi (elämäntapa)?

13. Millaisia haasteita kuvaamasi tulevaisuuden toteutumiseen liittyy?
Tuleeko mieleesi keinoja, joilla nämä esteet voitaisiin poistaa?

UNELMATULEVAISUUTESI SIJAINTI

14. Mihin unelmatulevaisuutesi sijoittuu maantieteellisesti?

- ulkomaille
- Suomeen

15. Jos ulkomaille, niin mihin maahan?

16. Jos Suomeen, niin
... mihin maakuntaan (valitse valikosta)?

17. ... mihin kuntaan (valitse valikosta)?

18. Millaisen paikkaan ja ympäristöön unelmatulevaisuutesi sijoittuu?

- kaupungin ydinkeskustaan
- kaupungin ydinkeskustan ulkopuoliselle taajama-alueelle tai lähialueeseen
- kaupungin läheiselle maaseutualueelle
- kirkonkylään tai kyläkeskukseen maaseudulla
- harvaan asutulle maaseudulle

19. Entä millaiseen asuntoon?

- kerrostaloon
- rivitaloon
- paritaloon
- omakotitaloon

20. Jos omakotitaloon, niin etäisyys naapuriin vähintään (metriä)?

UNELMA-ASUINPAIKAN PALVELUTARJONTA

21.

Seuraavaksi on lueteltu erilaisia palveluita. Pohdi, onko palvelulla ja sen saatavuudella merkitystä sinulle vuonna 2030. Mikäli palvelun saatavuudella on merkitystä, valitse suurin etäisyys, jolla kyseinen palvelu on oltava ehdottomasti saatavissa.

Julkiset palvelut

	Ei merkitystä	0–1,9 km	2–4,9 km	5–19,9 km	20–49,9 km	50– km
päivähoitopaikka	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alakoulu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yläkoulu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lukio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ammattikoulu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ammattikorkeakoulu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yliopisto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
terveyskeskus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lääkäripäivystys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
keskus- tai yliopistosairaala	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Yksityiset palvelut

	Ei merkitystä	0–1,9 km	2–4,9 km	5–19,9 km	20–49,9 km	50– km
apteekki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
palveleva posti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
postilaatikko	☐	☐	☐	☐	☐	☐
palveleva pankki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
otto-automaatti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ruokaravintola	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kahvila	☐	☐	☐	☐	☐	☐
grilli/kioski	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähikauppa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Harrastukset ja vapaa-aika

Ei merkitystä 0–1,9 km 2–4,9 km 5–19,9 km 20–49,9 km 50– km

jäähalli	☐	☐	☐	☐	☐	☐
sisäliikuntahalli	☐	☐	☐	☐	☐	☐
urheilukenttä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
uimahalli	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kirjasto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nuoriso- tai kerhotilat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kylätalo	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Yhteydet

	Ei merkitystä	0-1,9 km	2-4,9 km	5-19,9 km	20-49,9 km	50- km
bussipysäkki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rautatieasema	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lentokenttä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
valokuitupohjainen nettiyhteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25. Puuttuiko listalta Sinulle merkityksellisiä palveluita?

Suurin etäisyys, jolla kyseinen palvelu on oltava ehdottomasti saatavissa

	0-1,9 km	2-4,9 km	5-19,9 km	20-49,9 km	50- km
Palvelu: ____	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu: ____	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu: ____	☐	☐	☐	☐	☐

YHTEYSTIEDOT PALKINTOJEN ARVONTAAN

26. Onneksi olkoon, olet käynyt läpi koko kyselyn! Hieno suoritus! Haluamme korvata ponnistelusi. Arvomme vastanneiden kesken 3 noin 500 euron arvoista elektroniikkalaitetta. Osallistuaksesi arvontaan täytä alle yhteystietosi (emme käytä tietoja muuhun kuin arvontaan).

Etunimi

Sukunimi

Osoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Matkapuhelin

Sähköposti

27. Jos onni potkaisee, minkä palkintovaihtoehdon haluat?

- Samsung Galaxy A5 (2017)
- Honor 8 64GB
- Apple iPhone SE 16GB
- Apple iPad Air 2 Wi-Fi 32 Gt
- Apple iPad mini 4 Wi-Fi 128 Gt
- Lenovo YOGA Book tablettitietokone
- Lenovo 15,6" B50-50 kannettava tietokone

28. Haluatko saada raportin tutkimustuloksista loppuvuonna 2017?

Muistithan kirjoittaa sähköpostiosoitteesi yhteystietoihin, jotta voimme lähettää linkin raporttiin.

- Haluan saada raportin

(Sivu 0 / 5)

PIRKANMAAN NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT

Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu 18–30-vuotiaiden pirkanmaalaisnuorten toimeentuloon, asumiseen ja elämäntapaan liittyviä tulevaisuudenunelmia, niiden toteutumisen haasteita ja esteitä sekä keinoja esteiden poistamiseksi. Tutkimuksen aineisto perustuu perusjoukosta tehtyyn kunnittain kiintiöityyn satunnaisotantaan, ja kysely tehtiin kirjeohjattuna sähköisenä kyselynä. Vastaajia oli 2.179, ja he edustavat tilastollisesti hyvin noin 85.000 nuoren perusjoukkoa.

Nuorten unelmatulevaisuuksien toteutuminen merkitsisi nykyistä maaseutumaisempaa ja hajautuneempaa asuinpaikkarakennetta. Myös yrittäjyys ja ”epätyypilliset” työmuodot ovat vahvasti esillä nuorten unelmissa. Unelmien toteutumisen tiellä on lukuisia rahaan, yhteiskunnan toimintaan, työelämään, asumiseen, opiskeluun ja henkilökohtaiseen elämään liittyviä haasteita ja esteitä, mutta nuorilla on myös lukuisia ehdotuksia niiden poistamiseksi.

ISBN 978-952-249-487-0 (print)

ISBN 978-952-249-488-7 (pdf)

ISSN 1797-1322

Aikaisempia Tutu-eJulkaisuja

- 7/2017 Tapio, Petri – Aalto, Hanna-Kaisa – Höyssä, Maria – Minkkinen, Matti – Siivonen, Katriina – Wilenius, Markku & Arvonon Anne (eds): Coolest Student Papers at Finland Futures Research Centre 2016–2017. Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen valittuja opiskelijatöitä 2016–2017.
- 6/2017 Heikkilä, Katriina – Nevala, Tuulia – Ahokas, Ira – Hyttinen, Liisa & Ollila, Johanna: Nuorten tulevaisuuskuvat 2067. Näkökulma suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseksi.
- 5/2017 Nieminen, Anne: Aurinkoenergia- ja kysyntäjoustoselvitys.
- 4/2017 Heinonen, Sirkka – Parkkinen, Marjukka – Ruotsalainen, Juho – Karjalainen, Joni & Zavalova, Sofia: Surprising Energy Futures. Testing the Resilience of Renewable Energy Scenarios with Black Swans.
- 3/2017 Heinonen, Sirkka – Vähäkari, Noora & Karjalainen, Joni: Neo-Carbon Energy World – What Opportunities for Chile? Neo-Carbon Energy Futures Clinique IV.
- 2/2017 Heinonen, Sirkka – Karjalainen, Joni – Parkkinen, Marjukka & Ruotsalainen, Juho: Clean Disruption for Abundant Futures. Neo-Carbon Energy Futures Clinique III.
- 1/2017 Hario, Pasi – Parkkinen, Marjukka – Siivonen, Katriina & Tuittila, Satu: Historian museo Turkuun. Osallisuusverstasprosessin tulokset.